

JAN KŘESADLO

ZÁMECKÝ PÁN
aneb ANTIKURO

Městská knihovna v Praze

e-kniha • Praha • 2026

Zámecký pán
aneb
Antikuro

Jan Křesadlo

Znění tohoto textu vychází z díla [Zámecký pán aneb Antikuro](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Ivo Železný v Praze v roce 1992, s využitím ilustrací z rukopisu.

Podle [předlohy](#) z fondu [Moravské zemské knihovny v Brně](#).

§

Text díla (Jan Křesadlo: Zámecký pán aneb Antikuro), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte původ-Nevyužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní](#).

Verze 1.0 z 31. 7. 2026.

OBSAH

I.....	10
II.....	12
III.....	21
IV.....	27
V.....	51
VI.....	59
VII.....	78
VIII.....	85
IX.....	94
X.....	99
XI.....	106
XII.....	120
Intermezzo I.....	128
XIII.....	132
XIV.....	144
Intermezzo II.....	151
XV.....	154
XVI.....	160
XVII.....	165
XVIII.....	172
XIX.....	179
XX.....	184
XXI.....	192
XXII.....	208
XXIII.....	223
XXIV.....	230
XXV.....	236
XXVI.....	241

XXVII	246
XXVIII	249
XXIX	253
XXX	262
XXXI	268
XXXII	273
XXXIII	276
XXXIV	283
XXXV	290
XXXVI	299
XXXVII	308
XXXVIII	318
XXXIX	324
XL	328
Ediční poznámka	331

Omluva či výklad Viktoru Fischlovi

Ten básník, jenž se sudbou vyhnul zkáze,
zná pořád jenom postavení hvězdná,
nic surového není na obraze,
jejž maluje, neb mrzkých věcí nezná.

Nevyčkal nikdy okupanty v Praze
a neví, co je situace mezná
a kterak chutná lidská bída bez dna,
neležel nikdy sražen na podlaze.

Tak jeho starý lékař žije blaze,
ve věčném svátku ze sedmého března,
strašného nic nepotkal na své dráze.

Ať tedy k poučení, ku výstraze
skutečnost aspoň na papíře sezná,
již fantazie poví lépe, snáze.

Slunko bylo u samého západu, ale svatojánští broučci ještě nevstávali. Vstanou až později, až se udělá tma, ale snídat nebudou. Dospělá světluška svatojánská, *Lampyris noctiluca* L., totiž nepřijímá potravu. Proto musí trávit z tuku, a tedy se musí hodně cpát jako larva, a to taky dělá. Její potravou jsou slimáci a hlemýždi neboli lidově šneci. Larva světlušky vystopuje šneka podle stříbrné cestičky, kterou zanechává, a napadne ho. Šnek zaleze do domečku, ale není mu to nic platné, protože larva světlušky je malá a vlezle tam za ním. Zakousne se do něj a dutými kusadly pumpuje do šneka zvláštní tekutinu, jejíž chemické složení se podobá našim vlastním žaludečním šťávám. Tou zaživa rozloží šnekovy tkáně a pomalu ho vycucne. Při tom se ovšem zapatlá šnečím slizem, ale i o to se krutá a bizarní příroda postarala. Larva světlušky má v řiti dvě žlázy, které může vychlípit a které produkují sekret rozkládající a smývající šnečí sliz. Ty tedy vychlípí a umývá se koncem zadku jako jakousi mycí houbou, takže se všelijak pitvorně kroutí.

Tak jest skutečnost vždy zajímavější, ale také krutější a bizarnější než fantazie pastorů všech denominací. Ovšem to pořád ještě neřeší otázku, proč to tak všechno je. Mimochodem, světlušky pochopitelně nesvítlí lidem, to se mi nezdálo už jako dítěti, vždyť lidé v noci přece většinou spí. Jsou to jejich sexuální signály a dávají si tak znamení k nemravnostem, něco, s čím by pastor Karafiát asi taky nesouhlasil. Ale proč svítí už jejich kukly, larvy, a dokonce vajíčka? Odpověď, že svítící bakterie se musejí další generaci předat už s vajíčkem, problém jen odsouvá, protože proč by nemohly začít svítit až v dospělém věku, až když to má teda funkci? Vždyť přece světlušky mohou své světlo i zhasnout či ztlumit na pouhé doutná-

ní – a proč vůbec vznikli takoví broučci, proč to vůbec všechno je? Že by snad přece? Ale i kdyby byl nějaký bůh, který by to z nějakého důvodu, snad z pouhé hravosti, takhle stvořil, byl by určitě jiný než ten, k němuž v podvečer tvá čeládka co k slepici kuřátka k ochra- ně tvé hledíme, laskavý Hospodine. On sice ani ten karafiátovský Hospodin není tak úplně hodný, protože skutečnost se dá pentlit jen do jisté míry, jinak by to přestala být literatura: např. jak tam na konci nechá ty Broučky poslušně zmrznout – mimochodem, jak si může zachovat či znovu vybojovat svobodu národ, jehož už kolikátá generace vyrůstá na této servilní filosofii?

Tyto věci jsem nejasně tušil už jako dítě, i když bych to býval neuměl slovně vyjádřit – a proto jsem Broučky nikdy neměl rád. Taky jsem neměl rád Babičku, protože i o té jsem tušil, či nějak intuitivně věděl, že je celá nějak příliš nepravdivě hodná, nebo- lestivá a pravou skutečnost jaksi pokrytecky pentlí a přikrašluje. Věděl jsem například, že kněžna by se s babičkou ve skutečnosti vůbec nebavila, a ani by ji asi nebrala na vědomí, nebo že bláznivá Viktorka z lesa by musela být ve skutečnosti špinavá, roztrhaná, rozcuchaná a smradlavá, a žádná krásná přírodní divoženka, atd. atd. atd. Ale nikomu jsem se s tím nesvěřoval, protože jsem věděl, že by mi za to mohli ubližovat.

A podobný pocit jsem měl také mnohem později, když jsem si přečetl Fischlovo Kuropění, s tím rozdílem, že nyní jsem ovšem oceňoval jeho kvality v rámci žánru idylické literatury. Ale padla na mne taková lítost nad tím, jak málo vědí staří poúnoroví emi- granti o životě v sovětském protektorátu, když takový Jaroslav Dresler může napsat, že Kuropění „vyjadřuje českou skutečnost“. Jak mu nic nepověděly ty různé knihy obsahující tlumené tukaní zasutých ani ty zoufalé výkřiky odvážnějších „protektorátních“ autorů, jak nad tím stojí s nepochopením jako sytý, který hlado-

vému nevěří, jak se rozpačitě tváří, jako kapr v žitě, jak vidí jen „křiklavé představy a pocity“ a „mluvu pouliční luzy“.

Když takhle rodilý Čech, což potom cizinci? Těm je zajisto možno pověsit na nos cokoliv, např. je zavést do jakési disidentální Šlarafie, kde bývalí chirurgové, degradovaní na umývače oken, nicméně přitom pijí šampaňské a análně kopulují s celými hejny povolných hospodyněk, takže ono to vlastně ani není tak strašné, co jsme způsobili, vizte, soudruzi eurokomunisté.

Je možno jim úspěšně nakukat i to, že v únoru 48 stála lepší půlka národa za komunistickou stranou a že vymazávání osob a událostí z historie začalo až za „prezidenta zapomnění“ Gustáva Husáka, protože za předchozích tří amneziálních zrudíček se to ještě oneskoreně netýkalo autora a jeho kámošů, nýbrž pouze pouhých nepřátel lidu z té horší půlky, na kterých nikdy nezáleželo. Co se pak od nich může čekat, když si s poznáním domácích poměrů nedá práci ani spanilomyslný vlastenec jedině proto, že to neodpovídá jeho romantickým představičkám? Nedivte se potom cizincům, že po instrukcích z nejoceňovanějších literárních míst chápou tu naši ubohou porobenou zemi jako jakýsi gigantický tuzexový bordel pro turisty v pikantní politické omáčce.

Ale na rozdíl od případu s Babičkou a s Broučky jsem teď už velký a nikdo mi nemůže, kromě eventuálního kritického ňafání, nic udělat za to, že jsem mu narušil iluze.

A tak tedy začínám tuto knihu o zvláštním zámeckém pánu, jež nese jako podtitul svůj původní pracovní název Antikuro(pění).

Nebude fotograficky realistická, ale povede-li se mi, bude pravdivá v základních dimenzích, které by si měl svět uvědomit.

I

Slunko tedy bylo u samého západu, ale svatojánští broučci ještě nevstávali. Západní strana žhnula rozteklou mědí a polní cesta růžověla. Všechny kamínky na ni vrhaly dlouhé modré stíny a z některých úhlů se zlatavě leskly.

Doktor stál rozkročen nad svým mopedem a také jeho stín byl dlouhý a namodralý. Dlouhé a modré stíny vrhaly i krávy, jejichž stádo právě překračovalo tuto polní cestu a nutilo doktora, aby jim dal přednost. Krávy vyluzovaly známý namléčnělý kravský pach. Mouchy poletující kolem nich se v zapadajícím slunci zdály zlaté. Krávy se občas ozývaly melancholickým a dosti melodickým bučením, neboť se blížil čas dojení a tlačilo je mléko. Zvolna přecházely zmíněnou polní cestu a mířily do brány zámekského dvora, kterou hlídali dva přísní gryfové čili ptáci nohové. Nakonec se objevil černobílý střapatý pes a jeho pán kravař čili pasák. Pasák byl oděn ve zválené šaty barvy uschlého kravského trusu s venkovskou košilí bez límečku. Na hlavě měl neforemný klobouk odpovídající barvy, který se podobal kloboučku houby špičnicku, a nohy měl bosé. Byl poněkud přihrblý a napadal na levou nohu. V ruce měl dlouhou hůl se zahnutým koncem, vlastně původní pastýřskou berlu, jejíž pomocí se vytahují ovce ze stáda za roh nebo za zadní nohu, ze které se zřejmě vyvinul přepychový odznak biskupské hodnosti. Vida doktora, pozvedl pasák svůj klobouček a uctivě vrchnost pozdravil. Podle přízvuku bylo zřejmé, že je buď z východní Moravy, nebo Slovák, ale výraz „dobrý večer“ bližší diagnózu neumožňoval.

Cesta byla nyní již volná, ale doktor v jízdě nepokračoval. S otočenou hlavou pozoroval, jakoby fascinován, jak stádo krav pokračuje

přes zámecký dvůr a vchází do otevřených vrat zámku. Dvnitř do zámku, ne do nějakých stájí při něm nebo něco. Konečně se dobytčí průvod nasoukal dvnitř. Poslední kráva, stojící už na prahu, pozvedla ocas a vypuzovala z řiti pleskavé lejno, jako by zúmynslně projevovala své pohrdání k pozorujícímu doktorovi.

Ten zaklel, zařadil rychlost, přidal plyn a odebdžděl po cestě směrem k městečku. Nad hornatým a lesnatým krajem se opět rozhostilo ticho usínajícího dne.

Zámek Rozkoš,
klenot barokní gotiky

II

Když doktor dojel do městečka, slunce už zalezlo a svatojánští broučci mohli vstávat. Jako vždy byly tu ulice poměrně prázdné a mrtvé a pukání mopedu se v nich rozléhalo téměř příšerně. Sem tam svítilo okno, ale většina jich byla slepých, když však doktor zatačel kolem radnice, všiml si, že se ve věži nahoře svítí. Zastavil, jaksi impulsivně, vypnul motor a dovezl vozítko k patě věže, kde je opřel. Poté otevřel vnější dvířka do věže, která nebyla nijak zajištěna, a počal stoupat po točitých schodech vzhůru k tomu světlu.

Záležitost s kravami doktora chronicky hnětla, a to zejména to, že nebyl schopen v ní vůbec nic docílit, ačkoliv se o to už dlouho snažil. Mít krávy v zámku bylo nekulturní barbarství vůbec, ale zvlášť zde v případě zámku Rozkoše, jedinečném to příkladu barokní gotiky z pera, či vlastně spíše z pravítek, kružítek a olůvka, či jak by se to řeklo, slavného česko-italského architekta Anselma Lemuraga. Doktor byl ovšem na ničení tzv. kulturních hodnot stranou a vládou zvyklý, stačilo se jen podívat, co udělali například s českou literaturou nebo s naším dříve vynikajícím školstvím, ale nešel mu v této věci do hlavy postoj všemocného předsedy místní organizace strany, národního výboru, lékařského družstva a kdečeho dalšího Petra Ventury, protože ten se pokládal za vzdělance a intelektuála a již několikrát v přítomnosti doktora, když nikdo jiný neposlouchal, vyjádřil neortodoxní názory, jako například, že největší český malíř je Emil Filla, jak to všichni známe, a že se neměl ohýbat a dávat na malování realistických krajinek od Benešova a odjinud. Bylo by tedy lze očekávat,

že Ventura projeví pochopení pro nepatřičnost lokalizace kravína v jedinečné architektonické kreaci Anselma Lemuraga, ale toto očekávání pohříchu se nezdálo plnit. Přitom bylo zřejmé, že bez Ventury či přes jeho hlavu nemůže doktor uspět, protože na jeho osobní názory se v nejlepším případě nebral zřetel a v nejhorším ho za ně mohli i zavřít, i když vlastně nebyly nijak buřičské. V zemi toho času vládl carský středověk, který to umožňoval, a kromě toho, podobně jako za cara bojaři, měli dneska jakékoliv slovo jen členové strany a osoby jim nějak na roveň postavené, jako např. jejich manželky a milenky. Doktor se sice i tak pokusil napsat několik peticí či petic ohledně kravína v zámečku Rozkoši: na památkový úřad, na ministerstvo kultury, na děkanát fakulty architektury, či jak se to správně jmenuje, tam i onam – i na předsednictvo vlády – a nakonec i na samotný ústřední výbor strany, ale kupodivu odnikud nedostal odpověď, což si nedovedl dobře vysvětlit. Jeho opakované intervence a interpelace u Ventury se rovněž chronicky mýjely účinkem, takže na celou věc už začal rezignovat a raději pozapomínat. Toho večera se mu však celá záležitost znovu živě připomněla, když se, právě před zámkem, setkal s vracejícím se stádem, které ho dokonce zdrželo v další jízdě a jehož arriè-re-garde se dokonce zdála záměrně manifestovat potupný postoj. Tato zkušenost doktora rozjitřila a naplnila hořkostí, takže cestou od zámku do městečka se takzvaně vařil vztekem. Vida pak světlo na věži radnice, rozhodl se, že s věcí okamžitě pojedná. Věděl totiž, že ve věži sídlí předseda Ventura, který se tam přestěhoval ze své vily po Němcích poté, co se rozvedl – a světlo znamenalo, že je dnes doma. Supaje námahou a vztekem vystupoval tedy doktor po schodech do vznešeného sídla předsedova.

„Vítám tě, doktore, vítám, co tě sem nese?“ volal radostně Ventura. Na stole před ním stála načatá flaška, a kdykoliv měl před sebou flašku, měl Ventura též přátelivou a žoviální náladu, aspoň na začátku.

„Pocem, posad' se, napí se se mnou a pověz mi, jaký je naše národní zdraví, hehehehe. – Tady! Originál kapitalistické chlast! – Vidíš toho panáčka, buržoázního, jak si to sere – s monoklem a s hůlčičkou, v cylindříčku, kurva mizerná!? – až umřu, nic na tom světě se nezmění, jen srdcí pár se zachvěje jak zrána květiny – jenže von se píše původně, s á, hehehe – když to můžou pít ty kurvy vykořisťovatelský, tak my můžeme taky, né? Tu máš, soudruhu, tu máš, doktore, napí se se mnou!“

Ventura vzal do tlustých prstů podobně tlustou kořalní sklenici, vyrobenou na to, aby ji opilci tak snadno nerozbili, a třaslavou pravicí ji plnil zámořskou tekutinou.

„Tak tady! Na zdraví, na národní zdraví, hehehe!“ – „Děkuju, ale já nemám žízeň,“ zarebeloval doktor suchým zdvořilým hlasem. Nebylo ovšem radno odporovat místnímu diktátůrkovi, ale vzpomínka na káležící krávu doktora naplnila hořkostí, vztekem a jakousi odvahou. Ventura strnul a upřel na doktora zlovolné, krví podlité oči, připomínající jakousi krhavou šelmu. Jeho tvář a celá hlava upomínala na populární Kolumbovo vejce, postavené na špičatý konec, kromě toho, že z ní vybíhal masitý, u kořene poněkud konkávní nos. Ten však, jak spěcháme čtenáře ujistit, nebyl projevem antisemitismu, nýbrž souvisel s faktem, že Venturové byli původně zemané a jejich jméno pocházelo od rodového hesla: VENTURA ULTIMA NON SUNT FUGIENDA, tj. v tom smyslu, že smrti nikdo neuteče, anebo snad taky, že se jí má mužně čelit. Nebo něco na ten způsob.

Vejci se Venturova hlava podobala zejména proto, že byla naprosto lysá. Ventura neměl dokonce ani řasy a obočí a vousy mu vůbec nerostly: také po těle neměl nikde ani chlup. Jak věděl doktor,

Ventura trpěl, nebo vlastně netrpěl, prostě měl, vrozenou dědičnou anomálií aplasia pilorum congenita, tj. narodil se zcela bez vlasových folikulů čili lidověji vlasových kořínků. Tato genetická zvláštnost byla u Venturů dědičná a opakovaně se v jejich rodě vyskytovala. Měl ji asi už i zakladatel Venturova rodu, soudě podle jeho jména Sezema Holousek de Venturis, nebo vlastně tehdy ještě Holásek. Ten byl, tak aspoň tvrdil předseda Petr, v husitském vojsku a byl prý povýšen do šlechtického stavu od Zygmunda Korybuta, na doporučení samého Žižky, načež se pak stal hejtmanem. Kdo nevěří, ať tam běží.

Tato historie byla však toho času doktorovi málo platná, neboť Ventura na něho upínal oči se zřejmým vztekem a zlovolností. Ve věži se rozhostilo protivné ticho a napětí a doktor cítil, jak se ho zmocňují břišní pocity strachu.

„Kurník šopa!“ vykřikl náhle Ventura, až doktor nadskočil. „Tak ty, soudruhu, odmítáš se se mnou napít? – Se mnou, s předsedou újezdni a místní organizace strany?! Víš-li pak, že já reprezentuju masu všeho pracujícího lidu? Už ani slovo! – Tady máš sklenici – a mordyje chlastej!“ Venturův hlas se na konci zlomil v jakýsi náznak smíchu, bylo vidět, že si sám uvědomuje blbost a bizarnost své argumentace, že si z toho vlastně sám utahuje, nebylo však jasné, zda by tuto legraci nedovedl až do konce, kde by to, aspoň pro doktora, taková legrace už nebyla. Ten honem tedy vzal sklenici, usmál se, jak nejlépe mohl, aby ukázal, že oceňuje předsedův humor a politicko-ideologickou pohotovost, ale že ví, že je to jen vtip. Ventura vyzunkl i svou sklenici a znovu oběma nalil. Chvíli mlčeli.

Ventura pohlížel na lékaře s posupným zadostiučiněním prokázané převahy a doktor se mrzel a styděl. Nejenže s Venturou se o otázce kravínského zámku zřejmě nedalo mluvit a cesta do věže byla zbytečná, ale ještě navíc se dostal do situace, kdy ho Ventura

pokořoval, aniž by se proti tomu dalo něco dělat. V tomto rozpoložení mysli si opět usrkl buržoazního moku, aby takzvaně spláchl rmut. Mezitím však v něm začala první dávka whisky pracovat a naplnila ho jednak teplem, jednak odvahou, které se ve vlasti nápoje říká holandská. Strach z tyránka ustoupil a vrátily se původní pocity s příchutí zvědavosti a jakéhosi vědeckého a lidského zájmu o obsahy vaječné hlavy předsedovy.

Doktor se znovu napil a zahájil výkop: „Hele, Petře, můžu se tě na něco zeptat?“ – „Ptej se, doktore, ptej, však víš, že já na doktory držím. Doktoři, to je moje. Ty maj zlatý ruce a kromě toho – to je elita! – Ty se nezaběhvaj jenom medicínou – ty maj velice často i velmi dobrej kulturně-ideologickej předpoklad a – a tvořivost – to nejni jako felčari jinejch národů – jako náš Láďa – ten byl taky doktor – No, neboj se, nestyd' se, to já předtím jenom tak, abych tě vytáh z tý tvý buržoázní izolace, hraničící s idealismem a odtržením od mas – no nic ve zlým, tak ptej se, doktore, ptej – v této naší přátelské chvíli, hehehe.“ – „No tak mi pověz, Petře, já tomu totiž pořád nemůžu rozumět – ty jsi přece takovej kultivovanej člověk, znalec umění a – a literatury – a máš i svý vlastní názory – jak to teda přijde, že tu necháváš ničit zámek Rozkoš od krav – že jsi svolil nebo nic nedělal proti tomu, když tam náký hurárevolucionáři z toho udělali krvín – jak to, prosím tě, já tomu furt nerozumím? – Kdybys byl nákej negramot, jako některý,“ – (zde se už doktor hodně odvažoval) – „některý funkcionáři – ale přece ty, takovej vzdělanej člověk, ze starýho zemanskýho rodu, příbuznej jednoho z našich největších –“

„Áááá,“ zasmál se Ventura, „to se ví, tys to taky nepochopil – jako žádněj – víš, doktore, soudruhu, hele – napijem se ještě – tu máš taky – na zdraví! – tak – a já ti to vyložím, jaká je na to dialektická filosofie – dialektika, soudruhu, dialektika!“ Kráčivý nápoj ho začal brát do svých loktů, neboť Ventura zrudl po celé

bleskovici a jeho poslední výroky začaly dostávat nezřetelnou výslovnost, jako by držel v hubě horký brambor. Opilecky zvedl ukazovák a zabodl ho do vzduchu směrem k doktorovi: „Jó, to víš, že vím, co je to Rozkoš a Anselm Lemurago – a barokní gotika – a všechny ty sračky – to se ví, že to vím, tím právě to dostává ještě větší baštu a dimenzi – abysi věděl – ale poslouvej – protože to je složitý. Poslouvej, doktore, jakou já, Petr Ventura, jakou já mám na to filosofii.“ Ventura se odmlčel, slavnostně se napil a spustil s jakousi důstojností, jako by přednášel. Jeho tvář svítila jakýmsi intelektuálním nadšením a jeho jazyk zřetelně zespisovněl.

Vykládal, jako by to byla připravená a naučená přednáška.

„Někteří soudruzi chápou použití zámku jako kravína ve smyslu vítězství materiálních hodnot nad ideativními. Prostě, velká budova má sloužit nějakému logickému, materiálnímu účelu, protože lidé mohou žít v mnohem menších prostorách, kdežto krávy by se do malého prostoru nevešly – to dá rozum. Tito soudruzi nemají pravdu, neboť podceňují funkci nadstavby a jejích projevů, a jsou tak blízcí vulgárnímu materialismu. Jiní soudruzi chápou kádrové přeřazení zámku jakoby symbolicky, jako jakýsi trest vůči vládnoucím třídám, na nichž se má podílet i jejich bývalý majetek. To jest rovněž nesprávný postoj, protože naše strana historické hodnoty neničí, nýbrž přetváří, jak učí Zdeněk Nejedlý na případě původního antikomunisty soudruha Jiráska – naopak náš lid má bývalého buržoázně-feudálního majetku používat buď masově, jako paláců a parků kultury, pionýrů, odborů a podobně, anebo i individuálně rezidenčně prostřednictvím svých zvolených zástupců, jako například soudruh prezident sídlí na Hradě, a tak různě.

Konečně jsou soudruzi, kteří odvozují zkravění zámku až z kořenů buržoázně-demokratické revoluce, totiž od soudruhů Rousseaua a Herdera – podle těchto buržoázních snůlků je člověk přirozeně

dobrý, ale byl pokažen právě civilizací, jejímž projevem je také stavění zámků. Budou-li tedy zámky a podobné instituce zrušeny, a člověk se navrátí k původnímu bukolickému stavu, stane se opět přirozeně dobrým a bude možno nastolit komunismus. Tento názor jest rovněž nesprávný, již z toho důvodu, že jest předmarxistický a představuje tak nižší stupeň uvědomění člověčenstva. Kromě toho by zničení zámku za účelem ustanovení prvobytně pospolnějšího kravína představovalo nesprávný postup nazpět, jak to praví soudruh Lenin ve svém spise Krok vpřed – dva kroky vzad.

Neboť komunismus, ke kterému vědecky směřujeme, není komunismem prvobytně pospolným, nýbrž jeho nejvyšší dialektickou obdobou na druhém konci spirály vývoje člověčenstva.

Zdálo by se tedy, že všechny ideologie, snažící se zdůvodnit změnu zámku na kravín, jsou scestné a nemarxistické, a že tedy se ze zámků kravíny dělat nemají. Avšak, a v tom je právě dialektika!“ V této fázi se zdálo, že whisky na mluvčího začala více působit, takže začal ztrácet svůj oficiálně přednáškový ráz. Předklonil se dopředu na loktech, chvilí se kýval jako medvěd v kleci a pak spustil:

„Ale chyba lávky – chyba lávky, doktore, víš. Protože se to musí chápat taky z hlediska vyššího revolučního – rozumíš!? – revoluční estetiky! Socialistickej realismus je v pořádku, v pořádku, ale to je pro masu, zatím, než se pozvednou! Víš, soudruhu, já se ti přiznám, já vím, že ty nejsi žádný bonzák – na to seš moc – no nechci říct blbej – ale všechno, rozumíš, všechno, co vede k vítězství pracujícího lidu, je mravné a dovoleno – všechno – rozumíš?!?!“ vybuchl náhle vzteky a bouchl pěstí do stolu, až Johnnie Walker a skleničky nadskočily. „A to ty ještě nechápeš!

To je jedno – ale já se ti přiznám, že ta první výstava sovětskýho umění v Mánesu mi dala dost šok. Ale pak, soudruhu doktore, pak jsem si uvědomil, že i to je třeba chápat dialekticky! Na větší, ma-

sové škále, ano, zatím socialistický realismus, ale my, uvědomělí soudruzi, soukromě a tam, kde můžeme – máme právo a povinnost! – připravovat další stupeň vývoje. Podívej, jako soudruh Stalin – já vím, já vím, kult osobnosti – ale, soudruhu, budoucnost ho zase ocení! – tak soudruh Stalin – ačkoliv se silně zasazoval o zavedení socialistického realismu v literatuře – tak naopak oceňoval a četl a nikdy nedal pronásledovat svého přítele Michaila Afanasjeviče Bulgakova – a je ten socialistickej realista? – jaj, na moju dušu, že něni, jak říká náš pasák Jano ze zámku – no tak, tím, tím příkladem se mi otevřely oči – kdepak, to je dialektika, kterou tak snadno člověk nepochopí – napí se, doktore – jó, jestlipak víš, že Bulgakov byl taky doktor – jako náš Láďa – no byl – jako Anton Čechov – no kdekdo. Víš, my jsme vždycky na realismus plili, jako právě na buržoázní, ale dialektika, doktore, dialektika – my jsme právě chápali se soudruhem André Bretonem surrealismus jako revoluční a avantgardní – ce monde dans lequel je subis ce que je subis (n'y allez pas voir), ce monde moderne, enfin, diable! que voulez-vous que j'y fasse? – atd., rozumíš – a tak jsme nechápali, ale já už teď chápu!! Všechno, co přispívá k vítězství, všechno!!!!

Ale zde, na malém kousku země, já, soudruhu doktore, já Petr Ventura jsem stvořil jedinečné avantgardní umělecké dílo – a to proto, soudruhu, že je navýsost reálné, materiální a dialektické! Já nevím, jestli znáš, ale to jistě znáš, film od dvou – ale co to říkám, no, vlastně jsou soudruzi, jsou, i když si toho nemusí být plně vědomi – proč? – protože jsou na straně pokroku!!! – soudruha – proč ne! SOUDRUHA! Salvadora Dalího a soudruha Buñuela – Luise! – víš, L'Âge d'or, jak je tam ta kráva v ložnici, v posteli.

Ale já, doktůrku, já, doktore, jsem je překonal! Protože voni tam maj jenom jednu krávu a jenom ve vile a jenom ve filmu – ale já, Petr Ventura, mám krav celý stádo, a ne v nějaký posraný buržoáz-

ní vile, ale ve feudálním zámku! v zámku! – a ne ve vobyčejném, ale v nevyběžném, vzácném, barokně gotickým od Anselma Lemuraga! – he! – a ne jenom ve filmu, ale, soudruhu, ale, doktore, ve skutečnosti – v realitě – objektivní – v tom jediném skutečném dialektickomaterialistickým jsoucnu, co je neustále v pohybu! A naopak, to můžu dialekticky zdůvodnit prioritou materiálních potřeb nad druhejma, nadstavbovejma, a je po prdeli!

Rozumíš?! – Já jsem umělec! Větší než Dalí a větší než Buñuel – já jsem básník hmoty, větší než náš Láďa, který byl pouhým básníkem slov – a furt mi ho dávali za vzor, soudruhu, furt, podívej se, tvůj bratranec Láďa, to je jinej ,pašák‘ – představ si, voni ty blbci říkali pašák!!! – ten je doktor, ten je spisovatel – ale ty?

A potom, pozděj, když jsem se představoval, já jsem Ventura, tak hned se ptali, jestli jsem příbuznej – já jsem sám neexistoval, já jsem existoval jenom jako Láďovo¹ příbuznej!

I ta moje kráva si mě vzala jen kvůli tomu ménu – teď šla do prdele – po takovejch létech – že prej piju a kdesi cosi – Ale já, já jsem umělec, a nikdo to neví, nikdo to nevoceňuje!“ Ventura se náhle rozplakal jako dítě. Šklebil se lítostivě a z očí mu padaly velké alkoholové slzy.

Doktor nevěděl, co má dělat. Ventura složil hlavu do dlaní a hořce vzlykal. Náhle, jako by zmáčkl knoflík, neuvěřitelně rychle přestal a začal chrápat.

Doktor se vypotácel ven.

1 Z tohoto tvaru vidíme, že Venturové museli pocházet z jižních Čech, jako tak mnoho velikánů českého lidu, mistr Jan Hus, Jan Sladký-Kozina, Karel Matěj Čapek-Chod, Jan Žižka z Trocnova, Jihočech Emil Hácha, profesor Jan Dobiáš, hrdina Sovětského svazu major* Josef Buršík, známý grafoman Jan Křesadlo, naopak čelný spisovatel Karel Klatovský, a vůbec kdekdo.

* Mezitím ho Havel povýšil na generála.

III

Jaj, teraz už je neni, ako bývalo skôr, keď v zámkoch bývali len grófi a takí. Teraz vládne ľud a v zámku sú kravy, majú tam svoj márhaol, lebo sú družstevné. Tie sú dole a hore bývam já, hoci som len sprostý čordáš, a tomu grófovi bohvie kde je koniec. Jaj, na moju dušu! Teraz som tu ja grófom a tie kravy sú veľkomožné pani, nadšágoš asoňok. Lebo to je pokrok. Na veky nebolo počuté, aby kravy bývali v zámku, a teraz už tam sú, čo sa práve urobilo tým pokrokom progresívnym. Keď som bol malé chlapčisko, mali sme len takú drevenú kuču a žid už nám nechcel nič na dlh dať. Ale potom prišla autonómia a žida zobrali aj s židovicou aji s tými malými židiačkami a hybaj do koncentráku – čo sme aj išli do toho jeho skladu, aj do krčmy a zobrali sme tam tie salámy a veci, aj goralku – boli tam tiež pánovia z Hlinkovej gardy, to som bol ešte malé chlapčisko, čo som sa prvý raz vtedy goralky nalopal. A už bolo lepšie pre chudobný ľud! Mne sa tá autonómia a Slovenský štát veľmi páčili, lebo sme teraz mohli svoju vôľu s židami mať a s takými – aj sa mi páčilo, ako maširovali spievajúc: „Rež a rúbaj do krve, lebo je to poprvé, dokiaľ Slovák na Slovači pánom nebude,“ – len sa im čižmy tak ligotali. Ale mňa gu sebe zobrať nechceli, vravili mi, že som ja priveľa sprostý, ani potom, keď som vyrástol, za vojaka – hoci gu koncu už brali iba všetkých – ohŕňali sa na mňa, že vraj púpoš, taký kalega. Ale aj ich Boh potrestal, ako prv tých židov, čo nám nechceli, mojej mame, zveriť. Nezobrali ma – a teraz prehráli vojnu! Však, keď potom Nemci utekali, to ma zobrali za kočiša, aby som im s vozom išiel – ale to už bolo s krížom po funusi, lebo som videl, že už je prehraté. Ja som aj s nimi ani

ísť nechcel, ale oni nedali. Až potom som sa im preca vykrútil, to už nevedeli ako utekať – a to bolo tu v tej krajine, čo ja teraz v zámku bývam ako gróf, ako sa povie v pohraničiu. A keď som tým Nemcom utiekol, to som sa mal opäť dobre, lebo sa poznôv urobila tá československá republika – kocúra oného opäť vytrčili, tak to som ja poznal, že musím čušať – to o židoch a o Hlinkovej garde – hoci som aj sprostý a neviem čítať ani písať – lebo ten kocúr mi bol na znamenie. Ja mu hovorím, že kocúr, hoci teraz len tajne, lebo akýže je to lev, keď s ním všetkí vždy vyjebú, aji to Slovensko maľúčke, ale ako som videl, že ho vyťahujú hore, reku, chlapče, už môže byť zle, lebo som pamätal, ako sme za autonómie toho kocúra zondavali dole – tak teraz že bude opäť všetko naopak – fýrerko, Hlinka, Nemci, že budú teraz svine, a Stalin, Rusi, bolševici a židia zato dobrí. Len som nevedel, ako to bude s námi, so Slovákmi, ale potom som počul na rádiu, že sme k tomu boli donútení od dakých živlov, ale sami že sme dobrí, čo sme urobili aj povstanie. Jaj, čo mi odlahlo! Lebo ja som bol pracujúci ľud a žiaden notár al'bo farár al'bo dačo také – však pravda, keď ma zobrali za kočiša, to som bol naozaj donútený, a nech jebajú tých živlov!

A čo ich zasa Boh potrestal, že ma nechceli vziať do Hlinkovej gardy, a mňa odmenil – lebo som teraz bol prijatý do tej gardy revolučnej. A to bolo také isté pekné, hoci sme aj nemali čižiem, len také bagančatá – ale rovnošaty sme mali, takú žltú – to bolo po Nemcoch, ich tropické rovnošaty do Afriky, čo bol ten Rommel Afrikánus – aji čapice – a na rukáve taká páska čiervená s písmenami, že vraj er gé, revolučná garda. A teraz sme robili Nemcom to isté, ako predtým židom, pozavírali sme ich a domy sme im rabovali – aj s Nemkami sme mali svoj mulatšág – čo som vtedy aj prvý raz trtkal, lebo pred tým ma žiadna nechcela, že som bol chudobný a nebol vojakom – a do bordela som nemal peňazí.

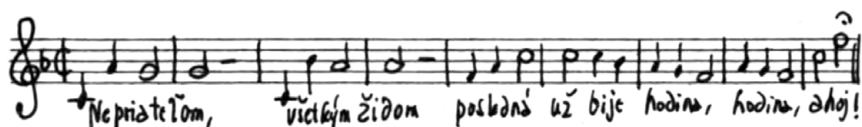
A vtedy, keď židov brali, som bol ešte priveľa malé chlapčisko, lebo za Slovenského štátu boli prísni, aby sa im mládež nepokazila – ale teraz aj toho bolo do boha! Niektoré tie Nemky boli aj dosť pekné, aji mladé dievčatá – čo by som táral –! Ale patrilo im to, kurvám, to mali všetko z toho, že ma nechceli zobrať za vojaka!

Ale potom boli tí Nemci odsunutí, a čo teraz? Prišli pánovia, a že budú brať z tých revolučných gard do národnej bezpečnosti. Čo som sa aj ja prihlásil a – lófas a šegejtegbe! – zasa ma nezobrali! Že vraj som neni telesne zdatný na aktívnu službu a kancelársku tiež robiť nemôžem, keď neviem písať ani čítať. No, tak sa mi tí páni nedobre odmenili.

Tak teraz, čo robiť? Naspák na Slovensko, to som nechcel, a ani by som nebol mal na vlak – ani by som nevedel vyštudýrovať, ako tie vlaky chodia – a pýtať som sa haňbil, lebo už opäť hovorili, že vraj sprostý Slováč – a tak. A potom, čo by som sám na Slovensku robil? Tatu ani mamu už nemám, bratom a sestrám koniec tiež neviem, – aji niektorí tí židia, čo som na nich chodil s Hlinkovou gardou by sa mohli vrátiť a poznať mňa. A tak som zostal tuná v Čechách, ako sa povie po čechúňsky v pohraničí a po našem v pohraničiu. Ale teraz, čo som mal robiť? No, robil som to aj oné, rôzne, chcel som si aj domek zabrať a trochu zeme, ale to mi Čechúni nedali, lebo si to sami rozobrali medzi sebou, ako sa hovorí, že zlatokopovia. Aj som chodil do hory, drevo rúbať, ako je to v tej piesničke, že já som drevorúbač, buta Tót ma volajú.

Ale netrvalo dlho a opäť ich Boh potrestal, že mi nechceli dať ani kuču, ani ten kúsok poľa. Lebo sa urobil Víťazný február a bolo po zlatokopoch! Tí, čo neboli v komunistickej strane, len tak ozlomkrky utekali – a teraz prišli zasa súdruhovia a robili tú triednú spravodlivosť –, čo bola nastolená vláda pracujúceho ľudu. A čo sme prv robili židom a pak Nemcom, teraz sme opäť robili

nepriateľom pracujúceho ľudu, kulakom aji kopečkárom, keď sme ich zachytli, a iným buržoáznym zmetkom aji zmetkyňám. Lebo hoci som aj nebol u tej bezpečnosti, bol som u nich ako civilný zamestnanec, ako spoľahlivý súdruh drôbno-zemedelského pôvodu – zametať, súdruhom olovrant nosiť a také veci, aji na hrubú prácu, keď sa vyslúchalo – a niektorí tí kopečkári a zlatokopovia boli aj židia, a tak to bolo opäť ako v tej piesničke:

– a ešte viac, keď bola odhalená zrádcovská Slánskeho banda! To už bolo takmer ako za starých časov.

Ale čo som stále len taký Jano sprostý vidiecky, hoci som teraz aj grófom, lebo za komunistov to je neni také jednoduché, ako bolo za Tisa a za fýrerka, čo bol žid ako žid a len niektorí boli Ehrenarier, ako ten Rosenberg, ale tí sa s tým nechválili, pravda, tak sa to ani nevedelo. Ako idem raz do mesta, a tu sa nachomýtna taký židko. No, to bolo už opäť po tom Slánskom, čo som si myslel, že to teraz bude opäť ako za Tisa. Lebo mal židko vo vrecku na prsiach, zvonku, také zlaté péro, a to sa mi veľmi zapáčilo, bár aj písať neviem. A tak vravím reku, já ho zistím ako podozrivé individuum.

Jaj, boha jeho! On to bol voľaký že vraj spisovateľ a prišiel do nášho mesta kázať, teda prednášať proti sionistom – ako že sú neni židia ako židia, niektorí že sú verní strane a vláde, ako je to v samotnom Sovetskom sväzu, čo je ten súdruh Bérija, čo má tie nejdôležitejšie úkoly bezpečnosti socialistického zriadenia a dôveru samotného súdruha Stalina. Oni ho mali čakať pri vlaku, ale on sa ím oneskoril.

A bolo zle! Keby nie nášho predsedu súdruha pána Venturu. Lebo ten ma mali vždy rádi, oni mi hovorili, že Ficko – oni ma volajú, že Ficko – ty ani nevieš, aký si exemplár, ako keby ťa volakto schválne vymyslel – no a ten pán súdruh predseda ma aj zachránili a toho súdruha spisovateľa tiež uchľácholili – čo zostal ležať ráno pod stolom – bár aj spisovatelia vedia natahúvať – len u tej eštébé už ma teraz nechceli, že som priveľa sprostý – opäť tá stará piesnička, basmeg a kečkét. Ale ten pán súdruh Ventura mi povedali, že vraj, Ficko, chcel by si byť zámockým pánom, grófom? Vravím, že hej, prečo nie.

A tak som sa stal tu tým čordášom, lebo ako sa správne povie, tým kraviarom, v zámku, ako som už povedal. A hádam, že som ja pravý gróf, keď bývam v zámku, hoci aj pasiem kravy. Lebo som raz povedal súdruhovi pánu Venturovi – počujte, súdruh, keď ja som teraz grófom, ako že ja mám robiť takú sprostú prácu, pri kravách? A oni mi hovoria, pán súdruh Ventura, že teraz už tak je, že je vraj v Čechách jeden knieža, pravý, zo starého rodu, a nie ako ja, teraz čerstvô urobený gróf, a ten že je čikóšom. Vravím reku, či tiež býva v zámku? A pán súdruh Ventura hovoria, že hej, len, povedajú, on tam má len takú komôrku pri streche a ty máš celý zámok, hoci si len gróf a on je knieža.

A tak sa tu mám dobre a som grófom, čo sú tuná aji rôzne veci zaujímavé, obrazy, štátuje, aji knihy, plná veľká izba, škoda že čítať neviem. A posteľ mám ja pyšnú, grófsku, na štipkách, ako sa hovorí, pod nebesami. A sú tu aj rôzne zrkadlá, čo sa v nich môžem vidieť koľko razí a z rôznych strán. A tiež rôzne iné veci grófske. Lenže, keď tu bývam sám, býva mi aj smútno, hlavne večer. Lebo tuná je neni električka a svietiť je treba sviecou. Čo je to potom také príliš rozľahlé a tmavé, tie obrazy a štátuje čudno pozerajú, aj to zrkadlenie v tých zrkadloch mnohonásobné je také až strašné, keď

sa pohnem, oni to vždy opakujú, akoby sa posmievali – a k tomu gu všetkému ešte aj vieter v krboch koľko razí hučí, ešte že tie kravy sú tu so mnou, aj Bodrik, to je môj pes.

Ale hádam, ako som gróf, že by som mal mať gu sebe aj grófkú. Však by som ženu vyživil a aj strechu nad hlavou by mala. Len že sa mi tu akosi žiadna nešíkuje.

IV

Doktor se probudil kolem páté hodiny, jak bylo jeho zvykem. Ptáci venku protivně zpívali a z pusté kuchyně se ozýval Eduard. Den vstával zatažený a neutěšený, jaksi sinavě promodralý, ačkoliv v tuto dobu roční bylo normálně v pět hodin již zlatavo.

Doktor ležel v pusté místnosti na železném polním lůžku. Bydlel a působil ve vile po původním německém doktorovi, ale než ho tam dosadili, někdo ji totálně vyplundroval. Až na ordinaci, kterou jakž takž znovu zařídili, byla veliká secesní vila prázdná a pustá skoro strašidelně. V místnosti, kde doktor spal a která snad původně ložnicí ani nebyla, bylo pouze zmíněné už lůžko, dvě židle a lampa. Na jednu židli odkládal doktor šaty, druhou používal jako noční stolek, takže lampa stála na ní. Abychom nezapomněli, u zadní zdi byly ještě stohy starých časopisů a knih, které doktor někdy používal ke čtení před usnutím, a ve zdi zela díra po rouře od kamen, která též někdo znárodnil. Jinak byla místnost protivně vybrakovaná, na zašlých parketách nebyl koberec a na zdech, vymalovaných jakýmsi zelenavým, silně německy působícím vzorem, zbyly jen světlejší stíny po bývalých obrazech a nábytku, přistaveném ke stěnám. Tato pustota rezonovala s duší doktorovou, který se tuto chvíli po probuzení cítil neobyčejně oznobeně nepříjemně. Věděl však, na základě svých medicínských znalostí a zkušeností, že je to pouze projev jeho chronické subklinické endogenní deprese čili melancholie, která se vyznačuje ranním pesimismem, a že za nějakou dobu se jeho nálada opět zlepší na snesitelnou míru, dovolující provádění životních funkcí.

Jakmile to nastane, věděl doktor, bude se mu i svět a jeho problémy jevit snesitelnější a nebude mít pocit, že by bylo nejlepší to všechno teď hned skoncovat pomocí těch a těch prostředků, které měl jako lékař na dosah ruky v přízemí své ordinace. Tento stav je pro většinu lidí dosti nepředstavitelný, ale koho to zajímá, může zkusit se do něj vžít na základě vhodné četby, např. básnické sbírky Pokušení smrti od Jana Zahradníčka, ačli by ji ovšem někde sehnal, dneska, za vlády už čtvrtého prezidenta zapomnění, který je ovšem oficiálně teprve první, jelikož ti před ním neuvalovali zapomnění na soudruhy, nýbrž pouze na nepřátele lidu, jako byli např. tělesně postižení básníci katolického vyznání, a tak se tedy ve světě, který přijímá informace jen od závažných osobností, tedy komunistů alespoň bývalých, prezidenti zapomnění tak nejmenují.² My se pokusem o líčení těchto stavů zabývat nebudeme, neboť máme k líčení ještě mnoho akcí a exiloví nakladatelé nemají rádi příliš tlusté rukopisy, pokud totiž nepocházejí od autorů jednoznačně etablovaných, jako např. od nich samých. Každá deprese má ovšem kromě rysů obecných i rysy individuální, pramenící z různých zdrojů, např. také z historie a osobnosti postiženého individua. Třeba doktorova deprese se lišila od deprese zmíněného Jana Zahradníčka už tím, že doktor zažil pohodlné, středostavovské dětství, neměl žádnou tělesnou vadu a nebyl přesvědčeně katolicky nábožný, nebyl např. skálopevně přesvědčen o existenci věčného trestu pekla, jednak vůbec, jednak zvláště, jako taxy za určitá definovaná provinění, jako třeba taky za sebevraždu. Ale už asi moc kecám.

Doktor tedy ležel v posteli, naslouchal rannímu chorálu ptactva, jak se tomu obvykle říká, do kterého se občas ozývalo Eduardovo kokrhání, což mu všechno ale připadalo nesnesitelně protivné,

2 Ale než tato kniha vyšla, stala se z toho, chvála Bohu, historie.

a snažil se nezapomenout na to, že se mu to tak jenom zdá, že za chvíli mu bude dobře, nebo aspoň lépe, a že tuhle zkušenost přece už udělal nesčíslněkrát, takže pocit, že se to už nikdy nespraví, je pouze subjektivní a v rámci celkového depresivního pohledu na věci.

A vskutku: Zvolna a neznatelně začala tíha na doktorových prsou tát, až – aniž by byl schopen přesně zachytit, kdy se tak stalo – roztála do té míry, že byl schopen pohybu. Doktor vyskočil z postele, natáhl si, bez rozepínání, omšelé sandály, a tak jak byl, pouze v trenýrkách, odpochoďoval pustým schodištěm do přízemí. Zde nejprve použil smrdutého záchodku, což zmiňujeme jenom pro úplnost, a pak se odebral do kuchyně.

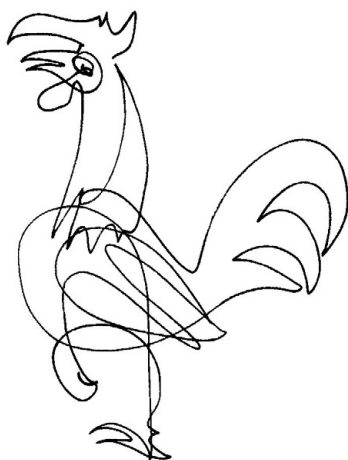
Kuchyně byla podobně neutěšeně vyplundrovaná jako zbytek domu. Světlé stíny bývalého vybavení ukazovaly, že původně zde byl větší počet závěsných skříněk, lze se domnívat, že asi z pěkně leštěného dřeva a jakéhosi tyrolského či obecně německého rázu. Jiné stíny na stěnách poukazovaly na dřívější existenci hodin a nějakých forem na pečení ve tvaru ryby, prasečí hlavy apod., jež měla Frau Doktor dekorativně vystaveny zur Gemütlichkeit. Z původního vybavení zůstala jen starobylá kuchyňská kamna s plotnou, která z nějakého důvodu nikdo neukradl, snad proto, že už byla tehdy z módy. Doktor na těchto kamnech nevařil, protože na hlavní jídla chodil do hospody. Na plotně měl ale postavenou elektrickou plotýnku, zapnutou do soklu bývalé stropní lampy, jakousi konvici, několik hrníčků a skleněnou farmaceutickou láhev se zabroušeným víkem, ve které schraňoval umletou kávu. Přikročil k plotně a konal přípravy k vaření kafe čili spisovně kávy. V té chvíli se s pronikavostí téměř bolestivou opět ozval Eduard a obrátil tak k sobě doktorovu pozornost.

V rohu poblíž dveří bylo rozprostřeno něco rozdělaných lepenkových krabic, pokrytých ještě novinami, a podobné lepenkové

čtverce chránily i kus zdi, asi do výše opěradla židle. Jedna kuchyňská židle tam také ve skutečnosti stála a na jejím opěradle hřadoval kohout. Židle a papundekly za ní a pod ní byly pokryty slepičími lejny a v kuchyni panoval známý kurníkovitý smrádek. Dole u židle stály také dvě misky, se zrním a s vodou, abychom nezapomněli. Kohout vypadal krásně pyšně a barevně, ale cosi mu chybělo. Zdál se jakoby smutný. Při bližším pozorování se ukázalo, že má levé oko zcela bílé, zřejmě slepé.

Jak jsme předem naznačili, jmenoval se tento kohout Eduard, což byl celkem nejspíš a prostoduchý pseudointelektuální vtíp, podobně, jako když český emigrant nazve svou krotkou kavku Franz, čímž totálně zmate zasvěcené znalce východoevropských poměrů, kultur, literatur a vůbec. – Why have you named your jackdaw Franz? – Warum haben Sie Ihre Dohle Franz genannt? – Pourquoi avez-vous appelé votre choucas Franz? – ¿Por qué ha llamado Franz a su grajilla? – Perché ha chiamato Franz la sua taccola? – etc. etc. etc., což protřelý emigrášek nějak zamluví, po zkušenostech s netrvalostí jiných vysvětlivek, aby se tak vyhnul dalšímu očitému potvrzení potupného faktu, jak na nás všichni strašně, ale strašně serou, takže jim nestojí za to ani si cokoliv o nás zapamatovat, s podivuhodnou výjimkou různých komunistických a fašistických lží a nesmyslů. Leč neodbočujme. Na témž principu tedy pojmenoval doktor kohouta Eduard, protože na Járu mu připadal příliš tragický a Pavla by si nezasloužil. Eduard byl slepý pouze na jedno oko, levé, ale zdálo se, že po ztrátě jednoho oka ztratil snad zrak vůbec. Mechanismus tohoto jevu nebyl doktorovi jasný, ale zdálo se, že Eduard opravdu nevidí. Nikdy neutíkal a také nelétal, pouze zvolna a opatrně kráčel, aby do ničeho nenarazil, jako by se brodil temnotou, a do nečekaných předmětů občas narážel.

Doktor, vzav Eduarda na vědomí, k němu přistoupil, promluvil na něj, aby ho nepolekal, pak ho pozvedl, dal si ho pod paži a vy-nesl ho z domu ven do nepřestěné zahrady, spolu s jeho miskami s nápojem a potravou. Byl to zajisté poněkud zvláštní domácí živočich, a zvláštní byl i způsob, jak k němu doktor přišel.

Kolem městečka byly kopce, či snad už mírnější hory, a ty kopce byly (tehdy) zalesněné.

Stínili je lesní velikáni, aby tak poskytl našemu národnímu hospodářství v čele se Sovětským svazem cenné valuty. Za tím účelem však bylo třeba velikány nejprve porazit, oklestit atd. a na to museli být lesní dělníci. Z těchto lesních dělníků bylo jen málo těch, kteří byli vždycky lesními dělníky. Hodně tam bylo všelijakých bývalých, co je tam poslali vlastně z trestu, anebo co si tam chtěli vylepšit kádrové materiály.

Z toho je vidět, jak je naše společnost laskavá, soudruzi, že posílá lidi z trestu do řad dělnické třídy, která přece u nás vládne. Jakživ

nikdo neslyšel, aby za feudalismu, když vládla šlechta, někoho z trestu pasovali na rytíře, anebo za první republiky, co byla buržoazně-kapitalistická, aby Masaryk dělal z trestu z lidí burziány. No a vidíte, u nás, kde vládne dělnická třída, se z trestu z lidí dělníci dělají. Tam pak vládnou a ani o tom nevědí, nýbrž si chybně myslí, že jim vládnou papaláši, ale ve skutečnosti vládnou sami, protože to je, soudruzi, ta dialektika. Vám se to nezdá: Nevadí. Jsem zcela jistý, že západní intelektuálové by si to takhle vysvětlit dali a ani by nemrkli. Ještě by si libovali – věřte si tomu nebo ne, já je znám.

A mezi těmi brigádníky čili lesními dělníky byl taky, kromě všelijakých profesorů, hoteliérů, holičů atd., seržán Sentenský, který se tam přimotal proto, že sloužil v imperialistické cizinecké legii. A ten seržán Sentenský vykládal těm ostatním brigádníkům o cizích zemích, kde všude byl a sloužil, a taky o Indočíně a jak tam pěstují kohoutí zápasy. Slovo dalo slovo a lesní dělníci začali pěstovat kohoutí zápasy sami.

Jednoho dne, takhle odpoledne v neděli, jel doktor na mopedu od nějakého pacienta, kam ho narychlo zavolali, snad od obtížného porodu, dejme tomu, a zkrátil si to přes les.

A jak přišel k těm srubům, co tam bydleli brigádníci, viděl, že tam všichni stojí v houfu, jako v kruhu, a různě vykřikují, jako by fandili. Doktor zastavil, vypnul motor, opřel moped o strom a šel se podívat, co se to tam děje. Děly se tam ovšem kohoutí zápasy a ten jeden kohout, co prohrával, ležel na zemi v krvi a ten, co vyhrával, do něj pral zobákem a ostruhami, na kterých měl nasazené ocelové bodliny. Chlapi stáli kolem, oči jim vášnivě planuly a kochali se tím krvavým divadlem jako staří Římané v amfiteátru při gladiátorských hrách. Doktor skočil, chytil toho domordovaného kohouta a vítěze odkopl. Dřevorubci se na něj chtěli vrhnout, že jim zkazil zábavu, ale seržán Sentenský jim nedal. Měl schopnost

ovládat a komandovat lidi, však ho nadarmo neudělali seržánem mezi divokými desperády v cizinecké legii. Chtěli ale, aby doktor kohouta vrátil a pustil, že se bude pokračovat, že v tom mají peníze, ale doktor je upozorňoval na to, že kohoutí zápasy jsou u nás ilegální. Nevěděl, jestli jsou, protože u nás snad nikdy ani nebyly, a tak nebylo potřeba, aby se k nim právo vyjadřovalo, ale věděl z knih, že někde, například v novodobější Anglii, se to nesmí, a tudíž usoudil, že v Československu nejspíš taky ne. V žádném případě neškodilo to důrazně tvrdit. Jeden bývalý advokát tomu odporoval, ale seržán Sentenský byl toho názoru, že by to tak i být mohlo – že si to advokát třeba jenom nepamatuje, protože na to v praxi nikdy nikde nenarazil – kromě toho byl doktor u dřevorubců dost populární a nechtěli si ho rozházet. A tak přišel doktor ke kohoutovi, kterého nazval Eduard a který s ním nyní sdílel jeho pustou pohraniční praxi. Dal si s ním práci a vykurýroval ho, bez doktora by kohout asi nepřežil – ale existence, kterou mu vrátil, byla už pouze jaksi stínová, hlavně proto, že Eduard byl slepý. Každý den brzo ráno, ještě za tmy, sice volal slunce a pokračoval, až je nakonec vyvolal, ale sám jeho paprsky asi neviděl, a když, tak nejspíš jen matně a neurčitě, ale snad přece jen poznal, že vyšlo – musel cítit aspoň teplo –, protože později už nekokrhal tak často, podobně jako jiní, vidoucí kohouti. Jinak, kromě procházení po zahradě a zobání, se musel slepý Eduard asi dost nudit, hlavně proto, že neměl žádné slepice, neboť, jak praví řecký básník Mimnermos, jaký to život a radost je bez zlaté Afrodity. Doktor plánoval, že mu snad nějakou opatří, ale pořád se k tomu nemohl dostat, neboť byl, jak už tak doktoři bývají, celý den tak říkajíc v jednom kole. Někdy viděl, jak Eduard hrabe a kvoká, jako by slepice k sobě volal, snad si představoval, že nějaké má, snad je dokonce i halucinoval v temném prostoru svého slepého světa,

snad mu to tak stačilo – anebo si jen tak na to hrál, jako člověk na věci, které nemůže ve skutečnosti dosáhnout – bylo to jaksí hrůzně dojemné.

Snad by bylo lepší tuto nevydatnou, nedůstojnou vegetativní existenci uhasit, ale doktor, který měl zkušenosti s různými okrajovými existencemi u lidí, věděl, že umírat se většinou nikomu nechce, a byl si jist, že kdyby Eduard mohl mluvit, dával by přednost své stínové existenci před úplným zánikem. Kromě toho se doktor s Eduardem jaksí tajně, romanticky a sentimentálně ztotožňoval: Také jeho vlastní existence praktika v prdelním pohraničí byla svým způsobem nanicovatá a stínová – a taky na něho byla vržena souhrou nešťastných okolností – i když viděl fyzicky, mohl v kohoutově slepectví vidět symbol nějakého vlastního oslepení, řekněme intelektuálního – že byl třeba odtržen jednak od zdrojů pokroku ve své medicínské vědě, jednak od kultury vůbec – od oněch zbytků oficiálního umění, které se podařilo zachránit před ničivou ideologickou cenzurou sadistických blbečků, a hlavně od zdrojů umění neoficiálního, zakázaného – od soukromých knihoven svých přátel například, kde přežívali autoři z oficiálních knihoven vyházení atd.

Anebo, jaksí na hlubším, podstatnějším plánu, se mohl doktor pokládat za slepého vzhledem ke slunci metafyzické pravdy či smyslu života, protože čím byl starší a čím déle žil, tím nesmyslnější a absurdnější mu všechno připadalo. Konečně, podobně jako kohout Eduard, i doktor žil sám a bez slepic, o čemž bude ještě později pojednáno. Poznenáhlu vyvstal v doktorovi jakýsi nejasný pocit či názor, že je s kohoutem Eduardem jakoby mysticky spřízněn a spojen, že kohout představuje snad něco jako jeho duši nebo že jeho duše jako by sídlila ve slepém kohoutovi, a že kdyby ho zabil, ublížil by sám sobě. Racionální, logická část jeho mysli

ovšem věděla, že je to nesmysl, ale její část primitivní a archaická nicméně tuto spojitost jaksi vnímala či mentálně chutnala: Snad to bylo tím, že doktor se, kromě pacientů, prakticky s nikým nestýkal, a tak trpěl vlastně jakousi formou senzorické, či spíše sociální deprivace, která ovšem přispívá ke vzniku primitivního, magického myšlení.

Když byl tedy doktor vynesl kohouta i s jeho miskami do zahrady, vrátil se, uvařil si kávu, popil, pak se umyl atd. a po osmé hodině již seděl v bílém plášti ve své rovněž dosti neutěšené ordinaci za psacím stolem, na kterém ležela tlustá starosvětská kniha návštěv, blok receptů a poslední svazek formuláře SPOFA. Sestru ani recepční doktor toho času neměl, musel si všechno dělat sám. Do tohoto nejzazšího, nejprdelnějšího pohraničí bylo těžko sehnat lidi, kteří by zároveň byli dostatečně prokádrovaní na to, aby mohli pracovat ve zdravotnictví. I když se jim to nařídilo, našli si cesty, jak buď nenastoupit vůbec, nebo co nevidět zase zdrhnout.

Zatím se v čekárně již začalo ozývat chrchlání, šoupání nohou a tlumené útržky hovoru – draží pacienti se již scházeli. Úderem deváté otevřel doktor dveře do čekárny a požádal prvního pacienta, číslo jedna, aby vstoupil. Číslo zde byla ještě po původním německém doktorovi a měla pěkné germánské gotické tvary.

První trpící byl Sef, povoláním antifašista, neboť pobíral od československého státu jakýsi důchodek za to, že trpěl v hitlerovských koncentracích jako komunista. Podobně jako mnozí jiní komunisté si to ovšem takhle nepředstavoval, což bylo v jeho případě zhoršeno silně protiněmeckým ovzduším prvních poválečných let a tím, že jeho utěšený rodný kraj byl po odsunu ostatních krajanů

k nepoznání zruinován. Sef byl však již vycvičený v přežívání v totalitním státě (to jen po záboru Sudet, jsa rozmazlen Masarykovou demokracií, se soustavně ukvapoval), a tedy moudře trpěl mlčky. Na nějakém k tomu příslušném úřadě měl již podanou žádost o vystěhování do východního Německa a doufal, že vbrzku bude aspoň mezi svými, ačli se mu dokonce nenaskytne příležitost zdrhnout na Západ.

Sef vstoupil a pozdravil „krýskot hea tokta“, což odpovídalo spisovnému grüß Gott, Herr Doktor. V oné době již pomalu zase pomíjelo ódium spojené s mluvením německy, ale Sef normálně raději lámal češtinu, také z toho důvodu, že noví osazenci, i když někteří z nich německy uměli, nerozuměli Sefovu horáckému dialektu. Ale s doktorem se Sef jakž takž německy domluvil, i když ten mu odpovídal „nach der Schrift“, což vlastně se pro doktora hodilo stejně.

Jakmile doktor spatřil Sefa, viděl, že je zle. Sef měl kolem obličeje omotaný vlňák, na němž shora trůnila německá čepička se štítkem, jakou podobnou mívají také Američani. Bylo zřejmé, že Sefa bolí zub a že doktor mu ho bude muset vytáhnout, což tento dělal jen velice nerad. „Kdybych byl chtěl tahat zuby, mohl jsem se dát na zubařinu rovnou,“ naříkal vždy, buď v duchu, nebo případně i nahlas. Jenže v městečku ani v okolí zubař nebyl a nebyl ani plánován (nač živit extra medicínskou sílu pro těch pár dřevorubců a neurčitých obyvatel?), a tak musel doktor dělat také zubaře. Chvilí uvažoval, nemá-li Sefa poslat s dopisem dál do vnitrozemí, do obvodní nemocnice, na stomatologii, ale pak se mu zželelo Němcových bolestně bledých uszlzených očí – také měl pocit, že by se mu vnitrozemští dentisti vysmáli a že by také jaksi porušil svůj tradiční obraz drsného bojovníka se smrtí na samotné výspě civilizace – aspoň ve svých vlastních očích.

Posadil tedy Sefa do zubařského křesla typu ještě hluboko z minulého století (Sef si při té příležitosti sundal čepici a odvázal vlňák a oboje položil způsobně na zem), natočil mu z vodovodu vodu do skleničky, a vybaven známým zrcátkem a háčkem, začal se hrabat v Němcově smrduté hubě.

Byla to, k dalšímu doktorovu zděšení, stolička – čtyřka vpravo dole – a pořádně prohnílá. Bylo s podivem, že to Sef mohl nechat tak dlouho, že ho to nebolelo, anebo že dokázal bolest tak dlouho snášet. Doktor tedy Sefovi oznámil, že „der Zahn muß heraus“, což tento kvitoval mrknutím světlých německých očí, načež si připravil stříkačku, nasadil pinzetou jehlu, vytáhl novokain, urazil špičku ampule, nasál a obstříkl zub v oteklé dásni.

Čekali, až injekce začne působit. Doktor se postavil k oknu, díval se do zpustlé zahrady a hledal očima Eduarda. Bylo pravděpodobné, že ho jednoho dne něco zabije, liška, kuna, tchoř, kolčava, hranostaj, toulavý pes, možná i zdivočelá kočka nebo ze vzduchu káně, protože při své slepotě se nedokáže včas zdekovat ani ubránit. Ale doktorovi se přece jen nezdálo kohouta před tímto neodvratným osudem chránit doživotním vězením v ponuré kuchyni – ať má aspoň čerstvý vzduch, a co bude, bude. Nyní tedy Eduarda hledal očima a uvažoval, zda už ho jeho logicky nevyhnutelný osud nepo-

tkal. Ale ještě ne: Tamhle se měděně červená jeho peří, jak tam Éda stojí pod listem lopuchu! Doktor se potěšil.

Měl ze Sefova prohnílého zubu strach a přítomnost přátelského tvora ho jaksi morálně podporovala. Kromě toho, že jako by obsahoval jeho duši, byl Eduard též jakýmsi doktorovým maskotem a kouzlem pro štěstí. Napětí stoupalo. Doktor měl pocit, že by se měl s pacientem trochu bavit, dodávat mu tak nepřímou kuráž, vytvářet přátelské ovzduší atd. Ale co se měl bavit s Němcem? Také on dosud nepřekonal protivný pocit z protektorátní němčiny a kromě toho ho namáhalo luštit Sefovo dialektické skuhrání – čekali tedy mlčky. Doktor pohlédl na hodinky. Teď už by to mělo účinkovat: není zbytí.

Doktor cítil, jak se mu kolem bránice usazuje úzkost – třeba je možno ještě chvíli počkat – ovšem, moc se to oddalovat nesmí, aby účinek opět nepřestal... „Na, wie fühlt es?“ otázal se s hlasitou bodrostí, kterou lékaři obvykle překrývají nejistotou. „Tut es noch leid?“

„Kchén lojd ic, kchén lojd mea, hea tokta.“

Ach jo, tak teď už musí. Doktor pohlédl ještě jednou na zářivě měděnou skvrnu pod lopuchem a pak odhodlaně vykročil. Ze zasklené skříňky vyndal příslušné kleště čili v doktorské hantýrce molární forceps – a byl to ten takzvaný pelikán, tady máte řešení té své záhady, páni máchologové – a nervózně přistoupil k Sefovi: „Den Mund weit öffnen bitte.“ – Postavil se za antifašistu, levicí mu objal hlavu, pravou nasadil kleště, zkusil, znovu nasadil a – vzývaje neurčitá božstva – zatáhl a zapáčil. Němec zaskuhral bolestí a vytahoval se za kleštěmi – anestetika nebylo asi dost – ale už – rup ho! – a doktor držel v ruce krvavou stoličku. „Vypláchnout – ausspülen,“ řekl mechanicky, prohlížeje kořist – kořeny se zdály celé – chvála Hospodinu –

První pacient tedy byl odbyt úspěšně.

„Další,“ řekl zase doktor ve dveřích, když si byl předtím trochu odpočinul z námahy se zubem panské rasy, mit dem Herrenrassen-zahn, „další, prosím.“

Další pacient byl oděn jako dřevorubec, „do hory“, jak by to asi vyjádřil gróf Jano. Měl gumové holínky, nahoře švihácký přehrnuté, takže bylo vidět bělavý vnitřek s estetickým kontrastem, západně vypadající strakatě kostkovanou kazajku a pod ní jakési tričko ke krku. Netypicky však působily pichlavé brejličky. Vstoupiv, sejmul pacient sportovní klobouček ze stanového plátna s kamuflážními skvrnami a prohlásil: „Chaire ó therapón tú Asklépiú.“ – „No počkejte, pane profesore, já mám jenom reálnej gympl,“ bránil se doktor s úsměvem. – „Tak tedy: Salve Aesculapii serve, où civilement: Bonjour, monsieur le docteur.“

Jak vidno, či spíše slyšno, byl to jeden z těch intelektuálních brigádníků, jak jsme se o nich zmínili na začátku kapitoly. Přišel tak říkajíc o chleba ne proto, že se klasické jazyky na středních školách přestaly učit, protože měl státnice i z několika jazyků moderních, ale proto, že patřil k onomu dnes už asi vymřelému typu kantora, jež zvětšil náš nesmrtný bard Jan Drda jakožto Vyšší princip. Nešlo ovšem již o romantické, smrtelně nebezpečné schvalování atentátu na Heydricha před celou třídou – to už tehdy zase dávno nebylo aktuální a ovšem atentát na Heydricha byl teď naopak pochybenou a zbytečnou protilidovou akcí londýnské buržoazní vlády. Pan profesor se na základě vyššího principu dopustil naopak neschvalování, totiž štvavé kampaně proti Masarykovi, která v padesátých letech velmi zuřivě probíhala na českých středních školách. Pan profesor mohl mluvit ještě o štěstí, že ho jenom vyhodili ze školy a poslali do lesa – mohlo to pro něho dopadnout i mnohem hůře. V lese pak již tzv. zkejsnul a pracoval tam ještě teď, kdy bývalí organizátoři protimasarykovské kampaně, jako např. Milan Machovec, už vě-

třili předjaří pražského jara a využívali svých protimasarykovsky získaných znalostí naopak k tomu, že začínali psát o extatíčkovy mírně pochlebné monografie, zatím ovšem jenom do šuplíku a pro strýčka Příhodu, neboť mráz kopřivu nespálí.

Profesor však svého osudu nelitoval. Jednak pěstoval nietzschovský amor fati, jednak mu dřevorubectví vlastně vyhovovalo. Byl na zdravém vzduchu, zbavil se společnosti kreatur a snobů a vydělával mnohem víc než jako kantor – je neočekávaným, ale prokázaným faktem, že šikovnost na ruce nekoreluje vůbec s akademickou inteligencí ani pozitivně, ani negativně a že se, k bezmocnému vzteku hloupých buranů, často najdou bývalí běloručkové, kterým práce v rukou jen hraje, takže příslušné kádry daleko předběhnou i v tomto ohledu. Nadto si pan profesor obstaral motorovou pilu, čímž přenechal dřinu strojům a vydělával ještě více, prostě na ně vlastně dost vyžrál.

Nyní však na něj přece jen opět přikvačil osud, a to v podobě vyhrřízlé meziobratlové ploténky, jež ho donutila vstoupit do stavu nemocných.

„Tak co, jak se daří,“ tázal se doktor, „je to lepší?“ – „No, zdá se, že snad ano,“ pochvaloval si učený dřevorub. „Tak si dáme ještě párkrát trakci a uvidíme,“ pravil opět doktor. Zavedl kantořína do vedlejší místnosti, jejíž zařízení připomínalo poněkud středověkou mučírnu. Byly tam totiž všelijaké popruhy, špagáty, závaží a snad i háky, visící ze stěn a od stropu. Doktor se totiž chtěl původně věnovat ortopedii, avšak osud rozhodl jinak. Jelikož však pracovní úrazy dřevorubců a jiných dělnických kádrů mu poskytovaly častou možnost tento obor medicíny přece jen pěstovat, podařilo se mu přesvědčit příslušné nadřízené činitele a vybavit se zařízeními na různé trakce a jiné ortopedické procedury. Dřevorubec si nyní zul holínky a doktor ho položil do jakési jakoby mělké rakve.

Na nohy mu přidělal pomocí jakýchsi složitých strojů provazy, které byly protaženy skrze kroužky u stropu a na druhé straně vyváženy závažími – a pak rakev nahnul a zajistil, takže kantor visel šikmo hlavou dolů. „Za půl hodiny vás spustím,“ řekl, „kdybych snad zapomněl, tak křičte – to je i pro všechny případy, však víte, že jsem ještě nezapomněl.“

Tím byl odbyt pacient číslo dvě a doktor se opět objevil ve dveřích do čekárny: „Další, prosím.“

Vstoupila venkovská žena s ubrečeným asi dvouletým dítětem. „Tak co je, paní?“ – „Pane doktore, Pepíčka bolí v oušku.“ Kruci-prdel! Zase zákrok. Kdybych byl někde v civilizaci, tak ho pošlu na ORL, ať si tam s tím poradí. Jenže tady, v téhle Prdelové Lhotě, musím sám.

„Tak počkejte, paní. Posadte se takhle, tady proti oknu. Který je to ouško? Tak, podržte ho, takhle. – No, fajn – prima. Tak teď mu podržte hlavičku, ať se necuká. – Počkej, Pepíčku, neboj, já se jenom podívám.“ Doktor si nasadil otologické zrcátko, pustil si z něho do ucha prasátko a koukal dírkou; ale neviděl nic, protože Pepíček měl ouško zasaňoučké mazem – (zatracená ženská, ani tomu dítěti uši nečistí). Doktor si připravil drátky s vatou na konci a čistil si výhled na bubínek. Pepíček sebou šil a pofňukával, zřejmě tedy ucho bolelo. Konečně se zorné pole uvolnilo a doktor se soustředil na pozorování. Když ho to prvně jako medika učili, neviděl tam ze začátku nic, skoro nevěřil, že tam mohou něco vidět, to je zajímavé, jak zkušenost ovlivňuje vnímání. Ano, bubínek byl růžový a prosáklý, bude se muset udělat paracentéza.

„Paní, Pepíček má zánět středního ucha, budu mu to muset píchnout.“

„Jéžíšmarjá, to snad né, pane doktore, ubohý dítě.“

„No, až to píchnu, tak tam přestane ta tenze, teda chci říct na-
pětí, a hned to taky přestane bolet. Nebo chcete, aby se trápil, aby
mu to vyhnisalo, aby mu kdovíjak dlouho teklo z ucha a aby pak
celej život na to ucho špatně slyšel? Anebo by se mu to mohlo dát
do ucha dovnitř, a to by pak moh vohluchnout úplně – i by moh
z toho zblbnout, kdyby se to dostalo až na mozek, nebo i umřít.
A to utrpení předtím! Nebuďte bláhová, ženská, takhle to jenom
štípne a je vyhráno – no tak?“

„Tak jo.“ – „Tak ho teď pěkně držte, ale pevně, takhle, protože
von sebou potom cukne, tak abych ho neporasil.“

Doktor vzal kopíčko, namířil, bodl, Pepíček se rozeřval, a bylo.
Ještě trochu vyčistit – tak tady máte eště antibiotikum – třikrát
denně jednu tabletu – (doktor měl v domě i lékárnu, kterou mu
podle objednávek doplňovali) – „No, vidíte, už je tichej. Jak jsem
povídal, jak to přestalo šponovat, tak přestala i bolest – za týden
na kontrolu, na shledanou, paní, pápá, Pepíčku.“

Uffff – ale už mě to zmáhá a teprv třetí pacouš – a čekárna plná.

„Další, prosím.“

Ke dveřím přistoupila bába, nesoucí v náručí cosi zabaleného
v dece, asi dítě. Ale cestu jí zastoupila jiná, asi padesátiletá bába,
která před sebou strkala mladé děvče, tak osmnáct až dvacet let.
Holka si držela na čele ručník, ze kterého prosakovala krev – pusť-
te nás, máme úraz. – To by moh říct každej, já tady mám nemocný
dítě, který má bejt v posteli, celou noc jsem s ním nespala a vy si
přijdete jen tak. – Ale no, když se to stalo teprve teď, pusťte nás,
copak nevidíte, že holka krvácí. – To by moh krvácet každej – jak
si to představujete – a kdovíco to pod tím šátkem má, vždyť vás
znám. – Něněněněněněněně – tětětětětětět – málem si na místě
vjely do vlasů.

„TAK DOST!“ zařval doktor. „Nedělejte mi tady z ordinace kur-ník! Nebo vás vobě – všechny čtyry – vyhodím a je to! Já nejsem povinen tady dělat rychtáře nebo drába, já jsem doktor. Měly byste mít aspoň trochu úcty k mé profesi a trochu se chovat!“

Slepice zmlkly. „Pojďte sem vy –“ pokynul doktor děvčeti a od-hrnl ručník. Na čele šikmo zela ošklivá rozchlípená rána, která dosud trochu krvácela. Kolem rány se dělala fialovějící podlitina „No, tak to se musí hned,“ řekl doktor rozhodně na adresu báby s dekou, která po spatření rány též trochu ochladla a zlidštěla – „Pojďte dovnitř.“ Holka se svou bábou, asi matkou, neboť si byly podobné, napochodovala do ordinace.

Doktor vzal flašku s peroxidem a roušku. Rouškou utřel krev, aby lépe viděl, jak rána vypadá – a vypadala blbě – pak ji podložil pod ránu, aby chránil oči děvčete, a nalil do zející rány peroxid – „Teď to bude trochu štípat.“ Peroxid šuměl a holka se šklebila. „Tak to se musí sešít,“ řekl doktor, „musím si vyvařit nástroje. Tohle by mi měla dělat sestra, ale když tady žádná nevydrží.“

Na skleněném, bíle trubkovitém, prostě lékařském stolečku blízko okna byla zase taková elektrická plotýnka, jako měl doktor v kuchyni. Doktor si připravil vyvařovací pyxu čili pikslu, jehly, pinzety, záštipce atd., ponořil to do vody a zapnul pod tím plo-týnku. – „Tak teď to bude asi dvacet minut trvat, zatím se posadte zase do čekárny. – Ale prosím vás, jak se to stalo?“ – „Uklouzla jsem a padla na roh stolu,“ vykřikla holka neočekávaně hlasitě a jaksi hádavě, jako by čekala, že jí nebudou věřit – „Jó, uklouzla,“ řekla bába trpce, „pane doktor, vám já to řeknu, ale prosím vás, nikde to neříkejte dál. – To ten její, Franta, von přišel zase až ráno, vožralej – a tak když mu to vyčítala, máznul ji rozbitou láhví – von je, pane doktor, jinak hodnej, ale holt ta breberka – to je ďábel – teď, teď tam spí jak zabitej, hovado, a než jsme se sem dostrkaly, ten

autobus nejedí pořádně, tak už bylo v čekárně deset lidí před náma – ach, mám já to trápení.“

„No, to si ještě o tom povíme,“ řekl doktor konejšivě, ačkoliv se mu do role manželského poradce moc nechtělo, „zatím si tam zase sedněte a já vás zavolám, až se mně to vyvaří –“ doprovodil je ke dveřím. „Tak ta paní s tím dítětem.“

Paní, dosud poněkud načepýřená spravedlivým hněvem, že ji předběhli, veplula do ordinace jako pávice. Domnívala se totiž, že doktor změnil názor, a přece jenom ji vzal první před tou poraňnou holkou – buď že nahlédl její spravedlnost, anebo že se jí bojí, kdepak, dneska už to tak není, aby pání s lidem orali. „Tak ukažte, matko.“

Bába odkryla deku a objevilo se asi roční spící dítě.

„Prosím vás, proč mu přikrejuvate hlavu?“ – „Jí, pane doktore, to je Věruška, vnučka. – No – protože aby ji nevofouklo, když má horečku, a potom co je lidem do toho, že má ty flíčky.“

Doktor se přiblížil a zkoumal flíčky. Byly nafialověle červené, drobné, v úrovni kůže. „Hm – na těle to má taky, že? – Svlékněte ji.“ Dítě se při svlékání probudilo a rozeřvalo. Na těle bylo flíčků přehnaně, chudák Věruška byla celá kropenatá, byly všude drobné, v ploše kůže, nesplývaly a měly nafialovělou barvu jako biskupská náprsenka. Doktor sáhl Věrušce na krk, do podpaží, do třísel. Lymfatické zduření nebylo, ale to nemusí být vůbec, anebo může nastat až po exantematické fázi. – Skvrny nesplývaly a nevystupovaly nad kůži, taky Věruška nesmrkala a nepopotahovala, nekašlala, neslzela. Skvrny nebyly ani jasně červené, ani se neshromažďovaly v tříselech a pod pažemi, Šrámkův příznak – bílé papuly na uších a na koncích prstů – nebyl taky, ale doktor přece jen pro jistotu stlačil řvoucí Věrušce špátlí jazyk a nahlédl do krku – angína taky nebyla – dobře.

Tedy ani spalničky, ani spála, ani monocytální angína.

Megalerythema infectiosum taky ne, žádné girlandy pupínků po těle ani motýl na obličeji – a co by to ještě mohlo být?? Ale co, vždyť už to viděl tolikrát, to jen z pečlivosti uvažoval i jiné možnosti než tu, kterou mu diktovala zkušenost a instinkt. Rubeola.

„Paní, Věruška má zarděnky. To ji do týdne přejde, ani se to nemusí nijak léčit, držte ji doma. Za týden přijďte na kontrolu, to už bude dobrá. Jó, nechodte s ní nikam, kde je těhotná ženská v prvních měsících. – Na shledanou.“

„To jí nic na to nedáte?“ – „Na to se nic dávat nemusí, ledaže by byly komplikace – a to se modlete, aby nenastaly – jak říkám, za týden se přijďte ukázat, kdyby něco, dejte mi vědět dřív, tak sbohem, matko, mám ještě plnou čekárnu – to ji voblečte venku.“

Tak ta mladá paní s tím čelem, pojdte zase dovnitř. Posadte se.“ Doktor se odebral k plotýnce a podíval se zase okénkem na maskota Eduarda. Doktor vyndal pinzetou nástroje na sterilní podnos a postavil si ho na stoleček vedle židle, kam dívčinu posadil. Ze šuplete si vyndal celofánové pytlíky s chirurgickými nitěmi. Dívala se na něho vzhůru pěknýma modrýma očima v pravidelném oválu tváře, s určitým strachem, ale zároveň s oddaností a důvěrou v jeho nadpřirozenou šamanskou roli pana doktora. Doktor pocítil jakési slaboučké erotické zakvedlání v útrobách, ale okamžitě je potlačil – to by byl trapas, kdyby se jí do těch očí moc zadíval, až by se k ní pak nakláněl a tiskl při sešívání čela. To nevadí při tančovačce, tam se to jaksi i očekává, jako projev animální zdvořilosti k tanečnici, snad i vyžaduje, jaká je jako žádoucí žhavá růže ze Lhoty, ale při chirurgickém zákroku by to byl trapas a kromě toho by si toho mohla všimnout i ta baba. Kromě toho by ho to rozptylovalo, kdežto teď se musí soustředit, aby to dobře sešil. Rána nyní již nekrvácela, a tak bylo možno začít.

Nejprve obstříkl ránu novokainem, aby se mu pacientka necukala. Pak si připravil tlustou chirurgickou jehlu, podobnou tvarem ševcovskému šídlu bez držadla, a kočičí střevo. Chtěl totiž sešít ránu pokud možno dobře, aby venkovskou krásku nehyzdila rozchlípená jizva. Za tím účelem si chtěl napřed ránu stáhnout v dolní vrstvě. Přistoupil a uvažoval, budou-li stačit dva stehy, nebo tři. Rozhodl se nakonec pro tři, i když si tím přidal práci i muka námahy: Se soustředěným funěním konal nyní svou ševcovinu na živé tkáni mladé ženy. Doktor udělal tři stehy ve spodní vrstvě a zavázal střívkem chirurgickými uzly. Poté vzal jemnější jehlu a chirurgickou nit – číslo už nevím – a přistoupil k pietní restituci krásného čela dlouhým podkožním kosmetickým stehem.

To by, vážení čtenáři a spanilomyslné čtenářky, každý vesnický praktik nedokázal, i budme vděční našemu socialistickému zřízení, že nám poskytuje všemožná překvapení a zajímavosti, jako třeba klasické dřevorubce, šikovné chirurgy v těch nejzapaadlejších praxích, krávy v zámku, voly ve vysokých akademických hodnostech, neboť svět jest pln zázraků. Doktor schopně sešíval, soustředěně funěl a pomáhal si jazykem.

Když byl v nejlepším, ozval se z vedlejší místnosti dutý křik: „Haló, doktore, už je to skoro tři čtvrtě hodiny.“ Doktor strnul. „Moment,“ řekl pacientce, odešel k těm postranním dveřím, loktem si je otevřel a zahlaholil dovnitř: „Prosím vás, vydržte to ještě chvilku, já jsem teď uprostřed operace, já to musím napřed dodělat, pane profesore.“

„Proč mu říkáte profesor?“ tázala se dívčina matka. „Já ho znám, vždyť je to dřevař.“

„No ale byl profesorem,“ odvětil doktor zpola žertovně, zpola vážně. „To máte jako – vy jste ještě chodila na náboženství, paní?“ – „No, chodila.“ – „A jakýho ste vyznání?“ – „Katolickýho.“ – „No tak, tak

to jste se to učili, že. Že svátost svatého kněžství vtiskuje do duše nezrušitelnou památku – jednou kněz – na věky kněz – *signum indelebile*. Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech – a to samý máte s profesorama, paní, jednou profesor, vždycky profesor, i kdyby třeba porážel stromy nebo vyvážel senkrubny – furt to bude kantor – a navopak taky. No tak vidíte – mladá, teď zas držet.“

Matka praštěné mladé paní se doktorovým výkladem zmátla a pohlížela na něho hloupým a poněkud zlovolným okrouhlým okem, jehož výraz silně připomínal slepici, aniž by věděla, co si o tom má myslet. Doktor však již dokončil obtížné podkožní stehování, ránu ještě trochu stáhl, zalepil náplastí a hotovo. – „Tak – hned v pondělí přijít na vyndání stehů, když to dobře sroste, tak to bude jako nožka – ani nic vidět nebude. To máte vode mě jako dárek vod národního zdraví – avec des compliments du chef – moh jsem to taky jen tak stáhnout –“ doktor byl zřejmě rozjařen, že se mu to povedlo, a žvanil – „a tomu svému Frantovi řekněte, ať přestane chlastat, nebo já ho pošlu na nucený protialkoholní léčení – to já totiž můžu, abyste věděla – nebo chcete, abych to zařídil hned? – No tak dobře, tak ještě počkáme – tak na shledanou v pondělí.“

„Doktore, haló, doktore.“

„Už běžím, profesore.“

Doktor odpoutal profesora a chvíli s ním žoviálně žvanil, snad mu chtěl i nabídnout skleničku, když tu ho něco napadlo. Kruci-prdel!

„Moment,“ vykřikl roztržitě a vyřítil se z ordinace do čekárny. „Kde jsou ty dvě ženský?“ – „Už pryč? A hergot!“ – vyřítil se z čekárny na ulici jako poděs, jen za ním bílý plášť nedůstojně povlával. „Haló, haló, paní, haló, mladá paní.“ Nechápatě se zastavily. „Prosím vás, prosím vás, ještě něco, nejste náhodou v jiným

stavu?“ – „Náhodou sem.“ – „A sakra – a jak dlouho? Dlouho né, že jo?“ – „Asi dva měsíce.“ – „A zarděňky, zarděňky jste měla?“ – „Jó měla, ve třetí třídě.“ – „No tak zaplatť pámbů.“

Doktorovi odlehlo. Obrátil se a roztržitě bez pozdravu se vracel do ordinace. Měla zarděňky – je do smrti imunní. Protože kdyby ta nána teď dostala od Věrušky zarděňky, jak se tam před dveřmi strkaly, která první, bylo by nejrozumnější udělat interrupci, protože by se jí mohla narodit zrůda. Jenže doktor na interrupce nebyl. – Mohl by se tomu ovšem vyhnout, poslat ji do vnitrozemí na gyndu – ale pořád by to zařizoval on sám – a i když věděl, že v takovém případě by byla indikace naprosto racionální a zdůvodněná, nechtělo by se mu do toho. Byla to asi blbost, jako celé katolické náboženství, ale jedna z těch blbostí, které nikdy plně citově nepřekonal.

Kromě pocitu, že nesmí honit kariéru přes partaj, že musí léčit lidi, jak nejlíp dovede, a pokud možno nemá lhát a podvádět, zůstaly mu z původního náboženství hlavně dvě věci: zvyk nepřijímat potravu na Velký pátek a averze vůči potratům. Snad i neurčitá víra v Boha.

Slunko bylo u samého zenitu, tj. svatojánští broučci hluboce chrápali. Kolem poledne se mračna poněkud potrhala, takže svět v pohraničním městečku se jevil poněkud utěšenější. Doktor seděl na židli, nohy měl na stole, na knize návštěv, ruce mu ochable visely. V čekárně byl ještě jeden pacient, ale doktor už nemohl dál. Musel si dát aspoň pět minut Juldu Fuldu, jinak by říkal a dělal blbosti, jak věděl ze zkušenosti. Ranní praxe byla toho dne protivně namáhavá, jako by se na něho smluvili nějakí plivníci nebo raráškové, hlavně že musel skoro pořád dělat nějaké zákroky. Začalo to už s tou nordickou stoličkou, mit dem Nordbackenzahn, pak přišel učený dřevorub, kterého musel uvázat za nohy, pak Pepíček

s ouškem čili paracentéza, pak Věruška se zarděnkami, při které by si býval mohl trochu odpočinout, protože šlo jen o vyšetření triviální věci – jenže předtím zase ten nervák, jak se nány hádaly, kdo půjde první – potom ta mladá paní – Horáková, ano Horáková – zlatý hřeb dnešního dne – kosmetickým stehem! – to ho ale hodně utahalo – ono přijde hlavně na nervové napětí.

Ale s drobnými zákroky ještě nebyl konec, protože přišel ten dědek s podebranou třískou v palci, zase napětí a nervák, aby to dobře udělal, plus dohadování s hluchým a přiblblým dědouškem, který si vzal do hlavy, že mu má doktor na to předepsat jakousi „mořskou cibuli“. Další případ byl celkem odpočinkový – místní občan, který se před časem zřítíl z kola a zlomil si ruku, se přišel ukázat na sundání sádry.

Zato další případ dal doktorovi zabrat: Soudružka učitelka se svým dřevěným, staropanenským hlasem a chronickou insomnií! Musel s ní nejmíň půl hodiny kecat, poslouchat její neurotické nářky, které ho nebavily, protože soudružka mu byla protivná, a nakonec jí ze Spofáku vykutil nějaké nové, dosud nevídané tablety na spaní. Při tom se s ní muselo zvlášť opatrně, protože to byla fanatická komunistka, která se dala do pohraničí přeložit na vlastní žádost, na základě nějaké knížky o statečné učitelce na Amuru – muselo se s ní jako v bavlnci. Doktor, který se kdysi zajímal také o psychiatrii, měl podezření, že soudružka má možná subklinickou schízu a že by mohla třeba taky udávat, jak to paranoidní psychopati velice často dělávají. Nikdo nemůže uhádnout, co si mohou vzít do hlavy, mohla by doktora třeba i namočit do nějakých výmyslů. Diktátor Ventura mu byl sice zatím nakloněn, ale na to se spoléhat nedalo. Proto si velice oddechl, když za soudružkou zapadly dveře ordinace, ale přílišnou únavu zatím ještě necítil.

Ta ho zavalila až dodatečně, když pojednal s dalším pacientem. Ten měl jakýsi chronický ekzém, který se doktor snažil zvládnout mentolovou mastí, ale, jak se zdálo, zatím se střídavým úspěchem. Snad to bylo vědomí neúspěchu, které ho zavalilo, ale zkrátka teď tady seděl a cítil, že aspoň tak pět minut nemůže dál.

Poznenáhlu se však přece jen zmátořoval, až nakonec energicky vyskočil, otevřel dveře a znovu pronesl svou zaklínací formuli: „Další, prosím.“

V

To bych rád věděl, proč já jsem na tu medicínu lez, meditoval doktor. Je to dřina nádenická, ani z toho nic moc nekouká teďko u nás – to se ví, v cizině jó – ale já si myslím, že já bych na peníze nebyl, ani kdybych moh mít soukromou praxi, mně to vždycky připadalo jaksi obscénní, vydělávat na lidském strachu ze smrti, na sebezáchovném instinktu, to je jako prostituce, vydělávání zase na sexuálním instinktu – na věcech, které člověk chce a musí mít, i kdyby se měl zruinovat – já nevím, asi jsem blbej, že jó, vždycky jsem byl. – Například, proč se u toho aspoň neflákám, co mě nutí to dělat pořádně, vždyť tomu tady nikdo nerozumí – no, blbej, blbej, že jó.

Doktor seděl v zahradě za hospodou u šedivého stolu z hrubých prken, zaraženého nohama do trávníku, na lavici podobného rázu, a čekal, až mu přinesou oběd. Kromě stolů a lavic uprostřed trávníku byly při oplocených stranách zahrady ještě jakési jakoby kukaně, kde se původně v teplých měsících mohli slézat např. milenci nebo obchodníci za účelem tajnějších transakcí apod., jakési to zlidovělé obdoby nóblejších chambres séparées: veřejnější se otvíraly do nitra zahrady jako jakási loubí, ale byly zde i zcela uzavřené šupny s mřížovými okénky na stranu plotu. Tyto dřevěné, nyní již značně omšelé a shnilé chlívky byly hustě zarostlé vinnou révou zur Gemütlichkeit, a celek vůbec působil výrazně německy, i když nyní již zpustle. Na zadním průčelí vlastního hostince, do jehož dveří se ze zahrádky scházelo po dřevěných schůdkách, neboť byla na kopečku, bylo dosud vidět na omšelé omítce světlejší stíny německého nápisu:

Gasthaus zur Gartenlaube

Z vnitřku zazníval z gramofonu nějaký oněskorený song z padesátých let Kam letí ten čáp nebo Hahahahaha, hehehehehe, hloupý Honza se stále smál – nebo něco na ten způsob. Je totiž snad načase poznamenat, že ačkoliv v Praze a okolí bylo už po stalinismu, v této zapadlé provincii se vlastně dosud držel, prostřednictvím odlehlosti, zaostalosti a hlavně vládnoucí kliky v čele s Venturou, která si nechtěla dát sáhnout na své výdobytky. Toto byl ostatně obecný jev na venkově, protože ten byl a je od nepaměti konzervativní a vždy zachovává všechno déle než velká města. V našem městečku pak vzhledem k jeho odlehlosti se tento fenomén projevoval se zvláštní zřetelností. V tomto pohraničně neutěšeném prostředí tedy seděl doktor, čekal na svůj oběd a trdně meditoval. Nebo – pokračoval v duchu – když už jsem teda na to lez, proč jsem chodil sem. Proč jsem se nebránil, vždyť bych býval mohl, většina mých příbuzných našla včas do partaje, a z některých se dokonce udělali papalajdové. – To by nebyl problém. Ale dal jsem se na to tady z dišperace – a teď, když mě to přešlo, už bych zpátky ani nemoh, nebo snad nechtěl. A přitom, přitom je to tu taková hypertotalitní prdel, jaká vlastně jinde v republice už ani není – jako dneska dopoledne ten poštministr.

Poštministr, plachý brýlatý človíček, byl právě tím posledním pacientem v ranní ambulanci a jeho obtíž byla delikátní. Měl na zadnici absces a dělal dlouhé cavyky a okolky, než povahu onemocnění doktorovi sdělil, a ještě větší, než nakonec před ním obnažil zád'. Kroutil se a červenal jako panenka, že by ho býval doktor kopl. Doktorovi byl poštministr vždycky nepříjemný svou jakousi pokrytecko-tajněstkářskou uctivostí, připomínající některé druhy kněží a mnichů – poštministr byl vskutku zběhlý františkán, ale to doktor nevěděl, a nadto ho podezříval, že ví něco o tom, proč jeho, doktorovy, petice vzhledem ke zkravělému zámku zůstaly totálně

bez odpovědi. Nynější situace mu poskytla možnost to vyšetřit, neboť mu vydala poštmistra do rukou. Ihned tedy zahájil diplomaticko-vyšetřovatelský výkop: Nejprve štouchl do poštmistrový zádě vedle nežida, až poštministr zaječel, a prohlásil, že se to musí řezat, nebo by mohla nastat otrava krve, v čemž ovšem mluvil pravdu. Poté však zahájil přednášku o tom, jak má být každý hospodářem na svém pracovišti a že každý uvědomělý občan svoluje k tomu, aby se na něm drobnější chirurgické zákroky konaly bez umrtvení – jak si teď vzpomínal, zamotal do toho doktor i nějaké sovětské hrdiny, pilota Čkalova, Pavlíka Morozova a ukrajinského hrdinu Demjana Demjaňuka, kterého si vymyslel i s tím jménem a s tím, že si dal amputovat nohu bez anestézie a ušetřené rubly věnoval na mezinárodní mírové hnutí.

Avšak poštministr náležel k lidem beze smyslu pro humor, a nadto snad ani nečetl dobrého vojáka, a tudíž doktorův inspirační zdroj nerozeznal. Kromě toho nebyl v náladě, aby oceňoval humor. Bral to smrtelně vážně a potil se hrůzou na čele i na obnažené zádi, zejména mezi půlkami. Třaslavým hlasem prosil doktora, aby u něho udělal výjimku, že mu to „vynahradí“. Tu ho doktor opět štouchl a začal se ho vyptávat, jak to je s doručováním dopisů, že nedostal odpověď na žádné úřední podání, které poslal do Prahy, apod. Tehdy z mučeného poštmistra vylezlo, že dvakrát týdně, vždy po setmění, nosí nashromážděnou poštu do věže soudruhu Venturovi a vyzvedá si od něho poštu zcenzurovanou, kterou pak teprv odesílá. Za tuto informaci pak doktor poštmistra nastříkl novokainem, rozřízl absces, vyčistil, namazal ichthyloovou masťou, zavázal, zalepil a uctivě se pacientovi poroučel.

Tak, tak to tedy bylo! Jeho petice a relace, memoranda a rekursy v záležitosti zkravělého zámku zřejmě nikdy ani neopustily městečko, protože Ventura si je vždycky napřed přečetl a dál je prostě

nepustil. Proto, svitlo doktorovi, mohl udržet svou stalinskou konzervu až dosud poměrně neprodyšně, přes plaché pokusy ústředních úřadů kleště trochu povolit. Zatímco ve většině republiky stalinské ledy už roztály, i když vzniklá voda byla ovšem pořád ještě stejně ledově studená, plavala v ní oblast Venturova působení jako pevná, tvrdá kra. Doktor se zeptal poštmistra ještě, jestli se to tak dělá všude, ale ten tvrdil, že neví, což se mu snad mohlo věřit. Doktor věděl, že taková totální cenzura korespondence existuje při zahraničním styku, ale co se týče vnitrozemí, měl za to, že si to tak Ventura zařídil sám. Tím však též jasně vysvitlo, že Venturovo městečko bylo jakýmsi státem ve státě. Tato existence totalitní kry v poněkud méně totalitním rybníce však umožní rozvoj hlavní zápletky, jak ještě uvidíte.

Kupodivu se doktor nad tím odhalením vlastně ani nemrzal a nehrozil, nýbrž je jaksi vychutnával jako další doklad své teze o absurditě a bizarnosti světa. Koneckonců, snad měl Ventura i pravdu, když mu v alkoholovém transu prozradil, že krávy v zámku jsou uměleckým dílem, surreálnou básní přímo v objektivní realitě. Celá republika, celý sovětský blok, ba vlastně celý svět byly takovou absurdní uměleckou kreací – to věděl doktor jako lékař lépe než mnozí jiní – chyba byla, že to jaksi neschvaloval, že odmítal k tomu mumraji absurdity přispívat, nýbrž naopak se snažil zachovávat a vytvářet jakýsi řád, pořádek či smysl. Ovšem tato snaha vnášet smysl do totální absurdity byla již tím sama o sobě hrubě absurdní, a tak, v určitém smyslu, i doktor chtěl nechtě s absurditou spolupracoval. Ale krávy ze zámku by měl přece jen dostat – ne snad už z principu, ne snad kvůli zachování historických estetických hodnot – vem čert Anselma Lemuraga! – ale prostě ze sportu, aby převezl Venturu.

Aby věděl, že mu jeho surová cenzura pošty nebyla a nebude nic platná.

V té chvíli se doktor vyrušil z dum, neboť mu číšnice na podnose přinášela oběd a sklenici piva. Vím přesně, jak ta číšnice vypadala, ale je to těžké dost výstižně popsat. Vypadala hodně jako dcera jednoho profesora konzervatoře, která ale dnes už bude bába. Tak by ji bylo lze stručně charakterizovat, ale tolik lidí ji zase neznalo a pak by to bylo jaksi neurčitě vůči té dámě sprosté. Ale bůhví, proč se mi ta číšnice vynořila právě v této podobě – ona totiž literární tvorba je něco jako sen, kdy se vám taky zdají věci, na které nemáte moc vliv – Pro nezasvěcence tedy vysvětleme, že číšnice byla dívka málo přes dvacet s pěknou postavičkou a zajímavě ošklivou tváří, která tím byla vlastně nekonvenčně krásná. Sestávala z výrazného pikantního přínosu slovanského typu, z kulatého čela, plných rtů a mírně vyboulených modrých očí, poněkud na způsob francouzského buldočka. Nicméně, jak již řečeno, to byla tvář zajímavá a přitažlivá, anť nedím, neurčitě provokativní či oplzlá. Vlasy měla hnědé se zlatým leskem, čili tmavě blond, a upravené na tradiční německý způsob: do copu, otočeného kolem hlavy na způsob jakéhosi vánočkovitého drdolu. I jinak byla oděna tradičně německy, totiž v takzvaný dirndl jedovatě zelené barvy, do něhož měla bílou blůzičku. Přes to bílou zástěrku. Byla naboso a měla jakési červené pantofle, takže měla zelené šaty, botky rudé, ve správné germánsky nevтіravé barevné kombinaci. Co se týče obsahu tohoto odění, tedy měla ňadra středního kalibru, zřejmě pěkně pevná, pěkně probraný pás, takzvaný útlý, a značně fascinující zadnici, jež se jí pod dirndlem sexuálně rýsovala. Lýtka měla na ideál krásy poněkud příliš baňatá, ale to nevadilo, protože měla zase útlé kotníky. Nesla se s viktuáliemi směrem k doktorovi, přičemž ženským, hysterickým způsobem špulila hubu, přivírala oči a pokrucovala hlavou, čemuž se myslím říká pýření či snad upejpání. Doktorovi se už delší dobu líbila, ale

zatím nic nepodnikl. Ačkoliv rozpačité chování číšnice, když mu nesla oběd, poukazovalo na to, že jí takzvaně není lhostejný, a že tedy má vlastně zelenou, doktor to snad ani nepostřehl, neboť byl, na rozdíl od jiných, slavnějších literárních doktorů, na ženské poměrně sroula. I jinak, jak vidíme, mu chybějí ostatní banálně pateticko-libové parametry hrdiny úspěšné četby paní a dívek a osob jim na roveň postavených, což může, při vhodné intelektualizaci, vésti i k světové proslulosti, aniž by se však základní typ hrdiny zpronevěřil svému původu z Večerů pod lampou: Náš doktor není bývalým slavným chirurgem, brutálně degradovaným na fenstrpucra – a to vše pro velikou lásku – nýbrž obyčejným venkovským praktikem v Prdelové Lhotě kdesi v pohraničí, kam se možná pro nějakou nepovedenou lásku sám zakopal – ale to nám asi nikdy nesvěří. Nicméně, jak jsme poznali při zákroku na mladé paní Horákové, má neobyčejnou a vzácnou chirurgickou šikovnost, umí svoje řemeslo výborně, ale to tam v té prdýlce nikdo ani nevidí, a i kdyby viděl, jaksi by to nezaregistroval, protože by to dělal jenom obskurní, neznámý praktik – čímž je to vlastně vše řečeno a vyjádřeno. Leč neodbočujme.

Číšnice tedy přistoupila, pozdravila doktora a položila před něj oběd. Její pozdrav byl Čechu srozumitelný, ale zněl nečesky. Ne však německy, jak bychom dle oděnění očekávali. Místo normálního „dobrý den“ řekla dívka „dobry dzeń“, jak se to taky i píše. Z čehož vidíme, že to nebylo ani polsky. Číšnice Hanka byla totiž Lužická Srbka, kterou osud zavál na druhou stranu hranice. – „Dobrý den, Haničko,“ navazoval doktor. „Jak se máte? Posadte se tady na chvílku a povězte mi něco, však tu jiné hosty nemáte.“ Dívka zaváhala, ale pak se upejpavě svezla na protější lavici. „Tak sym dzensa njekajka zrudna,“ pravila náhle, prokazujíc tak důvěru v doktora, ale ten nerozuměl.

„Jak to zrůdná?“ ptal se nechápavě. „Taková pěkná holka?“ – „Ich meine, daß ich traurig bin.“ – „Ach so,“ zasmál se doktor, „zrůdná auf tschechisch heißt entartet, traurig heißt smutná.“ – „Ach, so, ich sehe.“ Oba se zasmáli, ale viděli, že bude jistější pokračovat v jazyce odvěkého vraha všeho Slovanstva: „Und warum sind Sie traurig, Haničko?“ ptal se doktor s účastí. Hanka vzdychla a zahleděla se do neurčita. Nevěděla, jak by začla, jak by to doktorovi vysvětlila. Její rodiče byli jedni z těch nečetných Lužičanů, kteří se v poválečném zmatku hnuli přes hranice do Československa, protože správně poznali, že život v sovětské kolonii východního Německa nebude žádný med, a na Československo došlo až o dva roky později. Kromě toho probíhala jakási abortivní kampaň na obsazení pohraničí po odsunu Němců Lužickými Srby. Nakonec z toho ovšem nic nebylo, sovětský protektorát se roztáhl až do Čech a Češi, na rozdíl od východních Němců, Poláků a Maďarů (nemluvě o Jugoslávciích), byli při svém tradičním rusofilství papežštější než papež a dělali importované asijské nestvůře, co jí na očích viděli, ba i více. Za těchto okolností se Hančini rodiče vrátili zpátky domů, kde měli lepší podmínky, ale Hanka s nimi nešla, protože měla v městečku milého. Ten se na ni však vykašlal a odešel do vnitrozemí, což se Hanka snažila rodičům zatajit, protože se s nimi kvůli tomu mládenci rozešla. Seděla teď v pohraniční díře, vlastně v cizině, a živila se mizerně jako číšnice v místním POHOSTINSTVÍ, nár. podnik, kam ji vedoucí vzal vlastně z milosti a udělal z ní rovněž svou konkubínu čili družku. Byl to nechutný padesátiletý břicháč a z hlediska Hanky to byla vlastně forma prostituce. Ani vedoucí to, zdá se, nebral příliš vážně a spíš jen jako hygienickou záležitost, protože se k Hance nechoval jako k manželce či k milence. Ale možná, že to byla jeho idea soužití. Nechával ji například spát na půdě, nekupoval jí žádné šaty nebo

jiné dárky a choval se k ní celkově surově. Měla tedy Hanka ke smutku dost důvodů a také by potřebovala někoho, komu by se mohla svěřit – jenže teď nevěděla, kudy do toho, kolik toho napoprvé přiznat apod.

Ale než se rozhoupala k řeči, ozval se dusot cválajících kopyt a do zahradní restaurace vletěl, zadní otevřenou stranou, jezdec na poněkud již zpěněném koni. Hnal se přímo k doktorovi, kde koně zarazil, až se mu vzepjal a zařičel. Byl to seržán Sentenský od dřevorubců. „Doktore,“ křičel, „rychle! Stalo se neštěstí!“ Doktor se vymrštil a seržán mu pomohl za sebe na koně.

„Napřed do ordinace,“ velel doktor, „mám tam svou brašnu a moped.“

Zmizel, zanechav za sebou netknutý oběd a lužickou číšnici.

VI

Doktor kráčel alejí divných soch, trochu jako na Karlově mostě, ale most byl kratší, podstatně vyšší a vyboulený. Ačkoliv doktor nevěděl, přes co se klene, věděl nějak, že nevede přes řeku, ale přes jakousi propast, kde šuměly stromy. Zdálo se být jaksi pod mrakem či za soumraku, ale přesto bylo všechny předměty jasně vidět.

Sochy byly vytesány v jakémsi zvláštním stylu, který bylo těžko popsat a jaký doktor ještě nikde neviděl. Jak kráčel, zaznívala kolem zvláštní, jakoby duchová hudba na nějaké staré strunné nástroje, snad na violy da gamba. Doktor se cítil zvláštně, lehce a oproštěně, jakoby nehmotně. Celá situace mu byla cizí a podivná, i napadlo ho, zda snad neumřel a zda tato situace není snad v nějaké Postmortalii. Ale bylo-li tomu tak, byla jeho Postmortalie, alespoň prozatím, podstatně příjemnější než Genorova. (Z těchto úvah vidíme, že doktor byl přece jen inteligentem a znal Ladislava Klímu.) Doktor kráčel, či spíše se vznášel po mostě vpřed. Nyní si povšiml, že na dlažbě mostu jsou jakési nápisy z mosazných písmen, avšak tato písmena byla cizí, jemu neznámá, a proto nevěděl, co je tam napsáno. Většina soch byla vysokých, tyčily se nad ním a připomínaly cosi mezi stylem Františka Bílka, barokem a totemovými sloupy severoamerických indiánů. Náhle však doktor spatřil, téměř na druhém konci mostu, jakousi sochu nízkou, spíše snad jakýsi náhrobek, nezvykle posazený na okraj mostního roubení. U této nízké, kopečkovité sochy či náhrobku svítilo červené světlo na způsob kostelního, tzv. věčného. Zatím se v okolí neznatelně víc setmělo a všechno jako by zmodralo, jako

pod modře zbarveným sklem. Doktor kráčel, lehce a nehmotně, vstříc tomuto náhrobku a světlu.

Když přišel blíže, viděl, že socha či náhrobek má tvar starodávného, slaměného včelího úlu, jaký dříve používali germánští národové. (Slované, jak známo, měli včely ve špalcích.)

Tento úl byl ovšem z kamene. U této záhadné úlovité skulptury rostl jakýsi keř, snad šípková růže, a to věčné světlo zářilo z něho. Doktor přistoupil ještě blíže a spatřil, že na keři vyrůstá srdce, jakoby lidské. Nebylo to srdce stylizované, ale mělo svůj správný věnec koronárních cév atd., které se pak rozbíhaly a přecházely v pruty keře. Bylo však z nějakého poloprůhledného materiálu či tkáně a zdroj světla byl v něm uvnitř, takže prozařovalo jakoby matným sklem. Srdce tepalo a světlo v něm tím jaksí plápolalo, neboť při stahu se tkáň zhustila a propouštěla světla méně. Doktor stál nad srdcem s pocitem jakési mystické hrůzy, jejíž původ či důvod sám nechápal. Tu náhle zarachotil hrom a doktor, překonán nepochopitelnou hrůzou, klesl na kolena. A tu srdce řeklo: „Já jsem srdce světa.“

Ihned nato se doktor probudil ve své neutěšené, prázdné ložnici. Pokoj byl potopen v temnotu, jen okno, proťaté černým křížem okenních rámů, zářilo temnou modří a v pravém horním rohu vizuálně cinkala stříbrná hvězda.

Doktor chvíli jen ležel a díval se z okna a na tu hvězdu. Přebývaly v něm zvláštní, těžko popsatelné pocity, které však nebyly nepříjemné. Sen nedával jasný smysl, ale doktor měl pocit, že byl jakoby neobyčejně významný. Ačkoliv z ryze racionálního hlediska se nebylo možno nějakého jasného smyslu dobrat, zdálo se doktorovi nicméně, že ten sen byl snad to nejvýznamnější, co ho po velmi dlouhé době potkalo. Tajemnost a nepochopitelnost jeho smyslu jeho význam právě jakoby paradoxně podtrhávala či zdů-

razňovala, neboť jasně pochopitelný sen by nemohl tak zaujmout. Doktor měl pocit, jako by se tím snem něco vyřešilo či rozuzlilo, i když nevěděl co, jako by tímto snem nabyl jeho nesmyslný život jakéhosi smyslu, i když mu vůbec nebylo jasné, jakého vlastně. Ale pocit, který z toho všeho zůstával, byl přece příjemný a dalo by se říci jakoby poetický.

Už bylo taky načase.

Když doktor dojel se Sentenským na místo neštěstí (vrátil se k sobě pro moped, ale později, před lesem, ho musel nechat u stro-
mu a obkročil opět koně za dřevorubcem), mohl už jen konstatovat smrt. Dělník, rozdrcený poraženým stromem, už dodýchal. Strom z něho sice odklidili, ještě než doktor dorazil, ale to mu nebylo nic platné. Jak se doktorovi zdálo – to ovšem se musí potvrdit na sekci – propíchl mu zlomená žebra hrudník, udělal se mu pneumoto-
rax, a chudák se udusil, což šlo ještě ke všemu poměrně pomalu, protože vzduch do hrudního koše vnikal jen zvolna. Musel trpět jako v pekle, když se dýchací mechanismus reflektoricky snažil zdvíhat hrudník, plný úlomků žeber – a přitom se dusil – raději nemyslet! Doktor by byl s výčitkou pozvedl oči k nebesům, kdyby si byl totiž jistý, že tam někdo je. Ale takhle to vypadalo tak, že se mu zdálo, že tam ani nikdo není a nikdy nebyl. Popské pověry, souhu, napí se, souhu – to ještě ke všemu – vědomí, že oni mají možná pravdu! Zavalila ho strašlivá tíha světa, možná taky proto, že od rána nejedl a byl hypoglykemický. Ani nepočkal na esenbáka, pro kterého poslali, napsal mu na kus papíru, že dřevař Václav Novák je mrtev, příčina: rozdrcení padlým stromem, jak každý vidí i bez doktora, oficiální formulář vyplním, až ho budu mít – čest práci, datum a podpis – a odloudal se pomalu ze stráně dolů, až tam, kde ho u sjízdné cesty očekával věrný mopedáček. Než přijel zpátky do městečka, byl už čas na večeři, i zabočil do pohos-

tinství, nár. podnik, früher Gasthaus zur Gartenlaube. Myslel si, že se trochu potěší s Haničkou, ale ta na něj neměla čas, protože hospoda k večeru už byla plná, a nadto musel ještě pozorovat, jak opilí zákazníci Hanku štípou a poplácávají, aniž by mohl nějak zakročit. K večeři mu dali ohřátý jeho původní oběd, ale byl si jistý, že mu vedoucí i za dnešek naučtuje dvě jídla – nebyl však v náladě, aby se o to nějak hrdlil. Měl chuť se opít, ale tu potlačil, protože se mu ožralci protivili a nechtěl se sám stát jedním z nich. Odjel tedy domů, chytil v zahradě Eduarda, donesl ho na jeho hřadoviště, pozamykal, svlékl se a vlezl do postele s hlubokým vzdechem úlevy. Byl za dnešní den smrtelně utahaný a nadto ho rozdrcený dřevař svrhl do hluboké deprese. Nechtěl o světě nic vědět a chtěl jen spát a spát. Usnul téměř okamžitě, jak zalehl, jako kdyby vypnul vypínač.

Doktorův bezesný spánek pak přešel v obvyklé zmatené a útržkovité sny, až nakonec vyústil do mystické scénérie mostu s tajemným srdcem. Když se doktor probрал, jak jsme vylíčili, měl pocit tajemného očištění. Svět se náhle zdál mít smysl, i když smysl vlastně neměl, protože v jeho středu tepalo tajemné božské srdce. Doktora zavalil zvláštní pocit, podobající se téměř štěstí. Kupodivu se teď necítil vůbec ospalý a klid a samota noci ho plnily jakýmsi zvláštním, odpoutaným blahem. Vztáhl ruku, rozsvítil lampu na židli, sloužící mu za noční stolek, a křepce vyskočil z lůžka. Bosá chodidla zatrnula na holých, zavlhlých parketách, ale doktor nedbal. Přikročil ke kopci tiskovin u zadní stěny a chvíli se v nich hrabal. Konečně našel, co hledal: sešit či tenkou knížku v černých deskách, zřejmě poničených vlhkem. Doktor vlezl zpět do postele, natočil se na bok, k lampě na židli, otevřel sešit a začal číst. Sešit, jehož některé stránky byly zkrabatělé a pošpiněné, jako by byly

bývaly vystaveny dešti, byly popsány vypsanou německou rukou, moderní psací gotikou čili takzvaným kurentem.

Na prvním listě stálo ozdobnými tiskacími typy:

a vnitřek vsutku obsahoval básně. Doktor, kterého jeho zvláštní sen naladil poeticky a který se kupodivu necítil ospalý, měl náhle touhu pokochat se tvorbou neznámého německého básníka, jehož poetický odkaz našel kdesi na smetišti, náhodou zvedl, otevřel, s překvapením přečetl, zachránil a dosti často se k němu vracel. Nevěděl, kdo to byl, či kdo by mohl býti W. W., zda tyto nebo snad jiné jeho básně kdy vyšly tiskem, a ačkoliv by ho to zajímalo, nevěděl ani, kde by po takové informaci mohl pátrat. Kromě toho, že šlo o básně německé, což by se teď už obecně vlastně zase mohlo, aspoň mimo provincie, nešlo zřejmě o básně tzv. pokrokové, což

zatím ještě pořád dost vadilo. Dále ovšem neznal doktor žádného znalce německé literatury, a i kdyby znal, jak by se na něho mohl obrátit, když nikam nejezdil a všechnu jeho korespondenci, jak už dávno tušil a od včerejška věděl najisto, cenzuroval předseda Ventura osobně? Nicméně anonymita rukopisného básníka nevadila v estetickém požitku, ba naopak k tomu spíše přispívala jakousi příjemně ztracenou, melancholickou kvalitou, zároveň s pozdní hodinou noční, hvězdou, prázdným domem, slepým kohoutem na hradu a celkovou osamělostí. Kochaje se však básněmi neznámého Němce, zažíval doktor ještě další, specifickou estetickou rozkoš:

Mezi téměř každé dvě stránky sešitu byl vložen list papíru stejného formátu, popsany doktorovým záměrně neprofesionálně zčitelným rukopisem.

Doktor totiž si básně záhadného W. W. pro svou potřebu přeložil do češtiny, což ovšem nebyl zase takový kumšt, protože originál se nerýmoval a neměl ani nějakou pevnou rytmičnou strukturu. Doktor srovnával svůj překlad s originálem a celkově se z něj radoval. Četl:

1.

Das Imperium

◊ f noch fall find die Ulysses
das Kommissar Dörfen,
L

man in diese Stellung in der
düstern Roman =
Kunst.

Das Imperium das Linné
traff sie Hall um,
bündig ist das Ulysses
das Imperium in Ulysses.

Die Ulysses Linné das Ulysses
Kunstman Kunst,
vorden find ist Linné Kunst
Kunst zu Ulysses.

Andere das Imperium das
Kunst ist die Kunst
Kunst das Imperium Kunst
Kunst Kunst.

Man tota Linné Kunst Kunst
im Imperium Kunst Kunst
im Imperium Kunst Kunst
im Imperium Kunst Kunst
Kunst Kunst Kunst Kunst
Kunst Kunst Kunst Kunst
Kunst Kunst Kunst Kunst

Osamělý.

Ó, jak jasné jsou oči
Kosmických vlků,

Když ležím napak ve vonavé
letní noci.

Hodinový stroj nebo se tiše otáčí,
křehký je křik chrástla v obilí,
zelené plamy duše splhají vzhůru,
Zlaté jsou jejich květy, jen se
[otevřít

tajemství světa ale stejně je ti skryto,
a světluška se nedá donutit.

Ma mrtvá láska leží napak
v trávě,
v černé trávě uprostřed mé hrudi,
ležím tam s ní, ten osamělý,
zcarilý dávno již a nikdo nepoznal.

L

2.

Im Arden Krieger

Wo mich, wo bist du,
du bist das Leben
du bist das Leben
du bist das Leben

Wo bist du, wo, of Krieger
mich, mich

du bist das Leben
du bist das Leben

Jetzt ist es nicht mehr
im Arden

Wo mich, wo, of Krieger
mich, mich

Im Arden Krieger
du bist das Leben

du bist das Leben
du bist das Leben

Im Arden Krieger
du bist das Leben

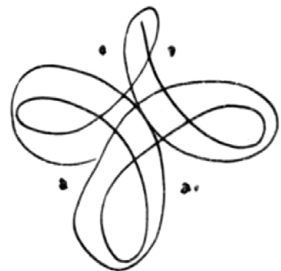
Mrtvé slavnosti

Kde jsi, ach, kde jsi, čase svíce,
čas vína rudého ve starém zlatě?

Kde jsi, ó, kde jsi hudba lyrájů,
vibrace křidel těsně na mém srdci?

Nyní však je to vítr ve věži,
více a více mechemi stěny zámku,
stále častěji sem chodí bílý
jelen,

bílý jelen z pralesa
žráti může.

3.

Das Lindernd Bräun

Früher gab es Pfirsche in
dem Lindernd

dem Lindernd ausgereift
im letzten Holz,

jetzt aber sind sie nicht mehr
im Lindernd ausgereift als
im Lindernd mehr.

Nur die Pfirsche im Lindernd
sind noch da,

das Lindernd hat die
Verminderung,

jedoch die beiden Seiten
Rücken mehr,

nur noch das kleine Lindernd
das noch vollständig ist.

Nur die Pfirsche im Lindernd
ist noch hier, nur kleine
die Pfirsche sind noch da.

Das Lindernd,
jedoch meine Pfirsche in den

Forsten wachsen und wachsen weiter.

Stuhli Spasitelova.

Die ve byly ve stromech obličje,
sochařem vytesané v živém dřevě,

Dnes však ale nejsou více viděti,
vyhasly tím, jak stromy vyrostly.

Jen sochy u studny jsou domd tam,
naši Božský Spasitel a Samaritánka,
avšak ti dva jsou již bezhlaví,
a jenom malý psiček zůstal celý.

Také voda ve studni je
hluboká
a čistá,

zajisté že i kůň by se z ní napil,
avšak moje kroky v této zahradě
zvuk mají zelený a zapomenutý.

L

Der Herbst

Im Baum, mein Gott, am Baum
sind die Füsse der Luft,
dann der Herbst kommt und
das Barock verfliehet,
es gibt Kräfte und Sinn
im Dollen
und im Sinnem regnen sie
füllend.

Der Fächer regnet in
den Fächermaßen
regnen der Rief des Herbstes
jedoch die Linsen sind klar.
Laut ist das Fächer im Fächer
des Fächer,

Die Fächerregner muß
regnen, modisch.

Sie ist auch zu der Rief
von der Rief
und aus ihren Fächerregner
regnen Riefen, Linsen,

Sie ist jetzt eine Linsen-
Fächerregnerregner.

Wann gibt das Fächerregner
in der Fächer regnen.

Jedoch die Fächerregner sind jetzt
regnen, Fächerregner.

Klein ist der Fächerregner
der Fächerregner weißt von dem Fächerregner.

4. Podzim

Ja, ja, ja, ja, ja
soud věže vzduchu,
když podzim přijde a ještě
odchází,

jablka a hravky jsou ve sklepe
a vědy dostávají měkčeno.

Solec mizí v plamenech dubiny
jako rolník rohu lesního,
nicméně modřin je modřin naprosto.

Rybář v hravém parku je prázdný,
vodní panna nucca je k vystěhování,
již jest také k cestě připravena,
z rybářů ocasu jí rostou malé nožky,
je kentaurec jevruku stříbrných.

Ne vidět dancí žer v dři se
popřít,
nicméně labutí již odletely,
modř je tvář větru v komíně
poděrní jednorožec tam

žere něž, větrů.

Die Danksagung

"Für dich das Leben
ist alles und mehr:
brauche dich das meiste Leben
zu danken!"

Lebenszeit die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Die Lebenszeit die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

Das Leben die ich dir
danke
das Leben
das ich dir
danke

5.

Pokoušení.

"Volání křížd je stříbro a měď,
připrav se opustiti teplé tělo,
vzhůru budeš stoupat zcela
bez tíže,

abys měl stříbrné ježky propasti.
Zelený vitr nicoty ti bude laskati,
na tvém skleněném těle z masa
duchovéb,

tuto rozkaš a neřet ji dosud
neokusil."

Toto pokoušení je jedovatě sladké,
když varhany noci znějí na nebi,
když měsíc hostnatě se směje
jako sama smrt
a stín tvůj u nohou
se stává v (kro)zákem.

2

Der tote Ritter

Uf, mein blatz ist der Ritter
in der Dürfausfchney,
und mein rufig pflücht mir
in finnem Dronze,
im Hölzergaiten mit Hölzertitten
Der yrranen Luft
pflücht mir in finnem Dronze,
und mein rufig pflücht mir
in finnem Dronze,
Goldene Luftpflücht mir
auf dem Hölzertitten:
Non dici sed esse pflücht mir
in finnem Dronze,
Der Hölzertitten und der Hölzertitten
pflücht mir in finnem Dronze,
Der Hölzertitten.
Sofort um Hölzertitten pflücht mir
in finnem Dronze,
Und der Hölzertitten pflücht mir
in finnem Dronze,
im Hölzertitten pflücht mir
in finnem Dronze,
Dann ist ein Hölzertitten, und finne Zeit und Dronze.

6.

Mrtvý rytíř

O, jak bledý je rytíř
ve svém dlouhém brnění,
a jak klidně dříms ve své rakvi,
stalopmity a stalokity světla
mořsky zeleného
nemutale pui z mystického zdroje.
Je štítu povstaly zlaté písmeny,
non dici sed esse pravi heslo,
hyacint a tulipán sladce voní,
mezi svícemi nevidanými.
Pozdě krásu se netopyři vrací,
gotickým oknem otevřeným
k půlnoci,
v chóru kastroti celou noc
pějí,
neb pozdě je to rytíř
a jeho čas vypršel.

L

Tato poslední báseň se doktorovi líbila tak, že se pokusil i o jakousi její volnou parafrázi v rýmech a napsal ji na druhou stranu volného listu s doslovným či věrným překladem. Otočil list a četl si i tu:

Mrtvý rytíř II

V černě modrolesklém broučím krunýři
leží mrtvý rytíř, spanilý a bledý,
jeho utlé prsty, rovný vějíř,
jemně objímají černé přilby kiledi.
Zlaté písmeny vykvetly z černá zbroje:
NON DICIT SED ESSE ~ na štítě jsou vryty,
mořsky zeleného světla stalagmity
neustále pouč z neznámého zdroje.
Netopýři sviští pozdě k ránu,
okenem půlnočním se pod krov hleple vrací,
bílá voskovice tvaru tulipánu
diskrétně je skryta mezi repetací.
V chóru rekviem mu pějí kastráti,
jež se stále slouží na oltáři hrobu,
neboť jeho doba už se neurátí,
je to pozdní rytíř, přezívá svou dobu.

Tato parafráze Němcovy básně byla pravděpodobně umělečtější než originál, ale to si doktor neuvědomoval. Ostatně v době, kdy tohle napsal, byla rýmovaná poezie v očích oficiálních metaliterá-

tů, reakcí na překonaný socrealismus, téměř zločinem, a proto by si s tím nikdy netroufal vystoupit na veřejnost.

Ale obrátil pak list a četl dále:

Οἱ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ

Silbner find die Würfel des
 Ulfhordita,
 unter den Eupfel ist nicht nur
 rot in ihrem Grotz,
 ihren Grotz ist so weiß
 mein Maunster-
 kein Leben und kein Dms-
 ungen
 wird es für sie
 jeder ist ein ist so
 unglücklich blut und ylkant.
 Maxwell fört nur die
 ungenügende
 ein die Maunster und Ulfhord
 einander Augen.
 Grotz und Maunster Grotz
 sind die Grotz
 die den Maunster Grotz
 das Grotz Grotz Grotz,
 und die Grotz Grotz
 mein ein Maunster
 nicht in Maunster.

Archipelagus

Stříbrné jsou nehty
 A froditiny,
 avšak jablko v její ruce je
 okrouhlé a ruder,
 její plet je bílá jako mramor -
 žádný život a radost není by ne -
 Avšak moře je tak neuvěřitelně
 modré a jiskrné.

Všude je slyšet výdechem foamix,
 jak lidé a bozi spolu tančí,
 pestře a všichni nádherně jsou ryby,
 provádějící Orfeovu zpívající hlavu
 a Halcyón zřít jako smádek
 nad vodami.

Die Luftwunde

Uf, mein Herz ist die Luft
der Resignation.
meine die Unvollkommenheit
mein Leben,
und die Luft ist bitter
mit Einsamkeit,
mein malerisches Leben
ist es um die Luft zu kommen,
um Leben der Liebe die
immer noch vorhanden.
Das ist die Wunde
das Luftwunde der Liebe,
das Mitleidsgefühl
das Leben.
Es gibt für mich nicht
die Luftwunde,
mein Leben mein Leben
das ist es und es ist.

Noční hlídka

Jah, jak sladký je plod resignace,
když jiný září jako hvězdy
a vzduch je horký podzimnost,
jak melancholicky přejít
je přechází na hvězdy,
na hvězdy lesky, jež se nikdy
nemohla.

To je hlídka nočního
havrana z bible,
půlnočního mlčení stínu,
jež tu sedí a pije kávu,
u ohně svého srdce
modrého a zeleného.

~

~

Die Gegenwartswelt

Umbarfen ist das Umbarfen
 der Luft,
 nimm die Querschnitte
 dem Weltstrich
 die Schnittstellen fließt mir
 in der Luft,
 das sind die Stunden der
 vertikalen Raum.
 Gesungen, geschrieben, gezeichnet
 Reminiscenzen
 so groß wie ein riesiger
 Gesungen in die Luft,
 und nun geschrieben wieder
 in Reminiscenzen.
 Das Raubtier im Luft ist
 dein Wort,
 was die Luft nicht in Luft
 mußt,
 um ihn zu nutzverwandeln.
 Dein Mutter ist ein Lärm,
 und dein Lärm fort ist mir
 in einem Lärm vergraben.
 Was nun muß das modulare Lärm und Lärm,
 bis der Luftstrom wieder kommt.

Noc strážidel

Pukls je klenba noci, když jěsbí
 zeti přes měsíc,
 mistrovske květina kvete pouze
 v noci,
 to jsou hodiny lítosti absolutní.
 Chlupatí, bílí, spektrální Králici
 zvůli vola
 vskakují v existenci a opět
 mizí v děrách prostoru,
 křavící muž v posteli je tvůj
 otec,
 avšak nevíš rozvířit, aby ho odčarovat,
 tvoje matka je medvědice
 a tvůj pes,
 ten se rovněž proměnil ti v draka.
 Quak je třeba to nésti
 statečně a odhodlaně
 dříve, než procitne Kohout
 mědění.

L

Das Unend

Das Eifernde brütet,
im kühlen Bergkristall
[begehrt],
zu dem Eifernden das Eifernde
mit dem Eifernden brütet,
wobei das Eifernde das Eifernde
im Eifernden brütet
führt in das Licht
mit dem Eifernden.

2

Modlitba.

Osamělý se modlí pohřben
v modrém krystalu
ke koruně nebes prasetě děnaný,
duše černý mouch u studny
UKřižování
visí ve vzduchu s nežemi
vztýčenými.

2

Doktor dočetl krátkou rukopisnou sbírku neznámého inicialisty W. W. a blaženě vzdychl. Měl pocit, jako by se jeho duše vykoukala v této podivné, melancholické poezii. Doktor nebyl nějakým snad znalcem literatury, ale jak jsme viděli, měl pro to jakýsi přirozený smysl, se kterým se, dle římského přísloví, člověk rodí a nemůže se to na rozdíl od řečnictví naučit, kdyby v tom ležel a vztekal se, jak chtěl, kterýžto stav věcí platí o většině kritiků a i o dosti silném kontingentu pseudopoetů, často i ceněných. Protože, čert ví proč, má status, či jak se dřív říkalo, „karakter“ básníka jakousi

zvláštní přitažlivost, podobně jako například kovboj – zkrátka lidé tím zkrátka chtějí být, i kdyby na to neměli, ale, na rozdíl třeba od kovboje, který musí umět jezdit na koni, házet lasem apod., je mnohem snazší se vemluvit do role básníka, protože mluvit umí každý, dneska i psát, a že to není poezie, takový člověk nepozná právě proto, že není básník. Ale tady jsem nějak moc odbočil.

Básně inicialisty W. W. ho značně fascinovaly, protože nikdy předtím nic takového nečetl, a tudíž je pokládal za zcela originální. Kdyby byl býval znalcem německé nebo nějaké srovnávací literatury, byl by věděl, že inicialista W. W. stojí pod značným vlivem Georga Trakla, i když ovšem vykazuje v tomto rámci i určité individuální rysy, tedy že o něm platí, i když v jiném specifickém smyslu, totéž, co o poezii Františka Halase, aspoň té mladší, ne-li vůbec. Věděl by také, že jeho rýmovaná parafráze básně o mrtvém rytíři se tím pouhým zrýmованием přešoupla do podobnosti s Karáskem ze Lvovic, což je zcela fascinující transformace, naprosto nečekaná.

Ale možná, že by nevěděl nic ani v tom případě nebo právě proto, jelikož literární znalci jsou z valné části úžasně slovesně necitliví a při svých soudech se řídí druhotnými známkami jako tápající slepci: jako jak je kdo už známý, co o něm řekli ti druzí a do jaké skupiny nebo -ismu patří. Nemohou-li najít žádný takový druhotný zachytný bod, obvykle se nakrknou a těžko kategorizovatelného autora sepsují, protože cítí, že je jaksi převezl či podvedl tím, že jim nezanechal žádný provaz pro slepce. Často také dávají podle těchto sekundárních znaků dohromady věci, které k sobě ve skutečnosti vůbec nepatří. Např. že Zahradníček a Halas se sobě podobají jenom proto, že byli kamarádi a jeden čas spolu bydleli na Žižkově v podnájmu a že ani jeden, ani druhý si nepotrpěli na přesnou tradiční formu. Ale to je taky všechno, protože Halasovy nasupe-

né, úderné rytmy se vůbec nepodobají plačtivému Zahradníčkovi, naopak má Halas po této stránce hodně společného s o dvacet let starším pravičákem Viktorem Dykem, ale na to musí mít člověk uši pro básně, aby tuto nečekanost slyšel, tu nevykoumá z žádných sekundárních znaků. Tak jako není Zahradníček „barokní“ jenom proto, že je katolík, a už vůbec není „barokní“ Jan Čep, o kterém jsem tuto blbost také někde četl. Jestli chcete něco vědět, tak básník, který má v té generaci k baroku nejbližší, je Seifert, na kterém to taky není podle vnějších znaků vidět. Zato je to dobře slyšet, jenže metaliteráti nemají uši. A co se týče Čepa, ten je vlastně ještě secesní, nebo chcete-li, secesně gotický, jako chrám sv. Rodiny v Barceloně, a autor, kterému se nejvíc podobá, je autorka, totiž Růžena Svobodová. Ale co bych se rozčiloval, už dost, a raději se vraťme k našemu příběhu. Doktor tedy dočetl, povzdechl, zaklapl sešit, položil ho na židli u postele, zhasl lampu, obrátil se a usnul.

VII

Jaj tá hydina, to je moje pasia! Tuná v priekope boli prv kačice, také na pôl divé, ale dakto ích al'bo vystriel'al, al'bo ináč ulovil. Tak teraz sú tam žiadne neni, čo je aj škoda, a mal by som si voľaké opatriť, lebo to patrí gu grófstvu. Keď som bol ešte malé chlapčisko, čo som husí pásal v našej dedine, ale ako som bol väčší, tak ma od toho vyhnáli. Čo by som sa aj haňbil povedať voľakomu že prečo, ale tuná, v tom prázdnom zámku, čo to len tak pre seba povedám, či sebe v tých zrkadloch, al'bo tým štátuám, al'bo kravám, tak to sa je neni treba haňbiť, ani pred tým psom, mojím Bodrikom. Lebo ja som s tými husami, však pravda, keď ma žiadna nechcela, že som okalečený aj chudobný, tak čo som mal robiť? Ale potom na to prišli, keď niektoré tie husi choreli a boli také špatné, tak ma aj vyčíhali na pastvisku a bolo zle a chceli ma pred súd postaviť a do polepšovne a daké také.

Ale náš pán farár nedali, lebo boli múdri. Oni hovorili, čo by, tá polepšovňa, to je také zariadenie vraj čechúňske – to bolo, pravda, ešte pred Slovenským štátom, ale už sa nachýľalo – ešte tam vraj Jana skazia, neznaboha z neho urobia, nič také! Oni náš pán farár boli veľa proti Čechúňom, oni aj kázali v kostole, že Čechúni majú rohy a vzadu v gatiach chvost. Ja som potom dával dobrý pozor, keď som prišiel do Čiech s tými Nemcami, ako už som povedal, ale žiadného rohatého aj chvostnatého Čechúňa som ešte nevidel. Ale môž byť, že teraz, keď o tom slovenskí farári kázali, že sa už Čechúni haňbia a dávajú si tie chvosty pozutínať a rohy vyoperoávať. A hádam, že teraz už je tak: Ako skoro sa dieťa narodí, to hned', davaj, na klát a sekeru a švac ho! chvostík odseknúť – budeš

ty teraz viacej človeku podobný. A s rohami to isté, čo im ich vypaľujú, tie korene ako sa to teraz robí aj teľatom aj kôzľatom – za to, hádam, chodia čechúňské baby do porodníc a nemajú to doma, ako naše Slovenky – kvôli tým rohom a chvostom, prečo iné?

Ale aby som neodbíhal: Oni vtedy hovorili, pán farár, že vraj čo, súdy čechúňske, sami s ním pojednáme. A najprv som sa musel vyspovedať pánu farárovi, ako že som to robil s tými husami a také veci, a potom ma zobrali do maštale – az ištallóba – pán farár s kostolníkom aj s tým bírešom, stiahli mi gate, položili do žľabu a čo mi tak riť vyprali, že som to za týždeň odležal. A potom už mi hús pást nedali, aj som mal veľikú haňbu, kde som sa len ukázal, už sa smiali a ukazovali na mňa, že vraj Gandár Jánoš, to je po maďarsky povedané, že Jano Husiak. A čo som sa bránil a povedám, i čo, ako hovoria pán farár, proti gustu nemá dišputácie – čo oni sa smiali ešte viacej a hovorili mi potom Gandár Gusto, aľbo Gusto Husiak. Jaj, čo som sa haňbil.

Potom, neskoršie, keď sa urobil Slovenský štát, už sa mi tak nevysmievali, lebo sa ma báli, čo som chodil s Hlinkovou gardou, ale to ešte nebolo dosť dobré, lebo do tej samej gardy ma nezobrali, a aj ináč, tam u nás v dedine boli samí roduverní Slováci, ktorých som ja nemohol zaistiť ako živlov a prísne proti ním zakročiť v rámci Novej Európy – a tie dievčence, tých si rozobrali medzi sebou. Ani pred tým, keď mali svoju vôľu s židovkami, to mi tiež nedali, hovorili, že ja som ešte priveľa malý, hoci som aj nebol, len trochu zakrpavý.

Tak som stále nič nemal, lebo do bordela som nemal peňazí, čo som si len sám kokot potieral, aľbo, keď sa namanulo, dakú kozu, ovcu, aľbo kobylu, ale opatrne, lebo som sa bál farárovej palice. Aľbo kravu, ako zasa aj teraz. Keby som bol vojakom, už by bolo aj iné, lebo hovorili, ide umierať za Novú Európu, nech má ešte

voľaký mulatšág, aj niektorí farári robili sa slepí k tým veciam. Ako keď vojak dievča natrtkal a padol, al'bo si tu nechcel zobrať, už to za vojny nebola taká haňba, dali jej taký pláčuliec, že vraj oplodnená slovenským hrdinom, al'bo keď bol Nemec, ešte lepšie: von einem deutschen Helden befruchtet, a už teraz chodila hrdo s bruchom, nik si netrúfal proti nej dačo povedať. Jaj, na moju dušu! Tak to za prvé a za druhé, že rovnošata každému chlapu dobre pristojí a ženské sa za vojákmi maria. Ale čo je to platné, keď naozaj mňa nezobrali, basom a Kristušmáriját!

Ale ích aj Boh potrestal, ako už som hovoril. Ale keď som bol v tej revolučnej garde, to už bolo iné! Čo sme teraz s Nemkami svoju vôľu mali, aj museli rôzne veci robiť, ako sme im nariadili, a keď nechceli, boli bité. Al'bo boli bité len tak, čo sa nám páčilo. Jaj bože, to boli časy! Ja som tam mal jednu, Helga sa volala, mladé dievča, tak pätnásť rokov, blondýna – a tú som si tak vycvičil, že potom sa jej aj páčilo. Tú som ja vždy z toho sklepu zobral, že na výsluch, mal som tam takú komôrku so stolom aj s písacou mašinou – hoci ja písať neviem, ale som sa robil, do mašiny som tl'kol. A ona nič nevedela, lebo bola mladá Nemka, aj Čechúni boli predtým odsunutí, hoci tie staršie niektoré vedeli po česky veľmi dobre, čo aj mne potom rozumeli, lebo ako hovorili náš pán farár, čechúnština, to je len taký dialekt slovenský, pokurvený. Ale tie mladé dievčence tie už vyrástali pod fýrerkom, bez Čechúňov – tak nič nevedeli, či ja píšem, či nie.

Čo som mal na ňu na stoli rákosku al'bo bambusku pripravenú, aj dutku, a keď nevypovedala ako sa patrí, tak chytro cez stôl, sukňu hore a gate dole a už len tak hvízdalo a ona bečala. Jaj to je tiež taká moja pasia, dievčence cez riť švikať, hydina aj toto – ani neviem, že prečo. A hádam, že snád' od vtedy, ako ma pán farárko v maštali vyprali, že som husi trtkal – že sa mi to s tým akosi spojilo, tie dve

veci. Ale já viem, že to majú aj druhí chlapi, čo nič nemali s husámi ani s farárom, a tak ja teraz naozaj neviem. Aj som ju niekedy pri tom trtkal, ako mi prišlo, a také veci, musela mi rôzne vyhovieť, lebo ak nie – už ju švacnem po nohách, po riti aji po ceculiach.

Ale pozdejšie sa jej samotnej akosi zapáčilo, hoci aj stále kvičala a prosila, bitte nicht, bitte genug, lebo to už sa tak patrilo k tomu výsluchu – ale bolo to dobre poznať, ako sa tvárila, obracajúc oči hore, aj ihneď, ako som ju prehnúl a odkryl, už sa aj zamáčala, že jej niekedy aj po stehnách tieklo. Aj som jej za ty výsluchy dával rôzne veci, jedlo, bonbóny, aj fajčenie, čo vtedy nebolo ani pre normálnych ľudí nezatvorených, len pre nás gardistov. Aji som si ju šetril, aby mi vydržala, nie ako tie niektoré druhé, čo boli potom zastrelené na úteku. Aji som si pre ňu opatril takú čiernu ako košuľu, fajnú, čo sa hádam volá kombiné, aj pančuchy také čierne, aj podväzky a topánky s vysokým podpätkom. A do toho som ju pri tých výsluchoch obliekal a mal som s ňou legráciu – čo by som ešte povedal. Ale to tiež vzalo koniec, lebo Nemci boli odsunutí, aj tá moja Helga.

A potom to už nikdy nebolo to isté, aj keď som bol civilným zamestnancom u bezpečnostných súdruhov, hoci som aj pomáhal pri výsluchoch, aj tam niekedy mali ženské.

A potom nakoniec som si to všetko pokazil s tým spisovateľom židovským, už som povedal. A teraz som sa stal grófom a bývam v zámku, ako som tiež povedal, ale to stojí za hovno, ako sa povie lesklá bieda, lebo už na mňa opäť prišla tá sexuálna frustrácia, ako keď som bol mladý šohaj u nás na dedine za Slovenského štátu.

A ja som najprv myslel, že keď som grófom, že mi všetky do postele samy poľazú, ale to som sa omýlil. Lebo keď ja voľakej poviem, že ja som gróf a bývam v zámku, tak sa mi len vysmeje, aľbo sa ma bojí, aji som videl niektorých, ako si ťukajú na čelo, dávajúc

si znamenie, že vraj bolond, ten oný – elembeteg – ako sa povie šialenec. Tak takú ja mám teraz situáciu. Čo som to prv skúšal s tou babou, čo mi sem chodila pomáhať kravy dojiť a také. No, bola to baba stará, mrzká, taká aj špinavá, v handroch smradľavých, ale ešte stále lepšia ako krava. Tej som aj dával rôzne veci grófske, čo som tuná našiel, ako aj jeden prsteň veľmi pekný, s čierveným kameňom – a to sa potom dala od mňa, ako som chcel. Ale to už nebolo také dobré ako skôr. Ale ako mala ten prsteň, odišla odtiaľ do vnútrozemia, a tam ju pak našli mŕtvu, na otravu alkoholom. Tak to tiež bolo skončené. A miesto nej prišiel ten dedko hluchonemý. Tak teraz už mi naozaj zbývali len kravy, lebo ja s dedkom nič, lebo ja som neni perverzný. Vravím reku, súdruhovi pánu Venturovi, či je tu blízko voľaký bordel. A oni mi hovoria, že bordely boli zrušené ako degradácia socialistického ženstva. Ale aby ich parom! Tak teraz som ja naozaj nevedel.

Ale potom som si našiel akús takús surogáciu, ako hovoria pán súdruh Ventura. Čo tuná, v tom tajnom pokoju, je taká štátua z bieleho kameňa, holá ženská, len s takou hadrou, ležiaca, ako na boku a tú hadru má práve pod riťou, čo je jí celá riť dobre vidieť. A celá ta štátua je väčší ako človek, väčší ako obyčajná ženská, bár by bola aj veľmi vysoká, ako dneska jsú niektoré. A tú riť má veľmi peknú, guľatú, bielu, a tak veľikú ani kobyľa. Čo sa mi to aj zapáčilo, aj som gu nej často chodil a som na ňu pozerál, až nakoniec som k nej aj prilahol, ale bol to kámeň studený a tiež nebolo dobre, kam ho vopchať. Po tej stránke boli zasa lepšie kravy, bo sú teplé, aj je kam trčať – ale zasa nemajú tú ženskú riť guľatú, aj sa od nich zaneriadi od hovien. A tak nebolo dobre tak ani tak, ako sa povie potiaže rôstu.

Ale som to nakoniec vyrátal. Lebo v meste pri cintoríne bola aj kamenická dielňa, na tie pomníky a Kristušov a tak, ale nik na ňu

teraz nedbá. Tam som išiel a niektoré tie nástroje kamenícke sa tam ešte váľali. Tie som ja znárodnil, ako sa povie skonfiškovať – a hybaj do zámku! A teraz som tej štátui pod riťou vyvrátal takú dieru, aj dobre uhládil, aby som sa nedorezal. A teraz je dobre! Bár sa aj nehýbe a nehovorí a je studená, ale je zato priveľa pekná a takú má peknú riť! Pravda, niekedy sa jej trocha ako bojím, čo je taká obrovitá a má také veľiké oči prázdne, ako slepé – ale je to i tak tá najlepšia ženská, čo som až dotiaľ mal, aji lepšia ako Helga, tá mladá Nemka, čo sme spolem robili výsluchy. A ja som sa pýtal pána súdruha Venturu – hoci som aj nepovedal, že sa týka mňa samého – či je možné, aby dakto ľúbil štátuu. A pan súdruh Ventura povedali, že veru hej, že vo starom Grécku bol voľaký sochár Pygmalión a ten že sa zaľúbil do štátuje alebo sochy dievčaťa, čo ju on sám urobil, a že sa modlil k tej Afrodite, čo bola grécka bohyňa lásky, a ta mu ju oživila. A že boli aj iné také prípady so sochami.

Ale to by som ja ani nechcel, aby tá moja štátua obživila, lebo by ma mohla zatlapnúť ani chrobáka – a možno, že by ma potom ani nechcela.

Ale čo sa teraz nestalo:

Sedím takto večer vo svojej grófskej spálni a večerám, voľaký sýr som mal, ako pamätám. A tu dakto tlče na vrata a Bodrik sa dá štekať. Vravím reku, kto by to mohol byť, tak neskoro? Ale zoberiem kľúč a idem otvoriť a tam taký pánko, že vraj či môže dnu. No, prečo nie, bár aj vyzeral ako triedny nepriateľ, ale to sú len také somáriny, lebo páni súdruhovia vyzerajú takisto. Tak vravím reku, teššék, náďšágoš uram – nech sa páči. Trocha som sa hanbil za tie kravy, lebo tie v zámkoch nebývajú, ale ten cudzinec nič nehovoril. Tak teraz sme sa posadili v tej jednej hôrnej miestnosti, je to pravda, zámok neveľký, ako sa povie lovecký – a teraz on začal.

Že keď som tu ja grófom – on vedel, že som ja grófom – volakto mu musel povedať – či by som mu niektoré veci nepredal, ako tie obrazy, štátuje, aj tie knihy, aké by si vybral, že by mi veľmi dobre zaplatil, len že by som o tom nesmel nič povedať, tú podmienku že si vraj klade. Vravím reku, prečo nie, keď budú ceny dobré, však je to môj majetok grófsky, pravda, a on hneď do vrecka a ťahá odtiaľ taký štôs peňazí. Vraj, tu máte, to je vaše, ako závdavok. Jaj, na moju dušu!

Ale teraz vytiahol z vrecka akúsi fotografiu a ukazuje mi ju a vraví, že by mal záujem hlavne o tuto štátuu ležiacej Venuše, že snáď má byť volakde v našom areálu, hoci aj nepredpokladá, že by bola priamo tu, v tomto zámku. A tú že by chcel a veľmi dobre za ňu že by zaplatil, aj za informáciu, kde ju hľadať. A to bola tá moja, ako jej hovorím že Ilona. Ako som to počul, čo som sa aj najedová! Ani som skôr nevedel, že o ňu tak stojím. Vstanem a kričím na toho človeka: „Ale hybaj, prataj sa mi odtiaľ, ale chytro, lebo na teba nahuckám psa!“ Čo som sa aj čudoval, čo to robím. A on opäť volačo povedal a tak ja: „Bodrik, zober si ho!“ Jaj, čo on tak utekal ozlomkrky po tých schodoch a pes za ním. Bodrik ho hnál až zo dvora von a vrátil sa s kusom nohavice v hube. Tak som ho zahnal a tie peniaze som si nechal na odškodnenie. Budeš ty mi daké návrhy robiť!

VIII

Doktor vešel do pohostinství, nár. podnik, závod číslo to a to, na němž bylo i zepředu dosud vidět duchy po strženém Gasthaus zur Gartenlaube. Vešel do výčepu, kde na pultě, jako obvykle, stála dekorativní skleněná holínka, ze které snad kdysi, za Němců, pili místní ševci nebo co. U výčepního pultu stála Hanka, vedoucího nikde vidět nebylo. Doktor si poručil pivo a Hanka, která kupodivu mluvila najednou plyně česky, se ho ptala, jestli to chce do boty. Doktor si pomyslel proč ne, má tady ta bota jen tak stát, a tedy přikývl. Ale Hanka se opřela jednou rukou o pult, druhou sáhla dolů a prohnula se, takže doktor poznal, že si sundává svou botu. Tu teď taky postavila na stůl a byla to holínka s vysokým podpatkem, patřičně malá, elegantní a ženská s vydutím pro lýtko, jakou na Hance nikdy předtím neviděl, protože obvykle po hospodě chodila ve svých červených pantoflích a ty holínky byly zřetelně na ven a spíš na zimu. Jak tak doktor na holínku koukal, viděl, že je poněkud průhledná, jako tmavohnědá pivní láhev. Hanka vzala holínku k pípě a natočila mu ji plnou piva, až se nahoře udělala pěnová čepice. Přitom se na něj dívala jakoby významně. Doktor, ač normálně fetišismem bot netrpěl, shledával najednou tu pivní holínku eroticky přitažlivou a žádoucí. Honem ji vzal, pokynul s ní Hance, jako že jí připíjí, a zunkl si piva. Nato se Hanka jaksi rozpačitě a lechtivě rozhihňala, jako by si na ni dovoľoval, nebo něco, začervenala se, naklonila se k doktorovi a zeptala se ho rozpačitým pološepem, jestli zná Franze Kafku. Doktorovi vůbec nepřišlo divné, že by venkovská číšnice na začátku šedesátých let vůbec věděla o existenci polozakázaného autora, naopak okamžitě věděl, na co

Hanka naráží: Na Zámek a na výčepní Friedu: dává mu najevo, že se s ním co nevidět pomiluje pod výčepním pultem. Položil tedy pivní holínku a vztáhl k ní ruce, ale Hanka mu unikla do pozadí pultu k lahvám s kořalkami. Zase se zasmála, a náhle si sundala svůj obličej jako masku a pod ní měla svou pravou tvář, a byla to Jiřina. „Ani nápad, bobečku,“ syčela zlobně, „s tím už máš utrhum.“ Doktor se vysoukal na pult, přeskočil ho a vztáhl ruce po Jiřině, že ji donutí, ale ta se mu vysmekla a zmáčkla pod pultem alarm, jaký, podle filmů, mají v Americe v bankách a tak proti gangsterům. Zvonek se ječivě rozeřval a téměř okamžitě se rozletěly dveře a do výčepu vtrhlo několik mužů ve fořtovských uniformách s pendrekem v rukou. „Lesní policie,“ zvolal jeden z nich, „vzdej se, padouchu!“ Doktor se jich lekl a probudil se.

Zvonek skutečně ječel, byl to jeho domovní. Doktor se podíval na hodinky: Dvě s půlnoci. Vyskočil z postele a přešel do sousední prázdné místnosti, která měla okna do ulice. U vchodu se černaly nejméně dvě postavy a u chodníku stálo, pufajíc, nějaké auto se ztlumenými světly. Doktor sáhl po vypínači, kterým se rozsvěćlo světlo před vchodem, což si zřejmě takto chytře zařídil dávno odsunutý německý lékař, aby bez scházení dolů věděl, kdo ho v noci burcuje. Světlo zalilo prostranství před vchodem, pozdní návštěvníci zamžourali a ten menší, zřejmě mladá ženská, si zastínil na chvíli obličej předloktím. Když ruku spustila, doktor ji poznal. Byla to Venturova dcera, která snad v Praze něco studovala a která byla známa pod imperialistickým, toho času poněkud staromódním jménem Dolly. Jak se doktor možná nikdy nedozvěděl, předělala si toto jméno z původního Darina, pod kterým byla zanesena v příslušném seznamu či matrice narozených, vykazujíc tak sovětskou pravověrnost rodičů.

Byla oblečena v jakýsi šedohnědý svetr a na tom měla tzv. denimový obleček, tj. takzvané džíny čili texasky, a k tomu patřičné sáčko či fráčko, což byl u nás v oné době výrazný úzkoprofilový přepych, většině normálních smrtelníků nedostupný. Její kučera-vé vlasy zářily nezvyklou jedovatou červení, ale to, jak doktor vě-děl, byla paruka, protože Dolly, podobně jako její otec, byla rovněž totálně lysá, na hlavě a všude. Měla ovšem též namalovaná obočí a umělé řasy. Vedle ní stál vysoký mladík s brýlemi, kristuspánovské úpravy vlasů a vousů, což byla v oné době v našich zemích věc rovněž dosud krajně nezvyklá a nevidaná.

Na sobě měl jakýsi sáhodlouhý kabát tmavomodré barvy s lesk-lými knoflíky z bílého kovu, tzv. stříbrnými. Byl to běloch, ale vypadal celkově velice cizokrajně a taky byl.

Doktor otevřel okno, vyklonil se a hrubě se tázal, co chtějí.

„Doktore, rychle,“ kníkala Dolly tenkým, pronikavým hláskem, „jeden náš kamarád –“ – „Co je s ním?“ ptal se doktor neochotně. „Je v bezvědomí,“ volala Dolly. – „A co se mu stalo?“ křičel doktor zase dolů. „Von – my – my jsme zkoušeli –“ zakoktávala se Dolly.

„Don't shout about it, it's an offence,“ řekl mladík anglicky s bu-zerantským přízvukem vzdělaného Brita na adresu Dolly a pak promlouval vzhůru do okna: „Tó sé tjěško výsvjětlújé tády ná úlicí. Vý lépe pójédéte s námi, ábý vídjél sám.“

Kristuspánský mladík tedy kupodivu mluvil česky, i když ja-kýmsi zvláštním, prozpěvovacím způsobem, jako když kněz zpívá u oltáře. Tento způsob se totiž, z nějakého důvodu, vyučuje na té jedné či dvou britských univerzitách, kde mají češtinu, asi proto, aby se tak zabránilo tendenci anglických mluvčích polykat nepří-zvučné slabiky. Tomu se tím sice zabrání, ale zase zmizí v češtině veledůležité rozdíly kvantit a zní to taky děsně legračně. Učí-li se tam podobným způsobem i výslovnost např. italštiny nebo špa-

nělstiny, jsem nezjistil, ale mám dojem, že snad ne a že tento pontifikální způsob je specialitou britských profesorů právě češtiny. Tyto podrobnosti ovšem doktor nevěděl, ale kristuspánský mladík se mu tím okamžitě zprotivil: Pokrokoví cizinci, kteří jezdili do republiky obdivovat socialismus, dívali se kolem sebe hloupým, okrouhlým okem a nic neviděli, mu byli snad ještě protivnější než papalášská zlatá mládež. „O. K.,“ řekl drsně na adresu kristuspána, „don't hurt yourself and speak normally. I'll be down with you in a minute.“ Poté zalezl a počal se vztekle oblékat.

Doktor jezdil kolem mlýna poměrně často, ale nevěděl, že by byl schopen obýván, protože, pokud si všiml, to byla normální ruina. Jak se pamatoval, byla tam propadlá střecha a v přízemí rostly z podlahy kopřivy. Kolo stálo shnilé a nehybné v propasti komory, protože náhon neměl stavidlo, a tak potok k němu pořád už jen nevydatně čůrkal. Jinak to tam ovšem bylo zajímavé romanticky zpustlé, v potoce proti proudu stáli pstruzi a v díře, kterou prolézala hřídel kola, hnízdl ledňáček. Proto se doktor podivil, když zjistil, že ho kristuspán a Dolly vezou ke mlýnu, a když mu to na jeho dotazy potvrdili, že tam a nejínam opravdu jedou, a když konečně se mlýn vynořil a kristuspánova fordka s řízením napravo přistála na mlýnském dvoře, kam dříve zajížděly povozy s mletím, nemohlo již být pochyby. Dvůr byl osvětlen silnou žárovkou nad takovými těmi dveřmi v prvním patře, odkud a kam se dřív nakládaly a vykládaly pytle. Kolem žárovky poletovala mračna jakýchsi hmyzů, snad jepic, které se asi právě líhly v mlýnské strouze nebo co. Na dvorku stála ještě dvě auta: Spartak a něco ruského, co už jsem teď zapomněl, snad se to jmenovalo moskvič nebo žiguli nebo jak, čert už ví. Kolem vozidel se hemžily postavičky z řad stranicky privilegované mládeže, které vypadaly oblečením, úpra-

vou a manýrami naprosto normálně západně zazobaně, ovšem spíše buržoazně konformně. Tím vznikal v očích pokrokových západních návštěvníků zajímavý optický klam: Jelikož československé polopapalášstvo nemělo zase tak vysokou životní úroveň jako odpovídající nabobové západní, vznikal dojem, že toto musí být v ČSSR asi průměrná životní úroveň, protože odpovídala asi průměrné úrovni na tom Západě. Naopak si ti návštěvníci říkali, jak v tom Československu skvěle odstranili třídní rozdíly, když političti a kulturní prominenti jsou tak sympaticky prostí, že mají jenom takovou životní úroveň jako průměrní lidé – ráj to na zemi. Mezi krásnými mladými lidmi nových zítřků pobíhal nečekaně též veliký uslintaný bernardýn.

Doktor vylezl se svou brašnou z auta a odebral se dovnitř. Mlýn byl zřejmě zrestaurován, od té doby, co tam byl doktor naposledy, ale bordel v něm byl stejně. V dolejší obytné místnosti se válely poházené gramodesky kolem stereofonního elektrického gramofonu příslušného, dnes již historického typu, což byl na tehdejší Československo přepych rovněž neuvěřitelný. Ze stylového trámového stropu visel jakýsi masivní železný lustr na řetězech, ve kterém hořely obrovité barevné svíce: elektrika ovšem svítila taky. Kromě gramodesek se na zemi válely různé polštáře, zbytky potravy v miskách a talířích, nějaké snad i sklenice a flašky a tři další mládežníci nového typu, kteří se zdáli být v jakémsi transu. V místnosti se vznášel dým kuřiva, jehožto smrad připadal doktorovi neortodoxní. Připomínal svou nasládlou chuť bramborové nati, kterou silní kuřáci pálili za války z nedostatku tabáku. Nenapadlo ho však hned, co to je, protože se s tím zatím nikdy nesetkal. Na stěnách visely plakáty, znázorňující různé vlasatce a jednoho plešatce s dlouhými zbytky vlasů na způsob hastrmana, většinou všechny s plnovousem, jakož i některé méně

oblečené slečny v provokativních pozicích. Na průčelní stěně byl znak nukleárního odzbrojení a anglický nápis: MAKE LOVE NOT WAR. Na rozdíl od podobných lokalit na Západě chyběl zde však smrad moči a hoven, snad proto, že česká duše je příliš spořádaná nebo snad že to byli hippíři papalášští, nóbl, tak jako např. Marie Antoinetta sice dojila krávu, ale tu jí napřed umyli od hoven a napařfémovali – tedy v tomto duchu anebo snad pouze proto, že kulturní vlivy prohnílého Západu pronikají železnou oponou jen se zpožděním a často modifikovaně.

Pacient ležel nahoře v komunální ložnici, kde byly různé matrace, polštáře, spací pytle apod. Byl to asi tak dvacetiletý mladík středomořského typu, personálie doktora v tu chvíli nezajímaly. Hošík ležel naznak, v tváři byl zarudlý skoro do fialova, koukal do blba a pořád se škrábal na nejrůznějších slušných i neslušných místech těla. Už z toho bylo zřejmé, že nevnímá okolí, a taky nereagoval na pozdrav a na otázky. Doktor se k němu naklonil a podíval se mu do oka: Panenky jako špendlíky, a zdálo se, že má už i potíže s dechem. Doktor sáhl na puls – titititi – rychlý a slabý, zkusil též rychle šlachové reflexy – nihil abnormi – a ovšem – don't shout about it, it's an offence – Kruciprdel! Naděleníčko! Ještě že jsem něco takového čekal, že mám s sebou ten pentazol. To škrábání – to si pamatuju – to jsou opiáty, morfin. Ale jinak, jinak, soudruzi, o tom vím příslovečné velké kulové – copak tady, v tom Zapadákově – jakživ jsem to ve skutečnosti ani neviděl, jakpak já si s tím teď poradím.

„Poslyšte, co jste mu to dali? – No tak ven s tím – já vás neshodím – je to důležitý. – Heroin? – A ježišmarjá! – kde jste k tomu přišli? – Jim?! – ale do prdele!“

Teď ale co mám dělat, jak já si s tím poradím?

„Počkejte, já s tímhle nemám moc zkušeností,“ řekl a vytáhl z brašny tlusté tmavomodré Repetitorium – doktor se má ovšem

vždycky tvářit bohorovně a nikdy neprozradit, že něco neví – jenže na to teď jednak nebyl čas, jednak náš doktor si na tento, ani na jiné druhy flancu nepotrpěl. Proto možná taky skončil tady v té díře, jako vedlejší důvod, aspoň. Nervózně zalistoval v seznamu: otrava – otrava – otrava – kde to je? – onychomykóza – orgasmus – osteomyelitis – Ostman-Moulongetův příznak – do prdele – otoskleróza – tady! – otrava – acetonem – agronalem – dusíkatým vápnem – ještě dál – furt dál – heroinem! – tisíc čtyři sta sedumdesát pět!!! No, to toho tady je, odstaveček na dva prsty – děkuju mockrát, páni profesori, jasná sluněčka – tak je to diacetylmorfin – blablalabla, blbosti – tady! Dg: Příznaky jsou podobné jako u morfinismu. Lze očekávat rychlejší průběh, poněvadž je silnější než morfin a má také význačnější všechny jeho špatné vlastnosti. Terapie možná jen v uzavřeném ústavě odvykáním – to nás neba, já chci akutní otravu, blbečkové! – Prognosis quoad sanationem špatná – profylaxe nepředepisovat heroin vůbec – no to by němej neřek, kdyby mu tahali jazyk teplem – to jsem se tedy poučil, Frantíku – tak zpátky! – podobné morfinismu, diacetylmorfin – tak teda otrava morfinem – kde to je, kruci – tady! – čtrnáct set sedumdesát pět – hned pod tím, to jsou zase jen kecaniny – tak zkusíme před tím – jedenáct set třicet čtyry – morfin – opiáty – devět set sedumdesát – no taky toho moc nevědí, a co nevědí, nepovědí – Dg: Tak! To jsem věděl, to jsem poznal! Biologický důkaz na bílých myškách, které dostanou křeč ocasního svalstva – na to jsme tak zařízený – bílý myšky – tak teď – Th: výplach žaludku – nepřichází v úvahu, když si to píchnul – lobelin, kyslík, cé ó dvě, umělé dýchání – lobelin a kyslík není, dýchání můžu zkusit – analeptika, kardiostimulancia bez obavy z předózování – pentazol, cukoran – tak to jsem taky trefil, že jsem si ho vzal! – dobřej, pane doktore, dobřej. Burcovat otráveného, starat se o močový měchýř – co to

jako znamená – aby se nepochcal? – to můžu zařídit – hospitalizace po první pomoci – tak dobrá – prognóza při včasném léčení není beznadějná, neběží-li o dávku větší než 0,3 g – Dr. Ota Riedl. No nazdar! – Doktora jaksi nevhodně a zbytečně cosi napadlo v souvislosti s pacientovou černou kučeravou hlavou a výrazným profilem, což nedokázal potlačit.

„Jak von se menuje?“ – „Honza Bušek.“ – Doktorovi se to jméno zdálo jaksi příliš ryze a bodře české, až k umělosti, zvláště v souvislosti s mladíkovým vzezřením. „A čím je jeho otec?“ – „Na ministerstvu zahraničního obchodu.“ – No tak to – to už tak bude, meditoval doktor – soudruh Jan Bušek z ministerstva – prognóza sice při včasném léčení není beznadějná, ale kdyby náhodou, tak potom: ruce podle těla, ne skládat na prsa – zavolat nejbližšího rabína – ti snad ještě taky nějakí budou – co to kecám! – prognóza při včasném léčení není beznadějná –

Doktor si připravil stříkačku, vytáhl krabičku s ampulkami, vyndal, urazil, natáhl atd., stačí snad podkožně, do ruky. Zatímco mačkal píst, obrátil doktor úzkostné oko na papalášské hippíře, kteří stáli kolem jako příbuzní nad rakví. – „To si vzal jenom von?“ – „No jó, my sme si netroufali. Ale Honza říkal, že jsme srabi a že chce něco užít. Von je Honza básník, von chtěl bejt jako Baudelaire.“ – „A kolik si toho vzal?“ – „My nevíme, to tady Jim“. Doktor se obrátil na stále sympatičtějšího Jima: „Listen, you bastard, how much did you give him?“ Ale informace, jež skýtal přestrašený Jim, byly na hovno. Heroin koupil „v zahraničí“ a pochopitelně nevěděl, kolik to je procent. Čekal však, že to bude roztok slabý, blekotal – kolik ale toho Honzovi dal, to nevěděl, jen hádal, a to ještě v gránech a uncích, o kterých doktor neměl páru. Chtěl vědět, kolik je to na gramy, ale to zase nevěděl Jim. A tak se tedy do toho pustil nazdařbůh, doufaje, že „prognóza není

beznadějná“. Zahájil uměle dýchání z úst do úst, a když toho měl dost, ukázal několika hippířům a hippířkám, jak to mají sami dál dělat. Kontroloval puls a tlak a opakovaně píchal pentazol. Podle návodu dr. Oty Riedla, jak mu porozuměl, dal přinést něco nádob, vybral vhodnou a „staral se o močový měchýř“ tím, že na něj zatlačil a reflektoricky způsobil vyprázdnění. Při té příležitosti si potvrdil svou původní diagnózu, což jest ovšem v naší socialistické společnosti irelevantní.

Tak se snažil a snažil, a když čtverec okna v kolektivní ložnici zbledl, Honza Bušek už měl pravidelný puls a pořádně dýchal. A když zlaté sluneční paprsky ozdobily okenní římsu, Honza se už začal budit, pod vlivem mírného fackování, i když ještě nebyl pořádně při sobě a kecal cosi o stromových klokanech na Nové Guineji. A když už ráno pokročilo k počátku úředních hodin, byl Honza při sobě a doktor se dal přemluvit, aby Honzu už neposílal do nemocnice a pomohl tak věc zatajit před papalášskými rodiči zkroušených mejdanistů. Museli mu ovšem slavnostně slíbit, že už nikdy – což, jak si doktor sám uvědomoval, byla ovšem pouhá formalita – načež ho Jim ve své fordce odvezl domů.

Po cestě se snažil doktorovi vysvětlovat, že každý má nezadatelné právo si dělat se svým zdravím a životem, co chce, neboť v tom je právě esence podstaty socialismu a konečného osvobození člověka, ale doktor mu odpověděl pádnou frází, kterou načerpal četbou úpadkové americké literatury: „Oh, shut your trap. You're full of shit!“

IX

Lesmistr vypadal, jako by mu hořela vesta. To bylo tím, že měl profesionální plnovous a že se vyznačoval tzv. rutilismem neboli po česku zrzavostí. Jak by vám možná náš doktor vysvětlil, bylo-li to totiž v tehdejší době už známo a věděl-li to, zrzavost vzniká na základě genu pro koncentraci pigmentu a genu pro jeho nedostatek. Je-li pigmentu dost, ale není koncentrační gen, vzniká (u bělochů) normální běžné hnědovlasé individuum. Je-li pigmentu dost a koncentrační gen je tam taky, vznikají bruneti a brunetky. Málo pigmentu bez koncentračního genu dělá blondáky a málo pigmentu plus koncentrační gen zrzounky – ale proč vám to vykládám, ani nevím. Snad že se pořád pohybujeme v biologických vědách, resp. v jejich aplikační disciplíně medicíně – tak promiňte. Mimochodem, kvůli tomu srážení nedostatečného množství pigmentu jsou zrzouni taky pihovatí, více či méně, jak zřejmo.

Nicméně, lesmistrův plnovous se esteticky odrážel od jeho zelené uniformy. Čepici státních lesů a brokovnici měl položené na Venturově psacím stole a v ruce držel skleničku s borovičkou. Ještě by k tomu patřil pes, ale toho nechal lesmistr dole, kde vzorně vyvíčené zvíře leželo a čekalo. Lesmistr byl totiž za Venturou v jeho věži a myslel si, nač psa trmácet, taky by tam nahoře, v malé věžní místnůstce, vadil a smrděl. Dlužno asi podotknout, že Ventura čím dál tím víc pohrdal svou šéfovskou kanceláří v prvním patře radnice a čím dál tím více času trávil ve věži, což lze zajisté pokládat za projev podivínství. To se ví, od člověka, který pustil krávy do zámečku jako uměleckou kreaci, lze očekávat všechno možné, jak ještě uvidíme. Příčina lesmistrový návštěvy u soudruha Ventury

ležela před funkcionářem. Byl to dopis na nóbl obchodním papíře s hlavičkou: Hygia – Bärenthal Ltd., psaný (tehdy) moderním elektrickým psacím strojem, a to v jazyce německém. Celkový charakter dopisu jednoznačně ukazoval, že nepřišel z NDR, a zbývající možnosti (NSR, Rakousko, Švýcarsko) omezovala a specifikovala zpáteční adresa. Korespondent psal ze západního Německa. Dopis byl adresován lesmistrovi a jeho obsah ho překvapil: Pravilo se tam, že na základě osobního hovoru a korespondence „mit dem Herrn Buschek“ se korespondent dověděl, že ve Vaší oblasti (in Ihrem Gebiet) se organizují lovy na vysokou zvěř pro platící cizince (werden Hochwildjagden für zahlende Ausländer organisiert). Já, níže podepsaný (ich, der Unterzeichnete) mám o takový podnik zájem, a žádám Vás proto co nejzdvořileji o informace, popřípadě informační brožury vzhledem ke všem relevantním podrobnostem (druh zvěře, způsob lovu, ubytování, organizace, cena atd.).

Mit vorzüglicher Hochachtung, Günther Wahrwohl, Industrialist.

Lesmistr z toho byl poněkud vyjeven, neboť nevěděl nic ani o žádném panu Buschkovi, ani o nějakých lovech pro cizince, a proto se obrátil na Ventura, co a jak. Byl překvapen, že Ventura se celé věci srdečně smál, poplácával lesmistra po ramenou a ihned mu nabízel borovičku.

Nejprve se Ventura lesmistra na všelicos vyptával, takže o dopise se nemluvilo, ale jakmile měl strážce hvozdů v sobě tři panáky, začal mu to soudruh předseda vysvětlovat.

„S tím organizováním lovů – to totiž – soudruhu lesmistře – to jsme právě teď začali. Podívej, náš okres potřebuje fondy, spravit to a ono a tak podobně, a na úřední fundování se spoléhat nemůžeme. A každý hospodářem na svém pracovišti – každý hospodářem. Zkrátka umluvili jsme se soudruhem ředitelem lesů, promiň, že jsme ti to ještě neoznámili, že budeme tady pořádat ty lovy a peníze

si rozdělí správa lesů a my – jako národní výbor. Abys věděl, sou-
druhu, – protože to je extra služba – pro každýho se tam najde – pro
každýho! Ale zatím o tom nikde nemluv – to víš, někteří lidé jsou
neužilí – suchaři, soudruhu, suchaři – a tak by záviděli, že na to
nepřišli sami – mohli by třeba i říct, že se to podobá soukromému
podnikání – i když, to se ví, je to hlavně pro obecné blaho – tak abys
věděl, tak to – Ale jsem rád, že jsi přišel, protože to musíme spolu
pěkně zorganizovat. Ten Herr Buschek, to je můj kamarád Bušek,
Jura Bušek – von je původně z Moravy, proto je Jura, víš, z Mora-
vy, ze Slovácka, jeho otec tam měl kořalnu. Von se dřív jmenoval
Buxbaum, Jura Bušek. Von je něčím na ministerstvu zahraničního
obchodu a dost jezdí – sjednává kontrakty s cizinou a tak – víš,
valuty – dohnat a předejít! Protože u nás vládne dělnická třída,
a tak s náma nemůže nikdo soutěžit v ceně práce – eště tak nějaký
země jako Honkonk nebo Malajsie – ale v Evropě si proti nám ani
neškrtnou – naopak, technologii a průmyslovou tradici my máme –
kdyby se to pořádně vzalo do ruky, říká Jura Bušek – ale to víš, to
sou suchaři – taky některý sou proti němu, že je – že byl – že se dřív
menoval Buxbaum, víš? Ale tak my jim tisknem věci a tak, pro ty
různý západní firmy, v Londýně a všude – a to právě má Jura na
starosti, tyhle věci sjednávat. A tak von se dostal do kontaktu s tím
Währwohlem – totiž, já ti to řeknu, lesmistrovskej, proč ne, ať víš,
na čem seš – ta Hygia – abys věděl, hehehe, to je jako u nás bejval dřív
ten Kukla, víš? Von vyrábí špecky a takový věci, jak se teď na Západě
říká sex aids – a na tom ten Währwohl děsně zbohat, víš – to se ví,
vo tyhle věci budou mít lidi vždycky zájem, ale chce to je podchytit!
Ale abych nevodbočoval – ten Jura Bušek s ním smlouval, že bysme
mu ty sex aids vyráběli tady u nás, lacinějc – protože, to se ví, v tom
je taky obrovská konkurence! No, von byl pro – copak! Už byla ruka
v rukávě, ale nějaký ty suchaři na ministerstvu to zarazili – že prej

to je proti socialistický morálce a nadbíhání a podpora prohnílému Západu a kdesi cosi. A marně jim Jura Bušek vykládal – už jim to i politicky stavěl – že čím budou prohnilejší, tím dřív taky uhnijou – marný všecko! A tak z toho kontraktu sešlo.

No ale při tom Jura smluvil s tím Güntherem Währwohlem to s těma lovama, protože von hned myslel na mě, jako na starýho kamaráda, že by to vzal sem: Copak, lesy tady sou, zvěř taky – von to tady zná, von sem někdy jezdí, jeho syn Honza drží partu s naší Dolly, jezď tam za ní do mlejna, na rekreaci – no a ty, soudruhu, ty jsi v tom taky. Podívej, to se nezlob, že jsme ti to eště neřekli, protože, jak říká Jura, to se musí podchytit – a anticipovat – anticipovat! – smluvit věci napřed a teprv potom se starat, kde je vzít. To platí ve všem, nejen v jednání s kapitalistickějma průmyslníkama – ale i u nás v socialismu.“

Ventura se na chvíli odmlčel, nalil lesmistrovi a sobě další borovičku a pokračoval: „Jako na Moravě je ten profesor Grbek – ten jezdil po Sovětským svazu a vykládal vo Pavlovovi a vo kybernetice – teď začíná kybernetika – a pořád: v mých laboratořích to – v mých laboratořích ono – ale ty jeho laboratoře, to bylo jedno akvárium s bílou myškou. A Rusi měli zájem a říkali, kak éto intěrésno, my dolžný vás navěstit, što by vídět – a Grbek: s udovolstvijem, ta vářišči, prijechájte, pažálujsta. Tak přijel domů a na děkanát, na rektorát a pak na ministerstvo, a fofr, musíte mi honem zařídit laboratoře, nebo je vostuda až na půdu – tak co mohli dělat, tak mu ty laboratoře udělali – anticipate, soudruhu, anticipate! A to platí taky tady v tom našem případě. Tak já myslím, abysme ho na červen, na srnce, eště nezvali, až na podzim, na jeleny, až to zvorganizujeme – tak co, co myslíš, že by si tady moh vodstřelit?“ – „No copak, kdyby to bylo oficiální,“ začal opatrně lesmistr, „jeleni by tady byli. Ovšem, voni nám je střílej pohraničníci, a na

těch si nic nevemem – jak se kus zatoulá až do jejich střeženého pásma – tak, bum ho! – von potom řekne, že se domníval, že se tam plíží kopečkář nebo zahraniční agent – poněvadž na náskou dobu hájení, na to voni serou taky – a to se ví, ten kus potom zmizí – řeknou, že ho museli zakopat, z hygienickejch důvodů. Do svejch žaludků a svejch paniček a svejch papalášskejch hostů ho ty oficiři zakopaj – a my nic dělat nemůžem – ale to je jenom, kdyby se na to nák přišlo, jenže vono se na to kolikrát ani nepříde. Zvlášť srnčí, to daleko veksluje, mohlo se zatoulat. Eště, že zvěř je chytrá a učí se a už se tomu střeženému pásmu vyhýbá – jinak by bylo vysoký pořád míň – no, copak vo to, to já mám pár silnejch jelenů na vodstřel, vypetrachtrovanejch – a kdyby něco, tak můžeme vždycky říct, že nevíme, že asi vojáci –“ pravil lesmistr, otáčeje kradí krví podlité bulvy k Venturovi, neboť nebyl dnešní.

„No právě, soudruhu, no právě – ale neboj se, je to oficiálně zajištěné – ovšem s tvou spoluprací počítáme, jak jinak – takovej parchant kapitalistickej, na špeckách si kapsu namazal, tak ať platí, že jó.“

X

Když doktor večer dorazil do Venturovy věže, byl soudruh předseda už značně pod párou a téměř poklímával nad poloprázdnou lahví borovičky. Obrátil krhavé oko na doktora, naznačil míření puškou a řekl alkoholicky rozmazaně: „Pif – paf – puf.“

Doktor strnul. Ventura na něho vždy jaksi vyžrál. Šel se ho původně zeptat, proč mu prohlíží a konfiskuje poštu a co chce udělat s tím kravínem v zámečku Rozkoš. Chystal se na to, podobně jako už jednou předtím – a když konečně vyšplhal za Venturou do věže, našel ho opět nejen neschopného argumentace, ale ve stavu odzbrojujícího směšného ožralství. V tu chvíli se doktor rozhodl, že Venturu bude muset v záležitosti zámku obejít, prostě odjet na den nebo na pár dní a věci vyřídit osobně, popřípadě odeslat dopisy odjinud. S Venturou zkrátka nebylo pořízení, nic se s ním ani dělat nedalo. Chtěl se již obrátit a odejít, když tu ho Venturovy opilé paboňky zaujaly. Ventura na něj totiž opět namířil, řekl z ničeho nic: „Da lauft der Hirsch, Herr Fabrikant – pif – paf – puf,“ a jaksi doktora „zastřelil“, jako malý kluk. Nato se stupidně rozchechtal. No, ten má pěkně nakoupeno, pomyslel si doktor, už mluví úplně z cesty – a s pohrdou se obracel ke dveřím.

Tu se však Ventura napřímil a počal falešně prozpěvovat zhruba na melodii Písně práce, což mu však dobře nevycházelo ani na slabiky:

„Do pole, háge, muži, gonáci,
honiti naše gest potěšen-j.
Na ladě, pasece, poli a lauce
honiti naše gest potěšen-j.“

U lesa tenata mi rozlož-j-me
a uvid-j-me, co se chyt-j.“

Pitvorný text doktora zaujal, takže se zastavil a se zájmem naslouchal. Šlo zřejmě o text napsaný někde starým pravopisem, který však Ventura chápal podle nového, tj. háge místo háje, potěšen-j místo potěšení apod.

Ventura zpozoroval doktorův udivený a zaujatý pohled a zachechtal se – „To, soudruhu, to jsme měli viset v rámečku na chodbě v našem gymplu,“ vysvětloval těžkým jazykem, „pod takovým vobrázkem, rytinou, jak jdou takoví muži gonáci v tralaláčkách a přiléhavých nohavičkách na lov – kdo to měl napsat, už nevím, myslím, že snad Jungmann. No, my sme z toho měli srandu, jako kluci, že jó – a to: honiti naše gest potěšen-j – no, to si můžeš představit, jakej sme tomu tehdá přiřkládali význam – onanie, metla mládeže – to, soudruhu, byl takovej spis – že kdo to dělá, zblbne a rozloží se a kdoví co všecko – no, tomu už dneska odzvonilo, těm pověřám – co to kecám? – jó vo tej písničke – ach jó. – To víš, já sem to neměl lehký s holkama, s tou holou hlavou vod malička – sice jsem měl paruku, ale to se vědělo a kluci, darebáci, mi ji shazovali i mi ji schovávali – a tak – no, však jsme se s některejma těma největšíma sviněma už vypořádal – některý eště dodnes bruče – já vám dám Ventura – plešura! Ale to nám právě umožňuje diktatura proletariátu, soudruhu! Teď se sice mluví vo tom kultu osobnosti a sundali sochu – ale na to nedbej, soudruhu! Tady u nás v okrese, tady je to jiný, a vždycky bude, dokád' bude starej Ventura Ventu-rou. Petr! Soudruhu! Ventura Petr!

To neznamená, rozumíš, aplikovat stalinismus mechanicky, otrocky – ty doby už minuly – ale tvořivě, soudruhu, tvořivě!

Základní teze, jako že třídní boj se neustále zhoršuje – já myslím zostřuje – “ Ventura se odmlčel, krkaje, a doktor s překvapením zjistil, že předsedova zdánlivě bodrá duše je plna jedovaté agrese a nenávisti, které se nechce vzdát a kochá se v ní – inu, není divu, když se mu odmalička všichni posmívali kvůli pleši. Teď se zase Ventury bál, netroufal si už ani odejít, a tak tam jen stál a civěl, jako minule.

„Posaď se, soudruhu doktore,“ velel Ventura, a doktor uposlechl jako zastrašený školák – Ventura se zřejmě chtěl svěřovat.

„Tak jako to napsal, soudruhu, soudruh Pavel Kohout, a to, soudruhu, pořád ještě platí:

Nejste, nejste dávno malincí,
nechodíte sami černou nocí.

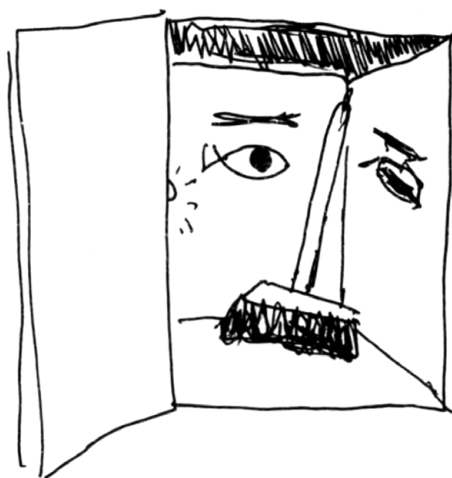
Není s vámi Stalin – buďte stalinci!

Není s vámi Gottwald – buďte gottwaldovci!“

Ventura se zřejmě dojal, a tak se vysmrkal. „Rozumíš, soudruhu? – Ale co, nemůžeš! Nemysli si, já jsem taky umělec, jako soudruh Kohout, jako náš Láďa – a já jsem ten svůj vztah, já jsem ho vyjádřil – ale ne, až jindy – ale co? proč ne teď, hned teď? – abys věděl, kdo jsem to já, kdo je Petr Ventura.“ Ventura se těžce zvedl a opřel se plnou váhou o doktorovo rameno. „Pojď, doktore, pojď,“ šeptal jaksi tajemně a nadšeně, „něco ti ukážu, to tě bude zajímat.“

S doktorovou pomocí sestupoval zvolna po schodech z věže. Když byli dole pod schody a doktor zamířil ven, Ventura zvedl ruku: „A – a – a – ne – tady uvnitř, soudruhu.“ Pod schody byla taková ta komůrka, kam se většinou dává různé haraburdí, nebo kde mají uklízečky čisticí potřeby. Ventura, s tajemnými posušky, vyndal z kapsy klíč, odemkl komůrku a otevřel dveře dokořán. Vlezl dovnitř, sáhl po vypínači a rozsvítil.

Žárovka byla divně, netypicky na levé boční stěně. V rohu stál obyčejný smeták. Na postranní stěně bylo tlustým štětcem, černou barvou namalováno něco, co vypadalo jako egyptský symbol boha Hóra – veliké oko s nápadnými řasami a obočím. Na stěně kolmo k pozorovateli byla přidělána jakási forma na pečivo, asi vánoční, v podobě ryby. Oko ryby bylo nápadně načerněno a zdůrazněno. Nad rybou byla ještě přidělána podél jakási laťka černé barvy, ale šikmo, dolním koncem do rohu. Podlaha komůrky byla vybělena, podobně jako stěny, ale strop byl natřen černě. V pravém rohu stál opřený ten smeták s černými žíněmi či vousy.

Ventura odstoupil s tajemným a lišáckým úsměvem a pravou rukou učinil jakési teatrální gesto směrem k podivnému chlívku. Doktor byl zmaten, protože tomu nerozuměl. Podezříval Venturu už dávno, že nemá všech pět pohromadě, a to, co mu teď ukazoval, vypadalo opravdu jako naprostý nesmysl. Musel se tvářit asi hodně rozpačitě, neboť Ventura na něj začal pohlížet se zlobnou

nelibostí. „Aha,“ řekl pak a zavedl doktora poněkud dál a doleva, kde byly na podlaze bílou barvou vyznačeny dvě šlapky nohou. „Tady si musíš stoupnout – no, už to vidíš?“ – „No, já nevím, co mám vidět – no, je to snad náhák jako surrealistická kompozice,“ ošíval se neurčitě doktor. – „Zavři jedno oko, soudruhu,“ nařizoval Ventura, „no – no přece Stalin, soudruh Stalin!“

A na to upozornění to doktor najednou viděl: Čtverec otevřené komůrky, její přední strana, to byl rámeček tváře, energický obdélník diktátorova obličej. Načerněný strop, který z toho úhlu, kde teď doktor stál, vybíhal vpravo jaksi klínovitě nahoru – ano, to byly vlasy, linie Stalinova zarostlého čela a jeho ježka. Oko na pravé boční stěně – ano, to bylo Stalinovo levé oko, jak se dívalo na doktora – mělo teď i s obočím správné stalinské našikmení. Světlo na levé boční stěně osvětlovalo nejjasněji pravou boční stěnu, čelní strana proti pozorovateli byla o poznání tmavší. Proti ní svítila rybí formička, což bylo výrazné bělmo druhého, pravého Stalinova oka, a přehnaně černě zdůrazněné oko ryby bylo zřetelníci oka generalissimova. Šikmo přibitá černá laťka nad rybou bylo Stalinovo pravé obočí, skutečně šikmo nastavené, kdežto levé obočí, namalované na boční stěně, bylo šikmé hlavně jen opticky, perspektivně. Konečně, což ovšem byl rys krajně důležitý – smeták, opřený v rohu byl zároveň nosem a typickým knírem.

„Vidíš, soudruhu?“ tázal se Ventura triumfálně. „V Praze z Letné ho sundali, všude jinde taky, ale já, já ho tady mám – skrytě, v této komůrce pod schody; ale i kdyby ji někdo otevřel, nic by neviděl, jen z toho jednoho úhlu, z jednoho místa, co jsou na podlaze ty stopy – a ani potom možná ne, když by ho nikdo neupozornil a kdyby nezavřel jedno oko. Tak vidíš – to nejlíp ilustruje, co jsem říkal předtím – tvořivá, tvořivá – a – a rafinovaná, sofistikovaná aplikace stalinismu – moderní, ne otrocká – to vše vyjadřuje tady ta moje

vizuální skulptura – vidíš? Umění, to vyjadřuje pocity a ideje lépe než slova – tak tady to máš – tvořivou aplikaci stalinismu – v té – v té nemůžeš soudruha Stalina chytit do ruky, rozbíhá se ti, mizí ti, hlupákům můžeš namluvit, že už není – a vidíš – a je! – a je! – ještě dlouho a dlouho bude, soudruhu doktore, protože je nepostižitelný a tím neodstranitelný, neporazitelný, věčný! Tak, jak to vyjadřuje tady ten jeho portrét, který už není otrocký, fotograficky realistický, to už jsme odhodili, překonali, ale který přesto vyjadřuje nezaměnitelně všechny jeho drahé charakteristické rysy – soudruh Stalin!!! Není tam, nikde tam vlastně není – a přece je!!! Protože je v našem oku, v našem srdci! Dovol, soudruhu – “ Ventura se postavil blízko vedle doktora – „abych se taky podíval – když člověk už ví, nemusí stát na tom přesném místě – vidí ho, vidí, našeho Josifa Vissarionoviče!“

Náhle Ventura zaštkal, mocně potáhl nosem a počal plačtivě recitovat:

„Nad mrtvým Stalinem zpevníme v jeden val,
jejž nikdo nedobude.
Stalinská ocel, z které nás vykoval,
snese i nejtvrdší úder.

Ne, osud nic nezmuže proti nám,
ne, míru nezvoní hrany.
Semknem se kolem věčného Stalina:
kolem své rodné strany.“

Chvilí jím ještě otřásaly vzlyky, pak se opanoval, vytáhl kapesník, vysmrkal se, utřel si oči.

Obrátil se, dosud usazený a ozubený, k doktorovi: „To napsal soudruh Michal Sedloň, abys věděl, soudruhu. Krásná báseň,

mám je všechny vystřižený a skovaný. Tahle je, myslím, z Rudýho práva. A i kdyby nebyla, krásná je stejně. To se ví, dneska se vo tom už nesmí pomalu ani mluvit. – Ale Stalin, soudruhu, Stalin je nesmrtelný, protože, soudruhu, Stalin je v nás! – Někdy víc, někdy míň, ale pořád – neviditelný, a přece zřetelný, jako tady v té komůrce – a proto, soudruhu,“ zde nabylo Venturovo oko nesmírně zlovolného výrazu, „nebojuj proti němu! Když řekne Stalin, Stalinův duch, že krávy budou v zámku, tak tam budou! Já vím, proč jsi zase přišel – proto. Proto jsem ti tady ukázal, že Stalin žije, že je s námi – neviditelný, ale skutečný a nepřemožitelný!“

XI

Mírný větřík povíval a čeřil přerostlou travu v bývalé Němcově zahradě. Bylo příjemně teplo, protože čas svatojánských broučků již pominul a plálo plné léto. Zbytky růžových keřů v bývalých záhonech, vyznačujících se vyšší a bohatší trávou, jak bývaly po léta hnojeny, tedy zbytky růžových keřů, pravím, zářily slavnostními lampióny květů. Německý doktor byl, zdá se, odborník na růže a zbytky jeho snah dosud v zahradě přežívaly. Růže byly nejen tradičně rudé, v různých odstínech, od téměř oranžových až skoro do černa, ale taky žluté, bílé a strakaté, a dokonce jedna sinavě fialová, té se však, zdá se, příliš nedařilo. Některé z původních růží nordického lékaře (die Nordarztrosen) však již zplaněly, takže zahrada byla plná i šípkových keřů. Některé štěpované růže dosud existovaly, ale takzvané vlky, vyrážející z jejich kořenů, se rozrůstaly bez zábran, takže tím vznikaly kombinované, planoštěpované růžové keře. Růže se podobaly hvězdám, lampiónům a utkvělým výbuchům ohňostrojů. Ve zpustlé zahradě zářily také jiné květy, například kosatce a jakési jakoby zlaté lilie, jejichž listy se však podobaly listům tulipánů. Doktor věděl, že to nejsou pravé či normální zlaté lilie, protože ty, kromě toho, že jejich listy vypadají trochu jinak, kvetou až mnohem později, ale jak se jmenují nebo do jaké botanické kategorie patří, nevěděl.

Tyto lilie a kosatce rostly od doktora nedaleko, neboť byly blízko bazénu. Německý doktor si totiž postavil i plavecký bazén, avšak přece jen středostavovsky miniaturní, tak na pět temp tam a pět zpátky, a neměl v něm taky žádný filtr atd., jak to mívají dnešní pokročilejší soukromé zahradní bazény, zejména v Americe. Voda

se pouze dala vyměňovat, když bylo potřeba, na stejném principu jako u koupací vany, tj. bazén měl přítok s kohoutkem a na druhém, hlubokém konci odtok se zcela obyčejným kovovým špuntem na řetízku, pouze větších rozměrů. Bazén také nebyl z hladkého betonu, nýbrž z jakýchsi oblázků, které snad beton držely nebo co, takže povrch byl dosti drsný a bylo třeba opatrnosti, aby se plavec nepoškrábal. Nicméně i tak to byl příjemný luxus, zejména zde v městečku, kde žádné pořádné koupaliště nebylo.

Toho času, za onoho zlatého letního odpoledne se u bazénku válel doktor v plavkách na dece a užíval zaslouženého odpočinku, neboť byla neděle. Opodál smutně stál slepý kohout Eduard v zeleni, podobaje se sám velikému květu nebo nehybnému ohni. Doktor ho pozoroval a snažil se uhadnout, zda se v jeho nitru či duši něco děje, a když, tak co. Možná, uvažoval doktor, že kohout neustále sní, tak jako se to ví o lidech, jejichž vjemy z vnějšku jsou experimentálně vyloučeny, snad prožívá ve svých snech neobyčejná a pestrá dobrodružství, jaká mu normální, vidomá kuří existence neposkytovala. Snad je v těchto snech baziliškem, obývajícím plamenné jeskyně, snad létá na mocných křídlech nad exotickými pralesy, bojuje s draky a miluje hejna zlatých a stříbrných, nevídaných slepic. Kdybych věděl, že by to mělo nějaký účinek, uvažoval doktor, vzpomínaje nedávné události s papalášskou mládeží, mohl bych mu dát trochu nějakého morfinu, aby měl krásné sny a nenudil se v temnotě. Chyba je, že nevím, mělo-li by to na kohouta nějaký příznivý vliv, protože povědět mi to nemůže, a taky nevím, kolik bych mu měl dát – nehledě k tomu, že nesmím plýtvat léčivem. Kdybych spotřeboval moc morfinu, vystavil bych se i sám podezření, že jsem morfinista – ledaže bych si vymyslel nějakého terminálního pacienta – ale to by se taky dalo zjistit a stejně je to blbost. Protože je možné, že kohout naopak žije v temnu a prázd-

nu a že slepičí mozek není dostatečně vyvinutý, aby produkoval představy a halucinace – že se kohout jaksi permanentně nudí a trápí v prázdném temném, nekonečném pekle – snad by tedy bylo přece jen lépe jeho utrpení skončit, trpí-li totiž. Ale možná že ani netrpí, že to jaksi ani neví, neuvědomuje si, jako člověk ponořený do spánku či bezvědomí – v tom případě ovšem, proč by nežil, když se tady tak krásně, dekorativně vyjímá, ostatně několik filosofů tvrdí, že zvířata nemají vůbec žádný duševní život či subjektivní prožívání, že jsou to jakési automaty. – Slyšel jsem jednou na toto téma řečnit jednoho lékaře u příležitosti honu, resp. jeho následného oslavování nóbl žranicí a chlastanicí – vysvětloval to přítomným útlocitným dámám, že lovená zvěř netrpí, neboť jsou to dle Descartesa a jiných velikánů pouhé automaty, jenom res extensa a žádná res cogitans. – Blbost ovšem, úplná blbost, je přece evidentní, že zvířata prožívají, i když se to snad nedá dokázat suchým, racionálním, matematickým či právnickým způsobem. Tahle teorie, cítil doktor, byla vymyšlena jako výmluva, aby mohl člověk zvířatům bez výčitek svědomí ubližovat – na což jsou tradičně experti právě latinští národové – odtud snad filosofické zdůvodnění právě od Francouze – ach jó, jsou to záhady – život je stejně jako sen.

Ale zatím ať si tam Eduard chodí a svítí v zeleni, vždyť nikomu neubližuje a podle všeho snad přece jen netrpí – je to můj maskot – s Eduardem mám větší kuráž do života – doktor láskyplně pohlédl na kohoutího invalidu – je to moje vlastní duše, slepá a ztracená v nebezpečném světě – jen ať tu ještě zůstane, jen ať je dlouho se mnou – jak dlouho vlastně žije takový kohout?

Ale přes všechnu krutost a bizarnost je svět přece jen krásný a lidská existence poměrně blaživá a příjemná, když člověka nic většího netrápí. – Hle, jak zlaté je toto odpoledne v květech a zeleni.

Doktora se začala zmocňovat poetická nálada. Vzpomněl si na Gedichte von W. W. a jen tak hravě zkusil, jestli by to snad náhodou neuměl v původní němčině. Ono na tom vlastně nic moc není, uvažoval, stačí poddat se náladě, nebránit představám, a ovšem, musí se umět ta příslušná řeč – jinak to vlastně je lehké, když se to nemusí rýmovat nebo něco.

Zkusil:

Oh, wie golden klingt der Sommernachmittag,
wenn die Rosen glühen wie seltsame Lampionen,
die blaue dort ist wie der Mond am Himmel.
Wie glüht der blinde Hahn in dem Garten,
eine rote Flamme unter den grünen,
und wie weiß und blau ist das Wasser im Teiche,
es rührt sich nichts Lebendes in seiner Tiefe.
Doch die Sekunden, Minuten und Stunden
schwärmen wie Goldfische um den Sonnenuhrzeiger.

Zdálo se, že to snad trefil. Bylo to sice zřejmě ve stylu záhadného W. W. (derivováno z Trakla, ale to doktor nevěděl), ale to byl právě účel. Dovedl by asi taky skládat básničky německy, aspoň takovéhle nerýmované, jestlipak by to působilo na Hanku z hospody? Ovid sice tvrdí, že s básněmi se na ženské nesmí, ale doktor si nebyl tak jistý – i taková kráva jako Jiřina reagovala ze začátku na básně. Ovšem, možná že Hanka by byla na takovouhle poezii moc pitomá. Konečně, na co básně? Mohl by ji třeba pozvat sem, k bazénu, když tady není koupaliště – to by byla dobrá záminka, sice snad moc zřejmá, ale nakonec Hanka už není žádný zajíc. Povídá se sice, že vedoucí z hospody – ale nevypadá to, že by o něj moc stála. Vedoucí je ovšem prudina – prý je vyučený řezník –

doktorovi se mihla představa dlouhého kuchyňského nože – ale co – audacem fortuna! To se ví, u bazénu, to je celkově vhodná situace, aby se zahájila erotika-exotika – už vůbec ty plavky, potom je nutno se převlékat do nich a z nich, tak nebo onak, potom třeba si dát sprchu uvnitř v domě od mírně zbahnělé plavací vody – doktor se zasníl a před vnitřním zrakem mu počaly vystupovat představy takzvaně povážlivého rázu. Jakkpak asi vypadá nahý? Doktor nevěděl, protože u něho zatím v ordinaci nikdy nebyla, ale dovedl si ji dobře představit na základě akumulované zkušenosti se všemi možnými druhy těl, což ovšem byla zkušenost jiná než ta obvyklá proutnická – začal se propadat hlouběji a hlouběji do fantazií. „Haló, doktore!“

Doktor vzhlédl, nemile vyrušen. Nad plotem se vznášela koňská hlava a za ní zpocený obličej seržána Sentenského: „Doktore, promiňte, že vyrušuju takhle v neděli, ale Květa – moje dcera – chystá se k porodu – bába tady žádná není a já tomu tak nerozumím – tak kdybyste byl tak laskav.“ – Kruciprdel, no to musím, blesklo doktorovi. Měl by se teď vymrštit a propuknout v energickou akci, ale to se teď styděl před seržánem. Jak předtím fantazíroval o Hance z hospody – a měl na sobě jenom plavky. Doufejme, že seržán nic nepozoroval při doktorově pozici vleže – nicméně se z opatrnosti obrátil na břicho a snažil se chvíli konverzovat.

„Poslyšte, Sentenský, vy máte dceru?“ – „Ale no jó.“ – „Vždyť jste mi o ní nic neříkal.“ – „No, nepřišla řeč, doktore.“ – „A jak je stará?“ – „No právě, ještě jí není patnáct.“ – „A jak se to stalo?“ – „No právě, to se jeden nedohlídá – to víte – mámu nemá – to bylo furt prašť jako uhoď. Vemu ji s sebou do lesa, už ty chlapi mlsně koukaj – a pořád ji tam na vočích mít nemůžete – nechám ji doma – co já vím, co se tam děje – to je těžký, když nemá mámu – no – a aby si dala pomoci, to jsem zase nechtěl – já mám jenom ji, tak aby

rod pokračoval. Někdy kolikrát po potratu už je ženská potom planá navždy. Ale doktore, prosím vás, není čas.“ – „Ale seržáne, jen žádnéj spěch, je to její první, ne? Kdy to začlo?“ – „No, už brzo ráno. Ale, doktore, ale je to daleko, dvě a půl hodiny tam, dvě a půl hodiny zpátky, teď se něco prostojí –“ No jo, vlastně, pomyslel si doktor, má pravdu, člověk nikdy neví, ale to by se mohlo i zmeškat, radši. – Nicméně, kupodivu, snad taky vzhledem k probíranému tématu nepovedeného hlídání, nebo snad proto, že ležel na břiše, doktor cítil, že pořád ještě nemůže slušně vstát, a čím víc se styděl a trápil, tím víc to drželo, jako na vztek a na potvoru. Nakonec mu nezbylo nic jiného než skočit do bazénu a křížem krážem ho pod vodou přeplavat. Vylezl, zabalil se do osušky a pádil do domu. Netrvalo ani pět minut a už vyjížděl na mopedu se svou oprýskanou brašnou přes rameno: „Tak jedem, seržáne!“

„Jak se jmenuje?“ ujišťoval se doktor, když slézal z koně před německy působící roztomilou chaloupkou vysoko v lesní stráni. Podobně jako už jednou předtím musel i tady nechat moped u úpatí kopce (schoval ho do smrkového mlází) a poslední půlhodinu absolvoval jako druhý jezdec na hekajícím a už zpěněném koni za seržánem. „Květa,“ odpověděl seržán. Už po cestě se doktor přeptal na podrobnosti průběhu a byl překvapen, jak dobře a k věci Sentenský odpovídal. Snad si opatřil literaturu jako pečlivý otec a nastávající dědouš, myslel si doktor, i když mu seržán na velkého čtenáře nevypadal. „Tak, kde ji máte,“ ptal se překvapeně, když vstoupil do šeré chaty. V jizbě byla sice postel, ale parturienda nikde. „Jó, na hůře –“ a vedl doktora k jakýmsi poloschodům, položebříku; ten položebřík vedl na jakousi jakoby palandu pod vikýřem střechy, do patra, které se ale nerozkládalo nad celou dolní místností po německém způsobu, jak to možná

znáte z různých filmů například ze Švýcar, jako byla ta Heidi nebo Bella a Sebastian a tak.

„Člověče, to je vozlozmrk, vždyť budu potřebovat horkou vodu a tak – proč jste ji nesnes dolů?“ Sentenský jen pokrčil rameny. „No snášet, to by šlo těžko a vona tam vždycky spí, tak mě to nenapadlo.“ – „No, teď snad ať už dolů neleze sama, kdyby ji přepadly bolesti na půl cestě – no, co se dá dělat. Ale já budu potřebovat mít čistý ruce a tak – tak holt budete muset skákat pro ty věci tam a zpátky sám.“

„Neboj se, Květo,“ řekl doktor, když se opičím způsobem vyšplhal k rodičce, „já jsem doktor a porodů už jsem dělal, ani nepamatuju. Porod je docela normální věc: Všichni lidi, co je jich na světě, a je jich hodně, přišli na svět takhle a jinak. I zvířata. Tak se neboj.“ Květa neříkala nic a jenom se slabě usmála. Ležela pod vikýřem, ve kterém nebylo sklo, jenom dřevěná okenice, nyní dokořán, na jakési matraci, nebo spíš pytli sena, přikrytá odpovídající, červeně pruhovanou duchohou. Kolem bylo všelijaké harampádí, pily, sekery, nějaké hadry, staré časopisy a seno, protože půdička sloužila taky jako skladištní prostor. Moc velká hygiena tam teda nebyla, ale co se dalo dělat. Květa byla velice světlá, popelavá neboli, nóbl řečeno, tzv. platinová blondýna, ostríhaná na bubikopf. Měla bílé řasy a obočí a světle modré oči s těžkými víčky, poněkud vystupující a našikmené, jakoby mrtvého, neurčitěho kozího výrazu. Jak seržán doktorovi po cestě naznačil, v rámci lamentace nad neuhlídanou dcerou, byla Květa zřejmě poněkud přiblblá. To se zdál potvrzovat její výraz a nemastná neslaná reakce na doktorův příchod. Ale tato blbost se zdála mít v dané situaci výhodu, protože Květa zřejmě nijak nepanikařila a brala to s jakousi animální samozřejmostí. Měla vpadlé tváře, rovný, špičatý nos, velké masité rty a skoro žádnou bradu – doufejme, že nedostane laktačku,

napadlo doktora, když viděl tuto ostrou, křehkou tvář. Květa ležela klidně a duchna se na ní mocně vzdouvala. Nedělo se nic. Dole v jizbě tikaly dřevěné hodiny švarcvaldky a v lese zpívali ptáci. Zpod vikýře se ozvaly duté dřevěné rázy. Doktor se naklonil nad postel, vykoukl a spatřil Sentenského, jak štípe dříví. „No dobrá,“ řekl, „budete hrát vodu, že? Přineste mi to pak nahoru, prosím vás – a mejdlo a ručník.“ – „Oui, à votre commandement,“ odvětil seržán vojensky a pokračoval v sekání.

Doktor cítil, že se ho zmocňuje napětí: Květu předtím nikdy neviděl, řeč s ní nebyla, co když bude nějaká nepravidelnost? Kolem dokola pustina, ani s autem by se sem nedalo zajet – nepanikař, nadával si v duchu, vždyť už jsi jich přece vodrodil, přece si s tím poradíš – už jsi přece dělal jednou v takovýhle chajdě i cézara – ale úzkost ho neopouštěla. Sakra, to sou věky, než se tady člověk dočká i tý vody – v civilizaci jenom zmáčkne páčku a je to! – už bych si do ní potřeboval sáhnout, abych věděl, co a jak. V té chvíli Květa zkřivila bolestně obličej a zařala pěsti. Stah. Doktor ji odkryl a sáhl, celkem zbytečně, na tuhé břicho. Květa měla na sobě jen krátkou, dost ušmudlanou, jakoby venkovskou košili, jaké doktor myslel, že už ani neexistují. „Netlač! Eště sama netlač,“ napomínal ji doktor. „Už šla voda?“ zeptal se, když stah pominul. – „Jó,“ řekla Květa nezúčastněným, tenkým, jakoby švábím hlasem. – „Hodně?“ – „Ne, jen trochu“. Tak to snad je poloha správná. Ale už by si do ní potřeboval sáhnout, aby věděl najisto – kde je ten seržán s tou vodou, do prdele? Přejel pohledem po Květě dolů. Na prostěradle mezi Květinýma nohama byl vlhký flek, a jak si až teď uvědomil, bylo cítit charakteristický, jakoby šedivý zápach plodové vody. Na vlhké skvrně ležel podlouhlý roubík mazové zátky, vypuzené z děložního hrdla. První fáze porodu už jela!

„Hej, seržáne,“ křičel doktor, „pospěšte si s tou vodou! Chci zjistit, co a jak. Jó – a taky – přineste nějaký čistý prostěradlo, nebo esli máte igelit – ale čistej, prosím vás.“

Zdálo se mu, že to trvá věky, než seržán vyšplhal po žebříku s umyvadlem, mýdlem, kartáčem a ručníkem a s konví horké vody. Bylo s podivem, jak to dokázal všechno vynést a nic neupustit. Zatímco seržán podkládal pod dceru igelit, drhl si doktor nervózně ruce. Než skončil, absolvovala Květa další stah. Hrůzné, animálně vznešené mystérium porodu pokračovalo s přírodní neúprosností. Všechny dramatické přírodní jevy mají tuto auru hrůzné vznešenosti, ale porod našeho vlastního druhu je snad nejnuminóznější, neboť tu přichází na svět nový mikrokosmos duševního života.

Nyní, jak věděl doktor, probíhá zkracování svalových vláken v horní části dělohy, aby byla silnější a vypuzovala plod s větší energií. Jedině svalová vlákna horní části uteru mají tuto magickou vlastnost zkrátit svou délku a přitom nevydávat energii do té doby, než zase stahem zaberou. Zároveň při každém stahu se tenké děložní hrdlo vtahuje do sebe a rozevírá, poněkud jako když se vyhrnuje rukáv. Doktor přistoupil ke Květě a požádal ji, aby roztáhla nohy. Ležela teď nejspíš ve stejné poloze, v jaké to před čtyřiceti týdny všechno začalo a čemu nedokázala seržánova bdělost zabránit; nicméně nyní nebylo v tom pohledu nic lechtivého nebo obscenního, nýbrž pouze přírodní mystičnost jako při pohledu na včelí roj nebo na říjícího jelena. Květa byla porostlá skoro úplně bíle. Všechny druhy žen – podle vlasů – bývají „tam“ tmavší než na hlavě, s výjimkou brunetek, které jsou stejné, což se týká i obvyklých zlatožlutých plavovlásek, které jsou dole světle hnědé. Ale u rusovlásek a velmi světlých přirozených blondýnek to bývá obráceně, abyste věděli. Ty jsou obvykle naopak tmavší na hlavě. Nevylučuji ovšem, že jsou třeba výjimky nebo typy, které

neznám. Netvrdím, že jsem na to odborník, obraťte se na světo-
vější spisovatele.

Doktor sáhl dovnitř a zjistil, že Květina děloha je otevřená asi na pět centimetrů čili na půl cesty. Pociťoval radostné vzrušení, když nahmatával temeno hlavičky; jednak že všechno probíhá, jak má, jednak že je tam opravdu dítě, že obecné povědomí je potvrzeno konkrétním vjemem. Okraje zahrnutého hrdla bylo cítit kolem dokola jako jakousi manžetu. Doktor znovu napomínal Květu, aby to vydržela a ještě netlačila.

Asi za půl hodiny stahů to zkusil doktor znovu: Okraj hrdla už nebyl nikde hmatný, ani vepředu, a otvor se rozšířil na nějakých osm centimetrů. Za chvíli nato obrátila Květa hlavu na stranu, zašklebila se a dělala zvracívé pohyby. Doktor přiskočil s ručníkem, ale nic z ní naštěstí nešlo. Proč to tak je, nikdo neví, ale nutkání na zvracení je známka, že otvírání dělohy se skončilo. První, otvírací fáze už proběhla a nyní nastával vlastní porod!!!

Stahy se zmnožily, nabyly na intenzitě a trvání. Květa se instinktivně svezla z polštáře, skrčila nohy, roztáhla je široko a opřela se chodidly o slavník. „Tlač!“ křičel doktor. „Teď tlač –“

Květa se vzlykavě nadechovala a vydechovala s chrochtavými výkřiky, jako by se dávala. Její tvář zrudla a zkrabatěla nelidskou námahou. Mystická hrůznost strašné animální vznešenosti porodu a jeho podobnost s mučením lidské oběti při nějakém snad bizarním rituálu se ještě vystupňovala. Květino lůno se nadmulo a začalo se otevírat. Bylo vidět vnitřek, který měl neobvyklou fialově purpurovou, jakoby pontifikální barvu. Zároveň se obludně vybulovala také Květina řiť. Pramen moči vystříkl pod tlakem, jak hlava dítěte zatlačila zvnitřku na měchýř, a nato začalo odcházet i lejno. V normálních civilizovaných poměrech se dává rodičkám před porodem klyzma, ale doktor přišel už pozdě, kdy první fáze

byla už pokročilá a kdy naopak, podle toho, jak ho to učili, nemá rodička ještě tlačit, aby si nepotrhal děložní hrdlo, než se v ní samo od sebe sroluje. Proto probíhalo teď všechno primitivně a postaru. Inter faeces et urinas nascimur homo. Ale doktor přiskočil s hadrem, utřel postel a pak i Květu, aby se dítě narodilo do čistého. Při dalším stahu se lůno neuvěřitelně otevřelo a v otvoru se objevilo temeno dítěte. Doktor držel Květě jednu ruku na podbřišku a jednu na perineu čili hrázi, aby ji chránil před prasknutím, a povzbudivě na rodičku pokřikoval. Zatím probíhalo všechno normálně. Nastal další stah, Květa chraptivě řičela, otevřela se ještě neuvěřitelněji a vypudila ze sebe celý hořejšek hlavy. A znovu! Nyní se již objevila celá tvář, svraštělá, fialová a modrá, dodávajíc hrůznou skutečnost vědomí, že se zde rodí člověk. Další stah – a hlava vyklouzla celá až po krk, přičemž se otočila na bok, na levou stranu. Květa ležela a hekavě oddychovala. Hlavní úskalí porodu bylo překonáno. Pak přišel ještě další stah, kterým se vybavilo napřed jedno a pak druhé rameno, a pak doktor ohyzdného fialového trpaslíka dovytáhl ven. Za ním vyhrkl pramen zbylé plodové vody.

Vrásčítý, zamračený fialový skřet, pokrytý slizkou mokřadlinou, bílými vločkami vernixu a trochu i krví, s vlasy slepenými do čela a se šišatou hlavou, spojený dosud s matkou na pupeční šňůře, prskal a plival a mrskal zlobně krátkýma nohama a rukama, až pak se zuřivě rozeřval jakýmsi jakoby chrastítkovým či žabím skřehotavým hláskem. Řval, jako by ho na nože brali, a jak řičel, měnila se jeho barva rychle z fialové na červenou, na způsob staženého králíka. Doktor pozvedl novorozence dosud na šňůře vzhůru a provedl první zběžnou inspekci dodaného zboží. Hlavu to mělo normálně novorozenecky velkou k tělu, obličej sice skřítkovitě svraštělý a ošklivě stažený zuřivostí, ale správně utvořený. Nos, pusa, všechno jak se patří, oči taky, obě uši. Paže, nohy normální, všude po pěti prstech a teď –

veledůležité zjištění: „Je to kluk,“ oznamoval doktor slavnostně na adresu matky i právě vzniknuvšího dědečka. Dítě mělo zřetelného pindourka a obě varlátká správně v pytlíčku. Díрку do prdýlky mělo taky – tomu se nesmějte, existuje totiž vrozený defekt atresia ani, kdy se dířka do prdýlky nevytvoří a musí se dělat chirurgicky.

„Zdá se, že je celej,“ hlásil doktor radostně, „já ho pak pozdějc eště pořádně prohlídnu, ale vypadá, že je v pořádku. Tak gratuluju, Květo, gratuluju, seržáne!“

Doktor odstříhl a zavázal pupíček a pak nastrčil dítě ke zpoceně a vyčerpané Květině tváři: „Tu máš, polib ho na patičku.“

Byla už tma a v seržánově chatrči svítila petrolejka. Světlo z ní dopadalo na dva muže sedící u stolu a vytvářelo efekty, připomínající van Goghovy Jedlíky brambor. Květa, umytá, převlečená a v čistém ložním prádle spala na hůře a vedle ní v koši na prádlo rovněž vykoupaný a čistě oblečený novorozenec pod čistou peřinkou. Zbytek porodu, totiž vypuzení placenty, koupání kojence a mytí Květy atd., jsme si odpustili, protože máme za to, že čeho je moc, toho je příliš, a že řečené již stačí k ozřejmění faktu, že skutečný venkovský doktor má fušku a těžkej chlebíček a nechodí si jen tak lyricky po dědině, ať už s kohoutem, nebo bez kohouta.

Před muži, neboť to byli ovšem seržán Sentenský a doktor, stály dvě sklenice a flaška. Flaška, abyste věděli, měla jistou nepřímou afinitu s vojenskou minulostí seržána Sentenského, protože to byl nóbl francouzský koňak Courvoisier. Čert ví, jak k němu seržán přišel, ale měl ho. Nechoval se k němu však příliš uctivě, neboť flaška byla už skoro do poloviny prázdná, ale o to více stoupala dobrá pohoda a kamarádká mysl oslavujících. Doktor, který normálně příliš nepil, si tentokrát taky dával, protože měl pocit, že si za tu nádeničinu zaslouží nějakou odměnu.

„A,“ tázal se doktor, „seržáne, jak to, že vy to tak všechno víte a umíte, co se má dělat, kolem porodu a tak – to jste si to zvlášť z něčeho nastudoval kvůli Květě, nebo co?“ – „Ale ne,“ odpovídal Sentenský, „já jsem byl v tý cizinecký legii jako sous-officier de santé, nebo jak vy tady říkáte, ten lapiduch – no a v odlehlých posádkách jsem kolikrát musel dělat věci, který normálně měl dělat doktor. A někdy i u civilního obyvatelstva, protože se na nás obraceli o pomoc, to víte, my jsme za to nic nebrali, v rámci dobrých vztahů k civilnímu obyvatelstvu – a ty jejich všelijaký hakimové, ty je kolikrát slíkali z kůže a moc jim taky nepomohli, to víte, to jsou primitivové. I jsem kolikrát pomáhal při porodu, když to nešlo snadno, já jsem dokonce jednou, doktore, sám dělal la section césarienne, abyste věděl – a dopadlo to dobře. To byla kolonie a domorodci, to se tak nebralo. No, a zuby trhat a tak – to bylo na denním pořádku. To se ví, ve Francii nebo tady bych to nemoh, to by mě zavřeli natotata, ale tam, jak už jsem povídal, teda, v Indočíně jsem dělal ty porody. Ale v Maroku, tam jsou mohamedáni, tak ty jsou na to přísný, těm se ženy nesmí dotknout ani jejich souvěrec, natož daur – ale v Indočíně, tam jsou hlavně buddhisti, ty jsou rozumnější – no tak, proto já to umím.“ V doktorovi se zvedla jakási zlobná trpkost: Já se tady trmácím a on pacholek by to uměl zastat sám. Ale pak ihned zjhl: Je to jeho dcera, chtěl mít skutečného doktora.

Seržán pozvedl sklenici: „Votre santé!“ Zunkl si a pokračoval: „U těch jsem měl ohromnou ouctu, až mi to bylo směšný. Já jim dal nějaký prášky a voni chodili kolem mě takhle sehnutý se sepjatejma rukama – takhle! – že vám nelžu! – a že prej buddha, buddha – tak takoví jsou to lidi. No, to já bych vám moh povídat, kdyby vás to zajímalo.“ Doktor měl pocit, že by ho to zajímalo, ale chtěl se zeptat ještě na jiné zajímavosti: „A, poslyšte, a jak to bylo vlastně s tou

Květou? Kde vona si to uhnala? Já se ptám ne tak ze zvědavosti,“ (to nebylo pravda), „ale jestli by se v tom nedalo třeba něco dělat.“

„Ale, no,“ řekl znovu seržán, „to víte, já jí to ani nemůžu mít za zlý, protože vona je pitomá – jako malý dítě. Vona takhle co je domácnost, to vobstará dobře, uvaří, vypere, kozu podojí, ale soudnost má pitomou – no, co můžu dělat, je to moje dcera, a u ženský to přece jen tak nevadí. No, jak to bylo, no takhle.“

XII

Seržán se zase napil, dolil sobě i doktorovi, zapálil si fajfku, zapukal a začal vykládat: „To víte, to se člověk nedohlídá – já, abych se vám přiznal, jsem ji i prohlížel, jestli je toto – jako panna – ale nic si nemyslete – jako jsou některý chlapi, že s vlastní dcerou – tak na to já nejsem! – Ale vona tam nic neměla – a to byla ještě malá – tak já tomu nerozumím.“

„No,“ řekl doktor, „to tak někdy bejvá, že se holky roděj bez toho, bez hymenu – někde jsem to čet, v nějakým gynekologickým časopise – a že prej jich dneska takovejch přibejvá, nikdo neví proč.“ – „No jo, tak to jó, já jsem si tenkrát myslel, jestli už ji někdo neznásilnil, jako malou, ale kdopak by moh? – Tak jsem tomu nerozuměl – jenže vo to těžší ji pak bylo hlídat a zjistit, jestli už se něco stalo, nebo ne – a teď k tomu vona je pitomá – no každěj má nějaký trápení – ale abych pokračoval.“

„Dneska,“ pravil doktor, „dneska začínaj takový pilulky, že když si to ženská veme, tak nevytěhotní – v cizině už je to prej běžný, tak to sem k nám už musí taky přijít.“

„No jo,“ řekl zase seržán, „to se ví, než to k nám sem přide – dřív sme byli civilizovancj stát a teď už holt začínáme bejt taky Asie – ty nám sem přinesli osvětu –“ odplivl si. „A když si pomyslím, že já jsem jim věřil! Doktore, já byl za mlada rudej jak pumpa! Vždyť proto jsem taky musel do tý cizinecký legie – i jak jsem se sem vracel, taky jsem měl ještě blbý představy – no nechme toho! To víte, já ji hlídal jako četník, kdybych moh, tak jsem jí vopatřil i ten pás cudnosti, v cizině se to dostane – no, ale tady u nás – to víte – no tak, tak to dopadlo takhle – no koneckonců, nic se nestalo, jenom

že kluk nemá tátu.“ – „A víte, kdo to je?“ – „No právě, víme a nevíme, doktore, a vám já to řeknu – čtyři chlapi to jsou! – A přitom, přitom ty podrobnosti jsou takový, že právě se proti tomu nedá dobře nic dělat. Helejte se, znáte tu vesnici Bělozel – no ale tomu tak nikdo neříká, pořád jenom Vajsgrýn, jako dřív – jeden čas se to taky menovalo Slánsko – no, ale to pochopitelně zase fofrem zrušili – no, a to víte, že tam sou přesídlený cigáni – některý dělaj v lese a některý tlučou šterk na cesty, hodně už jich taky zdrhlo jinam, ale pár se jich tam drží. To prej byli ty, co jako převáděli a při tom ty kopečkáře zabíjeli a vokrádali – tak když už to každý věděl, tak je přesídlili sem, do toho Vajsgrýnu – ouřady, nebo aspoň jednotliví papalášové vo tom snad věděj, dělali se vo profit – no, já nevím, to se tak vykládá. – No doktore, vám se dá přece věřit? – Kdybyste vy byl svině, tak už tady u nás dávno nedoktorujete, to byste byl v Sanopsu, nebo aspoň primářem ve vnitrozemí. Ale jak říkám, nikde to neříkejte, i když to ví každěj, vlastně. Tak ty cigáni tam vlastně snad dodnes žijou hlavně z hotovýho, z těch kopečkářů, i když snad jim občas eště nákej hejl přijde, ale to už je málo – a na voko snad jsou jako dřevaři a cestáři a tak. No ale, to je pejcha! A ten jeden cigán, Biháry, loni někdy v říjnu vdával dceru. No tak – měl to normálně taky na národním výboru, oddával je sám Ventura a toho taky pozvali na takovou menší žranici, aby se neřeklo, já myslím, že von to snad i vodmít – ale ve skutečnosti dělal Biháry velikou svatbu, tajnou nebo napůl tajnou, tam v tom Zapadákově, v tom Vajsgrýnu. Sjelo se na tu svatbu spousta cigánů snad z celý republiky, a ačkoliv byla vlastně tajná, nikdo je nerozehnal a ani se do toho SNB nemíchalo – nejspíš vydatná podmazávka – celýho jelena pekli, to se ví upytlačenýho – tady se to dá svíst na pohraničníky, tak to je poměrně jistej podnik – taky celýho kance. No, a svatba byla v kostele, v tom Vajsgrýnu. A tady právě,“ říkal

seržán Sentenský, „tady právě leží základ toho důvodu, proč se s tou Květinou záležitostí nedá dobře nic dělat. Abyste věděl, tady u nás v okrese je tajnej kněz. Já vám nemůžu říct, kdo to je ani čím se navenek živí, ale byl sem poslanej, snad od Vatikánu, nebo co, aby tady lidi nebyli bez náboženských úkonů a bez svátostí. Oficiálně, to se ví, kde ještě kněží jsou, tak je tam nechávají, ale kde už nejsou – jako tady – po odsunu německých, nedovolí žádnějm novejm, aby přišli. Ale von tady moc dělat nemůže, protože u nás lidi na náboženství tak nejsou, a tak by se snadno prozradil, to není jako na Slovensku nebo v Polsku nebo i v Rusku. Tak on se soustředil na ty cigány, a chodí jim tam tajně sloužit mši a křtít a oddávat a tak – to je mu jedno, že jsou to podvodníci a vrahové, von říká, že Kristus také chodil mezi hříšníky a že lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Tak on si to odůvodňuje, ale hlavně je to tím, že Češi jsou na to už velcí skeptici a neznabozi, kromě pár inteligentůch, co si na to spíš tak jako hrajou, že je jim to zajímavý a dělá je to něco extra, kdo dneska jde do kostela, tak spíš ne že by věřil, ale na vztek komunistům. A když by to bylo už moc nebezpečný, tak si tu bravuru odpustí. Tak ten kněz drží s těmi cigány. No a teď ten Biháry vdával tu dceru, tak pochopitelně v kostele, protože v tom Vajsgrýnu kostel je, i když už dost zpustlej. Sice to přece jen z opatrnosti udělali v noci, brzo ráno, ve čtyři, ten vlastní svatební obřad, no ale s tou žranicí to už se, myslím, tak neschovávali, to mohli vždycky říct, že to slavěj dodatečně, až když se jim sešli příbuzný nebo tak. A na tu svatbu pozvali taky mě, protože, doktore, no ať to teda víte, já jsem jim obstarával toho jelena a toho kance, já jsem byl vždycky dobrej střelec, un bon tireur, un chasseur, v Indočíně jsem střílel i tygry. – No, paráda vám to byla veliká. Holka, cigánka, samý zlato a snad i dýmanty, voblečená do nákejších šatů prej z brazilský krajky – čert ví, kde to

vzali, asi vod těch kopečkářů zabíječ - no velká pompa, ženich ve fraku a s cylindrem, ale měl k tomu červenýho motýlka jako Ferda mravenec - vostatní cigáni taky v gala, v různých panských voblecích, většinou ve stylu minulýho století. A to se ví, cigánská muzika, takový ty lájošové - no a tak.

Ale v kostele si cigáni poručili celou zpívanou mši, a tady to právě byl ten kámen úrazu. Protože voni si pozvali z vnitrozemí zpěváky a varhaníka, aby tu mši provedli, to nemohli ty cigáni na cimbály, to neuměli. Nevím, jestli se to zařizovalo původně přes ty cigány, nebo přes toho tajnýho kněze, ale přijelo jich pět, jenom muský, někdo snad říkal, že to jsou pohřební zpěváci z povolání. U nás ve vnitrozemí jsou prý ještě někde kostelní sbory, ale to víte, sem do pohraničí a do cigánský vesnice, to by nemohli najednou, takovejch deset patnáct lidí, ženskejch a mužskejch, to by bylo nápadný, protože ten kostel ve Vajsgrýnu je, abyste věděl, ouředně zavřenej a fara taky zavřená a konat náboženské obřady bez povolení Úřadu pro věci církevní je u nás zločin - ale cigáni na to kašlou a svou vůli prosadí, mají takovou přesvědčivou argumentaci - "seržán naznačil odpočítávání peněz - „tak hodně dokážou, ale stejně musí být opatrní, aspoň jaksi formálně, aby ty orgánové mohli poměrně věrohodně tvrdit, že o ničem nevěděli, kdyby něco. No a když jsem tam byl na té svatbě s Květou, tak si Květa vyprosila, že bude při tom šlapat varhany. Tam, to se ví, nemají motor, protože tam už dávno nevede elektrika, jestli tam kdy vůbec vedla, do tý vesnice Vajsgrýnu. Totiž, abyste věděl, Květa je sice pitomá jako malý dítě, ale jednu má vlastnost, že je ohromně hudebně nadaná. Ale ona se na to nemůže vlastně dát, protože nezná noty a nedokáže se je naučit, ale co jednou slyší, to si zapamatuje a dovede to pak zahrát na piano nebo na varhany a nikdy se nesplete - na to jsme vlastně přišli až náhodou tady v tom Vajsgrýnu, když ten cigán, co

hrál na varhany, jednoho dne zmizel – no, to by byla dlouhá historie. Já to nikomu ani nevykládám, protože ty bohoslužby u cigánů jsou tajný a ilegální, a tak tam nemůžu dobře lidi pozvat, aby se přesvědčili, a kdybych to vykládal, nikdo by mi nevěřil – a vlastně to ani vykládat nemůžu, že. Já si myslím, doktore, že vy mi to teď taky nevěříte, ale je to tak, na mou duši!“

„No, co bych nevěřil, to byste si sám vymyslet ani nedokázal, takovou zvláštní věc,“ řekl doktor, „to je známá věc, že někdy slabomyslní lidé – s prominutím, seržáne, ale to víte, že Květa je slabomyslná, i když jen mírně? – že slabomyslní lidé někdy najednou v jedné věci vynikají, v hudbě nebo v počtech nebo tak. Francouzská psychiatrická škola je nazývá les idiots savants. A je to známá věc, i když vzácná.“

„No právě, doktore, ale od té doby, co zmizel ten cigán, tak Květa tam v tom Vajsgrýnu dělá varhanici. Musí se jí to napřed přehrát, všechno, i mezihry, sama si nic vymyslet nedokáže, to jí dělá ten kněz, a taky se musí hlídat: teď hrát písničku, teď preludovat, teď přestat vůbec, protože to vona nechápe a není schopná se naučit, ale jak to jednou slyší, tak to všechno pak správně opakuje a nikdy to nezapomene. No, my jsme tam pravidelně chodili, vždycky brzo ráno v neděli, už v noci jsme na koni vyjížděli – proto jsem si ho taky opatřil, vlastně, byla to její jediná radost a taky pro mě jediná příležitost, kdy jsem mohl být na Květu pyšný – a taky, že jsem tam stál a řídil ji.

No tak teď, když byla ta zpívaná mše, tak Květa chtěla bejt při tom jako součást toho, místní varhanice, víte, aspoň, aby ji nechali šlapat měchy. No, já jsem v tom nic neviděl, prosím vás, v kostele! Ale já jsem musel bejt dole, protože ten Biháry mě tam chtěl mít v první lavici, že já mám z té legie des decorations – jak se řekne, ty vyznamenání – a to von chtěl, abych si na tu svatbu vzal. – Ale

jak říkám, nic jsem v tom neviděl. Jenom mě zarazilo – víte, já jsem taky trochu muzikant – ona to má snad trochu po mně, i když mnohem víc – já jsem přišel do té Francie vlastně původně s cirkusem, jako tenták a muzikant, trumpeták – ale zarazilo mě, že při té mši skoro pořád zpívali jenom tři a že se jako střídali, to se dalo poznat podle zvuku hlasů – a taky trochu podle polohy – no, ale nic jsem v tom neviděl – a ve snu by mě to nenapadlo!

Až potom jí začalo růst břicho, a tak jsem na ni uhodil, ona napřed mluvit nechtěla, i když jsem na ni vzal řemen, ale je pitomá, a přitom nábožná – tak já jsem potom dělal, že ji budu jako zpovídat – rozsvítil jsem svíčky a postavil krucifix, a vzal jsem si takovej jako ornát z vyšívanýho ubrusu – a teď jsem mumlal jako latinsky – sice francouzsky a k tomu jsem dával jako latinský konce: konfesátus de te pešétus ke ty a komitátus – takovou volovinu – no, a Květa měla hned voči jako lívance a vyzpovídala se mi ze všeho. Ona je chudinka tak pitomá, že ani nechápe rozdíl mezi knězem a laikem. Po zlým jsem s ní, s hlupáčkem, nic nesved, ale že tohle byla jako náboženská věc, tak byla hned pokorná jako ovečka!

Ale, doktore, já nechtěl věřit vlastním uším! Představte si, co ty svině udělaly, ty zpěváci, ty mrchopěvci! Voni ji tam chudinku, jeden po druhým, jak šlapala varhany, v kostele, při mši, namluvili jí, že to se při svatební mši tak musí a že to nesmí nikomu nikdy říct – a jak jsem říkal, že neměla blanku, tak nebyla žádná krev a nic se tím neprozradilo – já jsem nevěděl, co mám dělat, chtěl jsem zase zlískat Květu, že byla tak pitomá, že se dala, ale pak jsem si uvědomil, že ta je nevinná – ona pořád pořádně nechápala, že se to nesmí, ona je v něčem jako dítě z první třídy, nebo ještě menší, sice o sebe a o domácnost – se postarat umí, skoro jako normální dospělá ženská, a potom má tu muziku, v tom naopak vyniká – ale soudnost má jako malá holčička – doktore, já tomu

nerozumím, snad jsem ji výchovně zanedbal, když vyrůstala bez matky, nerozvinul jsem její soudnost – myslíte, že je to možné, že mám vinu?“

„Scatter,“ řekl doktor, „tomu se říká v Americe scatter. Jako rozptyl duševních schopností – ten je prakticky u všech lidí – větší nebo menší, ale u slabomyslných bývá nápadně vyjádřen – to si nedávejte vinu, seržáne – za to vy nemůžete – to je prostě taková smůla – no, musíme to brát, jak to přijde –,“ doktor položil seržánovi ruku na paži.

Seržán se napil koňaku, dolil doktorovi a pokračoval: „Ten náš farář tajnej říkal, že Květa je nevinná, že ani nemá hřích, on jí vždycky podává přijímání a ani ji nezpovídá – já nevím, to je snad neortodoxní – ne? – on mně říkal, že Květa žije andělským životem, protože je nevinná, bez hříchu, a žije hudbou, jako ty kůry andělské – to on mě tak utěšoval, on je takový jako podivín a duše poetická – to se ví, jinak by se takovému nebezpečí nevystavoval, s tajným kněžstvím, kdyby měl všech pět pohromadě – to dá rozum – jenže kdo ho máme? No ale, on odjel do vnitrozemí, za těmi zpěváky, a pak se vrátil a vykládal mi, že se nebude dát nic dělat, že se mu vysmáli, že je nemůže oznámit na SNB, protože má sám hory másla na hlavě, jako tajnej kněz, kterej koná bez povolení obřady, a to dokonce v úředně zrušeném kostele, že já jsem v tom taky namočenější jako Květin otec, že jsem ji vodil do kostela a dovolil jí při tom hrát na varhany a šlapat měchy, i když ona sama je teda nezletilá, a navíc slabomyslná, a tak dále, že to vůbec všechno smrdí a že oni sice sami od sebe nikoho udávat nebudou, a ani nemůžou, a takový svině že nejsou, i kdyby mohli, ale že kdyby on, ten kněz, něco podnikl, nebo já, což vlastně taky ani nemůžeme, tak že to pochopitelně shodí a vemou nás s sebou. A potom se chlubili a vykládali, že jim ten Biháry tu Květu slíbil

jako součást odměny za to zpívání, když to smlouvali, a když oni se báli přijet, že je to přece jen moc riskantní, navnadil je na ni a taky jim pověděl, jak to udělat, při šlapání měchů, že je pitomá a pasívní, že se bránit nebude, ale že podle všeho asi bude krev. Ale že panna nebyla – a už z toho důvodu, jak bychom to vůbec dokazovali, že se to stalo tak, jak se to stalo, v kostele při mši na kůru při šlapání měchů, že to samo už je strašně absurdní a to by nám nikdo nevěřil – a co se týče paternity, jak to chceme, když ji měli všichni čtyři, kromě varhaníka, který o ženské nestojí, a tak se nezúčastnil. Ale tomu že musel Biháry přidat extra stovku. A vykládali, že se na to chystali, že vzali tu mši a upravili ji, podle toho, kdo bude zpívat, to si tak rozvrhli, vykuchali to vždycky na tři hlasy a všelijak upravili, třeba až bude první tenorista u holky, aby melodie nevystupovala moc vysoko, nebo když druhéj bas, aby spodek nešel moc dolů, a tak všelijak, taky s přihlédnutím k individuální potenci a výdrži zúčastněných, jak často se budou střídat a kolikrát kdo půjde.

Já už bych tam k cigánům do kostela býval víckrát nešel, ale Květě jsem to nemoh udělat, abych jí bral její jedinou věc, a ta pak často hrála kusy tý mše a tak se vám při tom blaženě tvářila – no hloupá.

Na ty mrchopěvce budu asi krátkej – a potom jeden z nich je otec mého vnuka, to je dost blbý ho chtít zabít, ať je, jakěj chce, ale s tím Bihárym cigánem, co to vlastně všechno spískal, s tím si to ještě vypořádám, jako že se Sentenský jmenuju. Tak to je ta historie, doktore.“

Intermezzo I

Psychoterapeut, ač normálně vymydlený a čerstvě oděný, vypadal nicméně podivně špinavě, což jest mystickou vlastností snad všech psychoterapeutů, snad proto, že se hrabou v takzvaném špinavém prádle psychična svých klientů. Proti němu seděla ještě dosti mladá, pěstěná a pohledná blondýna, asi tak zachovalá třicátnice. Na rozdíl od klasické situace s pacientem na kanapi a s psychoterapeutem za jeho týlem v křesle, seděli dušeznalec i jeho klientka normálně za stolem, protože dr. Bux nebyl snad obyčejný psychoanalytik, nýbrž měl svůj vlastní systém, zvaný autorealization therapy, který horizontální polohu nevyžadoval, zejména proto, aby se lišil od běžných psychoterapeutických hokynářů z malých měst. Nicméně se autorealizační terapie zdála dost sypat, jak vyplývalo např. z koberce a vůbec vybavení konzultační místnosti, jakož i z kvality odění klientky.

Léčitel i léčenice mluvili anglicky s německým přízvukem, dr. Bux ho měl ale mnohem horší a dělal i gramatické chyby, například v příliš hojném používání členů. Jakkoliv však jejich angličtina byla v podstatě německá, kombinovali ji z hlediska standardní BBC výslovnosti ještě s něčím dalším. Říkali např. práblem místo problém, sajkhoufrmejdyv (psychoformative), dzí kryjejdvy ígou senr (the Creative ego centre nebo vlastně center) – tak dr. Bux, klientka dovedla „the“ vyslovit správně – igzphenziv seny-f-gélidy (expansive centrifugality) – opět klientka trochu lépe: igzphänziv seny-f-gälidy – a tak podobně.

Z tohoto dialektu, vyslovovaného navíc německy, jakož i z přemíry pseudovědecké hantýrky, používané jak dušezpytcem, tak

jeho obětí, usuzujeme, že se musíme nacházet někde na severoamerickém kontinentě, s největší pravděpodobností v USA. V čemž se též nemýlíme.

„Helgo,“ řekl dr. Bux (oslovoval ji ovšem křestním jménem, ale není jasné, máme-li jeho další řeč do češtiny překládat jako vykání či jako tykání – usneseme se na vykání, za účelem koloritu), „Helgo, myslím, že to, co jste mi odhalila při našich posledních sezeních, poskytuje skutečný klíč k vaší autorealizaci.

Ne, nemyslím, že byste byla perverzní, musíme totiž přesně rozlišovat mezi perverzí a pouhou variací. Jedině realizací svých základních personalitních parametrů dociluje psychická osobnost vytvoření tvořivého centra jáství a tím i expanzivní centrifugalitu. Nemohl-li vás Roger uspokojit sexuálně, i když byl dobrým opatrovatelem (a good provider), bylo vašim plným svatým a nezadatelným právem ho odmrštit a to, že jste na něm vysoudila podstatnou sumu peněz, na tomto faktu nic nemění, ba jest vám ke cti, neboť nyní si můžete dovolit výhodu autorealizační terapie. Ale proč byste nemohla odcestovat do východní Evropy, abyste se tam opět setkala se svým – é – vyšetřovatelem?“ (Z této otázky je vidět, že dr. Bux už tam dlouho nebyl, asi utekl do Ameriky už před Hitlerem.) „Víte, že na cestě k autorealizaci nesmíte znát žádných překážek: Dřívější vládcové společnosti za účelem svých sobeckých cílů ukládali lidem morální kód, který vyhovoval jim, a tím bránili v jejich autorealizaci a působili jim těžké neurózy. Ale my, v dnešní době, máme filosofii soustřeďující se na potřeby a rozvoj individua – čehož projevem ve sféře psychoterapie je právě terapie autorealizační. Jestliže sexuální vývoj naší osobnosti bere na sebe nekonvenční formu, je to záležitost jen vaše a nikoho jiného. Je třeba odstranit všechna sexuální tabu. Veselí chlápkové (gay guys) již v mnoha zemích dosáhli uznání – co se týče vašeho

způsobu sexuality, jest to jedno z posledních tabu, které však musí padnout. Jestliže vám nikdo neposkytuje ukojení než onen muž a jeho – é – nekonvenční praktiky, tedy principy autorealizační terapie vyžadují, abyste vyvinula potřebnou energii a tohoto muže si pro sebe získala. Jestliže vám, jak říkáte, nevyhovují surogáty, kromě toho, že je zde zahrnut i určitý moment sociálního nebezpečí – jak víme na příkladu onoho hrbáče z Detroitu, který byl tak nevďěčný, že se vás pokoušel vydírat, ačkoliv jste ho za jeho služby tak dobře platila – tedy nezbyvá než se rozvinout a zrealizovat pomocí originálu. Napište tomu muži, když nyní je záležitost s Rogerem již skončena – rozvíjejte se, seberealizujte se!“

„To nejde,“ řekla Helga, „on totiž neumí číst. On přede mnou předstíral, že umí, protože se domníval, že neznám jejich řeč a že to nepoznám. Já jsem ale, aspoň tehdy, uměla dost dobře, moje matka, víte, byla Češka, jeho dialekt mi, pravda, trochu potíže působil, ale ne tak, abych vůbec nerozuměla anebo nepoznala, že jen tluče do stroje a žádná slova nevytváří. Ale právě tato negramotnost, tato polozvířecí brutalita – to mu v mých očích dodávalo na přitažlivosti – abyste věděl, Maxi – A tak, kdybych mu napsala – ostatně v jakém jazyce? – protože by si to musel dát od někoho místního přečíst, a já zas tak dobře česky neumím, kromě toho ovšem nevím adresu, a ani jestli tam ještě žije. Už z toho důvodu se mi nechce psát – jde o záležitost příliš osobní (personal) – ale i kdyby tomu tak nebylo, i kdyby číst uměl – já vím, že všechny dopisy, které tam docházejí, jdou přes cenzuru – ne, nevím, jak by se to dalo zařídit. Myslím, že po této stránce se už nikdy nezrealizuju.“

„Inu, jen neztrácejte odvalu,“ řekl dr. Bux, nebo, jak jsme se teď dověděli, Max. „Jsou cesty, jak to zařídit, a ve vaší finanční situaci – ostatně, odkud jste to říkala, že pocházíte? – No, tak jestli se nemý-

lím, budu moci pomoci i v tomhle. Já mám totiž v Československu bratrance – je něčím u jejich státního obchodu a jezdí za hranice – psal mi z Irska, že za měsíc bude tady ve Státech. Já nevím, jestli se snad nepletu, ale mám dojem, jak jste jmenovala to své rodiště, že bratranec George je snad přítelem tamního guvernéra, jezdí tam na lovy – nechci ve vás vzbuzovat klamné naděje, Helgo, ale mám pocit, že toho vašeho člověka dokážeme lokalizovat celkem bez potíží.“

XIII

„Doktore, haló, doktore!“ – Doktor se jenom zachrul. Spal jako dřevo. Po koňakové sedánce se Sentenským ovšem už domů nejel: Přespál u dřevaře, který mu pohostinsky popustil svou postel a sám si lehl do sena na hůru, ale brzo ráno už byl doktor zase vzhůru a chystal se s bolavou hlavou na cestu, protože v devět mu začínala ambulantní praxe. Další dvě a půl hodiny cesty ze samoty do městečka, napřed vzadu na koni, potom na mopedu, ho vyčerpaly ještě víc, a když začal konečně vyřizovat doma pacienty, téměř doslova padal na hubu. Schopnost překonávat smrtelnou únavu a konat správná medicínská rozhodnutí a zákroky v polospánkovém transu jest snad ale součástí výcviku lékaře či jeho biologického vybavení, podobně jako kůň nebo slon dokáže spát ve stoje, či dokonce v chůzi – a tak vše proběhlo bez závad a chyb. V poledne se doktor svalil v šatech na postel a chrápal až do čtyř, ani nešel na oběd, pouze vypil asi kýbl vody z vodovodu. Dokonce toho dne zapomněl vyndat Eduarda na zahradu, takže ten pak strávil celý den v pochmurné kuchyni mezi vlastními lejny. Ve čtyři se doktor probudil, odbyl odpolední ambulanci (návštěvy po pacientech naštěstí toho dne žádné neměl), brzo zašel do hospody na večeri, najedl se, odmítl pivo a co nevidět zalehl. Spal jako dřevo a strašlivě ze spaní pukal, chrápal a chrochtal.

Tím protivnější teď bylo, že ho někdo burcoval, a to dosti surově. Hrubý mužský hlas ho vybízел, vlastně mu nařizoval, aby vstal, a pak s ním dokonce trásli a svítili mu do obličeje. „Doktore, hej, doktore, vstávat!“

Doktor se konečně mžouravě probíral, a jak přišel k sobě, vzbudil se úplně, vztekem a leknutím. Srdce mu bušilo jako kladivo,

kdyby byl starší nebo opotřebovanější, mohl by dostat infarkt. Nad ním se skláněla vejčitá hlava přednosty Ventury a chmurná, ostře řezaná tvář v klobouku, připomínající chicagského mobstera z let dvacátých. Byl to Breburda, vrchní okresní estébák, čert ví, jakou měl oficiálně šarži či titul, oni i tohle tají před veřejností – no prostě ta hlavní gestapácká svině radostného dneška pro okres. Vlezli mu drze bez pozvání do domu a do ložnice – měli klíč, to doktor věděl – ostatně to nebylo poprvé.

Když se doktor někdy v roce padesát a něco prvně v této Prdelové Lhotě zakopal kvůli oné krávě Jiřině, byly takovéto noční návštěvy téměř rutinní. Vždycky nečekaně, vždycky v noci, vždycky honem honem, přivádět k sobě vyšetřovance, u kterého to přehnali, sešívat a zastavovat fatální krvácení anebo lživě vyplňovat smrták, že ten a ten či ta a ta spáchali sebevraždu ve vazbě. Pokud měl do té doby ještě nějaké iluze o povaze československého státu a o chování opice druhu Homo sapiens sapiens, L., ztratil je za těchto návštěv naprosto. Jeho ranní deprese, spojené s pokusem spáchat sebevraždu, začaly právě v té době a nikdy už ho neopustily. Po roce padesát tři, poté, co vykřikly Gori, zaštkala Moskva, zalkala šírá sovětská zem (Marie Pujmanová v Rudém právu v březnu 53) a zařval báťuška Stalin, tyto noční návštěvy pomalu zanikly – odtud doktorův údiv a úlek nad tímto vyrušením, které, jak se mylně domníval, patřilo už do minulého času. „Co je, co se zase děje?“ ptal se víc vyčítavě než vztekle, neboť byl napodmiňován do poslušnosti. „Copak mě nenecháte vyspat? Měl jsem těžkej den.“ – „Rychle, soudruhu doktore, potřebujeme tě.“ – „Tak počkejte, hergot, nechte mě aspoň vychcat.“

Za chvíli byl už připraven, duševně zcela čilý. Mohl to sice z trucu a z pasívní agresivity protahovat – ale tam někde ve sklepních celách byl zase ubožák, který ho potřeboval. – „Tak co si mám

vzít s sebou, co budu potřebovat?“ ptal se chmurných čertů, kteří ho zvali do pekla. „Ale nic, soudruhu, jenom na vyšetření – snad ten stetoskop a tak,“ pravil Ventura chlácholivě, „to nebude nic, jak si myslíš, no, ale už pojď, ať to vidíš sám.“ Doktor si tedy vzal svou normální brašnu, uši, teploměr, tlakoměr, otoskop, baterku atd. a vykročil za svými průvodci. Když zamykal dveře v ochranu proti neoficiálním zlotřilcům, protože ti oficiální měli vlastní klíč, zaslechl z útrob domu volání Eduardovo. Muselo tedy už být po půlnoci – podle hodinek čtvrt na tři, jak teď zjistil. Jako vždycky ho tento projev tragického maskota potěšil a dodal mu odvahy.

Radniční budova neboli ráthaus pocházela ze 14. století a měla jako všechny staré radnice původně také vyšetřovnu čili mučírnu a své vězení, protože dříve, ve středověku a v raném novověku, měla městská rada každého města soudní pravomoc, včetně práva hrdelního, tj. oficiální oprávnění odsuzovat k smrti a rozsudek provádět, což je pro každého, kdo si kdy čítal v českých dějinách, vlastně stará vesta. Ve vězení ráthausním drželi třeba pražští konšelé krále Václava Čtvrtého, až mu pak povolili jít do lázní na Vltavě u mostu, odkud jim zdrhnul za pomoci lazebnice Zuzany; krev vytékající radniční stokou upozornila pražské hušitské radikály, že jejich kazatel Jan Želivský, pozvaný na poradu, byl v radnici místo konferování zákeřně popraven atd. atd. Mimochodem, ta ruka s mečem, která je vidět v té bráně na znaku města Prahy, ta prý znamená, že Praha měla hrdelní právo, právo popravovat.

Za novějšího Rakouska, za první republiky, ba dokonce i za Hitlera byly sklepní špeluňky pod radnicí v našem městě, vytesané ve skále, mimo provoz a téměř zapomenuty, ledaže je snad někdy

starosta ukazoval nějakým návštěvníkům jako zajímavost – normální vězení bylo u budovy okresního soudu. Avšak s příchodem revoluční justice a přísnosti, která ovšem trochu vystrkovala rohy už od jara 45, i když se definitivně provalila až o tři roky později, přišli pomstou zpití občané nejdřív na to, aby nastrkali do těch skalních děr Němce před odsunem. Od té doby se středověké basy opět používalo a za panování jasných slunéček gosударů soudruhů Stalina a Gottwalda zažila jakési vzkříšení a obnovu, ale asi taky, ne-li hlavně, že prostředí středověkých šatlav lechtivě působilo na duše soudruhů sadistů. Do těchto kobek býval volán doktor, jak už jsme vylíčili, a kdykoliv sestupoval po slizkém, věky prošlapaném točitém schodišti do útrob země, měl vždy zřetelný pocit, že tudy jde snad naposledy, že už se možná nevrátí na povrch země. Tyto pocity měl oné noci zase.

Trojice podzemních návštěvníků již dosáhla spodní úrovně, Ventura otevřel těžké, železem pobité dveře do vlastního areálu vězení. Na stropě svítily nahé žárovky, což značilo, že vězení je obsazeno. Elektriku si do kobek soudruzi pochopitelně zavedli a vězňům svítily, pokud je z trestu nenechávali potmě.

„Tady,“ pobízel Ventura. Netrvalo dlouho a do doktorových chřípí udeřil těžký živočišný puch. Kristapána, pomyslel si doktor, ona jim tady vypukla u těch vězňů nějaká epidemická sračka, možná i cholera nebo dyzentérie nebo čert ví co – a jako obvykle to nechali, až když už to vypadalo povážlivě i pro jejich brutálně tupé mozkovny. Kobky neměly normální dveře, jako tomu bývá ve středověkých basách, nýbrž mříže, jako to známe z amerických filmů, byly to jakési klece. Jak míjel jednotlivé cely, viděl doktor, že zatím všechny jsou neobsazené, a divil se v této souvislosti vydatnosti smradu. Až na konci chodby průvod zastavil: „Tak tady.“ Smrad zde byl už úplně k zalknutí. Doktor se podíval do cely

skrze mříže a nechtěl věřit svým očím: Na okamžik mu hlavou bleskla absurdní a pohádková možnost, že se vězeň fízlům takhle bájeslovně či zázračně proměnil a že jeho sem volají proto, aby mu lékařským uměním navrátil lidskou podobu, nebo aspoň se k fenoménu odborně a učeně vyjádřil. To by byla asi tak předpokládaná reakce, kdyby něco takového nastalo: volat doktora. Doktor se přistihl při pocitu, že si skoro přeje, aby to tak bylo, skutečná skutečnost byla jaksi příliš šedá a nudná, a nadto by něco takového dovozovalo existenci jiných světů a zákonitostí, o kterých sníváme a jejichž jsoucnost bychom si přáli. Jako už brzy po Únoru kolovala zvěst, že někde na Moravě šli nějací dva svazáci, chlapec a děvče, na maškarní ples za Krista a za Pannu Marii a že se do rána proměnili v prasata. Kéž by, ale zřejmě si to někdo bohužel jenom vymyslel.

V kobce za mřížemi byl totiž medvěd. Nebyl zvlášť velký, asi jenom jako mohutný, vyšší člověk a měl světle hnědou barvu, jako chroustek letní, *Rhizotrogus solstitialis* L., nebo cukroví štolverky. Byl to chudák. V nose měl kroužek a drápy měl vytrhané i s lůžky na předních i zadních končetinách, takže měl pouze měkké pracky, jako ty palečnice, které mívají hospodyňky na zacházení s horkými hrnci a pekáči. Rány byly už dávno zahojené, takže nešlo o nedávnou aplikaci soudružského přesvědčování ke spolupráci s lidovou bezpečností. Kdokoliv mu to kdy udělal, napadlo doktorovi, asi stěží použil anestézie, takže chudák medvěd si zřejmě užil své. Podobně, jak doktor věděl, mu asi taky vytáhli všechny čtyři špičáky, a zase bez anestézie. Ani si to neodůvodňovali tím, že zvířata jsou pouhé automaty, spíš přikládali medvědovi víc lidského, než skutečně má, ale nevadilo jim to, stejně jako podobné operace na nepřátelích lidu nedělaly potíže soudruhu Breburdovi a jeho ostrým hochům.

Celá kobka byla však zacákána průjmovým lejnem, odtud ten smrad. Medvědovi muselo být mizerně, seděl tam jako umučený a koukal na doktora smutným oddaným okem.

„Prosím vás, kde jste ho sebrali?“ divil se doktor. „A proč ho máte tady v base?“ – „No, soudruhu, vo to se teď nestarej. Co my na tobě chceme, abys mu zarazil tu sračku – to vostatní nech na nás.“ – „A proč nezavoláte veterináře?“ – „No, za prvé tady ve okolí žádnéj není, to víš, protože to děláš tady ty, krávy, kozy, ovce, i kolikrát psy a kočky, a tím pádem, za druhý, to umíš stejně dobře jako veterinář. Za třetí, soudruhu, ty už jsi náš zkušený spolupracovník, kterému nemusíme nic vykládat, a taky, že seš na dosah. A za čtvrtý se moc neptej a něco s tou potvorou udělej.“ – „No jó, ale co mám s potvorou dělat? Já přece jsem se vo medvědech nic neučil. A co vám najednou na něm tak záleží – na zvířeti?“ (Když vám nevádí utrpení lidí, naopak ho sami působíte – byl nevyslovený dodatek.) – „No, to se, soudruhu, neptej a radši nám porad.“ Doktor vzdechl: „A jak dlouho to má?“ – „Vod rána, soudruhu, vod rána.“ – „No, tak snad to nic nebude, uvidíme. Tak v první řadě ho musíte převést do jiný klece – é – tý cely, já myslím, a tuhle vymejte a pořádně vydezinfikujte. Tohle vám dám. Tak, teď budeme zatím

vycházet z předpokladu, že to není žádná vážná infekce. Tak mu potom uvařte rejži, tak asi malej prádelní hrnec, počítám, jako bernardýnovi – no, to víte, žádnou ursomedicínu já jsem neštudoval, esli ňáká vůbec je – hodně rozvařit, takovou jako šlichtu – to staví. A do toho mu dáme živočišný uhlí, takovejch pět šest velkcjch tablet by to snad spravilo. Hodně vody na pití, ale tu mu převařte – no, tak to je tak všecko, protože vyšetřovat interně já ho nebudu. Kdyby mi dal facku, i když drápy nemá, tak mě může zabít. A lebku by mi prokous i bez špičáků. A budete bez doktora. Protože kdo je tak prokádrovaněj, aby ho tady nechali dělat, tak ten vám sem nepude, a kdo by musel, tak ten zase nevyhovuje z důvodů spolehlivosti – se sestrama a s veterinářem už to tak je – to jenom já jsem se tady zakopal jako vůl – no to sem teď nepatří.“ Doktor se zbytečně a důležitě rozřečnil, neboť tak si uvědomoval svůj způsob převahy nad soudruhy: Mohli ho komandovat, vzbudit v noci, nabuzerovat do basy, dát mu směšný a bizarní úkol kurýrovat medvěda, ale přitom ho přece jen potřebovali! Nebylo, jak se říká (asi špatně česky) „od místa“, připomenout to sobě i jim.

„Tak teď ať jde někdo se mnou pro to živočišný uhlí a pro tu dezinfekci – karbol třeba. Ale teď už bych se chtěl jít dospat. Ráno vod devíti už zase šrotím – tak spokojnoj noci, tavárišči.“ – „Jó, mimochodem, jak ho tam přendáte? A jak jste ho sem vůbec dostali – to by mě zajímalo.“

Místo odpovědi se Breburda obrátil k protější cele, zachrastil klíči, otevřel ji, vstoupil a kopl mírně nohou do jakéhosi balíku v rohu na slámě: „Haló, starej, vstávat!“ Balík se pohnul a v matném světle nahé žárovky se zjevila snědá, patriarchální tvář, lemovaná nahoře, dole i po stranách hustými šedinami, poněkud podobná bengálskému básníkovi Rabíndranáthu Thákurovi ve zproletarizované formě: „Jaj, bože můj. Ani v noci temu štarému čigáňovi pokója

nědaju.“ Stařík podivně šišlal a přizvukoval předposlední slabiky jako Polák. „Ale paně kapitáně, puščijú ňa aj s tym medžvedžom, vedž šmy nič žleho něurobíli – švetem chodžímy, ľudži bavímy, nič žleho nikomu něrobímy, někradněmy, nělupímy, boha še bojímy, aj pána šúдруha Žapotočkého, něch ho boh zachova! Jaj bože môm, dad the daj devleske, azaňát ištenyt!“ – „Přestaň kecat, nebo ti jednu trhnu, cigoši! Vstaň, a převedeš toho medvěda do vedlejší cely, rozumíš?! Ale žádný voloviny, žádný nesmysly! Nebo ti ho na fleku zastřelím, koukej!“ – Breburda vytáhl zpod ramene pistoli a nastrčil ji cikánovi pod nos. Ten se rychle a ustrašeně sbíral. Breburda vyvedl medvědáře z jeho cely, odemkl celu s medvědem, ale neotevřel, pak odemkl a otevřel celu vedlejší: „Tady, sem ho teď převedeš!“ Breburda i ostatní ustoupili stranou do chodby, fízl s namířenou pistolí: Medvěd je hloupý, neví, že nemůže klást odpor státní moci, která to nakonec musí vyhrát, taky je silnější než člověk. Doktor s potěšením pozoroval, že oba soudruzi se medvěda zřejmě dosti bojí, víc než on sám.

Medvěďář vstoupil do cely: „Jaj, ty môm něboračku, čo ši ty len čely ošraty. Čo šče s nim robíli, panóvj, čo šče mu žrač davali, že ma taku behavícu?“ – „My jsme mu sem právě zavolali doktora a začnem ho léčit, nestarej se,“ ohražoval se Ventura jaksi zbytečně hlasitě. Medvěd pokročil k cikánovi, radostně brumlal, očichával ho a olizoval mu ruce a obličej. „A – Mišo, Mišo, mro ghamlo Mišo, ghamlo guruvóro, te sal mro korkóro naródos,“ mazlil se cikán ve svém jazyce, „nu – džav adaj, Mišo ghamlóro, Mišo rupúno, Mišo somnakúno, džav, džav, afki mange – tutaj – avóka – láčo Mišo, šukhár Mišo, džav, džav.“ Cikán vzal medvěda jemně za kroužek v nose, vlastně se ho jenom slabě dotýkal, a převedl ho do druhé cely. „Ták, panóvj, veľkomóžni.“ Cikán vylezl z klece a uklonil se, asi trochu ironicky. Teď by se měla cela zamknout, ale Breburda si

zřejmě netroufal, protože medvěd stál přímo u mříže. Místo toho hodil klíče cikánovi, nařídil mu, aby zamkl a pak mu, Breburdovi, ty klíče zase vrátil. Protože na něj mířil pistolí, cikán uposlechl. Nicméně se tím Breburda jaksi shodil před cikánem, před Venturou, před doktorem, před sebou. Měl odvalu zavírat bezbranné lidi i mučit je, ale bál se zamknout dveře, za kterými stál nevinně vypadající medvídek. Aby věc napravil, smýkl Breburda cikánem zbytečně hrubě do jeho cely, čímž to však vlastně ještě pokazil.

Vyrazili nazpět. Breburda mračně napružen, ostatní dva raději tiše. Ačkoliv oficiálním vládcem či šéfem zde byl Ventura, byl největší strach nakonec z Breburdy, i když jeho typu mělo po širých vlastech už odzvánět. Činilo tak však víceméně spíše teoreticky a později, po invazi, mu zase přizvonilo, tam však zatím dosud nejsme.

Nahoře se Breburda odpojil a Ventura řekl, že si pro karbol a živočišné uhlí dojde sám, nač někoho posílat, nač to zdržovat. „Dobrá, ale nezapomeň dát medvědovi taky tu převařenou vodu,“ upozorňoval doktor. Muži kráčeli pustými ulicemi proti východní straně, která už výrazně bledla. Kohouti se porůznu ozývali a doktorovi se zdálo, jako by jejich hlasy měly různé barvy, jako by byly zelené, modré, zlaté, oranžové a tvarem podobné jakýmsi liliím či zvonkům. Míval takové pocity často, hlavně když byl unaven, a také věděl, že se jim učeně říká synestézie. Kroky mužů pleskaly o dláždění, které noc barvila na tmavomodro. Nad jejich hlavou se zatřepetal netopýr. Doktorovi bylo najednou zima. Otřásl se a zívł.

„Poslyš, Petře,“ řekl tiše s neupřímnou přátelskostí, „a proč vlastně máš toho cikána s tím medvědem v base?“ – „No – pro potulku a pro nedovolené provozování soukromé živnosti, doktore, – není členem Svazu estrádních a cirkusových umělců, nemá ani žádné mimořádné povolení, není zaměstnancem Sjednocených varieté

a lunaparků, je to vlastně soukromý podnikatel, i když drobný. Taky nemá povolení k chování divokého zvířete, eventuálně nemá pro toho medvěda psí známku ani vysvědčení o očkování proti vzteklině – ono by se toho našlo! – Taky může být pokládán za podezřelé individuum, protože nemá ani občanskou legitimaci, a možná že je i cizí státní příslušník a dopustil se ilegálního přechodu hranic – on měl u sebe křestní list ještě z uherského království, no, tomu tady nikdo nerozumí, leda gróf, ale ten zase neumí číst – nebo nejbližší by byli ti cikáni z Vajsgrýnu – tam on totiž tvrdí, že šel navštívit příbuzné – mimochodem. Ale na tom listě je to taky latinsky, jak to bylo u Maďarů zvykem, a to já přelouskat jakž takž přece ještě dokážu. Tak tam se praví, že on se narodil v lese, in sylva apud Jasiniam oppidum – u města Jasiny – ale teď kon Jasina nebo Jasiňa je v Sovětském svazu – tak se to dá kvalifikovat jako ilegální přechod hranic do Československa – a na to jsou Rusové přísní – ó jejej – hlavně na přechody z Podkarpatské Rusi – teda Ukrajiny – k nám! – to trestají zvláště přísně – no, a tak to máš, zákon je zákon.

Podívej, já osobně proti medvědům a medvědářům nic nemám, naopak, mně byli od malička sympatičtí, však náš Láďa – o tom jsem ti přece povídal, že jsem bratrancem Ladislava Ventury! – Náš Láďa přece napsal o medvědáři celou knížku pro děti: Kokoška a Jožka Kokološka se ta kniha jmenovala – moc krásná, soudruhu, výchovná, v našem smyslu – ale soudruzi ji nechtějí znova vydat, že prej je tam formalizovanej jazyk! Že co se týče románů pro dospělé, to že se dá obhájit, vzhledem k Láďovu politickému profilu a – a mučednictví, ale děti že musíme vychovávat ve věrnosti socialistickému realismu a příliš brzké seznámení s formalizovanou prózou že by je mohlo zmást a zavést – no, blbci! – nejsou to blbci, doktore? No to víš, že s tím já nesouhlasím, ovšem soukromě – však už jsem ti to svěřil a i dokázal – no, to sem teď nepleťme. Zákon

je zákon, jak už jsem řekl. Dura lex, sed lex, jak říkali soudruzi Římané – totiž! – co to kecám? – jenom Římane – to víš, co můžu dělat, to jdou pak osobní sympatie stranou.“ – „A proč tam máš taky toho medvěda v šatlavě?“ – „No, doktore, kam ho tedy mám dát, že jó. Je to divoký zvíře, nebezpečný, tak musí bejt za mříží. No – a jiný místo tady na něj nemám – vhodný – a potom, aby byl s tím svým pánem – z humanitních důvodů – a taky, když s ním něco potřebujeme dělat, jako dneska v noci převíst do jiný cely, tak to musí dělat von, ten cikán, jako jedinej, kdo to dovede, ne? A vůbec se vo něj starat. Jako teď vyčistit tu celu, to udělá ten cikán – no to je všechno logický, ne? Na to snad ani žádný nařízení není, kde se má přechovávat divoký zvíře, v případě uvěznění majitele – no tak jsme to vyřešili podle zdravýho rozumu – to je všechno logický, ne?“

No, zdálo by se, myslel si doktor, jenom se mu nezdálo, že Ventura logičnost svého postupu tak jako hádavě zdůrazňuje. „No ale, proč jsi mě k němu volal až tak pozdě v noci s tím Breburdou, Petře?“ – „No, aby nebyl rozruch, protože to je takový neobvyklý, čím míň lidí vo tom ví, tím lepší – jak si myslím – třeba se nám podaří tu záležitost nák ututlat, doktore, víš? Jak říkám, mně byli medvědáři a medvědi vždycky sympatický – Kokoška a Jožka Kokološka! A ten Breburda – nó – ten se k tomu nachomejt, trochu jsme spolu tó – konferovali – nad flaškou – víš – a pak jsme se šli na toho medvěda podívat a viděli jsme, že je zesranej – tak radši hned k tobě – to máš taky důvod – vlastně lepší než ten první, ne? A Breburda šel s sebou, abys byl, hehehe, ochotnější vstát – nic ve zlým, doktore!“ – „No, ale, jak se sem ten medvěďák dostal? Jak to, že ho nikdo nezatkl už po cestě?“

„No, to víš, nedostatek bdělosti a ostražitosti! Asi když tak chodil po trzích, po hospodách a tak, a nikde se neschovával, protože vo

ňákým Svazu cirkusových umělců von asi nikdy neslyšel, když je už tak starej – von je rozenej devatenáct set pět, podle toho křestního listu – a nikdy předtím to nepotřeboval – no, tak normálně vystupoval, sebevědomě, s dobrým svědomím – tak si lidi mysleli taky, že to povolený má, nebo nevěděli, že ňáký povolení potřebuje. A potom, zjišťovat medvědáře, když má s sebou tu šelmu, to si každěj spíš rozmyslí.“ – „A proč vy jste ho teda nenechali bejt?“ – „Protože v mým okrese nebude žádnéj bordel!“ vykřikl Ventura s náhlou útočností. „Vostatně, co je ti po tom! Ty se starej vo léčení a tyhle věci nech načálstvu!“

XIV

Bylo asi půl jedné v noci a doktor, oděný pouze do trenýrek a omšelého županu, sestupoval po schodech dolů do své ordinace. Rozsvítil, vytáhl ze skříňky tlusté Repetitorium v modrých deskách, posadil se na židli a začal zmačkaně listovat. Stávalo se mu to dost často, že ho jeho protivný smysl pro povinnost nenechával spát anebo ho vyháněl z postele. To se mu stalo taky teď: Jednalo se o vedoucího pily Buňáka, který přišel s protivnými a ostudnými potížemi, totiž s dermatomykózou, která se u něho usadila na typickém mužském neslušném místě: Na takzvaném scrotu čili česky pytlíku a na stehnech, na obou stranách, kde řečené scrotum přiléhá k nohám. Doktor diagnostikoval eczema marginatum a rozhodl se léčit Sackovou tinkturou, kterou měl od vnitrozemského farmacisty připravenou takříkajíc do foroty. Dobrá. Ve spánku či v polospánku ho ale najednou napadlo, že eczema marginatum se tak jmenuje kvůli okraji, který mají ložiska mít, a že je u Buňáka vlastně neměla, ó, ty blbče negramotnej, to seš doktor? nadával si a polilo ho horko hanby a rozpaků. Ovšem, kožařina je mrcha obor, nevyznají se v ní moc ani tzv. specialisté, co potom obyčejný venkovský praktik na hranici civilizace. Ale stát by se mu to nemělo, právě jemu ne, protože na něm spočívá péče o zdraví tohoto celého prdelního města a okolí, celého okresu, byť poloprázdného. Cosi mu zvonilo v uších, že podobně jako eczema marginatum, až na ten okraj, vypadá erythrasma, ale ať se snažil, jak chtěl, víc si o erythrasmatu nevybavil. Nakonec ho pilařův pytlík vyhnal po půlnoci z postele, ačkoliv logicky se teď, v noci, nedalo nic dělat a příslušná zjištění by byl mohl vykonat až ráno, až se taky vyspí. Ale pomozte si! Mračně, neboť měl na sebe

vzteky, jednak že to zvoral, jednak že sám sebe vyhání z kanafasu jako blbec, listoval doktor v Repetitoriu. Tak tady: ERYTHRASMA (134): Vyvoláno plísni *Nocardia minutissima* (neříkej!) – blablabla – klinicky se onemocnění velmi podobá ekzému marginálnímu (no bodeť, však jsem si to taky poplet), na periferii však nenalézáme nízký zvednutý lem (tak to je vono!) – blablabla – (to je všechno jasné, ale teď:) Th: Jako u ekzému marginálního.

No tak sláva! Tak jsem nic nezvoral! zaradoval se doktor. Úžasně se mu ulevilo a téměř okamžitě ho prostoupilo příjemné teplo a cítil se náhle velice ospalý. Sklapl Repetitorium, zavřel ho do knihovničky, zív, protáhl se, řekl, vlastně bezdůvodně nahlas „do prdele práce“ – a chystal se vrátit na lůžko.

Právě když se tak chystal, zaťukal někdo na okno ordinace. Okna ordinací bývají dole z mléčného skla, aby se zabránilo zvědavým čumilům, ale u doktora tomu tak nebylo. Nejspíš museli znovu zasklít revolučně vytlučená okna a mléčné tabule neměli nebo je to nenapadlo. Obrátil se a rozpoznal za oknem Dolly. Měla dnes paručku plavou z rovných vlasů a na sobě, pod vyvatýrovanou bundou, jakousi fialovou blůzu. Na uších měla jakási složitá cingrlátka neurčitě secesního charakteru. Zdála se podstatně oblečenější a upravenější, než když ji doktor nedávno viděl u příležitosti neárijské narkomanie. Děkala na doktora posuňky, aby ji pustil dovnitř – a že snažně prosí. Doktor ji tedy pustil: Otevřel okno a Dolly jím prolezla dovnitř. Při tom se ukázalo, že má krajně miniaturní a úzkou sukni onoho typu, který právě s jistým zanedbatelným zpožděním překonával železnou oponu na československou stranu. Většina mužských, kdyby je znenadání navštívila mladá dívka a oni byli rozcuchaní, neoholení, oteklí ospalostí a pouze v téměř prošoupaném županu, cítila by pravděpodobně určité rozpaky, avšak doktor patřil k onomu typu mužů, kteří se čerta starají o svůj

zevnějšek. Z toho důvodu také většinou hůře sociálně postupují než jejich vylízanější kolegové. Nasadil však přece jen onen mračně morózní tón, kterým eroticky neobratní mužové dávají najevo, že kašlou na objevivší se přitažlivou ženskou, čímž se však zároveň právě prozrazují. „Tak co byste ráda, slečno Venturová? Posadte se, ať nám nevynesete spaní.“ Dolly se svezla na lékařsky vypadající židličku, připomínající železnou holubinku, a temně se začervenala. – „A vůbec, co vás sem přivádí zase tak pozdě? Proč nepřijdete v ordinálních hodinách? Já jsem byl sice náhodou vzhůru, ale správně bych měl už spát. Něco jiného je náhlý případ, ale jak je vidět, nijak nepospícháte – co si to vlastně myslíte?“ hartusil doktor na rozpačitou dívku. – „Když – když – doktore, – když já bych se ve dne přijít styděla – je to taková – taková hodně soukromá věc,“ koktala Dolly. „Já – já mám dojem,“ Dolly odvrátila hlavu a brečlavě zakňourala, „když já se tak strašně stydím.“ Doktor kupodivu náhle odložil svou obrannou staromládeneckou bručlavost. Situace se změnila: Najednou to už nebyla hluboká noc, mladá dívka a osamělý muž, ale pacientka a doktor. „No,“ řekl věcně a konejšivě, „tak když se to stydíte říct, tak to napište na kus papíru.“ Podal jí trhací blok a propisku ze svého psacího stolu. Dolly se celá zkroutila, odvrátila se od doktora, chvíli váhala, pak rychle něco naškrábala do bloku a podala ho lékaři. Byla červená jako rak. Doktor četl kolmé, baculaté písmo zlaté mládežnice: Mám něco v sobě, ve vagíně, nemůžu to dostat ven.

„No, to je krámů,“ řekl doktor konejšivě a co možná blazeovaně, ačkoliv musel uznat, že shledává Dollyinu potíž krajně zajímavou, „tak to vyndáme a bude.“ Odkášlal, přece jen rozpačitě odkášlal, a ptal se dál: „A víte, co to je?“ – „Jó,“ špitla Dolly a začervenala se ještě víc. „Taková, taková – taková flaštička.“ – „No, to je mně jedno, jak se vám tam dostala, do toho mi taky nic není,“ lhal dok-

tor. „A jak dlouho to tam už máte?“ – „Druhej den,“ řekla Dolly už klidněji a bez cirátů. „Já jsem se to napřed snažila sama vyndat a pak vytrást, skákat a tak, ale vono to tam nák drží, a když moc vyskočím, tak mi to tluče v břicho a to strašně bolí.“ – „Mát nákej výtok?“ – „Zatím ne, nebo leda jen trochu, já nevím.“

„No, tak se na to podíváme,“ řekl doktor, „pojdte sem.“ Vzadu v místnosti měl chirurgický stůl, který se dal upravit též jako gynekologický, i když víme, že doktor se potratům zásadně vyhýbal, aspoň jak nejvíc mohl. Nicméně, kdokoliv plánoval zařízení ordinace, počítal asi také s tím, že socialistická žena má právo si se svým tělem dělat, co chce, a dítě, dokud se nenarodí, je, soudruzi, součástí jejího těla. Tento argument doktorovi vždycky připadal stupidní, skoro jako tvrzení, že opice začala pracovat a stala se tak člověkem, protože zároveň tvrdili, že žádné zvíře, soudruzi, nekoná práci, pouze činnost práci podobnou, tak už vlastně proto, anebo že psychično není nic jiného než materiálno přesazené do hlavy, protože tento výrok vůbec, ale vůbec nic vlastně neznamená. Uznával, aspoň teoreticky, když ne citově, že mohou být validní důvody pro interrupci, ale pokrytecká právnícká pseudovědeckost uvedeného argumentu ho zlobila, připadala mu jako výmysl někoho na způsob Jiříny, drzého, vypočítavého, hloupého slepičího mozečku. Předně je jasné, že plod je jiný organismus než tělo gravidy, má svůj vlastní krevní oběh a výměnu látkovou, jiné genetické vybavení než matka, má jenom půl jejích genů a zbytek od otce, kromě toho je to jasné něco nového, něco navíc, co v té ženské dřív nebylo, co se v ní teprv udělalo a co se od ní zase oddělí, tak jak to je součástí jejího těla. Ale i kdyby, tak z toho ještě neplyne, že si s tím může dělat, co chce. Naopak, podle římského práva to neplatí (doktor totiž bydlel za studií v podnájmu s právníkem), přece membrorum suorum dominus nemo videtur, nikdo se nevidí býti, tj. není majitelem vlastních údů,

Říman by nemohl např. prodat svoje oko nebo ledvinu atd. Nehledě k tomu, že socialistická žena si se svým tělem jinak vůbec nemůže dělat, co chce, např. ani je bez povolení volně přemísťovat po zemi mimo hranice státu. Drzá blbost prostě.

Kolem chirurgického stolu byl takový ten rám, na kterém na kroužcích běhala záclona čili plenta, snad jako kompenzace za to, že v oknech nebylo to mléčné sklo. Doktor vstoupil s Dolly do tohoto prostoru a plentu kolem zatáhl. „Svlíkat se sama za plentou je v tomhle případě jasná formalita,“ řekl, „připravte se, slečno Venturová, tady přede mnou, to je jedno.“ Dolly si tedy rozepnula a stáhla sukni a položila ji na židli uvnitř zataženého prostoru, pak i kalhotky. Situace náhle opět nabývala na sexuální dusnosti, s tím rozdílem, že ani dívka, ani doktor se už tak nestyděli. „Pás taky, doktore?“ – „No, ten si můžete nechat.“ – Dolly totiž měla univerzálně fetišistický podvazkový pás a nadto ještě punčochy s jakýmsi vzorem. Doktora napadlo, zda se tak neoblékla schválně provokativně, při minulém setkání byla přece v texaskách. Jak se otáčela a povlávala částmi oblečení, šířila kolem sebe slabou, ale zřetelnou ženskou vůni, onen známý l'odeur de la femme. – „Tak na stůl,“ zavelel doktor už zase zbytečně bručlavě. Dolly skopla střevíce a vyskočila na chirurgické zařízení. Z dolního konce stolu doktor vytáhl a šrouby zajistil známý rám s popruhy a za okamžik už byla Dolly v roztažené gynekologické pozici s nohama nahoru, přivázaná za ně k tomu rámu. Nevím, je-li tahle poloha opravdu nutná či nejvýhodnější pro gynekologické transakce, ale fakt je, že má velice zřejmou sexuálně sadomasochistickou příchut' a že mohla být zavedena taky jen kvůli tomu. Dolly, jak víme, byla po celém těle úplně lysá, na hlavě nosila paruku, umělé řasy a namalované obočí. Jak teď doktor zjistil, vlastně bez zvláštního překvapení, měla nalepený chomáč umělých chlupů i na mons pubis. Asi pubické vlasy

střídala podle barvy paruk, protože teď to měla blond, stejného tónu jako vlasy. Jinak ovšem byla holá jako malá holčička, což mělo určitou působivost – je to přece klasický a tradiční způsob znázorňování na pornografických kresbách, aby bylo všechno dobře vidět. Doktor si nasadil na hlavu lampičku, rozsvítil ji, vzal dilatátor a podíval se do Dolly. Jakmile byl opět jasně v roli lékaře, jeho erekce zmizela jako černé hůlky vzmachem. Díval se do Dolly soustředěně a profesionálně. Až na konci pochvy se blýskalo skleněné dno láhve. Doktor uvažoval: mohl by zkusit rukou, eventuálně druhou rukou prstem z rekta postrkovat. Ale to se mu nezdálo. Chvilí nevěděl, co má dělat. Pak vzal chirurgické kleště a lahvičku povytáhl. Na půl cestě se mu kleště sice vysmekly, ale to už dokončil bizarní a obscenní zákrok rukou. Byla to malá lahvička, od nějaké francovky. Byla teď oslizlá a páchla, ale nikoliv hnilobně, a doktorovu nosu vlastně příjemně. Prohlížel ji, nikde nebyly stopy krve ani purulentního výtoku, vytáhl cizí těleso ještě včas. „Tak, tady to je,“ ukazoval Dolly oplzlý corpus delicti, tak, jak byla ještě uvázaná a roztažená na stole. „Ale, Dolly, proč vy vlastně? – Já myslel, že jste s tím Jimem? – A vůbec – pořád někde v partě.“ Dolly se zase začervenala. „Když já,“ začala, „když já z toho nikdy pořádně nic nemám, a Jim, ten je vůbec – pořád jenom teoretizuje a káže vo vosvobozeným sexu socialistickýho člověka – ale když přijde k věci, tak víceméně skutek utek. Ale i s těma druhejma – já jsem s muským ještě nikdy – jenom potom sama – a tak taky předevcírem, když se Jim vodvalil, šla jsem do koupelny – a napřed prstem – ale to mi taky pořád nešlo, tak jsem myslela, že tou flaštičkou, ale ta mi vyklouzla – doktore,“ vzdechla najednou. „Já myslím, takhle jak teď jsem uvázaná, že bych – doktore! doktore! – pojdte – pojd' ke mně – tebe já obdivuju, tys ten pravej muskej, kterej dělá něco užitečnýho – ty vostatní, to sou jenom sráči, ty jenom kecaj a dělaj škodu – Jim – a můj fotr – a všichni ty blbouni

a papaláší kolem – doktore! doktore! pojd'! udělej mi to! ty to dokážeš! tys mě pomoh, tys mě svázal, tys mě porobil, spoutal, roztrhni mě třeba – těma kleštěma nebo co chceš.“

Dolly se začala zmítat v popruzích a vyjadřovat se čím dál tím přesněji.

„Dolly!“ snažil se doktor. „Hned přestaňte!“ Ale nebylo mu to nic platné, podlehl. Byl už dlouho chronicky vyhladovělý, a přitom měl téměř neustále co dělat s ženskými těly. Není divu. Lékařská komora nebo co by to snad pokládala za anetické, ale do prdele s lékařskou komorou! Ostatně, kdo chce tvrdit, že si náš doktor nezaslouží nějakou zábavu, když jí má tak málo a jenom dře a dře za pár švestek – vždyť ničím jiným ani nežije než tou svou pitomou medicínou, vždyť i ta jeho nynější soulož s Dolly Venturovou má jakýsi karikovaně lékařský ráz jako z pornografického seriálu, jak to dělají příslušníci různých povolání, ševci tak a krejčí onak, právníci, fořti a lodní kapitáni zase jinak, ale doktor, doktor si roztáhne milenkou na gynekologickém stole do operační pozice, nohy uvázané nahoru, a udělá jí to jako lékařský zákrok. A tak to taky dělal náš doktor ve skutečnosti. Ještě že si předtím nevydezinfikoval penis.

Nebeská bář se zvolna otáčela kolem Polárky jako obrovský deštník noci posetý diamanty. Ráno se již blížilo a kohouti v městečku je zvěstovali melodickým křikem podobným výbuchům zvukových ohňostrojů. Avšak nejvíce bylo slyšet slepého Eduarda, neboť se ozýval přímo v domě.

Ale doktor snil, že celý vesmír se proměnil v jedinou blaživou vagínu, v níž se kokrhání obludně nezměrného slepého kohouta proměňuje v chrlení mléčného světla galaxií. A do zpěvu kohouta se mísilo slastné naříkání za nohy upoutané dívky, která zde prvně prožívala kosmický let a výstup na horu rozkoše na hřbetě živého draka.

Intermezzo II

(lyrické)

Doktor se škrábal do stráně a div nevypustil duši. Moped postavil a schoval zase v tom smrkovém mlází jako tenkrát před třemi nedělemi, když byl tady rodit Sentenského dceru. Tentokrát mu to ovšem do kopce po svých tak nešlo jako minule na koni. Ale rozhodl se, že se podívá, co se u Sentenských děje – když mu nedávali tak dlouho o sobě vědět. Určitá nebezpečí byla už od začátku: Na seníku nebyla žádná pořádná hygiena a Květin špičatý obličej a fakt, že byla vlastně ještě v pubertě, varoval též před možností laktační psychózy. Doktor si sice mohl říkat, že žádné zprávy jsou dobré zprávy, a také mohl snad spoléhat na Sentenského, že jako bývalý sous-officier de santé by snad nic nezanedbal, ovšem, kdoví, co opravdu uměl, staří vojáci se mohou chlubit a konfabulovat třeba i o zdravotnických věcech. Proto si doktor udělal čas a teď se škrábal do vršku. Když byl už blízko chaty, zaslechl zpěv a brnkání na kytaru:

Mirně

Zpív

Kytara

Quand jeunesse vient d'é- clo- re, elle est comme un beau bou-

quet, elle est comme un beau bou- quet l'â- ge bien.

Quand jeunesse vient d'éclore,
 elle est comme un beau bouquet,
 elle est comme un beau bouquet.
 L'âge bientôt arrivera,
 o-ié tra la la
 la dira la dira.
 Elle se flétrira mais pas encore.

La jeunesse dans sa grâce
 est comme un bouquet d'un jour.
 est comme un bouquet d'un jour.
 Quand le moins on y songera,
 o-ié tra la la,
 la dira la dira.
 Elle s'effeuillera au vent qui passe.

Květa seděla na lavičce před chaloupkou, vedle dítě v koši, na klíně kytaru. – „Květo, to tě naučil táta, že?“ – „No.“ – „A víš, co to znamená, ty slova?“ – „No nevím, to je jenom tak, francouzsky.“ Jako mnoho jiných hloupých lidí se Květa domnívala, že cizí jazyky jsou pouze jakési zvuky, které nic neznamenaají. V zemích anglického jazyka, kde panuje jakási selektivní lingvistická debilita, zavedená původními mluvčími, Angličany, existuje sekta pentekostalistů, na které sestupuje Duch svatý a mluví skrze ně „jazyky“, což jest pouze jakési žvatlání a mumlání. Pochybují, že by se tento druh nesmyslu mohl uchytit v kultuře s jiným obecným jazykem, například v Čechách.

„A víš, vo čem to je, ta písnička?“ – „Vo mně.“ – „Jak to, vo tobě?“ – „No vo mně, že už mám dítě – a tak.“ – „Jak to?“ – „No tak, přece.“ – „Jak to víš?“ – „No ta písnička je vo tom – a taky vo kytkách.“ – „Jak vo kytkách?“ – „No, že zvadnou – a tak – a – a – vo všem.“ – „Ale jak to víš, když slovům nerozumíš, to ti táta říkal?“ – „Ale ne, neříkal, to je přece slyšet.“ – „To je smutná písnička, že?“ – „No je a není.“ – „Jak to?“ – „No, protože to tak musí bejt. To už tak je. A tím to je smutný, ale jen trochu.“ – „Jak to myslíš?“ – „Já nevím, je to všechno tak, jako je ta písnička, že vona je. Prostě to tak je, že jó.“ – „Ahá! – No tak dobrá. Tak jak se ti, Květo, vede? A malýmu?“

XV

Ventura seděl ve věži za svým stolem a proti němu seděla Dolly. Ostatní zlatouškové už zase odtáhli do hlavního města studovat a tak, ale Dolly se ještě zdržela, nebrala to tak vážně; ostatně, my dodnes nevíme, co to Dolly vlastně studuje, ale že někde určitě, o to se jistě soudruh Ventura postaral. No, a tam někde se setkala s tím Jimem, který z nějakého nepochopitelného důvodu studoval češtinu a byl v Praze na ročním kursu pro zahraniční studenty, abyste věděli. Nyní se však již měl zase vrátit a konal plány a pokusy, jak by si mohl vzít Dolly s sebou. Nejjednodušší modalita, že by si ji totiž vzal – a vzhledem ke tchánově papalášství by mu jistě s vývozem ženy potíže nedělali –, tedy tato nejjednodušší modalita u Jima nepřicházela v úvahu, protože on manželství neuznával jako buržoazní přežitek. Bylo s podivem, jaká blbost se mu vešla do mozkovny zároveň s vysokou inteligencí. Mít mateřskou řeč anglickou a pochopit, co jsou to například gramatické rody, dokonce i u adjektiv a participií, pády, osoby u sloves a slovesné vidy atd., to vyžaduje za daných okolností inteligenci snad úplně geniální. Nicméně tentýž člověk, tentýž mozek, byl sociálně a politicky hloupý a naivní jako to boží hovado. Ačkoliv za ten rok jasně viděl, že to v Československu vypadá úplně jinak, než mu předkládali k věření, jaksi to ani moc nezaregistroval a pokračoval dál ve své kvazimarxistické víře z hlediska sovětské církve značně kacířské. Ostatně jsme něco podobného v ještě výraznější podobě viděli u slabomyslné Květy Sentenské. Příroda hýří překvapeními a záhadami. Nicméně Jim vymyslel alternativní plán, jak být s Dolly, a ten nyní, nikoliv poprvé, dcera s otcem prodiskutovala.

Měla dnes opět jinou paručku, našedlou, světle modravou a k tomu barevně odpovídající perlově šedé šatečky s modrými doplňky. No, Dolly. Ventura pohlížel tupým alkoholickým okem na prospekt na křídovém papíře, týkající se jedné z britských univerzit – snad dokonce tradičního Camfordu, kam Jim chtěl, aby Dolly šla studovat, že jako budou spolu. „No copak, pěkný to tam je, holka, a já bych ti to přál, ale napřed musím sehnat ty peníze. Dokdy to má bejt zaplacený?“

„Jim říká, že normálně do začátku běhu, ale že on by mohl promluvit s tím bursary a že by udělali výjimku. On říká, že tam panuje akademická tolerance, že znal případy, že lidi byli dlužný dva roky, i víc, a univerzita jim počkala, nebo ta jednotlivá kolej, vlastně. On říká, že se mám přihlásit už teď, už jsme to spolu vyplňovali. On to chce poslat přes vyslanectví, má tam přátele, aby do toho naši nestrkali nos. Tak teď by, tati, už šlo jenom vo to, abys mi udělal postrk, aby mě pustili, a pak teda ty prachy.“

„No tak, s tou doložkou, to mi pomůže Breburda, to nebude problém – teď když máme tu likvidaci kultu osobnosti, protože já na něho leccos vím. Ty peníze – no – to já vopatřím taky, bohužel nejdřív začátkem školního roku, snad už v srpnu v září, ale počítám realisticky až asi v říjnu. No – copak, na cestu a tak pro tebe mít budu a snad by ti taky pomoh ze začátku Jim, tady jde jenom vo to školný. – Jó, to jsem se chtěl zeptat, kolik to asi dělá?“ – „Jim říkal, že takovejch pět set liber.“ (Jsme na začátku let šedesátých, neračte zapomenout, a libra má ještě mordyjánskou sílu.)

„A – fiju – to je paleta – no nák to uděláme. Doufejme, že je ten Němčour dost zazobanej, protože musí platit taky za ty státní jeleny. – Jen se neboj, děvče, tatínek to všechno zařídí, vždyť ty jsi taková moje panenka – Dolly – nó.“

„A prosím tě, jak to chceš zařídit?“

„Copak jsem toho zařídil ještě málo, abys mi nevěřila,“ divil se Ventura poraněně, „na mě se náhodou můžeš spolehnout – to bude jako noha! Tak hele!“

Hodil před ni na stůl dopis. „Sehr geehrter Herr Währwohl,“ četla Dolly s námahou. „No ale – když já neumím německy.“ – „No tak já ti to přeložím,“ nabízel se Ventura a bral si dopis zpátky.

„Abys tomu rozuměla: Starej Bušek, Honzův táta, nám to tady vobstaral: Aby sem západní Němci a Američani a takoví jezdili lovit. Tenhleten nám sem napsal o informaci, tak já mu píšu tohle. Já nevím, co z toho Bušek má, asi za to, že to dohazuje – teda, že jó – vážený pane Währwohle – uctivě se s nima musí, kurvy kapitalistický – k vašemu – tedy – ctěnému – že ano, česky se dřív psalo ctěnému – německy jako cennému – dopisu ze dne – dovoluji si vám podati následující informace. Náš okres vsutku pořádá lovy na vysokou zvěř pro platící cizince z valutové oblasti. Jelikož v našem okrese, ve spolupráci se státní lesní správou, tento podnik teprve začíná, nemůžeme vám bohužel posloužit informačními brožurami apod., a prosím proto, abyste vzal zavděk tímto dopisem a přiloženými materiály, které, jak doufám, obsahují všechny relevantní podrobnosti. Lovy na vysokou zvěř pro platící valutové hosty zahájíme v srpnu, kdy dle platných zákonů pro srstnatou zvěř, kromě srnců, přestává doba hájení. Litujeme, že lovy na srnce se nám zatím nepodařilo zorganizovat pro začátek jejich sezóny v květnu, budete-li si však přát lovit na srnčí zvěř, do srpna to můžeme ovšem též zařídit. Zejména jest však náš okres proslulý svou zvěří jelení, kterou si vám tímto dovolíme doporučiti. Do našeho okresního města X se dostanete z Prahy – no to je tu teď vypsáný, jak může ject autem – to není zajímavý – jak znázorňuje připojená mapka. Ubytování vám bude poskytnuto ve vile, která vám bude plně k dispozici a jejíž fotografie – interiéry i exteriéry

si dovolujeme přiložit. Stravovati se budete v místním hostinci, který slyne výbornou kuchyní, anebo vám bude potrava odtud dopravována přímo do vily. V zájmu propagace našeho začínajícího podniku budete mít zvláště výhodné podmínky finanční, totiž v tom smyslu, že váš pobyt sám vás nebude na den stát více, než obnáší statutární suma, kterou jest valutový cizinec při návštěvě našeho státu povinován denně utratiti. Jelikož ovšem budete vyžadovat služby číšníka, kuchaře, průvodce, hajných atd., předpokládá se, že je odměníte odpovídajícími malými gratuitami dle vlastního uvážení. Jakkoliv naše politické zřízení gratuity nepodporuje, činí se v případě valutových cizinců výjimka.

Tarify za vlastní odstřel zvěře jsou:

Jelen	à US\$ 100–200 podle síly
srnec	à US\$ 50–100 dtto
kanec.....	à US\$ 60–120 dtto
tetřivci, tetřevi, jeřábci, bekasiny, sluky	
atd.....	à US\$ 12–45 dtto
ostatní zvěř dle dohody.	

Doufáme, že shledáváte tyto podmínky výhodnými, a těšíme se na vaši návštěvu. V dokonalé účtě – a podpis.

Tak co?“ skončil Ventura a tázavě pohlédl na Dolly.

„No, dobrý, ovšem já nevím, jak to z toho chceš financovat, přece něco musíš dát taky tý lesní správě, teď Breburda bude asi taky chtít, z nějakýho důvodu – já myslím, táto, bohužel, že to není dost.“

„Aha!“ řekl Ventura, „Ale to ještě není všecko. Kolik jsi říkala, že to tam stojí na jeden rok?“ – „Asi pět set liber je v tom prospektu.“ – „Tak to je tisíc jů es dolarů, že?“ – Ventura se uchechtl,

natočil nějaký jiný papír do psacího stroje, ťukal chvíli, pak přešel na druhou stranu stolu k Dolly a ukazoval jí další text či dopis.

„To mu tam vložím jako extra.“ Pak ukazoval dceři na jednotlivá slova a hbitě překládal:

„Pozor! Nepřehlédněte!

ZVLÁŠTNÍ VÝHODNÁ NABÍDKA!

Organizátoři lovů pro valutové cizince v okrese X jsou schopni zvlášť vybraným zákazníkům, a to vám, pane Günthře Währwohle, nabídnout neobyčejně vzácnou a jedinečnou loveckou příležitost, totiž lov NA MEDVĚDA. S ohledem na vzácnost šelmy a nutná bezpečnostní opatření atd. jest naše nabídka též FINANČNĚ A JE-DINEČNĚ VÝHODNÁ.

vlastní odstřel medvěda	US\$ 1 000
kůže medvěda (platba za stažení zahrnuta)	US\$ 500
pečeně z medvědích pracak	
(včetně úpravy a obsluhy, nápoje zvlášť)	US\$ 50
plná platba za medvědí lov.....	US\$ 1 550

PROSÍM, NEPROMEŠKEJTE TUTO VZÁCNOU PŘÍLEŽITOST!

Tak hele,“ řekl Ventura spiklenecky, „tisíc pět set padesát americejch baků ti na ty dva semestry musí stačit – plus něco pro strejčka Příhodu, jak už jsem řek, co už mám stranou. No! – Protože tohle s tím medvědem, rozumíš, to je náš osobní podnik! To bude všechno do naší kapsy, teda do tvý, abys věděla. Nikdo vo tom neví, jen Breburda, a ten musí mlčet, že na něho vím věci. – Tak! To víš, že to ten Němec podnikne, právě proto, že je to drahý – západní Němci jsou bohatý a rádi se vokazují! A na druhý straně, když mu to uděláme lacinějc než jinde, za věc, která je jinde hodně drahá, tak na to von se chytí, protože bude mít ten samej flanc

lacinějc, což nikdo neví – ale medvěda střílet, to nepromešká – tak, a je to v suchu!“ – „A prosím tě, táto, kde vemeš toho medvěda?“ – „No, vo to se nestarej, protože já už ho mám. Šťastná náhoda mi ho přivedla do ruky. Jó, a kromě toho mi teď napadá ještě něco. Tak se nestarej, Dollinko, táta všechno zařídí.“

XVI

Teraz už je neni na svete žiadna poctivosť. Skôr to bolo tak, že ten gróf vo svojom zámku vládol, a ako chytil zlodeja – už s ním na čagan! Ale teraz už je neni také, ako bolo predtým, lebo sa zahniazdila veľiká nepoctivosť aj cigáňstvo a gróf už žiadnej moci nemá, že aj kravy pase. Ako aj ja. A to je taká istá vec, že sa teraz všady priveľa kradne, lebo, ako tí Čechúni hovoria: Esenbé jde s lidem, my krademe s klidem. Jaj, bože môj! A nič si nepomôžeš. Čo som ja už veľa vecí vypožoroval, lebo ma majú za sprostého, a tiež som okalečený a že som tým čordášom, a tak na mňa nedbajú a správajú sa pri mne, ako by som tam ani nebol. Hoci aristokracia nemá žiadnu vážnosť. Ako keď som kravy pásol pri tej Kalvárii. Lebo tuná pri meste je taký kopec a ten sa volá Kalvária. A na vrchu toho kopca je taká kaplnka alebo malý kostol, čo sa práve volá Kalvária, lebo v nej je umučenie Krista Pána. A po celej ceste hore do toho kopca sú rôzne štátuje nábožné, dosť veľké, drevene, maľované, ako sa povie že krížová cesta. A tiež tá Panenka Mária sedmibolestná pod takou strieškou, al'bo malou kaplnkou. Čo hádam za starých časov sem ľudia chodili sa modliť aj na procesiu, lebo to ešte nebol ten vedecký ateismus, a tak sa nebáli. A na tej Kalvárii ráste dobrá trava a tak tam vyháňam tie svoje stračeny. A čo som raz tam tiež bol, kravy sa pásli v tej stráni a ja som sa posadil u tej štátuje, u Panenky Márie sedmibolestnej, zozadu čo je v tom takém oném domčeku, aby na ňu nepršalo, tak o ten som sa oprel, čo som aj musel usnúť. A teraz sa obudím, lebo čujem hlasy, a v tom domčeku, zo zadnej strany, čo aj ten je drevený, je taká dūra, od suku vypadeného, tak tou som sa aj pozeral, tej Panenke Márii pod pazuchou, kto že to

tam hovorí. A tam boli ten pán súdruh Ventura a s ním ešte druhí dvaja pánovia. Toho jedného som poznal, to bol ten pán Juro, čo je nášho pána súdruha Venturu barát, ako sa povie priateľ – on sa volá Juro, hoci je to aj žid, lebo kvôli tej sionistickej bande zapredanca Slánskeho, ale je to na nem vidieť tak isto, keď v Československu nieto Arabov. A ten tretí mal okuliare. A súdruh pán Ventura tomu okuliaristému povedajú, že čo myslíte, pán profesor, al'bo súdruh, už nepamätám. A ten pán súdruh profesor hovorí, že vraj – no, zaujímavá ľudová barokná pietá – o tu hádam, by mohol byť záujem. (Ale keby sa vám, drahí čtenári, nepozdávalo, ako že si to tak dobre pamätám, takú reč učení, keď som sprostý, a to že teraz pán súdruh Kresadlo, ten oný regéníró, nedobre urobili, tak ja mám za to veľmi dobrú pamäť na niektoré veci, hoci aj nemusím všetkému rozumieť, čo ja počujem, ako už to, pravda, ten doktor úr povedali Sentenskému, že vraj scatter.) A hovoria teraz pán súdruh Ventura: A koľko myslíte? A ten súdruh v okuliaroch povedajú, to že sa ťažko dá stanoviť pevná cena, to že záleží tiež na móde a ako ide trh. Najlepšie by asi bolo to dostať na aukciu, ale to neviem, ako by sa urobilo po technickej stránke. A teraz zasa hovoria ten pán súdruh Juro, vraj, by sa dalo zariadiť, hlavná vec by bola ju dostať von. A teraz hovoria pán súdruh Ventura, že profesore, tuná sú ešte iné štátuje, buďte taký lúbezný a choďte aj tých oceniť, či sú voľačo cenné – už ten odišiel a teraz hovoria pán súdruh Ventura pánovi súdruhovi Jurovi, ale Juro, ako by si to urobil – a ten hovorí, nestaraj sa, budeš skoro starý – len zorganizuj transport a ja už s tým pojednám – peniaze uložíš pre Dolly v Camfordu v banke u Barclay's, a môže tam kišasoňku robiť, už sa nemusí hanbiť, že je z chudobného socialistického štátu, takto v tom zmysle, hoci aj po čechúňsky – a že ja si strhniem len tú svoju komisiu – spoľahni sa. Len kým to tam bude, bo ja s tým nechcem nič mať, to je tvoja

robota ju tam dopraviť. Ale že do kedy by to bolo, starali sa pán súdruh Ventura, ja to potrebujem chýtro, kým začne školský beh. No, povedajú ten súdruh Juro, to bude záležať hlavne na tom, aby si ju tam dostál. A tiež sa to musí synchronizovať, aby to bolo tam, čo ja budem cestovať za obchodom, v tom istom meste a zemi, to ja ti ešte poviem aľbo vzkážem, ty sa len postaraj, aby som ju tam mal. A potom ich zavolať ten profesor, tak za ním aj odišli.

Ešte neboli preč ani pôl hodiny, čo sa priserú zasa druhí somári, v tom starom aute, čo ho má ten cigáň Biháry, bas meg a kečkét. No, ja som tam zostal skrčený za tou Panenkou Máriou, lebo som ich videl, ako prišli, zarazili a vyliezli a hybaj hore k tej kapľinke, čo som za ňou sedel. Kravy zatím odišli na druhú stranu kopca a pes Bodrik s nimi, preto nešteká. A ten druhý chlap, to bol ten istý, čo mi tú fotografiu tej Venuše ukazoval, či by som vedel, kde je. Ja na moju dušu, že som vedel, len že sú tam k nej tajné dvere, čo hádam ten gróf chodil trtkáť, aby grófka nevedela, aľbo dačo také, a tú štátu tam potom tiež ukludil, aby nebola na rane. No nič. Idú do stráne a hovoria, cigáň a oný páňko, a čujem, po maďarsky. Hoci so mnou on hovoril po čechuňsky, aj mu dobre išlo. No, čo je toto také? Tak došli a zastavili sa zasa pred tou Panenkou sedmibolestnou. A ja, pravda, po maďarsky viem dosť dobre, však naša dedina bola na pôl maďarská, hlavne než tých židov zobrali, čo mi niekedy ani slovenské slovo na um nepríde a poviem maďarské, tak to pre mňa nebol problém. – A cigáň mu ukazuje tú Panenku Máriu a ten len pokyvuje. A že vraj, že dobre, že to všetko kupuje – ale loď že ide už za týždeň, tak nech sú pripravení – no, ako som povedal, žiadna poctivosť už svetom nepanuje, lebo všetkí kradnú, aj cigánia. Čo sa týka tých samotných cigánov, no to sa človek ani tak nečuduje, však to samotné slovo, že cigániť, to pochádza od nich, a tiež sú menejcenná rasa – hoci teraz sa to už hovoriť nesmie, ani o ži-

doch, a hovorí sa miesto toho, že sionisti. Čo ich, cigánov, aj Nemci zobrali do koncentrákov a krmili ich tam salámom zo židov a to je istá pravda, lebo mi to povedal jeden človek, čo bol v tej revolučnej garde, a z tej on bol zbraný ku ŠtB – tak ten bol tiež v koncentráku nemeckém, kvôli šmeline, lebo on bol pôvodne mäsiarom – ale sa mu odpustilo, lebo nemal zamestnancov, aji po vojne že už nechcel tým mäsiarom byť, a tiež, že preukázal horlivosť pri likvidácii triedných nepriateľov, čo ho aji k tej štátnej bezpečnosti zobrali. A ten hovoril, že v tom koncentráku ho, ako mäsiara, zobrali a že naozaj ešte s druhými robil zo židov salám a také veci, a tým pak krmili cigánov. Aji z nich vyvárať sádlo a z toho sa vraj potom robilo mydlo aji hádam pre árijcov, lebo sa im nepovedalo. A ten oný, ten mäsiar bývalý, nám hovoril, že človek je veľmi ako prasa, že je to až čudné. A priznal sa, že on tiež jedol ten salám židovský, aji iné mäso, aj na barák kamarátom tajne prenášal, lebo ich v tom koncentráku veľmi špatne krmili. Ale to som odbočil.

Ale z toho nad slnko jasnejšie vyplýva, že aj cigáni, aj židia sú menejcenné rasy, lebo z jedných sa robil salám a tí druhí to aj žrali. Hoci aji ten mäsiar árijský a jeho kamaráti ich žrali tiež, ale to bolo z núdze.

A preto ja vravím, že sa tak veľmi nečudujem tým cigánom al'bo tomu súdruhoví pánu Jurovi, ale že sú v tom namočení tiež árijci, ako pan súdruh Ventura al'bo ten Maďar, to som sa prekvapil.

Ale ešte viac som bol prekvapený, keď gu mne prišiel raz večer opäť pán súdruh Ventura s tým profesorom a priniesli mi fľašu a či sa môžu pozrieť po zámku, vaša grófska milosť – to oni si tak robili legráciu zo mna, hoci som teraz aj naozaj gróf a oni to vedia. – No, vravím reku, nech sa páči. Tak oni schodili zámok hore dole, krížom krážom, aji si šuškali a ukazovali rôzne veci, ale, povedá pán súdruh Ventura, že to až pozdejšie, ja musím vopred toho nášho

originála na to pripraviť, aby nebol bordel – čo som sa aj čudoval, aký originál a aký bordel – a potom odišli a na schodoch hovorili, že vraj aká je to škoda, že tá Venuša je tuná v zámku neni, keď jej posledné stopy vedú sem – to že by bolo, taká vzácnosť! Ale na to tajné pero za zrkadlom v mojom spálni, na to neprišli – ako ani ja za koľko rokov, čo som bol grófom a čo už som tam býval.

Tak teraz na mňa a na tú moju Venušu sú vysadení dvaja, aľbo dve partie. Pán súdruh Ventura s tým Jurom a s tým profesorom a ten Maďar s Bihárom a s tými druhými cigánmi. Ale já im ju nedám! Nech si kradnú štátuje u kostola a nech sa podelia, ako chcú aľbo nechcú, ale moju Venušu Ilonu im nedám! To by som radšej ten zámok zapálil.

XVII

„Cože, doktore, co to říkáte? Že zmizely všechny ty sochy na Kalvárii? – Prosím vás? No copak, tyhle věci se u nás běžně kradou, to je fakt – prej se i vyvážej za hranice – no, když na to nikdo nedbá – to je pak těžký. On se stejně předseda Ventura dával v poslední době opakovaně slyšet, v hospodách a vůbec, že by se ty sochy měly odstranit, protože představují opium lidu. Že vevnitř v kostele je to něco jinýho, protože v našem státě máme svobodu vyznání, ale venku, na kopci, to že prej je provokace. No, někdo mu tam namít, co ty sochy na Karlově mostě, tak von hned, že ho dá zavřít pro provokaci a náboženskou propagandu.“ Dřevorubný profesor se bujaře zachechtal. Přišel zase na trakci kvůli plotýnce a visel teď za nohy v doktorově „mučírně“. Čekárna byla toho odpoledne kupodivu prázdná, a tak doktor stál ve dveřích a bavil se s pacientem. Nyní odušil: „No, ale to já nemyslím, že by je uklidil jen tak, do muzea nebo i na palivo nebo něco, protože to by byla moc velká námaha a na co by to dělal? Ledaže by je sám chtěl prodat, původně, protože jsem za ním odpoledne byl,“ – (doktor byl zkontrolovat medvěda, jestli ho už průjem definitivně přešel) – „a ten vám nadával jako špaček. Najednou mluvil vo rozkrádání národního majetku a ničení kulturního dědictví – až jsem se sám překvapil. Tak počítám, že to asi ukrad někdo jinej. Od něho to taky vím, že sochy zmizely, jinak já tam celej čas nepřídú. Hlavně ho mrzí, že neví přesně, kdy se to stalo, protože pro něho je to taky z ruky, jezdit to tam hlídat.“

Dryokopický vzdělanec se opět zasmál: „No jo, to víte, to jsou teď naši páni, těm není co věřit. Ty berou na hůl nejen nás, prostě občany, ale i jeden druhýho. Jak to správně napsal Theognis:

Allélús apatósin ep' allélojsi gelóntes
út' kakón gnómás ejdotes út' agathón.
Médena tónde filon pojeu, Polypáide, astón
ek thýmú chrejés hejneka médemiés.
Alla dokej men pásin apo glóssés filos ejnaj
chréma de symmejxés médeni méd' hotiún
spúdajon; gnósé gar ojzýrón frenas andrón,
hós sfin ep' ergojsin pistis ep' údemiá,
alla dolús, apatás te polyplokías efilésan
hútós ós andres méketi sódzomenoj.“

„Profesore, vždyť vy víte, že já nemám klasičák – a i kdybych ho měl; to se naučí natrvalo jen takoví podivíni jako vy.“

„Ahá! No, to promiňte, vy jste takovej sympaták, člověk to u vás jaksi předpokládá. No tak, jak bychom to přeložili? Tak zkusme:

Navzájem podvádějí se a posměch ze sebe tropí,
aniž by rozpoznali v mysli své dobro a zlo.
Nikoho z občanů těchto si, Kyrne, přítelem nečin
upřímně, pro žádnou věc, pro žádnou potřebu svou.
Ale zde se jim všechněm jen řečí přítelem býti,
s nikým a nikterak však pro žádnou nespoj se věc
vážnou: neb potom vždy poznáš jen zhoubnou
mysl těch mužů,
že se jim v podnicích všech nemůže věřit nic,
ale že šalby a klamy a pletichy milují vždycky
mužové, které už víc nemůže zachránit nic.“

„Pěkný,“ chválil doktor, „to jste dobře zaimprovizoval.“

„No, abych se přiznal, já už jsem to kdysi přebásnil, ovšem zapomněl jsem to, aspoň vědomě, a teď se mi to jako vybavovalo; proto mi to šlo tak rychle. Ale nebylo to přesně, jak jsem to prvně sesmolil, to vím. Dokonce mi teď ten poslední pentametr vyšel s rýmem, leoninskej, hehe. To ovšem náhodou. Ale doktore, povídám, není to přesně vono? To je vidět, jak lidstvo málo pokročilo za těch – kdypak von to byl živej, ten starej Theognis? Kolem roku pět set před Kristem, jestli se už nepletu. Já –“

Vtom se ozval venku jakýsi křik a rámus, rachotil motor nějaké staré plechárny, do toho křik, kvílení, brebentění v neznámém jazyce, načež se rozletěly domovní dveře, pak dveře čekárny, a cobydup vtrhl do ordinace početný zástup svátečně oděných cikánů a cikánek, které kvílely zejména hlasitě a hystericky. Dva cikáni polo nesli, polo táhli třetího, který byl modrý v obličeji a chropěl. „Jaj, pán doktor, báro pristýžis! Veliké něšťastie!“ Doktorem jako by projela elektrická rána. Téměř, vyskočil vpřed – ale pak se upamatoval. „Moment!“ vykřikl a rychle odvažoval klasického dřevorubce, „musíme to dneska zkrátit, mám tu náhlou příhodu, kdoví, kdy bych –“

A hned k fialovému cigošovi. Co se stalo? Z ječení cikánů jeden přes druhého, což bylo ztíženo jejich východoslovenským dialektem, rozpoznal doktor, že cikáni měli nějakou žranici a že fialovému uvízla v krku zřejmě nějaká větší kost. – Co taky musel žrát jako dobytek, hovado cikánský!

Teď ale už byla drahá každá vteřina. Cikán se dusil, mohl co nevidět zaklepat pomyslnými orientálními bačkorami. Hlavní teď byl vzduch, tahat kost se musí až potom. Doktor vyrval nosičům z fialovělou oběť a mrskl s ní na operační stůl, který, jak víme, se nedávno stal jeho medicko-anetickým ložem nadivoko svatebním. Cikánek byl muší váha a doktorovi dodalo vědomí fofru neoby-

čejnou sílu – ani ho necítil, jak ho přenášel přes ordinaci. Lamentující indičtí nomádi následovali: „Jaj, jaj, jaj, báro pristyžis, dad the daj devleske, láči mascháři, helfer amenge, báro bibacht, báro pristyžis!“ – ale doktora to ani nerozčilovalo. Vydrápal ze skříňky skalpel, ani neuvažoval, jestli nejvhodnější, a honem!

Položil zřítlocího cikána na záda a zvrátil mu hlavu. Na hubeném krku vyvstal ohryzek, jaksi indický, na způsob Mahátmy Gándhího. Doktor se postavil zprava ke stolu a levou rukou zafixoval hrtan, aby mu neklouzal. Volným ukazovákem vyhmátl zářez mezi štítnou a prstencovou chrupavkou. Potom nasadil skalpel a prořízl kůži ve střední čáře krku od horního okraje chrupavky štítné až nad první tracheální prstenec.

Cikáni zařvali: „Jaj, jaj, jaj, pán doktor, oni nám chcú zamordovat nášho Lájoša!“ – „Mlčte!“ zařval doktor tuším hlasem a cigoši se snad lekli, neboť na okamžik zkameněli a zmlkli.

Tento okamžik doktorovi stačil. Roztáhl přetátou kůži prsty levice, nasadil nůž těsně při horním okraji prstencové chrupavky a opatrně, aby neprořízl cévu arteriam cricothyreoideam, protal ligamentum conicum vbodnutím asi na půl centimetru. Žádná krev nevystříkla, artérie zůstala netknutá, tudíž doktor skalpelem šmik, šmik – rozšířil díru lege artis na předepsané dva centimetry. Zákrok byl hotov dříve, než bys řekl Molotovovo hovno. Než mohli cigoši spustit své lamentační pléno, že jim, dad devleske!, o doktoris, az oroš úr, podřezali Lájoša, začal podřezaný fialový nebožtík hvízdavě dírou dýchat a zvolna nabývat původního zahnědlého koloritu. Doktor někde vyhrabal laryngologickou kanylu a zavedl mu ji do díry na krku. Lájoš se posadil s vděčným úsměvem a snažil se cosi sípat. Sahal si špinavýma rukama ke krku. „Dáš ty pracky pryč!“ křikl doktor. Jak dřív lamentovali, teď zase jásali a chválili. „Počkejte,“ křičel doktor, „eště musím vyndat tu kost. Tak kdybyste

tady přestali zaclánět, soudruzi, a odebrali se laskavě do prdýlky, tedy do čekárny, něch sa páči!“ Cikáni se ale vůbec neurazili, kupodivu hned poslechli, svolávající na doktorovu hlavu všechny druhy požehnání.

Doktor pokynul Lájošovi, posadil ho do svého zubařského křesla, podíval se mu do krku a zaklel: Zachránit cikána před udušením bylo vlastně hračka: šmik, pich, šmik, šmik, i když pro laika to vypadá dramaticky. Avšak vlastní operatio průserária, jak kdysi říkali medicí a po nich často celý život doktoři, neboť dítě jest otcem muže, začínala až teď.

To hovado spolкло celý vepřový či jaký obratel, který nyní vězel za kořenem jazyka v pars oralis pharyngis a zacpával společnou pars laryngea pharyngis, takže do laryngu horem původně nešel skoro žádný vzduch a Lájoš se dusil. Obratel ovšem se pevně držel svými nožičkami, zvanými učeně processus neboli výběžky, a už se jimi zadíral i do epitelu. Kruciprdel! Doktor se teď potil. Aspoň v poslední době dost vyhrával, teď se zdálo, že ho zlomyslní plivníci tlačí do kouta. Zkoušel různé kleště, mezi nimi i pelikána – soudruzi máchologové, dávejte pozor na řešení své hrozné záhady! – a jenom se modlil, aby mu obratel nějak nevyklouzl dolů. Lájoš krvácel z díry po koniotomii a zaprasoval doktorovu i vlastní košili. Jak se tak potil nad hekajícím Lájošem v krvavej košulce, působil doktor dojmem nekompetentního řezníka, který si někde v Horní Prdelánii koupil diplom za deset kilo zrzavých hřebíků a nyní zabíjí a mrzačí primitivy v nějaké podobně zaostalé společnosti, např. ve Velké Británii, protože do civilizovanějších zemí si netroufl vylézt. Konečně se mu po četných a marných pokusech podařilo chytit vepřovou verteburu zvnitřku, za ten jako kroužek, teď jenom jak si poradit s vadícími výběžky. Doktor s obratlem jaksi pootáčel, jako by s ním kráčel po stěnách jícnu, kousek po

kousku – ještě, ještě – svatá Panno! – a už doktor držel oslintaný a zakrvavělý prasečí obratel před usazenými orientálníma očima těžce zkoušeného cikána. – „Tak! – ale prosím tě, jak jsi dokázal tohle spolknout!?!“ – Otázka pouze řečnická, neboť vzduch dosud nešel cikánovi na hlasivky. Ale tomu brzo odpomůžeme. Vytáhnout kanylu, sešít, obvázat – buď rád, cikáne, žes ještě naživu.

Doktor ovšem nebyl tak naivní, aby si myslel, že to byl on sám, kdo zachránil cikána před pohraničními červy. Známa, snad automaticky se nabízející představička doktora jako neohroženého bojovníka se smrtí, který zmáhá zubatou, je fantazie laická, neprofesionální, vysoce nevkusná a mnohem necudnější než ta nejperverznější pornografie. Co si budeme povídat, už vůbec o tom mluvit působí rozpaky. To, a zlatý ruce. Ale rád doktor byl, to byl. Jenže všechny formy lidského štěstí a spokojenosti jsou pomíjivé.

Právě když dával Lájošovi poslední instrukce – podle svého zvyku vysvětloval, co se vlastně stalo a co on, doktor, provedl za zákrok – dělal to tak vždycky, pokud to dovolovala povaha věci a inteligence pacienta – a když ho zval na příští týden na kontrolu rány – otevřely se dveře a do nich vstoupil uniformovaný esenbák. „Vy jste Lájoš Balogh?“ – „Hej, pán kapitán.“ (Policajt byl jen nadrotmistr.) „Tak půjdete se mnou.“ – „A proč?“ – „Zatýkám vás pro podezření z rozkrádání národního majetku.“

Ale to už bylo na doktora moc. Pokročil kupředu: „Počkejte, soudruhu. Tady ten soudruh cikán – tady ten soudruh není schopen zatčení, neboť právě prodělal emergentní koniotomii s následnou extrakcí porcinní vertebry z pars oralis laryngis, která okludovala pars laryngea pharyngis za účelem iminentní asfyxie.“ – Doktor věděl, že lékařský žargon u většiny lidí vzbuzuje posvátnou úctu, a tedy ho použil, k tomu ještě v kombinaci s úřední papalášštinou.

Byl nervózní a jaksi se mu to komicky přehnalo, ten soudruh cikán a za účelem asfyxie. Na druhé straně ovšem, může to také vyvolat v naslouchajícím pocit méněcennosti a tím agrese primitiva, kterému okolnosti dávají nad vzdělancem nějaký druh moci, např. Pavlu Řehořovi pozice autora kritického sloupku nebo pologramotnému kravaři postavení kaprála u vojště. Tento úkaz platí obecně na vojně, když nastoupí vzdělaní rekruti, ale v totalitních režimech a v určité části exilového tisku se uplatňuje i za okolností civilních. Šlo tedy - v případě doktora - o taktiku riskantní. Policajt však aspoň nevěděl, co by měl dělat. Teprve teď si doktor všiml, že čekárna je plná uniformovaných esenbáků, mezi nimiž se civilně tyčí Breburda a Ventura. Cikánky už opět hlasitě vyly a pokoušely se objímat nohy policajtů. „Petře,“ vykřikl doktor, „tohohle nechte dneska bejt. Já jsem ho vytáh hrobníkovi z lopaty a vy už zase na něj házíte psychickou zátěž. Esli vám tam umře, tak já vám žádnéj falešnej smrták nepodepíšu.“ To byla odvaha lví, ovšem, pravda, báťuška jasné slunéčko již nesvítilo, a tak to s určitým rizikem šlo.

Ventura se zarazil. Zvěsti o propouštění sadistických policajtů k němu již docházely, doktorova odvaha ho mátlá, domníval se, že by pro ni mohl nejspíš mít nějaký jemu dosud neznámý konkrétní důvod. Nakonec rozhodl: „Breburdo, vem dneska jen toho Biháryho.“ Breburda kupodivu uposlechl, policajti odvedli stařešinu Biháryho a ostatní cigoši odjeli v jeho starém citroënu, který snad také kdysi ukradli zamordovanému kopečkáři. Auto bylo jako hrom a drobní cikáni se tam všichni vešli, snad deset lidí, včetně nedávného utečence z hrobníkovy lopaty. Ženy hlasitě naříkaly a lamentovaly, což působilo spíš protivně a směšně než co jiného. Jejich vyty v dáli postupně sláblo, až nakonec, po dlouhé době, přece jen zaniklo.

XVIII

„I am sorry,“ řekl Jim nešťastně. Ležel nahý vedle Dolly, která měla toho dne zrzavou paručku a odpovídající chomáček na mons pubis, z čehož, jelikož to víme, vyplývá, že byla nahá taky.

„Sory, jũ ár sory,“ vztekala se Dolly českou, ale plynou angličtinou. „Dzäts ól jũ kn sej jũ ár sory! Jũ bástrd! Aj khánt ívn sej jũ fakyn bástrd, bikhóz dzäts igzäktly hwot jũ ár not! Šejm on jũ! Áj wudnt májnd iv jũ wér adzrwájz e dýsent fela. In dzí ould dejz jang phípl jũzd te gou aut tegädzr end thókt poetry end filosofy end tsingz end wér häpy. Bat jũ, jũ ólweyz thók sex end sex end sex end when it khamz te it its skutek utek, az wí sej in ček. Jũr lájk dzt bástrd in dzt stjűpid Slouv-k džouk, dzej áskt him hou meny thájmx hí khud dũ it, end hí sed devet razy po tri razy a nad ránom eště raz. Bat it woznt twenty sevn gouz end wan mór in dz móning, twoz hí můvd hiz árs twenty sevn thájmx end khejm lájk e blady bástrd. Bat jũ khánt mänydž ívn dzous twenty seven tsrasts ajdzr. Áj wandr hwedzr ól jũ Íngliš phípl ár lajk dzät. Dz khůl Ínglišmen! Máj árs! Its nou gud widz jũ. Jũ werk mí ap end dzen jũ khánt finiř dz džob. Hwot sort ev män ár jũ enywej?“

Jim byl tak překvapen, že se nemohl ani hnout. Věděl o sobě, že nevyniká zvláštní výdrž, spíše naopak, ale Dolly se to zatím nezdálo vadit, nebo aspoň ne moc. Kromě toho věděl, že v této společnosti mládeže šilhající po Západě má zvláštní cenu už tím faktem, že je skutečný Angličan, nehledě k tomu, že nosí ve své kapse pomyslný zlatý klíček od železné opony, kterým může otevřít cestu ke svobodě téměř komukoliv dle vlastního uvážení, zejména ovšem ženám, a že Dolly má všechny důvody se domnívat,

že touto kandidátkou je ona sama. Tyto jeho vlastnosti, jak jednak věděl, jednak intuitivně tušil, vysoce vyvažovaly jeho nedostatek sexuální atletičnosti, neboť většina ženských na to vlastně ani tak moc není, a pokud tvrdí opak, je to spíš záležitost konvence či módy v dnešním přesexualizovaném světě. Jsou ovšem výjimky – a v ženských se nikdo nevyzná, včetně nich samých.

Nežli si však Jim vymyslel nějakou odpověď, vymrštila se Dolly z kutlochu (byla to ta komunální ložnice ve mlýně, jen štrozoky, polštáře atd. na podlaze, ale byli tam tuto sobotu sami), a posupně pohazujíc řadry, dala se na pochod ke dveřím. „Where are you going?“ otázal se Jim s nejnapiostí frustrovaného milence. „Teheve šaur,“ odvětila Dolly štěkavě. Jim se poněkud uklidnil. Ovšem, po souloží se lidé sprchují, don't they, to je normální. On sám by se vlastně taky měl vysprchovat – ale. Jak totiž možná nevíte, Angličani jsou většinou velicí špindírové, což je asi dáno jejich vlhkým, větrným, ne sice opravdu studeným, ale lezavým klimatem, a studenými, vlhkými příbytky. Američani se naopak máchají pořád, taky Australani atd. Tudíž to bude asi podnebím, a ne genetikou či tradicí: V bývalých koloniích je sice hodně imigrantů, ale základní kulturní tón je pořád anglosaský. To sem však vlastně nepatří.

Za nějakou dobu se vykoupaná Dolly objevila zabalená v osušce a s lysou hlavou. Takto bez vlasů vypadala jako panna z výkladu, když se mění tzv. aranžmá, což snad mohlo mít pro někoho i určitou perversní sexuální kvalitu. Dolly odložila použité paručí do zásuvky, vyndala si jinou, blondatou sadu, kterou si před Jimem bezostyšně přilepila, a pak se začala oblékat. „Where are you going?“ ptal se opět Jim a sám si uvědomoval trapnou nejnapiost své otázky. „Do prdele!“ odsekla Dolly. – „But honestly, where are you going at this time of the night?“ ztrácel Jimmy důstojnost. „Áj tould jů didnt áj,“ řekla Dolly pohrdavě. „Ájm gouing samwhér.

Jůžuely phípl gou samwhér, dount dzej? Ájm gouing samwhér whér dzér ize Män, ivje hävte nou, Džimy bój.“

Dolly dokončila oblékání a vyplula z ložnice jako válečný křižník. Za chvíli bylo slyšet startování Jimova forda a jak potom odjíždí.

Ale kdyby byl mohl pozorovat, co se dělo v doktorově domě, měl by býval Jim značné zadostiučinění a morální triumf. Ačkoliv byla už dávno noc, doktor ještě nebyl doma. Dolly si otevřela vrátka do zahrady a chvíli se tam poflakovala a nudila. Konečně se ozvalo známé pukání mopedu a doktor zastavil u svých dveří. Dolly mu radostně vykročila vstříc, ale zarazil ji jeho unavený a zlovolný pohled nad neholenou bradou. „Já jsem dneska smrtelně ubitej, holka, já na to nemám ani pomyšlení.“ Bylo to takové nemilosrdně věčné, jako by odmítal podomního obchodníka. Nicméně ji pustil dovnitř. Dolly, poněkud znejistělá, tiše vstoupila. Doktor šel rovnou po schodech nahoru a prázdnými pokoji do své ložnice, aniž si jí všímal. Dolly, domnívající se, že si to rozmyslel, ho následovala. Doktor, jako by tam nebyla, se posadil na postel a zouval si botu. Dolly, domnívající se, že ji snad přece chce, vztáhla s tázavým pohledem ruce ke knoflíčkům na své blůze. „Hergot!“ vykřikl náhle doktor jako blázen, vrazil nohu do rozšněrovaného střevíce a padal po schodech dolů a zadními dveřmi do zahrady. „Édo, Eduarde,“ slyšela ho volat. Sešla dolů, právě když se vracel, s radostným výrazem a s kohoutem pod paží. „Eště je živej,“ hlásil radostně. „Ale už málem! Já blbec jsem ho zapomněl zavřít. No pojď, pojď, Edáčku, pojď, kamaráde, pojď na bidýlko, pojď spát.“

Vrátil se a narazil na Dolly. „Doktore,“ koktala – teprv teď jí napadlo, že mu říká jen „doktore“, že nezná jeho jméno – „Doktore, co je, co se stalo?“

Na ta slova se stalo něco, co Dolly nečekala a co jí jako možnost u klidného, věcného, málomluvného doktora nikdy nenapadlo: Doktorovi tak říkajíc vytekly nervy. „Co se stalo?!?!?“ zařval najednou nepříčetně, až Dolly poklesly nohy. „Co se stalo?! Nic se, do prdele, nestalo, poněvadž tady se nemůže už nic stát – nic horšího stát. Co se stalo, je, že existuje tenhle zasaný svět! A v tom zasaném světě ještě zasanější prdeločeskoslovenská republika a v té republice tahle prdel Evropy a světa. Co se stalo?! Že vás mám všech po krk, kurvy bolševický! – A můžeš to jít vykdákat tomu tvému bláznivému, neronskému fotrovi nebo tomu hnusnému anglickému pokrokáři, co se s ním válíš – mně už je to jedno!!! Zloději!!!! Svině!!!! Já jsem byl volanej k tomu Bihárymu! Jak toho dodělali, to aby pohledal! Ale neřek jim nic! A hovno! A vydržel to! A sochy sou v prdeli! Jenže to mu nikdy nedokážou! Zmehlo vám, svině prokletý! Jste mi všichni hnusný! Zlatá mládeži posraná!!! Vysokoškoláci!!!! Kterejpak slušnej, nadanej chlapec nebo děvče někde kope nebo co, protože to plánovaný místo na univerzitě jsi mu zasedla ty svou smradlavou prdelí, mozečku slepičí?! A ještě je to vaše študium na hovno, protože vy se neučíte a žerete ty drogy, chlastáte a mrdáte za každým rohem a říkáte, že tím bojujete proti režimu – a ta slušná mládež dře! Vy jste zrušili třídy, že jo! Dyť ti tví kompaňoni neuměj ani mrdat! Ani to! Dyťs mi to sama řekla, krávo, že já jsem byl první, kterej ti to udělal pořádně – ale to ti povídám, dcerunko funkcionářská, papalajdo, se mnou máš utrum! To bys musela vidět toho cikána! Ale pustili ho! Ten vás všechny morálně převyšuje, jak to je možná lupič a vrah, vo kterym říkaj, že dokonce volupoval a zabíjel kopečkáře! Aspoň nikdy neříkal, že je to ve jménu osvobození člověka! A bylo to s vaším pozhánáním! Je to primitiv. Když vraždí tygr, tak je nevinnej, protože to je jeho přírodní instinkt. Ale ty, co mu do té arény ty křesťany

házej, ty už nevinny nejsou. A vy – vy jste všichni arteficielní – naprosto arteficielní – a proč?! a proč?! Né z idealismu, né už ani z fanatismu, to už vás dávno přešlo, až na nákou tu sentimentální nostalgii – ale z chamtivosti!!! Proč říkal tvůj fotr po hospodách, že ty sochy musej zmizet, a teď se vzteká, že zmizely?! – Myslíš, že jsem tak blbej?! Chtěl je prodat sám, to je jasný. Do ciziny! Za valuty! Ale cigáni mu to vyfoukli! Hahá! Tak aspoň jste jednoho zmučili. Ale k smrti, k smrti už si dneska taky netroufáte! Ani ho zavřít za něco úplně vymyšlenýho, protože kdoví, co von neví. A stejně nezpíval! To je chlap!!!! Už začínáte mít staženou prdel, bando! Ale to ti povídám, že ti žigola už dělat nebudu!! A kdybych si měl do smrti už jenom pohánět papuchalka, tak na tebe, Dollinko, na tebe už nešáhnu ani klacíčkem! Blázní hnusný! Krávy ze zámku! Že prej to je umělecký dílo na způsob Buñuela, jenže v realitě! To ale už je úplnej neronismus, ničení hodnot kvůli blbýmu, perverznímu, kvaziestetickému nebo jakýmu subjektivnímu, sobeckému blahu! Von je inteligent, že jó, von tajně bojuje proti socrealismu! Takovejch impotentních levejch pseudokumštýřů je na Západě plná prdel a u nás za Masaryka byli taky. Ale zmešlo vám i v tomhle! Vy jste si mysleli, že rozložíte buržoazní estetiku, a voni vám ji sem ty asijský primitivové importovali znova, jenže blbou. Některý ty mistři lepidla a nůžek prej byli i zavřený – pro nic, za nic, to se ví. Tím větší kurva je ale ten tvůj fotr, co bych se rozčiloval a vykládal!

A hele! – Esli teda potřebuješ chlapa, jestli ti ty tvý rudý plejbojové nestačej, tak ti dám radu! Jdi si do toho zámku kravínskýho, za tím pasákem debilním, za tím Janem, co se mu říká gróf! Ten tady u mě jednou byl kvůli svrabu, nevím, jak k němu přišel – ale teď už ho nemá, tak se neboj. No, a to jsem ho viděl nahýho, soudružko, protože svrab u mužů se s oblibou usazuje právě na těch nesluš-

nejch místech. A teda! Jak už jsem zkušeněj doktor, takovýho jsem eště neviděl – a to mu ležel! Vono se říká, že hrbatý a debilové jsou hypersexuální, tak u toho grófa to je holt tuplem – a vodpovídalo by to tý lidový zkušenosti. Tak si tam zajdi za ním, ten se tě štítit nebude, soudružko, ten ti to udělá krásně, to jsem jistej! Ale mně, mně polib prdel, jste mi všichni hnusný!“

Po těchto slovech vystrčil doktor Dolly surově ze dveří a práskl jimi za ní.

Trvalo dlouho, než se Dolly vzpamatovala ze šoku, který jí připravil její ideál mužné síly a charakteru. Nejhorší na tom bylo, že se vším, co říkal, vlastně souhlasila, i když se snad jaksi bála si to sama sobě plně přiznat. Snad i její anorgasmie byla vlastně způsobena tím, že se jí všichni muži z jejího okolí vlastně jaksi hnusili. Dolly byla nevzdělaná, protože z rozmazlenosti se nikdy nenamáhala učit, a nadto už chodila do škol, zničených dědem Nejedem, ale hloupá nebyla. Všechno to, co jí doktor eruptivně a surově naservíroval, jí už dlouho táhlo hlavou. Nejhorší na tom ovšem bylo, že ztratila nedávno nalezeného muže, protože, jak se domnívala, k jeho mužnosti patřilo i to, že když něco řekne, trvá na tom, protože jedná vždycky vlastně s rozmyslem či po takzvané zralé úvaze.

Dolly se svezla na práh domu a dlouho tam tupě a nepohnutě seděla jako lidé, které náhle postihlo veliké, nečekané neštěstí, např. když jim za války bomba rozbila dům a zabila celou rodinu. Konečně ji tupost přešla a Dolly se strašlivě rozplakala. Plakala dlouho, pak se, stále hořce plačíc, zvedla, nasedla do forda, nastarovala a vyrazila nazdařbůh. Řítila se po neudržovaných polních cestách s nejasnou touhou překotit se a vybourat nebo jinak zabít. Zamířila tam, kde věděla, že jsou hory, protože opět nejasně dou-

fala, že tam někde by se mohla zřítit nebo něco, nebo by ji mohli třeba zastřelit pohraničníci. Pro slzy skoro neviděla na cestu.

Náhle ji z bolestného transu probralo bučení krávy. Vzhlédla a viděla, že je u zámku. Něco ji napadlo. Ve dvou horních oknech bylo dosud světlo. Otočila a zamířila do brány dvora, již střežili gryfové. Ale opět se zarazila a vycouvala zpět. Jela ještě asi kilometr, až přijela k můstku přes potok. Již neplakala. Zastavila se na mostě, vystoupila, v záři reflektorů vozu sestoupila k zurčící vodě a umyla si v ní tvář. Pak se utřela bundou, kterou si vzala s sebou, kdyby jí bylo zima, a ve zpětném zrcátku na levé straně auta se pečlivě nalíčila. (Snad je zbytečno poznamenávat, že Jimův anglický vůz měl řízení napravo.) Poté se opět rozjela, na vhodném místě obrátila a vracela se zpět.

XIX

Jaj, čo ma nakoniec Boh vypočul, bo som sa k nemu dlho modlil, aj k Panenke Márii, aby mi poslali voľakú súcu babu. Lebo s tou mou Venušou Ilonou to predsa len nebolo také až dobré, ako už som povedal, čo je studená aj sa nehýbe a pri tom je taká priveľa veľiká a tak tými prázdnyimi očami pozerá, že je niekedy až strašno. A s kravami, pravda, to je tiež neni také dobré, najmä lebo nemajú guľatú riť ako ženy a tiež sú osraté. Čo som ja v tom zámku našiel aj také fajné rôženečky grófske a tie ja som lúskal, priveľa často, keď som s kravami chodil, aj som ich aj preto vyháňal na Kalváriu, čo tam boli tie štátuje sväté, čo ich teraz ukrádli a predali do cudziny cigáni a tým predišli pána súdruha Venturu, ako to už každý vie, čo sa on veľmi jedoval, aj toho hlavného cigáňa Biháryho dal zobrať od svojich hajdúkov, čo sa volajú esenbáci, aj mu veľa na úrade riť vyprali, aby sa priznal, ale čo on je chlap, tak sa aj nepriznal, a teraz s ním pánovia súdruhovia nič nezmôžu, ako ani s naším Jurom Jánošíkom nezmôhli. Ale to už som opäť zabehol. Ja, o čom som to hovoril – však pravda, o tých rôženečkách. Čo potom náš pán farárko vždy hovorili, keď už sa schyľovalo s tým Slovenským štátom, že vraj rôženečky, tie sú moja politika. Tak to aj ja teraz robil, stále som ich lúskal.

A na moju vieru! Nedávno sedím vo svojej spálni, už bolo tma, pravda, veľa neskoro, a tu sa Bodrik dá štekať, a už čujem, ako voľakto tlčie na tie hlavné zámecké vratá. Vravim reku, čo sa to opäť deje, možno opäť voľakí tí somári zlodejskí kvôli mojej Venuši Ilone, však ju nenájdete, jebem vám vašich sto bohov plešatých! Nu, vstanem a idem dole, okríknem psa a otvorím. Jaj, na moju dušu! Tam bola kišasoňka a fajná! Céra toho samého pána súdruha Venturu, čo

študuje v Prahe aj tu býva vo mlýne s inými tam mladými pánmi súdruhmi aji slečinkami súdružskými. A ona tam stojí pri dveroch a sa mi zdála dáka zvolňovaná, akosi čudná. A v ruke držala fľašu dáku cudzokrajnú, čo v nej bola voľaká tam goralka, čo sa hovorí aj pálené, ako som potom zistil. A hovorí mi, tak po čechúňsky, že vraj grófe, kde máš ložnici? Čo som zostal celý ako omámený a len som sa tak triasol, ani som hovoriť nemohol a len jej tak hlavou pokážem. A teraz ona ide hore, v tých krátkych sukňách, len sa jej tá riť tak premávala, a ja za ňou ako sprostý. Prídeme tám, ona se obozrie a vraví – len že ona to tak po čechúňsky povedala – vraví ona, no máš to tu aj dosť pekné, gróf, len trocha špinavé a smradľavé, ale to nič nerobí – svoj k svojmu. A teraz vraví, či mám voľakú vývrtku aj poháry, abysme sa napili na tú československú družbu, ako povedala. Čo som jej aj priniesol, aj fľašu otvoril a teraz že aj na zdravie. Zvednem ja pohár a vravím ako som bol popletený, po maďarsky, že: Egész ségedre. A čo ona sa tak divoko zasmiala a pleskla sa cez riť vraviac, že: Egész ségedre. Vravím reku, že: Tud maďarúl? A ona opäť, že nem tudom barátom, ale to sa vraj hovorí po Prahe, o súdruhuvi prezidentovi Zápotockom, že na voľakej recepcii s Maďarmi povedal že egész ségedre, čo sa aj naozaj stalo, čo je, abyste vedeli, na celú riť, al'bo po vašem prdel, ale egész ségedre, dlhé, je na celé zdravie.

A teraz sa dala piť, čo som len pozeral, lebo to som ešte nevidel mladé dievča, aby natiahovalo ako voľaký kanás. Ale som nič nehovoril. A teraz ona povedá, že mala vždy rada Slovákov, tí že vedia vždy ako sa prispôbiť, že prv, keď ich Maďari utískali, že sa držali Čechov, ale že potom, ako skoro ich Česi naučili trocha čítať a písať a rátať, tie tri základné počtové úkony, že už vraj autonómiu a Slovenský štát. Ako ale videli, že Hitler prehráva, tak opäť povstanie, aby neboli porazený štát – a teraz naspäť k Čechom – a keď sa urobil Víťazný február, tak ihneď opäť do komunistickej strany, čo skôr

boli pámbičkári, teraz sú ateisti a vždy im to dobre ide, a nie ako tým Čechúňom sprostým s jejich Masarykom osratým a že vraj nebáť sa a nekradnúť – lebo nakoniec ich to aj tak donúti, že sa aj boja, aj kradnú, a mohli to vedieť a začať skôr a mať aj väčší osoh ako aj Slováci. Čo som s ňou aj súhlasil, lebo to bola trocha aj moja história, už som povedal, lebo nech sa urobilo, ako chcelo, a keby aj čert na prasatiu chodil, ja som vždy zostal uchránený a som mal aj osoh, až som sa teraz stal grófom a bývam v zámku. Čo som jej dával za pravdu, okrem toho čítania, písania aj rátania, lebo to som sa nemohol naučiť, bár ma aj bili – čo bol aj ten učiteľ Čechúň prekliatý, taký oný – lófas a šegedbe.

Aj vravila, že má veľmi rada slovenčinu, že ju rada počúva a aký že je to lúbezný jazyk, taký že vraj panský, a aké by to bolo krásne, keby sa do slovenčiny preložili niektoré hlavné diela svetovej literatúry, ako že vraj volaký Dante, to že by chcela počuť, to že by bolo oveľa lepšie ako česky. Čo som tomu dobre nerozumel. A ona stále pila a tak sa smiala. A potom sa ma pýta, ako že ja sa volám. Vravím reku, že Jano. A ona, že, no pôjd' sem, Janíčko, posád' sa tu pri mne, aj ma pobozkaj, ty si taký pekný šohaj, takých, hovoria, majú na tých najslavnejších a najkrajších stredovekých katedrálach z kameňa vytesaných, aby im dážd' nekazil múry, keď prší. Čo som tomu tiež nerozumel. Aj vravila, ako že ja pekne voním, že vraj čosi také, bolo to ako po maďarsky, len že to nebolo, voľačo vraj lodörde lakampany. A teraz hovorí, ty si môj milý, Jano, teba som si vyvolila, lebo my k sebe patríme. A začala plakať. Pýtam sa jej, prečo že plače, a ona hovorí, že vraj šťastím – ale sa do toho tak čudno smiala a stále pila. Čo ma aj hrôza obchádzala. Ale potom vstane a vraví, že je tuná priveľa temno, aby som ešte volaké sviece doniesol. Čo som aj urobil a teraz tá ich porozsviecala a rozostavila, čo to veľmi pekne vyzeralo, v tých zrkadlách, aj sa urobilo veľa

svetla. A tu ona sa dala vyzliekať. A v tých zrkadloch bol celý ten krdel dievčenic, privela mladých ženských, do boha vela, a tie sa všetky vyzliekali, aj sa nakoniec začali ukazovať tie ženské věci, až nakoniec sa Dolly vyzliekla do hola a teraz ich tam bol celý krdel holých, čo sa viděli z rôznych strán, cecky aj rite aj ako sa povie tie lóna, čo sú ale naozaj píce. Čo som sa aj pozeral ani somár, však pravda. A na tú hrôzu som zabudol.

A teraz ona sebú švacne na tú moju grófsku posteľ a hovorí, že pojd' gu mne, zober si mňa, holúbek vraj mój cukrovaný, ty sviňa slovenská. – Čo mi bolo dobre počúvať aji s tou sviňou, lebo som vedel, že to už z nej hovorí pasia. Čo som k nej aj prilahol.

Ի տնիս ԶԵ ԶՄԵԻՐՅԱՆ ԶԻՄՅ Ի ՔԻՆՔՅԱՆ ԻՅԻ ԶՎՊԻՅ ԶԵՅԻՅՆՅ ԻՅԻՅՄԵԾԻՅԻ! ԻԻԻ, ԿՊ ԻՅԻ ԴԿԵ Ե ՈՅՈՒՅՊՐ ՈՅՅԵԻՐՈՅԵ, ԻՅՈՆ ՄՊ ՔԵՅԵՐԻ, Ի ՔԻ ԻՔ ՄՊ ՔԵՅԵՐԻ, ՔՅ ԿՊԶԻԻ ՏԵՐՈՅՊԻՐՔ Ի odór de la kampány, ՈՅԵՊ ՎԵՈՅԻՐԻ, ՔՅ ՔԻ ԵՈՅ ՈՅ ՄՔԶՅՅՅ! ԿՊ ԻԻ ԶՊՏ ԶՊՎԵ ԻԻ ԶՔԵՅՄՔ ԻԵ ԻԻՈՅՅԻ, ԶԵԼԻՄՔ, ԻԵՅՎԻԻՔԵՊԵ, ԻՈՅ ՂՅՈՒՐ ԶՊՏ, ԻԻ ԶՔՅԵ Ի ՈՅՔԵՅ ԻԻՅ ՎՊՈՒՆՅ ՄՅ ՔԻՐԵ ԶՔՈՅԶՅՊՎԵԻ.

ԿՊ ԶՊՏ ԻՅԻ ՄՅԵԻԵ ԵՊԵԵԻՐ ՔՅՅՐ ԻԻ ԵԻՏՅՐԻ ԻԻ ԶՊՏ ԻՅԻ ԵՊԵԻՐՈՅ ՔՅԿՔ, ԿՊ ՏԵՐՈՅ ՎՅԻՏԵ ԔՅԻՐՔ, ՂՅՈՔ ԶՊՈՔ, ԻԻՅ ՄԻՆՅ ՈՅՅՎՐԿԻ, ՈՅՐ ԶՊՅ ԻԻ ՄՅԻ ԶԵՄՅ ՔԻԵ ՂՅՈՒՐՎՐ, ԻԻ ԻՅԻ ՔԵՅԻԵԻՐՅ ԶՏԵՈՅԻՐ ԶՎՊԻՅՏ ԵՔՅԶՅՅՅ ԻԻՅ ԵԵՑՐՈՅԻ.

ԿՊ ԶՊՏ ԻՔ ԵՊԵԻՐՈՅ ԻԻ ՔՅՄԻՏ ԻԻ ՈՅԵԻՐՈՅ ՊՈ ՎԵՊՅԻ ՈՅՈՅ ԻԻ ՄՊՅՅ ԵԵԻՄԵԻ, Ի ԻՅՈՆ ՔԻ ԵԻԿԻՐԻ ԵԵՊՅ ՏՅՄԻՊ, ՄԻՆ ԶՊՏ ԻՅԻ ԶՊ ՄԻՏ ԻԻՔՅՅԻՐ, ՔՅ ՈՅՐՄԻՆ ԻԵՆՈՒ, Ի ԻԻՅ ԻՔ ԻՅԵՏ, ՄԻՆ ԻՔ ԻՅԵՏ, ԿՊ ԵԻ ՂՅՎՅՈՔ ՔԻ ԵԻԿԻՐԻ ՎԵՈՒՔՅՅԻՐ ԻԻ ՔՅՄՅ ԻԵԵԿԻՊ Ի ԶՎԻՄՔՅՅ

XX

„Podle gnostika Basilida,“ pravil dřevorubný profesor, „byl tento svět stvořen padlými anděly. A víte, někdy si myslím, že by to tak mohlo i být. Protože to, co tvrdí evolucionisti, že to všechno vzniklo náhodně, to se mi sakra nezdá, když vidím všechny ty příklady účelovosti a inteligence v přírodě. Na druhé straně, já prostě těm argumentům pro náhodný vznik nerozumím, třeba jsem blbej, no. Ledaže by ty náhodný procesy už měly v sobě už určitéj inherentní řád, tak jako např. v kaleidoskopu vám vznikají náhodně symetrické obrazce, protože tam je zrcadlo. Ale to zrcadlo tam musel někdo dát, taky ty střípky mezi ta skla, zařízení na jejich, byť náhodné, posouvání, tu trubičku, kterou do toho koukáte, a tak dále. Tedy: Ty vlastní obrazce, pravda, vznikají náhodně, ale to zařízení, ta vlastní mašina, ta musela být zbudována záměrně, finálně – s cílem před očima, i když proto, aby generovala náhodně symetrické ornamenty, jestli víte, co myslím. Já nevím, možná že jsem naivní – nakonec jsem filolog, a ne přírodovědec, ale mně se to celé nějak nezdá. Oni říkají, že je to obecně přijímaná vědecká teorie – no, když se něco obecně přijímá, tak to ještě neznamená, že je to správně – uvádět příklady je i nuda. Copak třeba ten Lysenko, co se to muselo donedávna v celým sovětským bloku brát jako úžasná pravda, copak to nebyla blbost – ale dokonce skutečným genetikům už dávno naprosto jasná.

Nebo třeba si vemte sám marxismus. No, to je zřejmě chybněj teoretickej systém, protože v žádným ohledu nefunguje, jak my zažíváme na vlastní kůži. A to určitě není tím, že by to nějak špatně aplikovali. Protože správný systémy – jako třeba, jak se něco

vyrábí nebo organizuje, to vobyčejný lidi aplikovat trefěj. Nebo i náký organizace z lidí, jako je třeba armáda nebo škola nebo náká fabrika – to funguje a nemusej na to bejt žádný géniové – čili, kdyby byl marxismus reálnej, fungující systém, tak by musel fungovat s těma samejma lidma taky – a je to, že. Jenže von nefunguje. Je chybnej – ale přitom velmi rozšířenej a spoustou lidí pokládanej za správnej – a jiný věci.“

„Celá současná abnormální psychologie například,“ řekl doktor, „to je asi na tý úrovni, jako obecná medicína byla ve středověku – ale přitom ty reprezentanti těch jednotlivých škol to, zdá se, nevědí a dělaj nebo se chovaj, jako by měli v rukou efektivní teorii, kdežto ve skutečnosti maj jen hrstku navzájem si odporujících fantastických ideologií – tohle je na to dobrej příklad.“

„No právě,“ řekl visící profesor, „když něco papouškuje takzvaná vědecká veřejnost, tak to eště furt může bejt blbost – na to je příkladů! – Ale co se týče toho marxismu, tedy já nerozumím tý ekonomický stránce, takže já nevím, jestli by se dala společnost efektivně řídit na těch jejich kolektivních principech, aby prosperovala – západní ekonomové, někteří tvrděj, že ne – no, já bych v tom žádnou fundamentální nesnáz neviděl – ale důvod, proč to celý nefunguje a fungovat nemůže, ten je, doktore, jinde –“

Visící profesor, neboť ovšem šlo zase o tu známou situaci, jak není těžké postřehnout či uhádnout, se zahoupal ve svých popruzích a na chvíli se odmlčel, jako by se rozmýšlel, jak své důvody či myšlenky nejlíp ztvárnit a podat. Potom řekl: „Podívejte se, křesťanství. Naprosto neagresivní ideologie. Miluj svého bližního jako sebe samého. Kdo do tebe kamenem, ty do něho chlebem. Bere-li ti kdo plášť, dej mu i sukni. Dobrořečte nepřátelům svým atd. Však se proti tomu někteří myslitelé, jako třeba Nietzsche, stavěj, že je to otrocká morálka – no, a podívejte se, co z toho lidi udělali!

Ve jménu této neagresivní ideologie mučili, vraždili, utlačovali – dodnes to někde ještě dělají! Ale přitom ta původní ideologie přece jen funguje jako jakási brzda, to vidíme na kulturách Orientu a tam, kde se křesťanského přístupu programově zříkají, jako třeba nacisti ve jménu Nietzscheho, protože právě je ta křesťanská ideologie pak ani nebrzdí, ani nějakým minimálním způsobem. Jenomže lidská opičí podstata, zlá a agresivní, pořád z té ideologické klece křesťanství utíká, nebo se aspoň uvnitř ní zařizuje po svém. Což je vlastně v zásadním rozporu s tím původním učením – no, to je stará vesta, to je jako houska na krámě, to každé vlastně ví, i když si to jasně neuvědomuje – ale ještě zaplatpámbu za to brzdění, i když nevydatné.

No, ale teď si vemte ideologii, která je agresivní a nemorální už v teorii! Diktatura proletariátu, třídní boj, třídní nenávist. Všechno, co přispívá k vítězství dělnické třídy, je mravné. Kradme nakradené. Pěst pracujícího lidu drtivě dopadne na třídní nepřátele. No, tahle ideologie, která lidskou agresivitu ani v teorii nebrzdí, nýbrž sankcionuje a rozpoutává, no, ta musí přece vést ke strašným výstřelkům! Když ani tak neagresivní ideologie jako křesťanství nedokáže lidstvo dost efektivně zadržovat. No, tak to potom vznikne příšernost, že se to vylíčit nedá, to plyne přece logicky z té ideologie. Já nevím, že to lidi nevidí, vždyť je to přece úplně zřejmé, jako houska na krámě. – No, ale ve společnosti, kde je jeden druhému vlkem, jak zní ošoupaná, i když výstižná fráze, kde se každý stará jen o sebe a o své sobecké cíle, v takové společnosti, postavené na lhaní, podvodu a agresí, v té přece nemůže fungovat nic. Jak si někdo může jen okamžik myslet, že v rámci tezí marxismu vybuduje slušnou společnost. Blbci jsou to, blbci! A v této společnosti má potom každý tuny másla na hlavě, protože aby vůbec přežil, musí se on sám chovat aspoň relativně nemrav-

ně – kdyby nic jiného, aspoň opakovat jejich ideologické poučky a soudruhovat a čestprácičkovat. A i když dělá jen manuální práci, aby se tomu všemu vyhnul, tak tím vlastně taky podporuje režim, protože dělá pro něj. Po té stránce je vlastně mravnější nedělat nic pořádného a jenom kecat, např. jako tzv. vědecký pracovník v nějaké té duchovnědě někde v Akademii, no ale kdo na to má mít žaludek? Ale doktore, vy jste to vyřešil geniálně! Doktore, exochadá se brotón ajnórdzom' hapantón, jak praví božský Homéros. Tebe já ctím nejvíce ze všech smrtelníků. Protože vy jste to vyřešil ohromně! Léčit lidi, to nemá na sobě ani mrt' anethičnosti, protože lékař léčí každého bez rozdílu, i nepřítele, a to, že léčením komunistů vlastně přispívá k upevnění režimu, to se v jeho případě dobře nedá namítnout, to zní hluše, to je nepravda, protože lékař jedná jaksi s hlubší a podstatnější úrovní lidské existence, se samým jejím fyzickým základem, kde už jsou ideologické rozdíly irelevantní, a nesmí vlastně odmítnout svou pomoc nikomu, a byl by nemravný, kdyby to tak nedělal. A že jste tady v pohraničí jako praktik, jako řadový voják zdravotnictví, že neděláte kariéru, to vás chrání i před tím plkáním a pálením svíček čertovi. Vy jste na tom po téhle stránce líp než já, i když myslím, že se víc nadřete a určitě míň vyděláváte – ale na to my kašlem! – protože já jako dřevorubec přece jen sloužím, vytvářím jim tu jejich posranou nadhodnotu, aby mohli se svým svinským režimem existovat, i když mizerně – a nadto máte jistě pocit, že děláte něco samo o sobě důležitého a cenného – já vám závidím, člověče!“

Doktor se trpce usmál. Ono to taky není tak, chtěl říci, ale pak se snad styděl nebo se neodvažoval. To, co profesor říkal, bylo snad trochu pravda, ale zdaleka ne úplná. Doktor si zase vybavil ty noční cesty do kobek – dodnes nevěděl, proč jim to nedělal nějaký jejich policejní lékař – ty umučené nešťastníky, kterým nemohl

příliš pomoci, i ty, o kterých vystavoval lživé úmrtní listy – a co například teď, už po Stalinovi, udělali s tím Bihárym, kterého v noci dovezli do Vajsgrýnu, hodili ho na zem před jeho chalupou, zatloukli na dveře a ujeli? Proč ho doktor jenom ošetřil? Proč neztropil povyk, proč neupozornil příslušné úřady, že se tady pokračuje ve stalinských praktikách? Protože se bál. Bál se, že by ho pořád nějak mohli zničit, protože neměl dost morální odvahy. Nebo například ty krávy v zámku Rozkoš. Proč už dávno neudělal nějaký gigantický alarm, nezavolał na Venturu psychiatry, nezububnoval ministerstvo kultury, zemědělství a kdoví čeho? Proč ještě dnes, ač se zaklínal a sliboval pomstu, neudělal nic s poštmistrovým odhalením, že všechna jeho korespondence z města i do města jde přes cenzuru a že jeho podání na úřady kvůli tomu zámku Ventura stopil a v zárodku zamáčkł. Proč nikde neoznámí, že provinční diktátůrek drží ve sklepních kobkách z neznámých důvodů cikána medvědáře i s medvědem? Copak to by nestačilo těm psychiatrům? Proč proti tomu všemu nezakročí? Proč se s Venturou, s Breburdou a s ostatními normálně baví, i s ním párkrát popíjel, proč mu nenaplije do očí, nevrazí mu pár facek, neskočí mu holou prdelí do ksichtu? Dokonce je s ním teď jaksi tajně a neoficiálně spřízněn, jako pralesní zeťáček, fuj! Sice už tu jeho rozmazlenou nánou poslal, kam patří, ale proč se s ní vůbec zahodil, s krávou? Protože už dlouho neměl ženskou a protože už si to móg potřeboval udělat. Proto – všechno to je z jeho opičí, podlidské podstaty. Z vilnosti a ze strachu. Proto! A tady ten uvázaney profesůrek řeční. Filosofové jsou vždycky naivní, copak.

Do doktorova zasnění zvenčí dolehl pisklavý kontratenor filosofův, jakým se tito z nějakých důvodů v Čechách často vyznačují, nevyjímaje ani mezinárodně slavného Jana Patočku blahé paměti: „Ale to jsme vlastně odbočili. Na to jsme přišli jen tím, že jsme

dovozovali, že oficiálně uznávané názory nebo teorie nemusí být proto ještě správné.

Pro mne osobně, doktore, je hypotéza, že organický život na Zemi ve své fascinující rozmanitosti vznikl náhodně, takže třeba z celého nekonečného vesmíru se tak stalo jenom tady, pro mne je tato hypotéza stejně fantastická, nebo chcete-li pohádková, jako ten Basilides. Ono sice, podívejte: Když byste měl, řekněme, en nějakých nezávislých případů, co byste věděl, že alespoň jeden z nich musí v nějakém čase té nastat (ale může jich nastat i víc), tak jaká je pravděpodobnost, že některé nastane? No, to je jistota, to je jedna, že. Ale jaká je pravděpodobnost, že nastane ten jeden určité? No, to je náký pé rovno jedna dle nákýho em. Zjednodušeně, kdyby měly ty jevy, řekněme, všechny stejnou pravděpodobnost, tak by každé měl jedna dle en, kde en je teda jejich počet. Dobrá! Tak jaká je teď pravděpodobnost, že z nich nastane aspoň jeden? No, tak! – To je suma všech těch en pravděpodobností o hodnotě jedna dle en, teda enkrát jedna dle en čili en dle en čili jedna čili jistota – že jó. To je jasný. Ale teď si představte, že by těch možnejch případů byl obrovskej počet, kterej by se nekonečně blížil k nekonečnu. Nespojitému, protože je první případ, druhý případ atd. – to je detail! Tak jaká je pravděpodobnost, že z těch téměř, prakticky, nekonečně mnohejch možností, případů aspoň jeden v tom daným čase té nastane? A tu vidíme, že ta pravděpodobnost v rámci toho celého je prakticky jistota. Ahá! Takže to, že se na naší planetě sám vod sebe, náhodně, vyvinul organicej život, to je samo vo sobě blbost, praktická nemožnost. Ale! Že z těch prakticky nekonečně mnoha světů bude aspoň jeden, na kterým se to stane, to, doktůrku, to je jistota, nebo skoro jistota. Že vy vyhrajete v loterii, to je mizivá pravděpodobnost, ale že ta loterie má jednoho hlavního výherce, to je prostě jistota. A že si to teda

na jednoho, kdo má ten los, musí nutně sednout, to je taky jistota. Jó?! Čili někde ten organickej život ve vesmíru sám vod sebe vzniknout musel, i když na každý tý planetě to samo vo sobě byla nemožnost. Ale někde se to stát muselo, a tak se to holt stalo tady na zeměkoulíce. – No, ale nad tím zůstává lidskej rozum stát, na to už nemá příměj názor neboli intuici, to mu jen tak vychází z tý mašiny jeho kalkulace! A to, já říkám, je stejně fantastická idea jako ta toho Basilida. Rozumíte mi, doktore?“

Doktor kývl, ale vlastně tomu nerozuměl. Jako spousta lékařů neměl na matyku buňky. Nechápal dost jasně postup profesorovy argumentace, jenom registroval výsledek a věřil mu, protože věřil filosofovi.

„To plyne z logiky věcí,“ pokračoval profesorský dřevorub. „No ale to vypadá, jako kdyby si někdo dělal srandu. Jako kdyby někdo ty zákony logiky nebo matematiky, ty zákony hmotného jsoucna, právě takhle vymyslel, aby to dávalo takovýhle paradoxní výsledky, rozumíte?! To už všechno se třeba dělá potom samo, ale za tím by moli bejt klidně jakejsi duch, no nomotheta, kterej by to takhle vymyslel, vlastně jakoby z hecu. – Čili – proč ne taky třeba ten Basilides? Svět stvořený svrženými, padlými anděly! Víte, mne ta myšlenka fascinuje. Já si myslím, že by to tak bejt i mohlo. Podívejte se: V přírodě se zdá bejt určitá inteligence a krása – tento svět udělaly jakési bytosti jako my, jenom mnohem inteligentnější, jako jakési Gesamtkunstwerk, taky s vědou a technologií. Já když jdu třeba někam do zoologické zahrady a vidím ty různé potvory, třeba ty všelijaký barevný papoušky, tak mám dojem, že si Bůh dělá srandu, anebo že se zbláznil. No, ale to by nemoh bejt ten křesťanský Bůh, ten je dokonalej. A podívejte se, ty inteligence, co to tady daly dohromady, ty se zdaj bejt zlovolný a krutý. Například celej ten svět tady trvá jen tím, že my žereme jeden druhýho. No,

to by se dalo přece zařídit jinak, tolik dneska víme už i my, blbí lidi – moh by mít třeba každý chlorofyl – a po prdeli. – Ale ne! Ať se žerou, ať se mučej, ať máme zábavu! Když studujete třeba hmyz, co je tam různých taktik a strategií a geniálních podvodů jeden na druhýho, ale to je jim všechno daný, jako instinkty, jako programy, to oni nejsou schopný si vymyslet – a ta úžasná krutost – to vypadá, že si to vymyslel a vložil do nich někdo jinej, ale někdo zlej! A to vostatní taky, kam se jen podíváte. Ale přitom je to všechno tak strašně krásný! Jako takový les fleurs du mal – ale ne jenom plky – živý bytosti. No – vypadá to dost podezřele – svět byl asi stvořen zlými anděly, doktore.“

XXI

51

Nikdo by ho nejmenoval, kdyby byl smýšlel jako ty.“

Herkules, jinochu, zprostil zemi strašlivých potvor, lýtých zvířat, divých loupežníků a vražedníků. Zjednal jí bezpečnost a pokoj. Za to jsou mu vystaveny oltáře. Ty chceš pro zvětšení svého jména pochodeň nevolí a rozbrojů uvrce mezi národy vlášské; za to budou zlořečiti tobě!

„Co má tedy činit člověk, chtě v prsec svých ducha mocných bohů?“

Šťastné činit, a šťastný býti.

„Šťastný býti!“ opětoval Romulus povzdechne sobě. „Šťastný býti! Šhliuse, právě toto. Zento nevhastý plamen v prsau mých vstavičně mne rozpaluge. Kde giade kvete mi štěstí?“

Kdybys od nepřestupných hor alpských až tam k moři; kdybys od soch Herkulesových až k Hyperbornům se všim vládl; zdášby plamen ten v prsau tvých vhasl? Zaucha po vládařství podobá se bezednému moři, které nikdy nenavlní, podobá se hrobu, jehož nikdy nenastíží.

„Kterak tedy mohu šťasten býti?“

Ošťastni lidi, které k tobě bohové tak

c 2

– četla⁴ Dolly nahlas z malé knížky, kterou našla v zámecké knihovně. Byla to jediná česká kniha, kterou tam našla, ostatek byl německy,

4 ... Nikdo by ho nejmenoval, kdyby byl smýšlel jako ty.“ / Herkules, jinochu, zprostil zemi strašlivých potvor, lýtých zvířat, divých loupežníků a vražedníků. Zjednal jí bezpečnost a pokoj. Za to jsou mu vystaveny oltáře. Ty chceš pro zvětšení svého jména pochodeň nevolí a rozbrojů uvrce mezi národy vlášské; za to budou zlořečiti tobě! / „Co má tedy činit člověk, chtě v prsec svých ducha mocných bohů?“ / Šťastné činit, a šťastný býti. / „Šťastný býti!“ opětoval Romulus povzdechne sobě. „Šťastný býti! Zželi

francouzsky, italsky, taky něco anglicky a pár starších knih v latině, z čehož jí by byly něco platné pouze knihy anglické a trochu francouzské. Německy Dolly už neuměla, ačkoliv to byla po nějakých třech sta let téměř druhá mateřština jejího národa, která kdysi, poměrně před nedávnem, skoro úplně vytlačila původní jazyk. Ještě starý Ventura uměl slušně německy, i doktor, jak jsme viděli, ale Dolly už místo toho uměla rusky. Tak má politická situace začasť vliv i na tak vzdálené jevy, jako jsou jazyk a jazykové povědomí. Latinské knihy by jí ovšem asi nebyly nic platné ani před školními reformami děda Nejeda, protože již dlouho předtím si použitelnou znalost latiny ze střední školy odnášeli jen nečetní excentrikové. Podobně je tomu i s matematikou a jinými obtížnými předměty, což ilustruje fakt, že na vzdělání – podobně jako na mravnost, statečnost a jiné vyšší lidské atributy – si lidstvo z valné části jenom tak jako hraje a ve skutečnosti je nebere vážně. Ono i jinak vlastně mnoho věcí v lidském životě je jenom hra. Také tohle byla vlastně hra, hra na panský život, ke kterému patří i kultura, tedy četba.

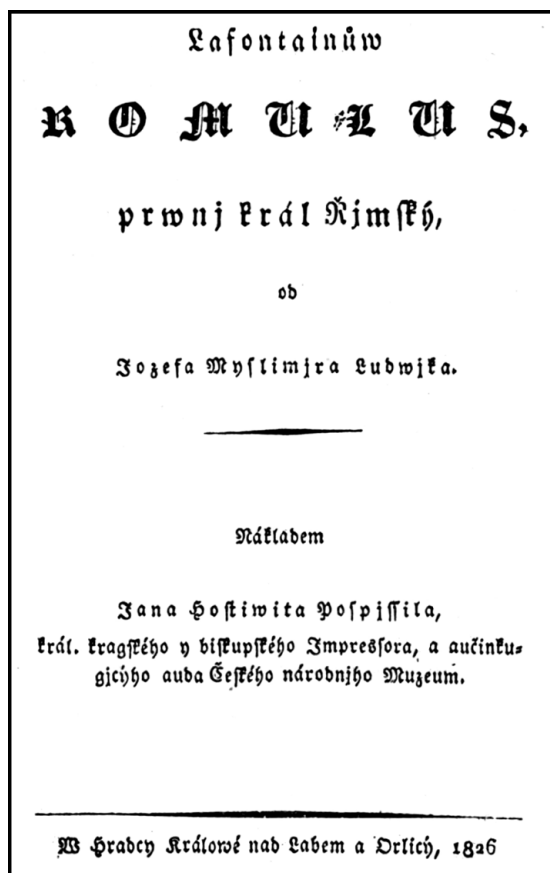
Gróf Jano ovšem číst neuměl, a tak mu Dolly předčítala z té jediné knihy, co byla k dispozici, které byl schopen rozumět, protože maďarské knihy žádné v zámku Rozkoš nebyly a slovenské ovšem také ne, neboť knižní kolekce pocházela z doby dávno před ustavením slovenštiny jako literárního jazyka. Naopak, gróf při posluhování u Němců pochytil trochu němčiny, ale tu zase neuměla Dolly. Mimochodem, nemýlím-li se, Maďaři se o svou řeč taky moc nestarali a úředním jazykem u nich byla až do r. 1848 latina.

se, právě tohoto. Tento nehaslý plamen v prsech mých ustavičně mne rozpaluje. Kde jinde kvete mi štěstí?“ / Kdybys od nepřestupných hor alpských až tam k moři; kdybys od soch Herkulesových až k Hyperboreům se vším vládl; zdajby plamen ten v prsech tvých uhasl? Touha po vladařství podobá se bezednému moři, které nikdy nenaplníš, podobá se hrobu, jehož nikdy nenasytíš. / „Kterak tedy mohu šťasten býti?“ ...

Z toho důvodu asi taky slovenština přežila, že Maďary jazyková stránka jejich národovectví začala zajímat tak pozdě.

Ale dosti planého filosofování:

Kniha, ze které Dolly grófovi předčítala, byla malého, myslím, že se tomu říká osmerkového formátu, v kartónové vazbě a nesla tento titul:

Dolly a gróf seděli v utěšeném barokně-gotickém salónku, který Dolly zbavila pavučin a prachu a kde vydrhla parkety. Gróf totiž jinak (kromě tajného pokoje s Venuší) používal pouze kuchyň a svou „spálňu“, kde i jedl a vůbec se zdržoval. Ale Dolly zde teď zaváděla kulturu a civilizaci. V krbu planul oheň, o který se postaral gróf na Dollyinu žádost, na stole svítily svíce v nóbl svícnu, který byl snad dokonce stříbrný, a na prostřeném stole byly zbytky večere na jemném porcelánu a stolní náčiní, snad alespoň postrříbřené, ne-li stříbrné. Ventura totiž zámek nevybrakoval, protože přítomnost zámeckého zařízení zvyšovala surrealisticko-buñuelovské blaho přítomnosti krav, gróf přes den zámek zamykal a v noci nad ním bděl věrný Bodrik. Anebo to spíš zatím cikány a jiné zloděje hned nenapadlo nebo co, asi se všeobecně mělo za to, že panská rezidence musela být už dávno vykradena, zvláště když teď tam byl vlastně kravín. Jano, ačkoliv se pokládal za grófa, si s těmito círáty neuměl poradit, ale Dolly se toho nyní ujala. Silně ji to bavilo, jak taky jinak, to by asi bavilo každého. Na sobě měla Dolly namodralou paručku, jež dělala dojem příslušné paruky z 18. století, zejména v tomto prostředí (odborníkovi by bylo zřejmé, že zámek je v gotice pozdně barokní). Na sebe si oblékla večerní šaty z nějakého červeného atlasu nebo co, pochopitelně tuzexového či jinak zahraničního, a ušité od nějaké té papalášské švadleny (myslím, že tito krejčíři a švadleny, kterých používá lid prostřednictvím svých demokraticky zvolených zástupců, se vyskytují či vyskytovali z nějakého důvodu hlavně na Příkopech v Praze).

Bylo však třeba obléci také grófa, který měl pouze své sešlé hadry barvy uschlého kravince – avšak zde přispěla na pomoc šťastná náhoda. V kamrlíku za kuchyní, kde snad bydleli původně nějakí služebníci (zámeček, jak víme, byl poměrně malý, nevyžadoval tedy asi mnoho personálu), našla Dolly oblečení, které nosil původně

nejspíš panský kočí. Bylo ve stylu ze začátku minulého století, tak jako se např. kreslí John Bull nebo Beethoven. Sestávalo ze zeleného šosatého kabátu, žluté vestičky z jelenice, z bílých přiléhavých kalhot starého typu po kolena, a dokonce tam stály i příslušné shrnovací holínky a visel nízký cylindr s kokardou. Kabát byl ožrán od molů jen nepatrně, což se dalo nenápadně slátat. Dolly grófa vymáchala v kuchyni ve škopku, za erotických hříček a laškování, a koupila mu ve městě sadu košil, ponožek a spodků, jakož i zatím otevřené opánky na všední den, aby nechodil bos a nemazal ložní prádlo blátem a hnojem. Plánovala také vyčistit jeho kutloch, i když jeho zvířecí smrdutost měla pro ni určitou erotickou kvalitu, jak s překvapením zjišťovala. Jako prostředku transportu používala bezostyšně Jimovu fordku, ve které od něho, resp. od sebe ze mlýna odrazila se všemi svými movitostmi, pokud je tam měla. Jim se totiž z dišperace opil do němoty a při Dollyině návratu se dosud neprobral, takže se situace k exodu znamenitě hodila.

Od událostí popsanych v kapitole XVIII uplynulo totiž už zase několik dní: Během těchto několika dní se situace mezi Dolly a Jimem stále vyhrocovala, až nakonec explodovala způsobem, jež jsme zde ukázali či naznačili.

Jim po Dollyině odchodu oné noci nedělal nic, protože mlýn byl v odlehlém místě a Dolly si vypůjčila, resp. mu dočasně ukradla jeho auto. Čech by se možná vypravil do městečka pěšky: hledat milenku, opít se v hospodě, utišit silné city ostrým pochodem – ale Jim, jako středostavovský Angličan, byl zvyklý se všude vozit a představa chůze pěšky na takovou vzdálenost mu byla nemožná či neuskutečnitelná. Když se Dolly ráno vrátila po neuvěřitelné sexuální jízdě, která daleko předčila i doktorův úspěšný gynekologický zákrok, a beze slova zalehla a spala až do odpoledne, Jim se pouze tiše trápil a neodvažoval se ztropit nějakou scénu, protože

by se tím zpronevěřil své vlastní filosofii volné lásky a sexuálního osvobození člověka, zejména pak ženy. Nicméně pozoroval s nevolí, že silně trpí žárlivostí, což pokládal za přežitky buržoazního povědomí. Dolly byla cítit chlapem, ale také jakoby chlěvem; Jim nevěděl o existenci grófa, protože kravín v zámku mu nevešel do vědomí: Buď mu to jaksi zatajili, ze známého studu před cizinci (co by si pomyslel?), anebo to sám vytěsnil jako mnoho jiných věcí, které v Československu zjistil a které mu nešly do figury s jeho marxistickou vírou. Nicméně usoudil, že Dolly tedy musela být s nějakým pasákem či venkovanem, což ho uráželo v jeho intelektuální pýše, neboť to příliš jasně podtrhovalo, na čem v těchto věcech nejvíc záleží a co on v dostatečné kvalitě a kvantitě ženám neskýtá. Nechal ji tedy být a šel chytat pstruhy do mlýnské strouhy – na mokrou mušku – a chytil čtyři malé. Když se Dolly odpoledne probudila, usmažil jí je na másle jako pozdní oběd a sám si taky vzal. Uvařil také hrnec rýže pro bernardýna.

Dolly vypadala zasněně a nemluvila. Později se šli podívat po toku potoka, ale nemluvili, což ve společnosti Angličana není nic tak zvláštního. Může to případně znamenat i hluboké porozumění, které slov nepotřebuje, ale v daném případě šlo o skrývanou tenzi dobře vychovaného „civilizovaného“ páru. Jim se pokusil Dolly obejmout. Ta se mu sice nebránila, ale přijímala to s urážlivou pasivitou, takže britský slavista zase ztratil chuť. Večer snědli zbývající pstruhy, popili z Jimových alkoholických zásob dle britského zvyku a pak si sedli a četli, pokuřující při tom snad jenom normální cigarety, nebo možná i marušku.

Blížila se doba spánku a tenze vzrůstala: Podle pravidel měla ovšem Dolly právo na extramurální souložení, pokrokovým způsobem, ale to Jima neosvobozovalo od domácích prací. Prosím, mějme na mysli, že jsme na začátku let šedesátých, kde se ze sou-

ložení dělalo kdovíco a kdy na Západě stupidní psychoterapeuti často nutili i dědečky a babičky, aby se více sexuálně realizovali, protože jinak by nebyli plnými lidmi. Sice to i tam tehdy teprve začínalo, ale Jim byl intelektuál, a tedy v předvoji nových myšlenek. Proto měl za to, že bude zase muset. Ne že by byl proti tomu, žárlivost v něm dokonce vyvolávala silnou chuť, ale bál se, že zase zklame jako zatím asi vždycky, protože od jisté doby se Dolly už nesnažila předstírat orgasmus, aby ho potěšila, a vlastně mu to včera i řekla naplno.

Rovněž Dolly byla ze vzniklé situace napjatá a mrzutá. Snad měla trochu pocit viny, snad si nechtěla zatím ještě zavírat dveře z klece, ale když na ni Jim začal sahat, neodmítla ho. Avšak ubohý filolog té noci zkrachoval úplně. Ne že by byl moc brzo skončil, ale on chudák ani nezačal. Byl tak ztrémován, že mu to nešlo vůbec. Nejpotupnější na tom bylo, že Dolly se dokonce snažila ho probudit, nemohl si stěžovat, že by ho odrazovala chladností nebo nezájmem. Člověk by čekal – ale ne – čert se v nich vyzná!

Podle svatého Alfonse z Liguori, učitele církevního v oboru morální teologie, je toto jediná církví povolená situace, in qua immissio in os permittitur tamen solum ad erigendum penem efficiendum – ovšem pouze mezi řádně katolicky oddanými manželi, což Dolly a Jim nebyli stejně – nicméně jsem vám tímto způsobem poměrně decentně naznačil, co se dělo. Ale ani to moc nepomohlo. Nakonec, po značné snaze, nastalo jakés takés poloviční zbytnění a ihned nato ztratil Jim svůj náboj. Tím však se Dolly definitivně dopálila. Místo aby horkou ústřicí s gustem spolkla, jak bývá zvykem vilných žen a buzerantů, vyplivla s odporem Jimův příspěvek k výživnému do kapesníku, utřela si jeho druhým koncem rty a jazyk s příslušnými grimasami odporu, odplivla, vstala, oblékla se a se zlobně našpulenou pusou plavala beze slova

z ložnice. V této potupné chvíli ztratil Jim rozum a kontrolu nad sebou. Natáhl kalhoty a tak jak byl, bos a bez košile, běžel ven za Dolly, která právě lezla do auta. „Get out,“ křičel hystericky, „it’s my car, I’m forbidding you to use it!“ – „Änd ájm not hýdin jûr prhibišn, Džimy boj,“ řekla Dolly úžasně spatra a s důrazem, „get aut ev maj wej ór áj ran je ouvr,“ – a než se nadál, byla v prachu i s jeho autem.

Tak se to ještě asi dva tři dny plácalo, až bylo už vidět, že konečný rozchod je jen otázkou nejbližšího času, že Dolly už začíná kašlat i na možnost dostat se pomocí Jima z klece ven a nehodlá se kvůli tomu dál přetvařovat. Jim by se býval pokusil zlepšit svou potenci morfiem, což se mu občas dařilo, ale po alarmu s Honzou Buškem raději vyházel všechny své zásoby do potoka a k jiným teď neměl přístup. Poznamenejme, že Jim zatím morfinistou nebyl, i když to ovšem občas taky zkoušel. Byl jeden z těch vzácných šťastlivců, kteří si vyvíjejí návyk na drogy jen pomalu.

Poslední večer, když Dolly odtáhla hned po večeři, opil se Jim do němoty fláškou Johnnie Walkera (Johnnie Walker na začátku knihy pocházel též od Jima), a když se dívka ráno vrátila, byl dosud v transu, a nadto se pozvracel, pomočil a podělal. Tento pohled Dolly definitivně pohnul, aby si sbalila svých pět švestek a odjela za grófem, ovšem i s Jimovým autem.

Jano zámek přes den zamykal, ale ještě ho zastihla, neboť právě v bráně potkala otevřený nákladák s báněmi čerstvě nadojeného i večerního mléka čili stádo panské sídlo dosud neopustilo.

Oznámila grófovi, že se k němu stěhuje, připravila mu oběd s sebou (normálně žmoulal suchý chléb), a když odešel se stádem, pustila se energicky do zkrášlování nového domova, ačkoliv byla za poslední dny dost unavená a toho rána i nevyspalá po poslední erotické noci.

Když se Jano večer vrátil, snažila se jemu i hluchému pomocníkovi asistovat při dojení a potom zorganizovala panskou idylu, při které jsme ji zastihli na počátku kapitoly.

Gróf seděl na židli v panském kočovském fraku, který mu sice příliš nepadl, ale dodával mu i tak jistou důstojnost. Kromě toho, že byl vykoupán a učesán, byl také hladce oholen. Vousy mu normálně moc nerostly, jen trochu pod nosem a na bradě, což si čas od času dřel tupou žiletkou, ale Dolly ho ke všemu také hladce oholila a přistříhla mu vlasy. Jano se obvykle dával stříhat jednou v roce, dohola, v létě, a než mu vlasy dorostly, byly většinu času přijatelné délky. Nyní se již blížil čas jeho periodické stříže a vlasy byly dosti dlouhé. Dolly mu je zarovnala a učesala ho, takže Jano měl nyní místo debilského vrabčího hnízda na hlavě polodlouhou romantickou kštici, která šla k tomu fráčku, kromě toho, že začínala být po světě zase v módě. Místo kravaty mu uvázala pod krk bílý kapesník, takže to vypadalo jako bílá kravata z oné doby (viz třeba různé romantické velikány z obrázků). Již teď vypadal Jano neobyčejně distingovaně – jako aristokrat, sice zřejmě poněkud degenerovaný, ale nesporný, neboť je to pravda odvěká, že šaty dělají člověka.

Ale korunu Dollyinu dílu nasadil nález, který udělala, když štrachala po stolním náčiní v kredencích a šuplatech, našla tam totiž monokl i se šňůrou a ponoukla Jana, aby si ho nasadil, i mu to ukázala jak. Výsledek byl naprosto neuvěřitelný a Dolly se z něj nelíčeně radovala. Jak to bude dál, nevěděla a zatím ji to nezajímalo.

Hraběcí milenci bohatě povečeřeli i s malou flaškou vína, kterou Dolly rovněž v městečku zakoupila, a nyní se oddávali kultuře v podobě Dolly předcítající z Lafontainova Romula, prvního krále římského, od Josefa Myslimíra Ludvíka; Jano tomu sice vůbec nerozuměl, ale hrál si na to jako na součást slavnostního večera, podobně jako např. četní nemuzikální lidé v dobrém postavení navštěvují ze společenských důvodů koncerty a opery.

Byl to najednou opravdový gróf. Večeři pojedl sice poněkud neortodoxně, co se týče užívání příborů, avšak to teď najednou vypadalo jako vzácná originalita, která se neohlíží na konvence, poněkud na ten způsob, jako jsou ti aristokrati v knihách Boženy Němcové, kteří se baví s dráteníky, moudrými ženami z lidu atd., takže by mohli třeba i jejich způsobem jíst, jaksi romanticky blíže k přírodě a ke kořenům a tak na ten způsob.

„Už teraz nečítaj,“ pravil nakonec gróf přece jenom, „nech si oči nepokazíš. Zhasneme tie sviece, alebo ešte lepšie vozmeme ten svieceň so sebou do našej spálne dnu a pôjdeme spať.“ Dolly slastně zatrnula, neboť se opět blížil zlatý hřeb večera:

Když ji její nově nalezená láska, doktor, surově odmrštil a posměšně poslal za grófem, debilním pasákem krav, do zámku, chtěla napřed spáchat sebevraždu. Pak ji napadlo, že ještě předtím spáchá jakousi sebevraždu duševní či citovou a že doktorovy výzvy uposlechně, jaksi jemu natruc, že se polozvířeckému pastevci oddá a sebevraždu spáchá až pak, nejlépe uvnitř samotného zámku, i když nevěděla jakým způsobem, ale to se dá vždycky

nějak zařídit. Až se to doktor dozví, zhrozí se, co způsobil, bude litovat, ale bude už pozdě atd.

Upravila se tedy po zoufalém pláči, vzala flašku, kterou původně nesla doktorovi – a zbytek jsme již vylíčili. Její přístup ke grófovi byl ovšem zpočátku ryze sarkastický a v rámci vlastní degradace.

Když však konečně došlo k věci, zjistila Dolly, že takového milence ještě neměla. V dorůstajících generacích let šedesátých upadlo totiž obecně v zapomnění umění souložit na výdrž, aspoň mezi intelektuálněší mládeží. Snad toho byla příčinou puritánská výchova v Pionýru, ale to se nezdá, protože dřívější generace vyrůstaly zase pod vlivem buzerační nábožensko-rakouské či porakouské výchovy a uměly to. Snad to mělo co dělat s celkovým zpohodlněným přístupem k mnoha věcem. Kdo byl dobrý pionýr a svazák anebo měl tatíka papaláše, nemusel se nic učit, například. Taky tanec byl nahrazen medvědíím kýváním – jakoby debilů – a poezie se zvrhla ve vertikální prózu. Avšak podobně jako vytáčení figur nebo psaní sonetů, vyžaduje i řádné milování určité umění a snad i talent, vlastně též zbytečnou námahu, která je ovšem vyvažována radostí z docíleného efektu atd.

Čert ví vlastně co, ale je vědecky dokázaným faktem, že mužská mládež let šedesátých to neuměla dělat, takže se dívky s důvěrou obracely na tehdejší třicátníky a čtyřicátníky nebo v individuálních případech i na zachovalé pracovníky starších ročníků. Zde ovšem popisujeme obecnou situaci: zajisté že existovaly asi individuální výjimky, nicméně pouze potvrzující obecné pravidlo. Zda se tento trend později zase obrátil, bohužel už nevím, zeptejte se někoho mladšího, jestli bude totiž ještě vědět, na co se ho ptáte. O současnější dobu však zde nejde.

Z řečeného však vyplývá, co zde bylo už opakovaně naneseno v záležitosti Dolly. První muž, kterého její tělo uznalo za muže,

byl doktor a k tomu také ihned vášnivě přilnula. A když jí zhrdl, myslela, že to nepřezije.

Doktor byl však přece jen intelektuál a s debilním přihrblym pasákem se nemohl měřit. S překvapením zjišťovala Dolly, že bájení o „sexu“, které znala ze zahraničních, širší domácí veřejnosti dosud málo přístupných zdrojů a které donedávna pokládala za přehnané báchorky, odráží za vhodných okolností přece jen objektivní skutečnost. Když ráno opouštěla smrduté honákovo lože, byla ohyzdnému debilnímu mrzákovi fatálně oddána jako opojné droze.

Několik dní ještě trvalo, než se její duše v nové situaci zorientovala a usadila, ale pak došlo k řešení, které její první noc v zámku předznamenala:

Pryč od vzdělaného, kultivovaného příslušníka světově ctěného národa, muže s akademickou inteligencí tak vysokou, že i při své handicapující mateřštině zvládl slovanské jazyky, pryč od psovsky věrného, jemného, tolerantního gentlemana, který se od ní dal ovládat a dirigovat, aniž přitom ztrácel na své schopnosti se o ni efektivně a energicky starat. Pryč od možnosti dostat se snadno a legálně do bohatého, svobodného světa západních demokracií, pryč od světlé budoucnosti, kterou měla na dosah ruky.

Zpět, dolů do smrdutého, rozpadajícího se monumentu zašlé kultury, znesvěceného nadto bláznivým nápadem kravína, zpět dolů co náručí debilního negramotného Slováka, který ji za svých pár korun týdenní mzdy nemohl uživit téměř vůbec, natož jí dát nějakou životní úroveň – se kterým se nemohla bavit, ba mohla stěží domluvit, který nejevil vůči ní žádnou rytířskou, ale spíše sklon se k ní chovat pánovitě – pryč od reality do šerosvitu snění a vilné rozkoše.

Snad si to i trochu uvědomovala, ale nebyla by to zrušila ani za nic. Nově poznaná rozkoš podobná smrti a spasení ji k sobě

poutala, jako kotva poutá k zemi aeronautický balón. Odešla od doktora do zámku hotova spáchat sebevraždu – a hle, vlastně ji nyní páše! Avšak nezabíjí své fyzické tělo, zabíjí, nechává zvolna vykrváčet svou dosavadní osobnost, úspěšně vychovanou papalášskou dcerku, kterou čeká skvělá, nebo aspoň nadprůměrně dobrá budoucnost. Tato osobnost nyní krvácela k smrti, ale její animální podstata milující ženy, kopulující samice, rozkvétala nevídanými pŕlnočními květy.

Ale právě když se chystali zalehnout a oddat se rozkoším, rozeřval se pod klenbami zámku Bodrik a na dveře dopadlo několik dosti pádných ran.

„No, počkejte!“ – Jano si nasadil monokl a valil se ze schodů, kolem přízemního kravína k hlavním vratům, resp. dvířkům v nich. „No, kto je tám? No čuš, ty Bodrik, lahni!“

„Vótévžété pá-sákú,“ ozval se Jim svou divnou, zpívavou češtinou a vzápětí nato bylo lze rozeznat i hlas Venturův: „To jsem já, Jano, s tím soudruhem z Anglie, otevř a pusť nás dovnitř.“ Jano uposlechl a zjevil se návštěvníkům ve svém novém grófském oblečení. Jim ho nikdy předtím neviděl a kromě toho byl dosud zblblý po opici, tudíž se jen překvapil, ale Ventura se bohatýrsky zachechtal: „Ficko, co to máš za maškaru, ty somár?“

Jano byl normálně k Venturovi deferentně uctívý, neboť pokora k jakékoliv vrchnosti mávající bičem byla v jeho duši hluboce vtištěna zkušenostmi mnoha generací, a za obvyklých okolností by byl asi jeho výrok komentoval ušlápnutým úsměvem. Jeho nová situace, okolnost, že má v domě ženu, která se o něho stará, která se mu oddává ne z nutnosti nebo ze strachu, jako Němky před odsunem, která se mu neposmívá jako všechny ostatní a ten první večer i ona sama, to vše naplnilo Jana sebevědomím a jakousi hrdostí:

„Tu je neni nič k smiechu, pán súdruh,“ pravil dôstojne, „keď ja sa doma vyzlieknem z pracovného a oblieknem sa podľa svojho stavu, ktorí mi prináleží. Aji je po tom nikomu nič neni, ako ja sa obliekam vo svojom súkromom čase. Aj sa volám Jano a nie Ficko.“ Ale Ventura se smál ještě víc: „No, jo, vlastně já som zabudol, že ty si gróf – ale poslyš, je tady naše Dolly, já bych s ní chtěl mluvit – teda hovořit.“ Jako mnoho Čechů, když mluví se Slovákem, překrucoval i Ventura všelijak svou řeč, aby jí dodal zdání slovenštiny. Na takto vzniklou hatmatilku pak někteří věšívají ruské koncovky, čímž se domnívají, že mluví rusky. Ruština mnoha papalášů, pokud nebyli vyškoleni v Moskvě, je právě tohoto druhu.

„Je hore,“ pravil Jano důstojně a pokynul jako magnát. „Nech sa páči, súdruhovia.“

Pohled na Dolly ve večerních šatech nad zbytky panské večere, oheň v krbu atd. jim téměř vyrazil dech.

„Dolly, propánakrále!“

„Dolly, what on earth!“

„Dobrý večer, pánové,“ řekla Dolly zdvořile, „nazdar, tati, hallo, Jim – chcete něco pít? Jano, ujmi se hostí, prosím.“ – „Ne, děkujem,“ řekli zaraženě. – „Dolly,“ ptal se Ventura, „co tady děláš? Proč nejsi ve mlejně, s Jimem?“ – „Protože nechci,“ pravila drze, „protože jsem teď s Janem.“

„Prokristapána, holka nešťastná, co to do tebe vjelo?“ naříkal Ventura.

„Dolly,“ hořekoval Jim anglicky, neboť nechtěl zatím přece jen urazit pasáka, „be reasonable, please. You can't stay here with an illiterate cowherd. You are an intelligent and civilized girl. Pretty soon it must start boring you, you two can't have very much in common, can you?“

Dolly se podívala významně na Jima a u vědomí, že její otec ani Jano nerozumí anglicky, řekla s výbojnou přímostí: „Wí dũ häv wan impórtnt tsing in khomn, Džimy bój, end dzis, iv ye frgiv maj frenč, iz fakin. Ja, dzäts rájt, džast plejn fakin – dz tsing jũ end dzí adzrz ounly wofl ebáut ól dz dej long – nd bisájdz: áj tsink ájm in lav widz him, bikhóz híz náčr-l. Híz rý-jl. Not lájk jũ – dz dog hwič bárks end khánt bajt – lív mí eloun end gou!“

„But Dolly, think it over, please. What about your journey to England, what about Camford?“

„Fak jr Kämfrd, ájm häpy hír. Bůkholik simplisity! Áj nevr nũ it voznt ounly r-mäntyk fikšn. Bat it ejnt. It ejnt! Áj khn prmis je dzät – it ejnt! Änd ájv got it in evry dýthejl – khomplít widz dz noubl sävidž – end dzí jũ-ž-l erystokrhätyk andrthounz thũ! Fór dz ferst thájm in máj lájf ájem häpy – end ívn ivit wér ounly tem-p-r-ry – ájm not gouing te givit ap náu! Lív mí eloun, Džimy, plíz. Änd – ixphlejn it te däd, wilje. Gudbáj, džentlmen, dzí ódyens hez kham te en end.“ Dolly se důstojně zvedla ze zámecké židle ve svých večerních šatech.

„Allright, Dolly,“ řekl Jim, „but I am taking my car.“

„Dũ ez je plíz, Džim,“ řekla Dolly se svinskou ženskou vypočítavostí, „bat iv je want mí te čejndž maj májnd, dount enthegenájz mí thũ mač. Ásk däd te lend je hiz Spartak. Hí kn himself drájv dz Volga. End jũ ajdzer swop dz Spartak for jũr Ford widz mí, ór je drájv it end lív mí dz Ford fór e hwajl. B-khóz áj nýd trnspórt, dount áj. Sou its ap te jũ. Bájbjáj dzen.“

Dolly a Jano byli už dávno v posteli pod nebesy a v sexuálních nebesích, ale Ventura s Jimem dosud seděli v předsedově papalášské volze kus dál na cestě a debatovali. Zatím nikoho z nich ani nenapadlo kazit Dolly zábavu tím, že by jí např. vzali její novou hračku – vyhnali pasáka od krav, nebo aspoň dali krávy pryč ze

zámku apod. Dolly byla královna všech rozmazlenců a rozmazlenkyň a pro svého otce tabu. Usnesli se, že počkají, až ji to přejde.

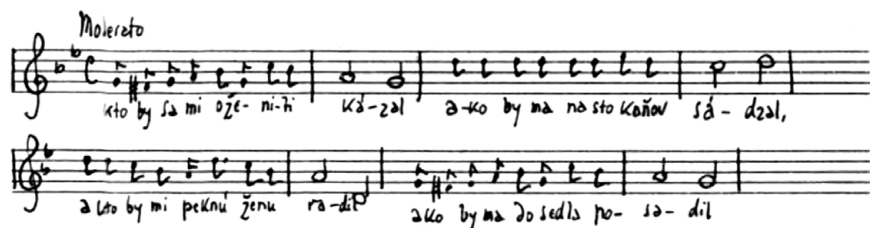
„Já doufám, že to je jen thákhóvy dočasný khápric,“ pravil Jim. Musel být do ní úplně zblblý, že to všechno tak volsky snášel.

„No, já taky doufám, Jime,“ řekl Ventura, „přece si to snad s tebou nezkazí, a s tou Anglií. To by byla sakra škoda. Copak já, já už to tady něk doklepu,“ pravil s náhlou upřímností či v záblesku nečekané lucidity, „co jsme si nadrobili, to teď máme, ale Dolly je mladý děvče, bylo by jí škoda.“

Pochopitelně, spartaka jí před vrata dovezl Jim ještě téže noci. Byli do ní zblblí oba, každý jinak.

XXII

Slunce svítalo barokně gotickými okny do dolního rytířského sálu čili germánsky „haly“ záměčku Rozkoš, kde byly ustájeny krávy, a osvětlovalo fresky znázorňující artušovskou legendu, které se boulovatěly a odprýskávaly čpavkovými výpary. Devatenáct zámeckých krav bylo červenobílých a plavých, jak je v našich zemích zvykem, ale jedna, již Jano nazýval Jahoda, byla černobílá. Ta byla jeho oblíbená, tak i tak, a zejména onak, jak si myslím, z doby před Venuší Ilonou (i když tehdy se k ní ještě vracíval) a před obdobím Dolly Venturové. Jano stál v Jahodině kóji čili stání, v ruce hadr, vedle kýbl a umýval krávu pečlivě. K tomu zpíval, kupodivu čistě a příjemným hlasem tenorové barvy:

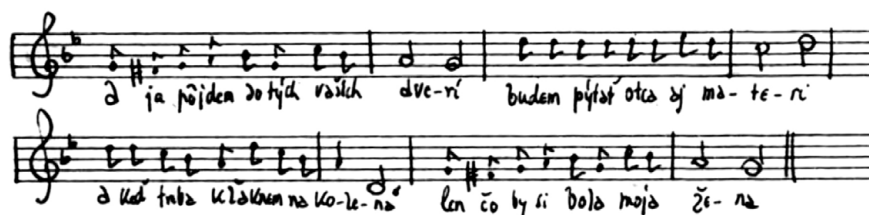
„Gróf nesmie chodiť pešo,“ uvažoval při tom, „najmä keď ide na voľakú, ako sa povie, oficiálnu návštevu, lebo to sa naňho nepatrí. Mal by som chodiť na koňu, ale keď ja koňa nemám, ako je to v tej pesničke, že ja som zeman, koňa nemám, hoci aj gróf je viacej ako zeman, a tak by som ho mať mal. Ale to už je teraz taký svet prevrátený. Tak teraz som bol v pomýkove, ako to mám urobiť. Ale potom som tam v tej grófskej izbe na krbu uzrel takú maľuč-

kú štátuu, hádam, že bronzovú. A ta štátua je taký starý fúzatý chlap, ako ide na takém volovi rohatém a malý chlapček mu ho vedie. Hovorím, čo je to len také? A zoberiem tú štátuu do ruky a dobre si ju prezerám. A ten starý dedko mal na sebe akýsi dlhý ako hábit al'bo kaftan, ako čo tí praví, najhorší židia nosili, lebo oni nechodili v nohaviciach, a na hlave mal aj takú čudnú čapicu na spôsob rabína. Vravím reku, to už je naozaj voľaký žid a ako je to možné, že je tuná v grófskom zámku árijskom? Ale potom som sa na toho dedka lepšie pozrel a vidím, že má takú papuľu ani maďarskú: Oči kosé, aj tie tváre široké, no Maďar ako sa patrí. A to už bolo dobré, lebo Maďari sú árijci. Aj my Slováci sme árijci, hovorili der Erziehungsoffizier der Genosse pán Hauptmann Udo von Zwischenbein, keď nás kočišov poučali. Ja, hovorili vtedy pán Genosse Udo von Zwischenbein, die Slowaken sind auch Arier. Zwar keine Herrenarier, sondern nur einfache Arbeitsarier, aber Arier sind sie doch. A preto, že teraz musíme bojovať do posledného muža proti židobolševikom, lebo nám ukazovali takú veľikú ruku červenú, ako sa ponáša nad Bratislavu, a že vraj: ako ťa zachváti, zahynieš, erfaßt sie dich, so gehst du zugrunde. Čo sa aj pozdejšie naozaj stalo, ale mňa minulo.

Ale teraz už bolo dobre, lebo ako to bol Maďar, al'bo dačo také, už by som sa mohol správať podľa neho, lebo Maďari sú panská rasa, die Herrenarier, hovorili pán Genosse Udo von Zwischenbein, aji ích Assistentenerziehungsoffizier der Herr Oberleutnant Karl Netzsky vom Troge, čo nosili také čudné okuliare, len jeden na takej šnôrke, že sa museli bezneprestále uškŕňať, aby ím nevypadol. A ako som sa teraz lepšie pozrel, už to nebolo, že má kaftan židovský, ale zemanský župan – vravím reku, a keď on na tom volovi ide, to ja by som mohol aj na krave. Lebo to nerobí žiaden rozdiel, ako keď sa ide na koňu, to je také isté ako aj na kobyle, to sa

může stejně dobře, pravda, a tak ako na volovi ide hen ten Maďar bronzový, môžem ja opäť na krave. A je!“

Jano skončil svou samomluvu a opět zanotoval:

Mimochodem, ta soška, která Jana inspirovala, byl miniaturní čínský bronz, znázorňující mudrce jedoucího na buvolu. Já vím, že vy jste to hned poznali, ale pro jistotu; když člověk čte některé literární kritiky, jako třeba Ivo Řezníčka nebo Pavla Řehoře, tak potom radši riskuje, že se mu urazí vzdělaný čtenář, a vysvětluje všechno po lopatě.

Vila měla zpustlou, zarostlou zahradu, což však nutně neznamenalo, že byla neobývaná. Doktor měl u své vily po německém lékaři zahradu taky zpustlou, většinu pokojů nezařízených, a přece tam bydlel, a dokonce provozoval lékařskou praxi, celkem úspěšně, jak jsme viděli. Ale na této vile bylo cosi, co ji – subtilně a neuchopitelně, ale přece jen zřejmě – označovalo jako prázdnou, ačkoliv vypadala zařízenější a udržovanější než doktorova. Byla to totiž původní rezidence Ventury, kterou však od svého rozvodu prakticky nepoužíval a trávil většinu času ve své pracovně v radniční věži, kde i spal v přístěnku na polním lůžku, jako Lenin, soudruzi. Podobně nepoužíval ani svou předsedovskou kancelář, jak už jsme myslím někde též poznamenali. Jeho žena byla ve vnitrozemí se svým novým mužem a Dolly, když přijela do městečka, zdržovala

se ve své tzv. chalupě udělané ze mlýna, jak kázala móda, kde také hostila přátele ze své sociální třídy. Tohoto termínu lze, soudruzi, použít, protože v socialismu ještě třídy jsou, nikoliv však již třídy antagonistické, nýbrž pouze neantagonistické. Tvůrčí marxismus dále odporuje mechanickému levelerismu utopických socialistů a uznává osobní majetek, na rozdíl od soukromého. Soudruzi! Soustředte se na výklad, prosím, abych vás na konci semestru nemusel nechat propadnout u zkoušky! Kromě otcovy vily a mlýna měla Dolly v rámci tohoto osobního, od soukromého odlišného majetku ještě dvoupokojový byt v Praze, takže pověsti o tom, že v Československu je bytová krize, byly naprosto směšné, jak mohl Jim s radostí sdělit svým stejně smýšlejícím přátelům v rodné Anglii. Nicméně, jak víme, bydlela Dolly v poslední době v zámku s grófem Janem a s kravami.

Nicméně toho nedělního odpoledne stála před vilou tři auta: ford, volha a spartak, takže každý z městečka, kdo by ji míjel, by hned věděl, že uvnitř je Jim, Ventura a Dolly. Jak k tomu došlo: Dolly, která měla dost mytí v cínovém škopku v zámecké kuchyni, ve vodě ohřívané na kamnech, pod kterými se muselo topit uhlím nebo dřevem, se rozhodla, že se jednou pořádně vykoupe. Do mlýna, kde teď poustevničil sám Jim – školní rok už skončil, nezapomeňme – se jí nechtělo, a tak požádala otce o klíč k jeho neobývané vile, protože svůj někde ztratila, čímž se o jejím plánu Ventura dověděl. (Ve vile byla koupelna a elektrické ohřívadlo vody podobně jako ve mlýně.) Ventura tedy využil té příležitosti a sdělil Dolly, že tam tedy v neděli přijde také, že by mu mohla jako hodná dcera jednou uvařit oběd, protože má stravy donášené z hospody až po krk, že se tam prostě sejdou, aby se také jednou viděli, a pohovoří si o různých věcech. S čímž Dolly souhlasila, protože neměla nic proti tomu, se s otcem na chvíli sejít, a protože

občas ráda vařila. Věděla sice, o jaké „různé věci“ hlavně půjde, ale doufala, že to zahraje do autu, nebo dokonce přesvědčí otce o své pravdě. Za tím účelem a taky vzhledem k zařizování kolem oběda, požádala Dolly Jana, aby tam za ní kolem poledne přišel. Nicméně poněkud analogickou ideu pojal i Ventura, protože jakmile se Dolly uvítala s otcem, vyložila v kuchyni z tašky nákup na oběd a zapnula ohřívač vody v koupelně, dolehl k jejím uším známý zvuk Jimovy fordky a zanedlouho i jeho hlas: „Dóbrý dén, soudrúhú pšédsédó.“

Dolly v koupelně strnula – nicméně se rozhodla, že zachová klidnou mysl a společenskou masku a že se na to napřed stejně vykoupe.

Nyní pak se situace utvořila či utvářela tak, že Dolly v krásně zařízeném, avšak zaprášeném obýváku seděla u stolu s oběma muži a hádala se s nimi. Na sobě měla jen mokrou osušku, jak to tak mívají děvčata vylezší z vany, a na hlavě, jak se to naučila za léta předstírání, známou točenici z ručníku stejné barvy a materiálu, ačkoliv svou holou hlavu snadno utřela ručníkem již předtím. Ale ovšem, normální dívka by lezla z vany s mokkými vlasy, třeba zatočenými do ručníku, a Dolly to vlastně napodobovala či hrála. Z kuchyně se linula vůně svátečního oběda a vařivé zvuky.

Dolly, ač rozčilená, nezapomínala občas vstávat a dohlížet na vaření. Jediná věc, ve které se odrážel její napružený emotivní stav, byl fakt, že se dosud neoblíkla či vlastně obléknout neměla čas. Argumentace obou stran probíhala, jak se dalo čekat a jak už vlastně známe a víme, takže snad netřeba to tady ani uvádět:

Ventura a Jim se snažili nalákat Dolly zpět na egyptské hrnce západních kapitalistických vymožeností, které však Dolly odmítala kvůli rousseauovsko-herderovsko-chateaubriandovské idyle s hypersexuálním debilem. Situace měla dva zvláště pikantní rysy

či aspekty. Předně, že návrat k přírodě avec le noble sauvage měl onen příměšek zámecké umělosti, kterým se pastorální fantazie parukářů vždy vyznačují či vyznačovaly, a to v jakési karikatuře. Například i to, že Jano byl vlastně postava herderovská, protože to byl Slovan – ovšem o jeho holubičí povaze jsme se již dověděli dosti z jeho debilních samomluv atd.

Dále je zábavné, že oba muži, kteří se snažili Dolly nalákat na výdobytky kapitalistické konzumní společnosti, byli marxističtí socialisté, z nichž jeden, tj. Dollyin otec, za své schopnosti opatrovat tyto konzumní artikle vděčil právě své značně bojovné věrnosti Straně a Vládě. Ale svět už je takto paradoxní a bizarní, ba ještě mnohem bizarnější.

Konečně, jsa již téměř zoufalý, vyhodil Ventura svou poslední kartu: „Počkej,“ řekl náhle, pozvednuv významně prst s tajemným úsměvem, „počkej, já ti něco ukážu.“ Poté odešel, byl dost dlouho pryč a bylo slyšet výrazné štrachání, snad na půdě. Konečně se objevil, obklopen nimbem naftalínového smrádku. V ruce triumfálně roztahoval sobolí kožich ze sobolů téměř černých: Jak známo, čím tmavší sobol, tím vzácnější.

Dolly, překvapena, odložila svou masku přírodní pastýřky, povznesené nad světské statky: „Tatí!? Kdes to vzal!?“ Ventura se potěšeně šklebil: Byl ochoten to dceři plně vysvětlit, ale uvědomil si, že Jim rozumí česky. Proto řekl jenom: „To tady zůstalo po tvojí mamince. Ona to nikdy nechtěla nosit a taky si to s sebou nevzala.“

To byla v podstatě pravda, ovšem kožich se dostal do držení Venturovy rodiny jako obvyklá válečná kořist po odsunutých Němcích, kterým bylo povoleno vzít jenom tolik a tolik kilogramů majetku. Majitelka kožichu, vdova po nějakém generálu nebo co, kterou vítr zavál do okolí městečka právě v době, kdy na Němce spadla klec, si ovšem na transport vzala kožich na sebe, avšak bdělé oko pracujícího

lidu ho pochopitelně vypátralo a jeho tvrdá pěst na kožich dopadla jednoznačně a nesmlouvavě a již to nepustila. Avšak paní či soudružka Venturová tento ukořistěný kožich nikdy nenosila, alespoň nikoliv na veřejnosti. Příčiny tohoto chování byly v podstatě tři:

Předně, před rokem čtyřicet osm a těsně po něm se na pravověrnou soudružku nošení drahého kožichu nehodilo. Dále, Venturova žena patřila k oněm starověrným, ideálními komunistům, které carské způsoby vítězného lidu, importované ze Země Velikých Přátel, šokovaly a odpuzovaly. Též proto kožich nosit nechtěla, i když by to, jako žena dosti vysokého funkcionáře a příbuzného oficiálně kanonizovaného literárního světce, nosit mohla a nikdo by nesměl ani špitnout.

Konečně zde byl další důvod praktičtější povahy než oba první a ten souvisel s otázkou, jak se drahý kožich ze sibiřské soboliny dostal do držení ženy německého generála. Takový kožich a z tak kvalitní soboliny není běžná věc: Je to individuum, má svou osobnost a dá se poznat. Konečně je to takzvaný drahý špás a ani pro vysoké sovětské funkcionáře to není špás laciný. Aparátčík se svou ženou se účastní různých oficiálních záležitostí spolu se sovětskými hosty a poradci atd. Možnost odhalení původním majitelem byla sice málo pravděpodobná, ale stupeň příslušného rizika nabádal k opatrnosti i při nízké věrojatnosti takového případu. Dollyina matka Vitka čili Vítězslava však zanechala kožich ve vile hlavně proto, že jí byl protivný asociacemi představ s Venturou a vším, co představoval. Její nový manžel byl kustod jakéhosi menšího muzea, odborník na nějaké snad indiány nebo co a podobně zklamaný straník jako ona. Opatřil jí tedy nějaké místo šatnářky nebo svačinářky v tom muzejíčku, kam se stáhli jako do ulity a snažili se radostnou přítomností co nejdůkladněji ignorovat, k čemuž se právě menší muzeum dobře hodilo. Leč neodbočujme více.

„Chceš si to zkusit?“ tázal se Ventura své dcerky. Dolly chtěla. Natáhla si kožich na sebe a nakrucovala se v něm chvíli v zrcadle v chodbě, které ji však ukazovalo jen asi do pasu. Odešla do koupelny, nasadila si paruku, aby víc vypadala, jak by vypadala na ulici, a nakrucovala se nyní před velkým koupelnovým zrcadlem. Něco ji napadlo, i sundala si svou osušku a měla teď kožich na nahém těle. Holý krk a nohy tento fakt dostatečně naznačovaly, ale Dolly kožich na sobě i rozvírala, podobně jako tradiční exhibicionisté bývají nazí pod špinavými baloňáky, které rozevírají na míjející je ženy. Její bílé tělo esteticky kontrastovalo s černou sobolinou. Byla tak zaujata touto hrou, že ani nepozorovala, jak se dveře za ní otevřely a do koupelny vstrčili hlavu její otec a Jim, oba s výrazem jaksi čenichavě a ostýchavě psím. Trvalo chvíli, než si jejich přítomnost uvědomila, neboť se oba střežili zajímavé divadlo přerušit. Konečně ve Venturově nitru překonal otec šmíráka a papalášek významně zakašlal: „Hum hum.“ Dolly se krvavě zarděla a kabát přitáhla a zapnula. „Oh, Dolly,“ vyrazil ze sebe očarovaný Jim. „Tak, Dollinko,“ pravil teď Ventura mazlivě, „ten kabát bude tvůj a ještě jiný věci, když přestaneš blbnout a zůstaneš už tady s náma nebo ve mlejně a nebudeš jezdit už do zámku za tím debilem.“

„If you had this coat,“ připojil se teď Jim horkým šeptem, „if you had this coat like – like you’re wearing it now – I am sure, I would be much better – I promise. Actually, I have been always longing for a Wanda. As a matter of fact, I studied Czech and went to Prague partly because of that search,“ (mohl takhle klidně mluvit, protože Ventura neuměl anglicky) „you know,“ pokračoval poté, co se nadechl, byl rozčilený až do dušnosti, „because you know who – I don’t want to name him as your dad would know the name – that this Man was police director in Prague – so I thought I might

find my Wanda there easier than elsewhere. And I have done, just now. You are my Wanda, Dolly, please do return to me and we shall be so happy together.“

Ale Dolly na toto vyznání nereagovala. Bylo to sice prvně, co jí dal Jim nahlédnout hlouběji do svého nitra – měl plnou hubu otevřenosti a sdílnosti a přímosti, hlavně v sexuálních věcech – nicméně tato nečekaná změna postoje Dolly neimponovala ani ji vůči němu nenaklonila. Naopak. Divě se zasmála a odpověděla, jak Jim nečekal: „Ou, nau jũ häv hukť jrself, Džimy boj. Ts sou gud je thould mí. Nau iv je kãry on widz jr sily wũing, end iv maj fãdzr khntyňjũz pestering mí ebaut jũ, aj khn ólwejj telim jũr khinky end dzãts hwáj. Áj tsenk je very mač fõr jũ revelejšn – äz for dz khout, áj khn telim áj dount wont it – ez fr šũr ájl get it enywaj sũnr ór lejtr.“

„Tak co, Dolly,“ ptal se Ventura s nadějí, „dohodli jste se?“

„Jó dohodli,“ řekla Dolly, „dohodli jsme se, že to rozpustíme – a co se týče toho kožichu – no, je krásnej, ale já ho nepotřebuju. Esli mi ho chceš, tati, dát, tak ho vděčně přijmu, ovšem ale bez nákejšch podmínek! A teď, pánové, prosím, já bych se chtěla obléct, už moc dlouho tady běhám nahá, to nedělá někteřejm soudruhũm dobře.“

Muži tedy opustili dívku v koupelně, která za nimi zamkla, a odebrali se do předního přízemního pokoje, kde předtím seděli i s Dolly a kde se také měla odbývat konzumace chystaného oběda. Posadili se za stůl, zapálili si cigarety a rozpačitě bafali, neboť nevěděli, jak teď navázat. Přední obývací Venturovy vily měl velké okno, kterému se snad říká francouzské, takže poskytoval rozsáhlý výhled do přední zahrady a odtud na cestu, nelze říci na ulici – Venturova vila stála opodál, vzdálena stádného davu.

V jejich zorném poli se tu pojednou objevil podivný jezdec. Byl oblečen na způsob módy z počátku devatenáctého století, tj. na ten

způsob, jak se např. maluje třeba Beethoven nebo lord Byron nebo kdo chcete. Měl na sobě zelený fráček s okrouhlými šosy, na hlavě nízký cylindr a bílé přiléhavé kalhoty do holínek shrnovaček. Jeho oř krácel zvolna a rozvážně, a když se více přiblížil, zjistili pozorovatelé, že je to černobíle strakatá kráva. Kráva měla kolem rohů věnec z růží a jezdec rovněž držel veliký tzv. pugét z téhož druhu květin v bílé manžetě. Jinak byla kráva vybavena normální uzdou a sedlem. Zelený fráček viděli pozorovatelé na Janovi už onoho zde vylíčeného večera, nicméně byli zjevem podivného jezdce tak překvapeni, že si to nespojili. Teprve když se jízdni zvíře přiblížilo ještě více, poznali nepochybně, že nezvyklý kavalkátor (vlastně snad vakakátor?) je gróf Jano. Jano se nesl pyšně a důstojně. Měl v oku monokl a ruku, v níž třímal volně otěže, měl opřenou do boku. Jeho hrdému postoji poněkud vadila jeho přihrbllost. V klopě fráčku měl nikoliv normální kytku, jak by se k celkovému stylu oblečení snad hodilo, nýbrž dlouhou lidovou voničku, která mu sahala až téměř k cylindru. Tato vonička pocházela ze zpustlé zahrady za zámkem, kde dosud sporadicky vegetovaly zbytky různých exotických rostlin, kdysi dávno dovezených z ciziny. Kytka, kterou si Jano zatkl do klopky, se podobala poněkud vlčinci – ale ovšem sezóna normálních vlčinců už byla pryč – jakési dosti příjemné narůžovělé barvy. Jeho cylindr měl kokardu, protože to byl původně cylindr sluhovský. Jano dojel na krávě až k brance zahrady, zde seskočil, krávu uvázal k veřeji a vykročil po mírně zarostlé dlážděné cestičce k hlavnímu vchodu.

„What the heck,“ zamumlal Jim, ovšem situace se zdála zřejmá a jednoznačná, i když se zmaterializovala v jakési navýsost pitvorné a neuvěřitelné podobě. Jano se snažil kráčet důstojně, našlapoval pouze na špičku své kratší nohy a vypínal hlavu. Nicméně bylo přece jen vidět, že napadá a že je přihrblý.

Jano hbitě dokulhal ke dveřím a bylo vidět, že je nervózní, neboť si několikrát olízl rty, přešlápl a potáhl se za okraj fráčku, jako by si ho narovnával. Pak odhodlaně zazvonil. Jim si neodpustil zlo-myslnost, aby nešel otevřít sám. Jano byl přítomností Angličana zmaten a rozladěn, a jak bylo vidět, začervenál se, neznámo, zda studem, či vztekem, či směsí obojího. Pohlédl k Jimovi vzhůru svý-ma nevinnýma debilskýma očima, polkl a zeptal se: „A či sú pán súdruh Ventura doma?“ Jim přisvědčil a ukázal Janovi posměšně dovnitř. Jano sundal cylindr, přičemž se ukázalo, že má vlasy zase jako vrabčí hnízdo, neboť se nikdy předtím nečesal, a tak na to zapomněl, nebo ho to snad ani nenapadlo, neboť minule ho uče-sala Dolly. Vstoupil dovnitř, postavil se před zmateného Venturu, poklonil se hluboce a pravil: „Pán súdruh Ventura, ja gróf Ján Hrča zo zámku Rozkoš, povoláním družstevný čordáš, vás týmto zdvorile žiadam aj pýtám o ruku vašej slečny dcery Dolly rodenej Venturovej.“

Pronesl to slavnostně, ale poněkud překotně, zdálo se, že si to sestavil a naučil se to nazpaměť.

Chvilí bylo ticho. Ventura seděl a jenom tak koukal. Potom, z ničeho nic, se strašlivě rozchechtal. Prohýbal se, ryčel, tloukl rukou do stolu i Jimovi do zad, Jimovi, který se za okamžik po něm rozchechtal taky, snad ještě zuřivěji a křečovitěji. Jim byl ve stavu strašlivého nervového napětí, jak ho Dolly vlastně surově odmršti-la poté, co jí odhalil cípek svého skutečného soukromí, přičemž ale musel navenek dělat, jako by se nechumelilo, kvůli Venturovi a ze středostavovské britskosti. Tato tenze si nyní prorvala cestu hysterickým záchvatem smíchu. Zatímco Ventura řičel jako říjící hroch, Jim se fistulácky hihňal, zároveň v slzách, a prováděl na židli typický hysterický opisthotonus, jak by řekl doktor, kdyby to viděl. To znamená, že se tak jako prohýbal, abyste věděli. Občas

oba smáči do toho pořvávali jakási slova, jako oh, God, well, I never, já se snad poseru, ale celkově se jenom infernálně chechtali.

Gróf tam stál jako opaaný, chápane vše pouze zpola – chápal, že mu Ventura Dolly asi dát nechce, ale za prase nevěděl, co je na celé situaci směšného. Což se na to důstojně neoblékl? Což nepřijel důstojným způsobem ani ten oný Maďar bronzový? Což nepronesl důstojný a slavnostní dotaz? Jano byl zmaten a zíral s překvapením na dvojici mužů, kteří před ním tajtrlíkovali a řičeli jako blázni.

Do pokoje vlétla Dolly v nové zlatavé paručce, v pěkných minišatíčkách s psychedelickým vzorem, ve střevících, ale jen s jednou punčochou: „Propána, co se to tady děje?“ vykřikla přísně a pronikavě jako jeptiška seřvávající třídu debilních sirotků, „aspoň se tak bláznivě nesmějte.“

Přestali, jako by uťal.

Pak Ventura, nabíraje s námahou dech po výbuchu smíchu, ukázal prstem na ubohého grófa, přihrblého, pokrouceného, s huňatou hlavou, v nepadnoucím, staromódním obleku, v jedné ruce cylindr s lokajskou kokardou, v druhé neuměle uvázanou kytici růží, s venkovskou voničkou a s monoklem v oku: „Ficko, teda Jano – mne přišel požádat vo tvou ruku, Dolly – a přijel – přijel – na – hehehehe – hohohoho – chachá – při – hehehehehehe – von při – juhuhuhů hou – přijel na krá – na krá – hehehehehe – krávě – áááá – ouvej! – na krávě –,“ propukl Ventura znovu ve smích.

Ale Jim se k němu tentokrát již nepřipojil. „Dolly, don't you see this man is a complete fool?“ omočil si prosebně.

„Nou áj dount,“ rozječela se Dolly svou českou, ale plynou angličtinou. „Hwots rong widz rájdyn e khau? Dzej dů it in Ejša dount dzej? Jůr edmáj-r-bl Čajnýz end Vjetnamíz dů it, dount dzej? Sausemérykn Indyenz dů it tů. 'nd dzät hýz drest ap lájk dziz – big dýl! – Jůr phípl et houm wér dz sejm te dzér gárdnphártыз end

hórsrajdyn khm-p-tyšnz end te dzér poš wedyngz. Hwáj khánt e Slouvek khauhérd wér dz sejm ez sam rotnšitn rájt ono-r-bl Bäzl Mazl Snaut? Hwáj not? Jů stjűpid hypokrit!? Iv hý wér sam khájnd ev Picasso, sain khájnd ev rekognájzd khon-män widz dzí arts ór samtsing lájk dzät, jűd sej ou hau very oridžinl ou šűr – dz rajdyng ov dz khau šűrly hez sam dýp symbolik mínyng – jű wud nevr dér te láf etit, jű wud džast nod end eplód widz dz rest evdzi adzr snobz – nevr májd Jano – totiž! nic si z toho nedělej, jsou to surovci!“ Po této tirádě, která oběma inteligentům opět zavřela hubu, ač Ventura její význam pouze tušil, přistoupila Dolly k Janovi a chytila ho pod ramenem. Byla trochu vyšší než její přihrblý ženich.

Jano, který ze situace pochopil jen to, že Venturovi připadal směšný jeho příjezd na krávé, ale že Dolly se ho zastala a že je při něm, a že když na Jima a Venturu řvala, oba zmlkli, nabral dechu a otázal se rovněž hrozivým tuřím hlasem: „Tak čo sa deje? Tak dáte mi ju, aľbo nie?“ Tento arogantní tón Venturu teprve urazil. „Naseru ti, blboune negramotnej! Copak tohle je holka pro tebe? Vždyť se neumíš ani podepsat! Vždyť víš hovno, co se kolem děje! Ty si myslíš, že seš gróf, protože seš v zámku! Seš jak malý dítě – ale ten zámek, ten je vlastně můj – teda obce – a jako předseda národního výboru a mlékařského družstva tě můžu z fleku z toho pasáka sundat a vyhodit a di si do prdele! Vždyť nic nemáš, nic neumíš a ničím nejseš! Když budu chtít, tak tě můžu dát i zarýglovat! Protože, kdoví co jsi dělal za tý farský republiky, že jó! Jenže na kolaboraci s Němcema jsou paragrafy! A když tě kluci zmáčknu, to si piš, že se přiznáš, třeba i že jsi zabil Stalina – jen se nedělej! Tak – a teď se vocaď pakuj!!!! Svoloči mizerná! I s tou svou krávou, která ti stejně taky nepatří! Dolly! Ty vstaneš tady! Já nemůžu připustit, aby ses zahazovala s idiotem! A nemysli si,

že bych ti neuměl napravit hlavu! To byli jiný, děvenko! Já mám takovej dojem, že jsem ti moc povoloval! Ale eště není pozdě ti toho Makarenka ukázat, eště je možný dohnat, co se zmeškalo!“

„Já jsem přece už plnoletá.“ – „Na to ti sere velbloud!“ vřeštěl Ventura vztekle. „Slánskej byl taky plnoletej!“

S bukolickými milenci se to tedy zdálo dopadat bledě a Jim, pokud rozuměl, neboť Ventura mluvil rychle a nespisovně, se už radoval. Nicméně chápal tenor celé situace zřetelně a jeho bolavá, potupená duše ji do sebe vpíjela jako balzám.

S Janem byl zřejmě konec, tak nebo tak, to bylo jasně vidět, a dveře k Venuši v sobolí kožešině se zdály opět otvírat. Tu však Jano udělal zase něco, co by nikdo nečekal, protože se zachoval neobyčejně inteligentně. Usmál se jaksi shovívavě a odpouštivě a požádal pána súdruha Venturu, zda by s ním mohl mluvit soukromě. „Vo čem?“ tázal se papaláš nerudně. – „O dačom, čo vás bude zaujímať, súdruh Ventura.“ – „Co ty bys moh vědět, co by mě mohlo zajímat?“ nadouval se Ventura. – „Etwas von der Statue der liegenden Venus,“ řekl Jano kupodivu dobrou němčinou, „ich wollte bloß nicht, daß der Andere lausche.“ – „Jó, tak to teda, tak pod' vedle!“ řekl Ventura, poněkud zblednuv a pak zrudnuv. Jano podal svou kytici růží Dolly: „Daj to voľakde do dakého krčahu,“ a odešel s Venturou do vedlejší místnosti.

Jim by byl poslouchal za dveřmi, i když Janovi rozuměl jen velice málo – je známým faktem, že cizinec, i když rozumí dobře jedné formě jazyka, většinou to bývá ta spisovná, nerozumí najednou ani málo odlišnému dialektu – natož takovému, který se úspěšně vydává za zvláštní řeč – ale nemohl, protože tam byla Dolly, která si přinesla zbývající punčochu z koupelny a provokativně si ji před ním natahovala. Ovšem, vždyť byli donedávna milenci – tak jaképak ciráty.

Byli tam dlouho – a k Jimovu ustrnutí se vrátili jako nejlepší přátelé. Ventura mu sice, když se to hodilo, pošeptal, že je to jenom dočasné, že grófa nakonec zmáčkne, to ať se nebojí, ale zatím že jsou takové okolnosti, že je třeba se tvářit, jako by mu to vyhovovalo.

Dolly pak dovařila oběd – a pak všichni čtyři ve zdánlivé pohodě k němu zasedli, přičemž Ventura připil Dolly a Janovi jako snoubencům.

XXIII

Doktor zavřel masívní vrata do podzemních kobek masívním klíčem a vydal se nahoru do věže, aby klíč odevzdal Venturovi. Byli si jím už tak jistí, že ho do vězení za medvědem a medvědářem pouštěli samotného. Doktor tam nyní chodil téměř denně, zdánlivě zkoumat zdravotní stav medvědův, protože Ventura na tom trval. Z nějakého důvodu si přál, aby medvěd byl tip top aspoň do srpna, soudruhu. Ve skutečnosti tam však doktor chodil navštěvovat medvědáře a těšit ho v jeho mrzkém a nudném vězení. Nosil mu tam kouření, různá přilepšení a sem tam i flašku a v poslední době se rozhodoval, nemá-li starému cikánovi nasadit nějaký antidepressant. Pořád nechápal, proč je tam Ventura drží, a taky to z něho nebyl schopen vyrazit.

Odvolání jinam neměl, protože jeho korespondence se cenzurovala – ledaže by požádal někoho, kdo odjížděl pryč, aby to hodil v nejbližším městě, ale na nikoho takového náhodou nenarazil a snad ho to ani nenapadlo. Aby šel Venturu udat osobně, na to neměl čas, protože pořád měl nějaké případy, nad kterými musel bdít. Taky trpěl obsedantní představou, že by se něco vážného stalo právě v době, až by byl pryč. Pomalu se sice odhodlával, že s tím určitě něco udělá, ale ve shonu denního života mu na extra plánování a akce jaksi nezbývala energie – snad tento stav znáte z vlastní zkušenosti.

Doktor stoupal do věže, aby tam osobně odevzdal klíč do rukou předsedových. Bylo to důležité též proto, aby se na vězně, medvěda a medvědáře, nezapomnělo, jako už se stalo asi dvakrát, i když klíč u Ventury někde visel či ležel. Tím spíš, kdyby ho neměl, kdyby se

mu jeho přítomností basa a její osazenci nepřipomínali – doktor stejně raději denně kontroloval, dostali-li vězňové najíst atd., to měl ještě ke všem dalším povinnostem. Bohužel se mu nepodařilo zařídit, aby měli také nějaké procházky, jako vězňové normálně mají, aspoň sem a tam po dvorku.

Doktor vstoupil do věže a zaklepal. Žádná odpověď. Doktor čekal, klepal znovu, pak i volal, ale nic. Ventura tam zřejmě nebyl. Doktor pak zkusil ještě Venturovu oficiální pracovnu a pak to vzdal. Strčil klíč do kapsy a odjel. Ještě zabočil k papalášově vile, co kdyby náhodou, ale předseda všech místních organizací nebyl zřejmě ani tam. Doktor tedy odjel dále za svým nově pojatým cílem.

Ale po celou tu dobu Ventura daleko nebyl. Kdyby měl doktor oči jako pohádkový Bystrozraký, kdyby mohl vidět skrze dveře, byl by viděl, že Venturův psací stůl je odstrčen stranou a na jeho místě že se vypíná jakýsi žebřík. Nad Venturovou pracovnou ve věži byla totiž ještě dosti rozsáhlá půda, dokonce i dosti světlá, protože se do ní otvíraly dosti prostorné vikýře.

Ventura byl na té půdičce a opět se zabýval uměleckou činností, která se důstojně řadila k jeho buñuelovskému kravínu a plastickému portrétu Stalina v komůrce na košťata. Ačkoliv prostředek půdičkovité podlahy byl dobře osvětlen, ve vzdálenějších koutech bylo tma. Ventura stál u velkého zarámovaného plátna, znázorňujícího muže stojícího v imperátorské póze za masívním náčelnickým psacím stolem. Muž byl oblečen v jakousi vojenskou uniformu, snad s jakýmsi zakšírováním na způsob tzv. dohody. Mohl to být např. Hitler nebo Stalin nebo někdo takový, ale to se nedalo určit, protože obraz měl tvář přelepenou bílým plátcem papíru podlouhlého rázu, takže měl místo obličeje pouhý flek, jak se to někdy v rámci moderních umění tak dělá a nechává tak zúmy-

slně. Dělalí to např. Kremlička, Josef Čapek, někde i Trnka, myslím, že i Kristofori, např. v cyklu Lidská práva a v neposlední řadě Vlastimil Bláha, jehož umělecké kreace tímto uctivě doporučuji vaší ctěné pozornosti, myslím, že někde i Franta Tichý a zkrátka kdekdo. Nicméně Ventura tam ten pláčulec jen tak nechat nehodlal, nýbrž se právě chystal dodat obrazu velitele nějakou určitou, individuální tvář.

Laskavým čtenářům a spanilomyslným čtenářkám můžeme prozraditi, že obraz prapůvodně znázorňoval skutečně Hitlera a visel v oficiální pracovně původního nacistického bürgermeis-tera po zabrání Sudet až do jejich opětného odebrání. Po úspěšném poražení Němců našimi čackými hochy v čele se Sovětským svazem, kteří se připojili za pět minut dvanáct a z nedostatku vojnů si vybíjeli svůj spravedlivý hněv na různých starouších a ženských, uníkl tento Hitler zničení tím, že stál malbou ke zdi v chodbě, která vedla potmě ze starostovy kanceláře na jeho soukromý hajzl. Zde ho objevil Ventura, když se ujal úřadu, a přehodnotil ho, neboť zamaloval Hitlerův háknkrajc, Řád železného kříže předělal na nějaký jiný, co já vím jaký, ale sovětský, a Hitlerovu hlavu přemaloval na Stalina. Vzal ji z papírového plakátu odpovídajícího formátu, přilepil přes Hitlera a barvotisk přešmidlal olejovou barvou v příslušných koloritech a valérech. Proč to dělal, nevíme, ale zdá se, že nikoliv ze zřejmého sarkasmu, jak bychom to udělali my, kdybychom na to měli čas, dostatečnou pošetilost a odvahu. Jeho argumentace byla nejspíš nějaká složitě estétská, obecně toho typu, jako jsme ji slyšeli při komentářích k zámeckému kravínu a portrétu Stalina v komůrce. Když však bolest nás podtala přeostrou čepelí: zemřel soudruh Stalin, spolu s Leninem největší z největších, jež nám dějiny daly – a vzápětí nato se na něj začalo všechno svádět – putovala monumentální koláž soudruha

Ventury (tak tomu totiž říkal: technika monumentální koláže) na půdu v naději, že ji bude možno opět později vzkřísit. To však zatím nenastalo.

Avšak toho dopoledne měl soudruh Ventura zvláštní a tvořivou náladu: Již od rána oslavně popíjel a měl celkově pocit, jako by mu někdo uvnitř jeho vlastní hrudi dělal hluboké poklony. Jeho státnická moudrost zaznamenávala právě nové triumfy a tyčila se k novým étherným metám, neboť veliký žok peněz se pro něho jevil býti na dosah, jen vztáhnout ruku a utrhnout. Zbývaly sice ještě některé podružné technické problémy, ale ty byly zatím zanedbatelné, neboť o nich pojednáme, teprv až to bude akutní.

Venturovo blaho se stupňovalo natolik, že cítil potřebu tvořivého odreagování. Pojal tudíž jednu ze svých originálních idejí, opatřil si, co potřeboval, z původního domova a částečně z původní kanceláře, zamkl zevnitřku dveře do věžní pracovny, přistavil žebřík a roven lidoopu vyšplhal se do věžní půdičky, kde se skrýval obraz Stalinův.

Nejprve malířskou špátlí seškrábal generalissimovu papírovou, olejovou barvou přetřenou tvář, takže se pod ní objevil fýrerko. Ventura vzal kreslicí čtvrtku velkého formátu, vystříhl z ní vejčitý obraz nové tváře a přilepil nějakým syntetikonem nebo čím přes Hitlerovu tvář. Po celou dobu, abychom nezapomněli, si v šerém koutě půdy, kde to páchlo prachem, svítil na obraz jakousi laternou magikou nebo projektořem, až na to, že nic nepromítal, jenom kolo jasného světla. Šňůru měl zapnutou v rohu do zástrčky. Poté vytáhl z kapsy cosi, co vypadalo jako fotografie, poodešel k tomu projektoru a zastrčil ji do takové jako štěrbiny, či jak se tomu technicky správně říká. Chvilí vergloval s takovým tím komínkem záhadného projektoru, poposouval ho tam a sem a různě ho podkládal kousky dřeva a cihel, co se na půdičce válely, až nakonec

našel správnou vzdálenost a zaostření a nastojte! – na bílý ovál se promítla jeho vlastní, Venturova tvář. Neortodoxní laterna magika byla totiž tzv. epidiaskop, který pomocí zrcadel promítá na plátno netransparentní obrázky, jako fotografie, texty knih apod.

Venturova vejčitá hlava nad hitlerovsko-stalinskou uniformou působila poněkud nezvykle, trochu jako ony pouťové obrazy s dírami pro hlavu, jimiž ji zákazníci prostrčí a majitel atrakce je vyfotografuje, např. jako v letadle, na koni, na slonu, jako Monu Lisu apod., jak se o tom zmiňuje též česká novoklasická literatura; ZA PĚT MINUT HOTOVÉ. Jediný rozdíl či nedostatek byl, že hlava byla poněkud jako světelně spektrální, duchová. Ventura, vida svou diktátorskou tvář, se opile zasmál, zajódloval, poskočil. Vzal tužku a počal na ovál čtvrtky črtat rysy své epidiaskopem promítnuté tváře. Skončiv nanášení rysů, odnesl Ventura obraz na denní světlo pod poklop, postavil ho na jakési zpráchnivělé a od molů ožrané křeslo. Vyndal fotografii z epidiaskopu, zhasl ho, jakýmsi klipsem upevnil tuto – zapomněli jsme říci, že barevnou – fotografii do rohu obrazu, vzal malířskou paletu, napatlal si na ni barvy z tub, nalil ředící olej do takové té jako plechové skleničky či jímký u kraje (taky nevím, jak se tomu správně malířsky říká), vzal sadu vymytých štětců, poodstoupil, zatajtrlíkoval se štětcem, jako by něco odměřoval, a pustil se do vybarvování kresby podle předlohy, poskytované fotografií, aby tak vytvořil svůj vlastní portrét jako diktátora. „Princip diktatury,“ uvažoval při tom, „je ve vesmíru značně rozšířen, anť nedím univerzální. Všechna zvířata žijící ve stádech či smečkách mají svá zvířata hlavní či vůdčí a ta zajisté nevládnou demokraticky. I tam, kde není vidět jedno vládoucí individuum, jako např. u včel, jde opět o diktaturu, i když jaksi kolektivní, jako je, teoreticky, leč nikoli prakticky, i ta naše proletariátu. Ostatně, jak se v nejno-

vější době ukazuje, včelí matka aneb královna produkuje prý jakési feronómy, kterými včelstvo řídí. Tyto feronómy, soudruhu Venturo,“ apostrofoval malující mikrodiktátor svého alter ego či ega nebo snad egona, jenž se mu vynořoval pod rukama, „zajisté nepůsobí na druhé včely na principu demokratického hlasování po trpělivém přesvědčování a výkladu. Nikoliv, prosím! Včelí královna vypotí feronóm – a už to všechno lítá a padá, jako na vojně. Ostatně potřeby našeho vlastního těla jsou jakýmsi biologickými diktáty, s nimiž si neumíme poradit, jak věděli už ve středověku a v raném novověku, zdědivše to ze starověku, a proto malovali např. mudrce Aristotela, jak leze po čtyřech a nevěstka Phyllis se na něm vozí. Příkladů tohoto druhu bychom mohli uvést spousty a nikdy bychom neskončili.

Což však se nechová celá příroda jako diktátorka? Zajisté, příroda nepřemlouvá kámen, aby padal volným pádem, nýbrž ho k tomu diktátorsky nutí. Princip diktatury je člověku tak vžit, že i nejvyšší bytost, kterou si ve své fantazii vytvořil, totiž onen nejvyšší či jediný bůh, není ničím jiným než diktátorem. A přece je začasť líčen jako dobrotivý, nejvyšš spravedlivý a nejvyšš laskavý, zřejmě ze strachu, aby nespokojence se svým režimem nezašlápl jako smrdutého brouka svou metafyzickou holínkou: Tak tomu bylo ve skutečnosti i se soudruhem Stalinem a tak tomu je i se mnou, že lidé se na mne usmívají a švitoří a lichotí mi, ačkoliv ve skutečnosti se mě bojí a mají mne v nenávisti, leč nemohou vůbec nic dělat.

Bez diktatury nelze udělat nic pořádného, jako např. mít armádu nebo socialistickou společnost, jež jest nejvyšším vývojovým typem společnosti. Lze však nakonec i nadiktovat, aby lidé říkali, že u nich žádná diktatura ani není, nýbrž že je to lidová demokracie apod. Taková kouzla však dokáže zase jen diktatura. Ani

v takzvaných demokraciích, kdo chce vynikat a mít peníze a moc, nemůže se obejít bez principů diktatury, jak to vidíme na příkladě chicagských gangsterů, v jejichž žilách koluje ušlechtilá krev římských imperátorů. Není však diktátor jako diktátor. Já například jsem diktátor osvícený, neboť jsem umělcem, a také, že jako jediný vím, kde se vlastně skrývá vzácná socha ležící Venuše.“

XXIV

Doktor ještě znovu vše zkontroloval, vstrčil opět hlavu do ordinace, opět už snad posté dával instrukce otrávenému seržánovi, co se týče pacientů, a zejména co se týče slepého kohouta Eduarda. Podíval se na hodinky, nervózně odkašlal a viděl, že už musí co nevidět vyrazit, aby stihl vlak.

Doktor totiž, abyste věděli, si bral čtrnáctidenní dovolenou, a to mimo svůj pracovní areál! Důvody tohoto rozhodnutí byly složité, ale nejpádnější byl asi onen přípis ministerstva zdravotnictví, které nařizovalo, aby si lékaři a jiný zdravotnický personál vybrali dovolenou, protože jim ji nelze více extra proplácet i není rovněž přípustné, aby se jim buď kumulovala, nebo jim nárok propadal nevybrán. Proto: dovolené vybrání nařízení provedení. Tato buzerace doktora nakrkla, neboť byla svou povahou naprosto byrokraticky nesmyslná. Nešlo totiž ani o prosté a nekomplikované vykořisťování, které by mělo vlastně uvítat hlupácký postoj dobrodějů, již nemohou opustit své pacienty a raději stupidně dřou, nechávající svůj nárok na dovolenou propadnout. Tento druh utlačování by doktor chápal, ale když se byrokrati rozhodli, že si každý dovolenou vybrat naopak musí, kdyby na sůl nebylo, tedy jednali v podstatě proti vlastnímu buzerantskému zájmu, doktor se nad tímto samoúčelným omezováním osobní svobody rozzlobil a rozhodl se, že tedy na tu dovolenou půjde a ať si třeba teda celý okres zkape – co chcete, to budete mít! Nicméně to přece jen úplně nevydržel a vybral si jenom to minimum, co podle nového nařízení do termínu musel, totiž čtrnáct dní.

Oficiálního zástupce, nebo aspoň sestru, to se ví, nedostal, ale vyřešil to geniálně. Požádal totiž seržána Sentenského, který si na to vzal od dřevorubců dovolenou sám, a z vlastních zdrojů mu za to dosti vydatně zaplatil. Jak víme, byl Sentenský bývalý sous-officier de santé z cizinecké legie a tvrdil, že v Indočíně často musel dělat věci, které jinak dělá lékař. Hodil se tudíž znamenitě, neboť i v městečku panovala jakási Indočina, o okolí ani nemluvě.

Sentenský se tedy na těchto 14 dní nastěhoval k doktorovi a měl vydávat léky, popřípadě, dle vlastního rozhodnutí, obvazovat apod., případně i konat malé zákroky, které by vlastně neměl. Kdyby něco, měl zavolat do nejbližší nemocnice ve vnitrozemí, aby poslali sanitku. Doktor by mu ovšem dal i telefon na sebe, aby ho mohl kontaktovat a konzultovat, kdyby byla potřeba, bohužel však sám ještě nevěděl, kde bude. Do domku se se Sentenským ovšem nastěhovala i Květa s nemluvnětem, což možná zavadlo příčinu k dohadům vzhledem k jeho paternitě, a ovšem, Sentenský si s sebou musel vzít i svého koně, aby se o něj někdo staral a také kvůli vlastnímu transportu. Kůň byl normálně uvázan u kůlu vzadu v zahradě, kdežto Květa a malý Gaston, tak totiž nazval Sentenský frankofilně svého vnuka, se utábořili v jedné z poměrně početných prázdných místností prostorné vily po německém lékaři. Jak víme z dřívějšíka, patřila k Sentenského domácnosti ještě koza, ale tu dal k nejbližšímu sousedovi, protože se mu nezdálo vhodné stěhovat se do doktorova domu i s kozou.

Ještě bychom snad měli sdělit jako zajímavost, že kdyby byl Sentenský věděl, odkud jsou peníze, které mu doktor zaplatil, nebyl by je možná vzal. Pocházely totiž od cikána Biháryho za to, že ho doktor ošetřoval po jeho střetnutí s třídní justicí vítězného proletariátu, reprezentovanou dekadentním inteligentem Venturou a jeho poskoky. Ventura v mučení dalších cikánů už nepokračoval, pro-

tože Biháry ho od toho svou neústupností jaksi odradil a předseda se potom přece jen jaksi styděl za to, co mu dělali. Také si tím už odreagoval svou zuřivost, a jelikož bylo jasné, že sochy jsou v čudu, odpustil si i další víceméně samoúčelné mučení, protože by z toho žádný konkrétní profit neplynul. Postavit totiž cikány před soud už si dobře netroufal, jednak pro nedostatek důkazů, jednak kvůli vlastnímu zlodějskému máslu na hlavě a jednak proto, že mučení vycházelo z módy a bylo již oficiálně víceméně zakázáno. Kromě toho ztratil Ventura o pomstu zájem na základě grófova odhalení vzhledem k lokalitě ležící Venuše, i když mu Slovák zatím neprozradil podrobnosti ani kde socha vlastně je v zámeckém areálu, což chtěl udělat až po své svatbě s Dolly. Ventura však nepochyboval, že se mu to podaří zjistit bez svatby, protože důvěřoval své intelektuální převaze nad debilem. Mocí to z grófa zatím páčit nechtěl, kvůli rozmazlené Dollince, které nemohl porouchat její novou hračku. Čekal tedy, až se jí omrzí nebo něco.

Biháry však nutil do doktora peníze, a když ten tvrdošíjně odmítal, začal se kvůli tomu urážet. Urazit prudkého cikána v zapadlém Vajsgrýnu, kde jediní obyvatelé byli další cikáni, nebylo ovšem záhodno, a tak tedy doktor v té noci odjížděl od cikánů přiopilý a s tučným štosem bankovek v kapse. Ty však též částečně obrátil na placení neoficiálního zástupce z vlastní kapsy. Zbytek si však ponechal čili právnicky vzato – přijal úplatek! Tedy vidíme, že doktor není takový papírový kladňák, jak bychom čekali. Nejenže se již, co ho pozorujeme, nejmíň jednou zpronevěřil proti lékařské etice tím, že přepiloval Dolly jako pacientku přímo na operačním stole, ale nyní ho zastihujeme, jak opouští své exponované pracoviště pionýra zdravotnictví na samé výspě civilizace a zanechává své svěřence v péči dřevorubce, který prý byl lapiduchem v cizinecké legii, o čemž však nepodal žádné průkazné svědectví. Co

více, jede si užívat za peníze, které získal tzv. úplatkem čili ilegální soukromou praxí. Tak to vidíte!

Doktor tedy skončil poslední přípravy a instrukce, vzal aktovku, nasedl na moped a vyrazil směrem k nádraží. Moped si tam uloží v péči přednosta stanice do skladu, to už má smluveno.

Doktor však nejel do vnitrozemí pouze za zábavou a rekreací. V aktovce měl všelijaké petice a dokumenty, které hodlal víceméně osobně v Praze podat na příslušných místech v rámci kampaně proti kravinu v zámku. Denuncovat Venturu jako psychiatrický případ se však v této fázi dosud neodvažoval, uvažoval, že to vyplyne víceméně automaticky z logiky událostí, jakmile se tyto dají do běhu.

Doktor seděl na lavičce na liduprázdném nádražíčku a čekal na svůj vlak. Moped byl již v přednostově kůlně a lístek na vlak v doktorově náprsní kapsičce. Bylo asi kolem desáté dopoledne a zlatě a mírně. Naproti, na druhé straně kolejnic, ležely četné klády z místních pokácených stromů a pryskyřičně voněly až k doktorově lavičce pod přístřeškem nástupiště. Koše s kvetoucími rostlinami visely z vnějšího okraje přístřešku, jak už to tak na venkovských nádražíčkách v létě bývá, a mírně se pohupovaly ve svěžím větříku. Nad kolejemi semo tamo poletovala červeně zbarvená vážka, zřejmě na lovecké výpravě. Jedna z přednostových slepic se přiblížila k doktorovi v naději, že jí hodí něco k žrádлу, pohlížela na něho zlým a hloupým tmavě jantarovým okem a známým slepičím způsobem skuhravě škroukala.

Doktor, vida slepici, vybavil si opět problém pohlavního života slepého kohouta Eduarda a rozhodl se, že s ním energicky pojedná ihned, co se vrátí z dovolené. Opatří svému němému a slepému druhovi slepici, pro začátek jen jednu, a vyzkoumá, zda a za jakých

okolností by s ní kohout kopuloval. Tak vyřeší další chronický úkol, který ho straší v mysli a na který dosud ve svém uspěchaném životě neměl čas. První ovšem je zámecký kravín.

Slepice, jako by četla jeho myšlenky, zamrkala na doktora spodním víčkem, jakoby oplzle významně, zaškroukala a vypudila z řitě zelenavé a bělavé lejno, které se usadilo na dlažbě ve tvaru úhledné točenice. Doktorovi se tím zprotivila, i udělal prudký odhánivý pohyb rukou. Slepice kdákavě popolétla a indignovaně odkráčela, důležitě pokyvujíc hlavou jako soudružka domovní důvěrnice. Doktor se zasmál. Měl teď výbornou náladu. Mušky s opouštěním pacientů již překonal a nyní se těšil na změnu ve svém životě, protože ať jakkoli nedůležitá a sama o sobě nevýznamná či prožitkově neutrální, byla to přece jenom změna v jeho jednostranném a přitom namáhavém životě, kde určitou rozmanitost přinášela jen rozličnost případů a stupeň a druhy nerváků, když s nimi jednal. Podíval se zase na hodinky. Vlak by tady měl být za deset minut. Dejme tomu, že bude mít asi zpoždění, počítejme průměrně tak patnáct minut, tak to tady bude nejspíš za necelou půlhodinu – a pak tradá na celých čtrnáct dní. Jakkak to teď asi vypadá v Praze? Už tam nebyl přece léta letoucí. Kde se tam ubytuje? Mohl by jít snad do nějakého lacinějšího hotelu, ale to je k ničemu. Možná že bude muset, ale napřed zkusí, jestli by ho nenechal u sebe strýc Václav. Bydlí sice nad hospodou, takže v noci tam zaléhá hluk a jinak světlíkem výpary z kuchyně, ale to doktorovi nevadilo, neboť lidové hospody naopak spíše miloval. Vybavoval si různé studentské špeluňky v areálu Karlova a Albertova, jestlipak je tam ještě ta a ta a opět ona hospůdka? Prý znovu otevřeli hospodu U Kalicha, ale že prý nemá žádný původní kolorit, kromě toho, že se tam prodávají hadroví Švejkové a nad výčepním pultem visí obraz Franze Josefa, který tam ovšem podle knižní

předlohy právě naopak nevisel, což přivedlo hostinského Palivce do basy. Jinak je to prý nudná moderní restaurace. No, podívat se tam může, proč ne.

Komunisté jsou směšní, jak si tak každého přisvojují. I Jiráska, známého zastánce carismu. Hašek u nich pravda byl, ale prokoukl je, asi i dost brzy. Ta povídka o tom, jak byl velitelem města Bugulmy, ta je přece přesná! Tak ukazuje překrásné rozdíly mezi českou a ruskou mentalitou. – Ta pasáž s tím obrazem Franze Josefa mohla být legrační za Masaryka, ale teď už vlastně zase není, protože totéž by se klidně mohlo stát s obrazem současného státníka, i když jsme, soudruzi, kultu osobnosti již odzvonili. – Obrazy. Doktor si vzpomněl na hloupý politický vtíp o tom, jak kádrovák na technice obtelefonovává profesory: „Souhu, máš státníci?“ Všichni napřed říkají, že ano, že mají státníci, vlastně dvě nebo tři, ale pak jim to vrtá hlavou, a tak zavolají telefonem jednomu, kterého se kádrovák ještě neptal, aby, kdyby se ho zeptal, řekl, že státníci nemá, aby se vědělo, o co vlastně jde. Což se i stane a za deset minut vstupuje kádrovák do pracovny posledního profesora, pod jednou paží obraz Stalina, pod drahou Gottwalda: „Čest! Souhu, tady ti nesu ty státníci.“ Houhoa rachacha – blbý jak hovno. To jediné umíme, vymýšlet stupidní vtípy – no, co máme taky dělat. Ale doktor teď jede pryč – prostě jinam – na všechno zapomene – nebude to pro něho čtrnáct dní existovat –

Znenadání prorazilo doktorovo snění pádění koňských kopyt a hekání namáhané herky. Doktor vzhlédl. Ovšem, vždyť to nějak věděl. Na kolejích se točil seržán Sentenský na svém jízdním zvířeti: „Doktore, doktore, honem – stalo se neštěstí –“

XXV

Podkrovní komůrka zvučela hejny much jako podivné varhany. Do toho vzlykal a hořekoval tlustý vedoucí Pohostinství, nár. podnik, früher Gasthaus zur Gartenlaube. Na podlaze byla veliká louže se sychající krve. V posteli, pod červeně pruhovanou duchnou, rovněž zakrvácenou, ležela číšnice Hanka, bělavá jako z vosku, snad už mrtvá. Její levá ruka visela bezvládně k podlaze a měla podřezané zápěstí a na lokti byla stažená nějakým provázkem a klacíčkem, zřejmě seržánův zásah první pomoci. Doktor dorazil právě před okamžikem, opět, jako už dvakrát předtím, na hřbetě vzadu za seržánem, který na cestě k nádraží prozřetelně vzal hned s sebou doktorovu chirurgickou brašnu pro podobné účely náhlých příhod, kterou on sám, věren latinizujícímu snobismu své profese, nazýval brašnou emergentní. Neztratili zbytečně ani okamžik, ale jestli to bude co platné, nad tím visel obrovský a tučný otazník. Jak vyložil seržán doktorovi po cestě, pokud se mu to podařilo rychle vytáhnout z brečlavého vedoucího, pohádal se prý vedoucí s Hankou kvůli něčemu, když servírovala snídani nějakým hostům. Hanka utekla do své půdní komůrky, což vedoucí pokládal za normální, protože se to stávalo dost často. Za chvíli však na něho padla jakási divná a nevysvětlitelná tíseň, takže se vypravil za číšnicí na půdu, klepal, volal, ale žádná odpověď, slyšel nějaké divné zvuky, jako když teče voda, a hekání. V panice vyrazil dveře a našel v posteli Hanku s proříznutým zápěstím, která už ztrácela vědomí. Místo ale aby se snažil krev zastavit, začal zvracet – patřil totiž k oněm lidem, kteří nesnášejí pohled na krev – nicméně neztratil hlavu úplně, nastartoval svou motorku a pádil k doktorovi.

Tam našel jen seržána, který nejprve jel s ním, zastavil krvácení stáhnutím paže kolíčkem a špagátem, a vida, že pacientka už je skoro v posledním tažení, řítí se k nádraží pro doktora, jestli by měl ještě to štěstí a dohnal ho, než nasedne do vlaku. To se mu, jak jsme viděli, povedlo, díky zpoždění socialistické dopravy, a teď tedy jsme zpátky v Hančině komůrce.

„Kruciprdel!“ pravil doktor zároveň vztekle a lítostivě. „Tys tomu dala, krávo pitomá!“ Nicméně neztrácel čas a sáhl si nejprve na puls. Così se tam ještě dělo, ovšem nitky. Chtělo by to hospitalizaci a transfúzi, ovšem kdepak tady, ve Venturově císařství? Než by sem sanitka dojela, neřkuli zpátky, byla by pacientka už určitě mrtvá. Bylo to teď zřejmě zase na něm a jenom na něm. Rána sice už nekrvácela, a byla to zřejmě jenom krev žilní, nicméně, podle louže na podlaze a stavu pacientky bylo zřejmě, že krev odtékala už životu nebezpečně dlouho. Doktor vytáhl Hance polštář zpod hlavy a podložil jí hrudník, aby hlava visela dolů a lépe se prokrvovala, zvedl jí paže, které seržán na jeho rozkaz přivázel nějakými hadry k pelesti, podložil co nejvíc nohy. Naházeli na ni co nejvíc peřin a dek a doktor jí dal injekci kofeinu ze své emergentní brašny, aby podpořil činnost srdce. Potřebovala nutně kapačku a teď šlo o to, zda se aparatura má dopravit sem, na půdu, anebo převézt pacientku do doktorova domu. Bylo třeba potom ošetřit a sešít ránu, a tudíž by bylo výhodnější pacientku odtransportovat. Jen aby to vydržela! Rychle se vystříдалo několik otázek a odpovědí a zanedlouho zabrblala na dvoře hospody pekařova dodávka. Snegli Hanku dovnitř na jejím zakrváceném slamníku a podobně, opatrně ji pak vynesli do jedné z prázdných místností vily po německém lékaři, kde ji položili na doktorovu vlastní postel. Jiná totiž v domě nebyla, seržán s Květou spali na slamnících na zemi a Gaston ve svém koši. Doktor prý bude zatím spát dole v ordinaci

na vyšetřovacím lůžku. Připravili a zavedli kapačku, fyziologický roztok a glukózu (seržán si při tom počínal tak kompetentně, že doktora definitivně přesvědčil, že byl opravdu sous-officier de santé), a poté přikročil doktor k ošetření rány.

Jako většina sebevrahů řezajících si zápěstí, zejména ženských, nezačala ani Hanka příliš hluboko: Přešmikla si jenom zápěstní větvení u vena medialis antebrachii, což sice udělalo krve jako na zabijačce, ale dalo se to poměrně snadno zastavit a pak i sešít. Což taky doktor řádně udělal, takže bylo možno odstranit seržánův kompresní špagát. Hanka ale byla pořád bledá a v bezvědomí. Dali na ni peřiny, zapnuli v místnosti přenosný elektrický radiátor, neboť podle učených knih je prý třeba držet vykrváčeného pacienta v teple, a napájeli ji kapačkou. Doktor kontroloval puls a krevní tlak, pořád dost katastrofálně dole. Co to teď hlavně chtělo, byla pořádná transfúze, no.

Doktor nejdřív zkusil nejbližší civilní vnitrozemskou nemocnici, ale tam ho zklamali. Pořád ho přepínali od čerta k ďáblu, až nakonec mu soudruh ředitel sdělil, že bohužel nemohou, leda nejdřív za osmačtyřicet hodin – no, to vám děkuju, soudruhu, jestli nám tak dlouho vydrží, tak už to asi nebudeme moc potřebovat – vlastně tak ani tak. Čest!

Avšak doktor se nevzdával. Ve vlastním, civilistům nepřístupném pohraničí byli přece naši čačí pohraničníci, střežící naše radostné budování před imperialistickými diverzanty. Bylo jich tam jak nebeskejch, plná hrdel, a zajisté měli své lékařské služby, jistě mnohem lepší než civilní. Doktor vytočil číslo, které nějak znal, snad od Ventury. Zvonek se ozval jakoby dutě, jako by řinčel v nějaké krabici, nejspíš plechové, mohlo to být třeba uvnitř tanku nebo něco.

„Říjen,“ řekl zlostně ráčkující vojenský hlas, nebo tak tomu aspoň doktor rozuměl. Ve skutečnosti řekl voják „příjem“, jenže

to vyšlo nějak zkresleně. Doktor se zmátl, neboť ho napadlo, že „říjen“ je heslo, které vyžaduje svůj ohlas, např. puška – Praha, jak se vždycky uvádělo – ale čert ví, jak to teď zase předělali po vzoru velikého přítele. Třeba by teď měl říci něco jako „rudý“ nebo „leninský“, nebo možná „listopad“ – čert ví. – Místo toho však řekl: „Prosím vás, soudruhu, já jsem doktor Tenaten, obvodní lékař z En. My tady máme takový případ, náhlý úraz, a já bych chtěl požádat vaše lékařské služby o pomoc – prosím vás, můžete mě přepnout?“

Na ta slova vojín položil. Případ toho druhu neměl nikde v žádném řádu vnitřní služby nebo v jiných pravidlech a nařízeních a nevěděl, jak si s ním má poradit. Třeba, uvažoval, by přepnutí na marodku bylo prozrazení vojenského tajemství nebo něco, protože by tím možná jako třídnímu nepříteli prozradil, že tam marodku mají. Takové věci se totiž tehdy s vojáky dělaly, abyste věděli, a telefonistova úvaha, ač v normálních poměrech naprosto bláznivá a za vlasy přitažená, nebyla za daných okolností bláznivá vůbec. Členové vojenské bezpečnosti měli povinnost vychovávat mužstvo k maximální bdělosti a ostražitosti, což činili tak, že s nimi hráli takovou jako hru na chytání. Někteří ubozí vojákové byli posláni do basy např. proto, že prozradili, co bylo toho dne v kasárnách k obědu – natož jestli je v daném místě lékař! Doktor zkusil znovu, protože se naivně domníval, že první hovor byl přerušen náhodou. „Říjen,“ řekl zase voják, ale jakmile slyšel nové „prosím vás, soudruhu“, ihned telefon zaklapl. Bodejt, bude se vystavovat nebezpečí.

Doktor byl na to teda zase sám a vidina pražské dovolené se nenávratně rozplynula včetně plánované demarše na příslušná místa v záležitosti zámeckého kravína. Vzdechl a šel znovu zkontrolovat Hančin puls.

Ze zahrady se ozvalo zakokrhání. Doktor se podíval oknem a pohladil pohledem slepého kohouta. My jsme takoví dva chudáci blbí, vid', oslovil ho v duchu. Ale co naplat, musíme to vydržet. Nebudeme přece jako nějaká hysterická číšnice. Svět, Eduarde, byl podle gnostika Basilida stvořen padlými anděly, pro zábavu. Musíme se tedy chovat za okolností co nejdůstojněji a dělat jim, kurvám, té zábavy pokud možno co nejmíň.

XXVI

Kdesi v Praze je nóbl čtvrť. Není to ta poněkud vulgárně procovská, papalášská čtvrť v Bubenči, nikoli, prosím, tady je všechno mnohem diskrétnější. Je to myslím snad někde jako nad Vltavou, možná blízko Barrandova, ale nevím už určitě. Prostě spíš tam někde. Ventura se dal převést převozníkem přes Vltavu, pak pomalu vystoupil malebnými uličkami k vrcholu kopce – a už jsme tady. Domečky či vilky jako z cukru, jako by je vystříhl z nějaké té zahraniční pohlednice, ani by člověk něco takového nečekal ve zvulgarizované Praze počátku šedesátých let. Vznáší se tu jakési diskrétní patricijské ticho. Skoro byste čekali, až zazvoníte u dveří některé té vilky, že se napřed ozve jemné, snivé cinknutí a pak že se objeví aristokratický anglický butler, který vás, velice slušně, tiše a kulturně, nikam nepustí: „The master is not at home, sir. I regret very much, sir. Good day to you, sir.“

Možná že i takové sluhý tam někteří mají, co my, prostáčekové z horší půlky národa, víme, ale Venturovi otevřel osobně pán domu, jeho přítel Jura Bušek. A nemýlím-li se, byly tam v té zahrádce před vilkou jakési aloe, možná že v květináčích na takových těch sloupcích, z každé strany branky nebo jak, já to teď nevidím tak jasné, ale byly tam, což v letním odpoledni dodávalo vilce ještě více příjemný, středomořský ráz.

Jura Bušek se s Venturou srdečně přivítal, jak to vlastně odpovídá jeho boдрému moravskému jménu. Nyní seděli v menším, ale pěkně zařízeném pokoji. Koberec byl určitě perský a lustr vypadal podezřele benátský, ale Ventura potlačil bodnutí závisti s tím, že on sám jest umělcem a konvenčními světskými statky pohrdá. Jura Bušek

byl podomácku, nalehko, měl bílé tenisové šortky a jakési tmavomodré tričko s emblémem a nápisem Adidas, jehož rozhalením bylo vidět deku na jeho prsou. Také nohy a paže byly značně srstnaté, ve výrazném kontrastu s Venturou. Kdyby tu byl náš doktor z En, nebo vůbec nějaký doktor, mohl by uzavřít, že Jura Bušek trpí mírným stupněm tzv. hypertrichosis tarda, což jest vlastně normální mužská chlupatost, ale přehnané hojnosti. Svou lysou hlavou se Jura Bušek podobal jakési kombinaci Jana Masaryka s jedním homosexuálním laryngologem z Prahy, jenž si ovšem nepřeje být jmenován a dneska už by byl stejně hodně starý, ne-li nejspíš už tentam. Pán domu i návštěva seděli v kožených křesílkách a popíjeli koňak z takových těch velkých sklenic, co byly myslím právě v té době v módě mezi příslušníky lepších (leč neantagonistických) tříd naší radostné společnosti. Byly myslím asi čtyři do jednoho setu, všechny odvozené z nějaké jedné analytické formule při různých parametrech a cenově vysoko nad dosahem kapsy normálního smrtelníka. Jedna byla hodně baňatá a velikánská, druhá trochu menší a na vysokém štýlku, jedna myslím taková jako hodně podlouhlá – už si to tak nepamatuju. Ale Jura Bušek a Ventura teď ze dvou sklenic z této sady popíjeli, Bušek z té hodně baňaté a Ventura z té na dlouhém štýlku.

Na stolečku se skleněným vrškem před nimi stála jednak ona zmíněná či vlastně implikovaná láhev koňaku, jednak velká a tlustá, zřejmě bohatě ilustrovaná kniha, nesoucí veliký bílý nápis: LOST MASTERPIECES OF PAINTING AND SCULPTURE. Několik míst v knize bylo založeno kousky papíru. Jura Bušek se díval na Venturu melancholickými, jakoby teple čokoládovými očima blízko u sebe, jako by ho zkoumal a uvažoval, má-li mu věřit, nebo ne.

„Mně se to ale pořád nezdá, Péto,“ řekl nakonec, „protože jak by ten negramotnej pasák o něčem takovém věděl – já myslím, esli by nemoh bejt nastrčenej – mně se to celý náak nezdá.“ – „No

podívej,“ odpovídal Ventura, „podívat se na to můžeš, ne? Nejlepší bude hned s profesorem. Na tom nic není – ty se v tom vyznáš jako amatér a profesor je profesor – šli jste mi pomoci to zjistit, jestli by se to nemělo dát do národní galérie – ne?“

Jura Bušek uvažoval. „No dejme tomu,“ řekl nakonec nepřesvědčeně. „No ale, jak by ten pasák věděl, vo co de? Kdyby ho nikdo nenastrčil?“ – „No, na to já jsem se ho taky ptal. Von říká, že mu někdo ukazoval fotografii a ptal se ho, jestli vo tom neví – a podle toho že von poznal a taky hned věděl, že to musí bejt vzácná věc – von je sice blbej, ten Ficko, ale určitou primitivní mazanost von má – málo platný. Jak to líčil, tak to byl nejspíš ten chlap, kterej nám vypálil rybník s tou křížovou cestou – s těma cikánama, jak už jsem ti povídal – ale já myslím, že ho eště dostanu – já dám hlášku, třeba přes Biháryho, že víme, kde ta Venuše je – a že je někde v okrese – to von nevydrží a přijde čmuchtat a pak – chňap ho!“

„To nedělej, Péto,“ řekl Bušek, „na pomstu se teď vyser. Nenávist ti zakalí mysl a uděláš nákou chybu – to je jako se ženskejma – vášně nemaj v obchodě místo. Radši se pojď dohodnout, co a jak. A, poslyš, má von tu sochu vopravdu? Viděl jsi ji?“ Ventura se rozpačitě odmlčel: „No právě, že neviděl. Já jsem byl tenkrát v tom zámku a všechno jsem to prolez, ale kde nic tu nic – už mě taky napadlo, jestli si to nevymyslel – jestli mu to ta naše Dolly –,“ Ventura se zakoktal a zmátl.

„Poslyš, co s tím má co dělat Dolly?“ divil se Jura.

Ventura se dlouho kroutil a rozpačitě popíjel. „No, ať to teda víš,“ řekl nakonec. „Vona Dolly, víš, ale nikde to dál neříkej, vona má s tím pasákem poměr. Nastěhovala se tam k němu do zámku a káže vo návratu k přírodě a tak – no, já vím, že ji to přejde, však ji znáš, ale zatím, než ji to přejde, tak musíme holt počkat, protože Dolly má jemnej nervovej systém, tak aby se třeba nezhroutila. – Ale právě

ten pasák, ten pasák si ji chce vzít – a Dolly, představ si, proti tomu není. To se ví, von by chtěl mít sobáš v kostele – jinak si to ani snad neumí představit – no a – a právě, abych já to všechno povolil, tak že mi poví, kde je ta Venuše, ale prej ne dřív než bude podepsaná sobášná zmluva – no copak já mu to vodklep, co by ne, když jsou v tom takový peníze – jediný problém je právě Dolly, protože teď drží s ním, tak aby se nervově nezhroutila, kdybych na něj došláp. Já ale, Juro, myslím, že to je jenom otázka času – než se ho Dolly nasytí.“

„No ale, tak jak, že tam mám přijet, a i s profesorem,“ tázal se Jura, „když ty vlastně nevíš, jestli von vo tý soše vůbec ví, jestli ji vůbec má? – Je to celý náký divný, Petře, mně se to nezdá – taky to je vo hubu, že jó. Už že ta socha je taky strašně velká a těžká – totiž, jestli vůbec existuje.“

Místo odpovědi sáhl Ventura do kapsy a vytáhl fotografii, kterou beze slova podal Jurovi. Jura se na ni podíval, zpozorněl, sáhl po knize LOST MASTERPIECES OF PAINTING AND SCULPTURE, otevřel ji na jednom označeném místě a srovnal fotografii s jedním obrázkem uvnitř.

„Zdá se, že je to vono!“ zvolal. „Ale teď – odkud to máš?“

„No právě,“ řekl Ventura, „to víš, že jsem tomu taky nevěřil. Tak jsem řek Dolly, že musím mít důkaz. Dal jsem jí zapečetěnej foťák s označeným filmem uvnitř – a vyfoť mi tu Venuši, když teda víte, kde je. – No – a tohle je výsledek! Není to moc dobrá kvalita, je to, počítám, v nějaký jeskyni nebo ve sklepe – ale v tom zámku nic takovýho není, ale je to vono, že? A navíc – mám ještě jednu takovou fotku, kde je u tý sochy vyfocenej sám ten pasák!“ Ventura tuto fotografii Jurovi neukázal, ačkoliv ji měl s sebou a původně to měl v plánu, neboť se styděl za vzezření dceřina milence, se kterým, jak rovněž přiznal Jurovi, ačkoliv původně o tom mluvit nechtěl, dokonce vyjednává o sňatku, byť i jen podvodně, za účelem získání sochy.

„No to je krásný,“ radoval se Bušek, „tak to ho zmáčkнем, a bude! Totiž – to musíš zařídit ty. A taky transport. Já, jak víš, zařídím jenom prodej. – Ale už se pohni, už, už se nesmí moc čekat. Zmáčkni chlapa a bude! Jakápak sentimentalita! Takovej negramotnej pasák, vo toho se nikdo brát nebude nebo ho shánět. Já nevím, co je v tom za problém.“

„Dolly,“ řekl Ventura tiše. „Musíme, Juro, počkat, až ji to s tím pasákem přejde. Dlouho už to trvat nebude – já ji znám.“ – „No jen aby,“ poznamenal Bušek, ale další komentáře k otázce erotické fixace u žen si vůči Venturovi odpustil. V duchu mu pouze vystala idea, že v nejhorším se lokalizace a transport Venuše bude muset zařídit jinak – možná i s tou konkurenční firmou – ovšem ta má asi taky svého zahraničního jednatele –

„Já jsem si právě myslel,“ dolehl do jeho ucha Venturův hlas, „že byste tam ke mně příští tejden přijeli – ty a ten prófa – a že bysme pasáka vožrali a vytáhli to z něj po dobrým. Jak budeme vědět, kde to je, tak už se dá dělat všelicos. Já už jsem to zkoušel s Dolly – ale kdepak! A to víš, na ni já nátlak dělat taky nemůžu – Bůh uchovej!“

Ale Bušek už neposlouchal. Došel sám k jakémusi závěru či usnesení, které se mu zdálo hodno oslavy. Nalil tedy Venturovi i sobě další koňak, zeptal se ho, měl-li by chuť na nákou kočku, a pak telefonem kočky objednal. Za necelou půlhodinu se objevily dvě neoficiální pražské call girls běžného profesionálního vzezření. Jura jim představil Venturu jako proslulého umělce, tvůrce happeningových filmů à la Buñuel a příbuzného slavného zesnulého spisovatele Ladislava Ventury, který by jim případně mohl pomoci k filmu, čímž znamenitě stoupla přitažlivost vejchlavého provinčního papaláška. O něco později vyvolal Ventura další výkřiky údivu, protože, na rozdíl od své dcery, nenosil žádné paruky na hlavě ani nikde jinde.

XXVII

Kruciprdel, proč je to vlastně takový příjemný? Co na tom vlastně je, taková blbost, ještě ke všemu nedůstojně sprostá? Kdyby to člověk měl někde aspoň na hlavě jako chobotnice, nebo vůbec někde úplně jinde, slušně, jako některý jiný zvířata, na prsou třeba, ale vono je to zrovna tam dole, u prdele, eště se přímo tamtudy, nebo hned vedle, i čurá – to je určitě konstrukční zlomyslnost – to by se přece dalo vyřešit úplně jinak, mnohem decentněji – to je naschvál, aby ta nejpronikavější rozkoš, kterou člověk zná a za kterou je ochoten draze platit – aby tahle rozkoš, kterou básníci nazývají nebeskou, aby měla pečeť obscenity, bizarnost a sprostoty! Basilides! Asi má pravdu, Basilides mizernej! Tyátr pro čertíčky – ale ať – kruciprdel – proč je to jen takový příjemný – a co je to vlastně rozkoš? – A co bolest? – A proč jsou si tak blízko? – Proč na ně vlastně i stejně reagujeme, svíjíme se, hekáme a naříkáme!? – Ach jó – ach jó – světe nesmyslnej – ouvej ovej – světe bizarní – basili-dovskej! – já tady na ní snad zahynu, na kurvě mizerný – ale že to umí, svině jedna – už mě zase dostala do drápů – zaříkal jsem se – a tumáš! – caro autem infirma – achich – ovej – ouvej – ovej –

Tyto úvahy skrytě produkoval doktor, zatímco konal populární směšné pohyby, a to opět na papalášské dcerunce Dolly, ačkoliv se zapřísahal, že na ni už nesáhne ani klacíčkem, i kdyby se měl už do smrti ukájet pouze samohanou. (Srov. kap. XVIII.)

Podlehl, bídne podlehl, hmota tu triumfuje nad duchem.

Nebylo však divu. Když byl předtím sám v baráku, dalo se to ještě jakž takž vydržet. Ale teď byl sice sám, ale v baráku byly dvě mladé ženské. Doktor si totiž nechal Sentenského na původ-

ně smluvených čtrnáct dní, aby ošetřoval Hanku, a ten tam tedy zůstal i se svou suitou: s koněm, s dcerou Květou a jejím mrchopěveckým parchantem Gastonem. Toho odpoledne využívala Květa plaveckého bazénku po německém lékaři a vyvalovala se u něho v plavkách vedle košíku s rozbaleným Gastonem, vystavujíc na odiv rozličným způsobem příslušné oblíny a prolákliny, přičemž jí ještě ke všemu v rozkroku lezlo světlé pubické ovlasení. Aby před ní unikl, odebral se doktor nahoru, zkontrolovat nepodařenou sebevražedkyni, ale to si dal! Hanka kašlala, a doktor tedy musel poslechnout, jestli jí to neleze dolů na plíce atd. Měla velice pěkné, hrotité, na dotek pěkně tvrdé, někdy to sice nevadí, ale ono právě přijde na to jak kdy.

Do této nálady se přihnala Dolly s prosbou, aby jí doktor dal něco, co zabraňuje opilsti. Doktor odporoval, ale Dolly vystrčila bok, našpulila hubu a prohlásila, že to nechce zadarmo. Doktor se nadechl, aby strašně zařval a tímto řevem svůdnici odradil, avšak místo zařvání ztratil tvář a morální páteř a vrhl se bez cavyků na Dolly. Ještě stačil zmáčkнуть vypínač na svítivý červený nápis NEVSTUPUJTE před dveřmi ordinace, a pak již se události řítily svým neodvolatelným přírodním tokem. Dolly, jak doktor zjistil, se od jejich posledního setkání silně rozvinula a nabyla sebevědomí a profesionalismu. Hned jak ji objal, mu zkušeně a bezostyšně sáhla na poklopec, a jak ji před sebou strkal k operačnímu lůžku a horečně zatahoval záclonu, málem už ho zcela obnažila necudným způsobem. Dotek její studené drobné ruky působil doktorovi slastné mrazení, které postupovalo po páteři až nahoru k hlavě. Tentokrát se doktor fixováním pacientky nezdržoval, nýbrž z ní strhl kalhotky, až praskla guma, a bez formalit vstoupil. Téměř okamžitě explodoval, což ho však nepoděsilo, neboť Dolly byla na zahraničních pilulkách, a bez ztráty průbojnosti ihned pokračoval.

Dolly vydatně a zkušeně spolupracovala, opisujíc složité obrazce; bylo vidět, že pobyt s grófem jí byl ku prospěchu.

V této chvíli jsme však doktora zastihli, jak medituje nad metafyzickou podstatou soulože, jednak proto, že je filosoficky založen, jednak za účelem oddálení vlastního a tím přivolání partnerčina orgasmu, jak to vyžaduje nepsaný rytířský kód pohlavních turnajů.

Jízda skončila k obapolné spokojenosti, zahanbený doktor předal triumfující Dolly její kurví mzdu v podobě tuby benzedrinu, brumlavě ji varoval před předózováním a před nebezpečím návyku, s možností vzniku paranoidní psychózy, a pustil ji po úspěšném gynekologickém zákroku z ordinace ven. Mohl si teď nadávat, jak chtěl – co se stalo, odestáti se nemohlo.

XXVIII

Jaj, čo som tých pánov preondil! Lebo oni sa gu mne pozvali, skázali mi pán súdruh Ventura, že vraj prídu na večeru, ešte s dvoma, ale aby sme nič nechystali, že to prinesú sami, že nás chcú počasovať. Vravím reku, no, to už je dobre, volakú grófsku večeru zasa mať, lebo už nám dochádzali peniaze, aji sa to patrí na zámeckých pánov, čo by mali čas od času aj volaký lakomát – vravím reku, Dolly, mali by sme to prichystať, tie priebory strieborné i také veci, aji sviece. Ale ona hovorí, že Jano, oni ťa budú chcieť opiť, aby si ím prezradil, kde máme tú Venušu, ja sa bojím, že ty to aj urobíš, lebo ty ako cítiš volakú pijatyku, už lopáš ani sviňa, a potom nevieš čo robíš. Čo som sa na ňu za to ani nehneval, lebo mala pravdu a že tá nikoho druhého nebolo. Vravím reku, tak ja nebudem piť a hotovo. Hovorí ona: trocha piť musíš, lebo to je slušnosť, ale ako ty sa napiješ len trocha, už bude zle, už ty nebudeš vedieť, kedy prestať – už ťa budú mať vo vrečku, vo svojich dráPOCH. Vravím reku, že tak odriekneme, povieme, že som chorý al'bo čo. A ona, že to by sa nepatrilo. Ale, vraví, že ja pôjdem k doktorovi a budem si pýtať voľačo, dáku medicínu, čo sa po nej človek neopije, lebo taká vec naozaj bude jestvovať, aj som o nej hádam počula. Čo mi to bolo aj čudné, lebo predtým nechcela o doktorovi ani počuť, aji hovorila, že poprosí tatu, aby ho odtiaľ vyondil a poslal inam. Ale čo sa vidí, že na to aj zabudla.

Teraz príde a pokazuje mi takú tubu, pozri sa, už to mám, to si zoberieš a máme po starosti, aj ja, hovorí ona, aby som na tebe mohla dozerať a aby to nedostali ani zo mňa. Čo sa mi ale zdá tak rozpálená, aji z nej tiahlo chlapom, čo som ale nič nehovoril, lebo

to už tak je u chudobného ľudu porobeného, hoci by som aj bol grófom, čo tak vždy aj bolo, keď bola ženička dlžná židovi za tovar, čo aj preto súdruh fýrerko urobili tie norimberské zákony, aby sa nerobila tá Rassenschande, ako sa hovorí rasová haňba. Ale to sa neráta, keď je neni zo slobodnej vôle, ale na silu, lebo čo si pomôžeš. Lebo ako ináč by som mohol dostať tú medicínu proti ožratiu. Lebo pánovia, a najviac čo sú učení, sú aj veľmi chlípní, ako hovoria vždy pán súdruh Ventura podľa voľakej knihy, čo sa vždy veľmi smejú, že vraj čím väčší inteligent, tým väčší hovädo. Lebo ako je na dedine, keď ich posobášia, že tú prvú noc k nej ide farár – čo vraj Čechúni zakázali, hoci sa aj dialejo robilo, lebo je stará obyčaj – ale ani to sa nemôže rátať. Aji z toho koľko razí mali osoh, lebo ten syn farársky mal potom dobrú hlavu na študium, čo aji do latinských škôl potom išiel a urobil sa pánom, farárom, al'bo notárom, al'bo takým a dobre tých svých starých rodičov dochoval, aji tatu, ktorý jeho tatom ani nebol. Jaj bože môj! Lebo chudobný človek už musí také veci robiť a čím o nich menej myslí, tým je preňho lepšie. Ako keď som ja bol tým kočišom u tých Nemcov, čo sme utekali pred Rusmi, až som zostal tuná v tom meste, a teraz pri ňom v zámku, ako tam s námi boli ten Genosse Herr Hauptmann Udo von Zwischenbein, čo boli tým Erziehungsoffizierom u nášho bataliónu, ako som vám už prvé hovoril, čo nám kázali o tom, že Slováci sú árijci, hoci už nie takí panskí ako Japonci a Maďari. A ten pán súdruh Genosse Herr Udo von Zwischenbein, čo boli vraj aji doktor filozófie – a preto boli tým Erziehungsoffizierom – mali takú vec, že oni nemali k ženám žiadnú pasiu. Čo bolo aj zakázané od súdruha fýrerka, aj vykynožené, lebo bola urobená ešte pred vojnou die Nacht der langen Dolche, ako sa povie, že noc dlhých tesákov, čo nám o tom práve ten istý Genosse von Zwischenbein prednášali, ale sami boli takí istí, lebo si pomôcť nevedeli, ale iba tajne.

A čo čert nechcel, čo si práve vybrali mňa, lebo ja som bol taký sprostý kočiš, mrzký, aj som bol Slovak – keby som bol voľačo povedal, už by tak hovorili, čo to tára, veď on je bolond, ako sa povie geistig minderwertig, blázon, buta Tót, čo sa mu nedá veriť. Aji ma raz videli, ten pán súdruh Udo, ako som šchal koňovi po nohe, čo je tá naša kočovská obyčaj, a to už som bol naozaj stratený, lebo pre tých buzerantov čím väčší, tým lepší, aji keby ho malo do smrti okalečiť. A keby som nechcel, aľbo dačo povedal, už ma aj mohol na tom istom mieste zastreliť z pištole, čo on ju aji stále nosil na riti, ako sa to aji inému kočišovi stalo od toho istého Herrn Genossen Udo von Zwischenbein, že vraj pre nepočúvnutie rozkazu v čas vojny, čo bolo braté ani Meuterei, ako sa povie vzburá. Však ja viem dobre, aký rozkaz ten neborák nevypočul, basmeg a kristuš-máriját! No a čo si pomôžeš? To už je taký svet kurevský, hovoria farári, že vraj pre Adamov hriech, čo on zožhral to jablko.

Ale aby som neodbočoval.

Teraz príde večer, aji sme sa na to obliekli, Dolly do tých svojich šatov červených blýskavých, ale mne do grófskeho nedala, že vraj by sa na mňa ponášali, lebo je staromódne. A dala mi dosť pekné čierne šaty, hoci len obyčajné, ani na sobáš, aj topánky, aj košuľu, aj tú kravatu – čo mi to hádam predtým kúpila voľakde, ale nič mi nehovorila, hádam že ešte mala dáke peniaze voľakde, aľbo jej dal Ventura.

No, teraz už čujem auto, aj Bodrik sa dal štekať, tlčenie na vratá, idem ím otvoriť a už sú tuná. Pán súdruh Ventura aji ten Juro Bušek a ten profesor, čo tam tiež s nimi bol pri tej Kalvárii, a s veľkým takým košom, plným rôznych dobrôt aji pitia. No čo, jedli sme, pili, dobrú vôľu mali, a oni stále že Jano pij, Ficko pij, pite, vaše grófska milosť – to oni žartúvali – na zdravie. Vravím reku, no pite aj vy. Tak aj pili, hoci zo začiatku chceli len málo, čo by som sa ja ožral

a oni zostali triezvi, ale ako mali každý za dva za tri poháre v sebe, už ím aj nedalo a už sa tam sami spili ani svine. Aj ja som lopal dobre, ale nič mi to nerobilo, lebo som mal v sebe tú medicínu, čo mi ju Dolly vytrtkala u doktora, hoci som jej nepovedal ani dako nepokázal, že som to poznal – ale ma predsa len trocha zamrzelo, hoci som to aj skôr povedal o tých chudobných ľuďoch, ale však ona je neni chudobná, ale kišasoňka, súdružka študentka, céra pána súdruha Venturu, papaláša, čo to hádam ani robiť nemusela. A tým viacej som ja natiahuval, ale nič mi veľmi nerobilo.

A tí už padali jeden cez druhého, aj mi hovorili, že povedz, Jano, ty sviňa slovenská, na moju dušu – teraz to z nich liezlo von, ako boli ožhratí – povedz, kde máš tú Venušu. Vravím reku, že ja to viem, ale nepoviem, naserem vám, svine oné čechúnske. A teraz sa oni dali na mňa prácať, že vraj chytíme ho, zviažeme a budeme ho mučiť, aby nám povedal, ale kde! Hoci aj boli traja a dosť veľkí, alo boli tiež veľa ožratí a ja hoci aj malý, som aji dosť pevný, lebo ma utvrdila ťažká robota. A tak so mnou nič urobiť nemohli, len sa tam tak potácali ani paňácovia. Čo potom sa dali aj bluť, aj padať, aj sa ten profesor osral do gatí. Čo som ich uložil na slamu gu kravám, aby mi nezasvinili tie moje grófske izby hore.

A tak som ja, buta Jánoš, nad tými pánmi súdruhmi zvíťazil a zobral nad nimi vrch, hoci aj jeden z nich bol profesor. Len s tým doktorom, to ma trocha mrzí, veru hej! Ale na tom svete je nič neni dokonalé, hovorili náš pán farárko.

XXIX

Ventura položil papírek, zasmál se spokojeně a kráčel k telefonu. Spojil se se starým Buškem, nevím, zda přímo, či zda tehdy musel ještě přes operátora, to je ostatně pro podstatu věci irelevantní, a vesele zahlaholil: „Juro? – Tak myslím, že se to vyčábruje. – Dolly už tam s ním není. Nechala mi tady vzkaz, že jede do Prahy, přidělanej napínáčkem na dveře, asi mě nechtěla budit. – Hele, moh bys tam k ní dojít, nebo možná eště lepší poslat Honzu, zjistit co a jak a aby ji trochu zpracoval, aby se na toho pasáka vyflajzla – no, však ty budeš vědět, jak to nejlíp zařídit – hlavně ji tam zdržte, jak nejdýl můžete – sejde z očí, sejde z mysli – jak povídám, začíná se to časit. No – jak jsem přece povídal – ne? Já ji přece znám! Tak se tam za ní někdo vypravte, jó, a dejte mi vědět co a jak, abych případně mohl zahájit akci. Jó – co je s tím, jak bychom to tak – s tím medvědem?“

„No, my se tam někdy podíváme – ovšem teď ona tady eště dobře bejt nemůže, leda že by vyjela za tmy, a to pochybuju – no, spolehni se – Co se týče toho – medvěda – to se zdá v pořádku – žádný změny – tak já už musím běžet, tak ahoj!“

„Čest,“ řekl Ventura a zavěsil.

Věci se zdály zase lepší a na ten způsob, jak si je přál. Dolly se rozchází s Janem, jakmile bude jasné, že už o něj určitě nestojí – chňap! – však on potom poví, kde je ta Venuše – na pasáčka není třeba brát ohledy, je zcela nedůležitý – i kdyby bylo nutno – i kdyby zmizel nadobro, ani pes po něm neštěkne.

Ventura se cítil značně spokojeně, což je hned po ránu dobrá věc, protože má sklon vydržet celý cen. Ovšem jak záhy uvidíme,

důvod ke spokojenosti vlastně vůbec neměl, spíše naopak, a to dosti značně. Z toho plyne, že na intuitivní pocity se nelze spoléhat, protože fungují značně nespolehlivě a mohou za okolností i zcela chybit, jak tomu bylo právě teď v případě pána soudruha Ventury, jak ho tituloval debilní kravař Jano. Ten měl toho času naopak starosti, a to rovněž v souvislosti s Dolly. Ty se pak příští den vystupňovaly, a to rovněž na základě jakési psané zprávy.

Biháryho kraksna zahnula po návsi cikánské či pocikánštěné vesnice Vajsgrýnu, rozstříkla bláto a rozplašila hejno kdákající a kejhající drůbeže. Před chalupou bylo veliké množství lametujících a debatujících cikánů.

Biháry vyndal doktorův moped ze zadních, sklopených sedadel a uctivě ho dovezl a postavil u chalupy. Cikáni dobroděje hlasitě a uctivě zdravili. Lájoš se pokoušel mu líbat ruku. Doktor roztržitě kynul, rozhlížel se a pak upřeně zíral směrem, odkud se s Bihárym přihnal. Mohl sice vstoupit do chajdy sám, ale jaksi se mu nechťelo, potřeboval morální podporu. Měl totiž určitý plán, který byl jednak problematický z hlediska striktní lékařské etiky, jednak možná i nebezpečný. Kdyby se na něj cikáni například vrhli a zabili ho, kdyby ho nějak uklidili, že by nebyl k nalezení, anebo kdyby třeba tvrdili, že při příjezdu se smrtelně naboural na mopedu – a zařídili důkazy tímto způsobem – nikdo by na to asi nepřišel, hlavně proto, že by si nikdo nedával práci se s tím babrat. Problém, jak dostat do pohraničního Zapadákova nového lékaře, by se tím neřešil, ba neměl by s tím vlastně ani moc co dělat. Naopak by bylo za tím účelem výhodnější podporovat teorii doktorovy přirozené smrti. Na druhé straně to byl asi jediný způsob, jak se situace dala řešit, a doktor se modlil, aby stav pacientův byl dostatečně vážný k tomu, aby on mohl zamýšlený nátlak vyvinout.

Ačkoliv by ovšem mohl jít dovnitř a zahájit aspoň počáteční vyšetřování sám, čekal přece jen raději venku, až ho dohoní morální podpora. Asi za nějakých deset patnáct minut se ozvalo charakteristické mlaskání kopyt a na náves vjel seržán Sentenský na svém obligátním romantickém dopravním prostředku. Pozdravil doktora, sesedl, cikáni se koně ujali a pak oba zdravotničtí pracovníci vstoupili do chatrče.

V chalupě byla tma a smrad, a to i potom, co doktor nařídil, aby se v komůrce, kde ležel pacient, otevřelo okno. Byl to mladší cigoš jménem Pišta a bylo mu zřejmě značně špatně. Měl na sobě jenom špinavou košili, a jak ležel, nepříkrytý, s pokrčenýma nohama a s koleny nahoře, bylo mu tzv. všechno vidět, na což však ani on sám, ani přítomní nařikači nic nedbali včetně ženských. Doktor se zeptal, co a kde ho bolí, a zahájil orientační vyšetření. Nejprve vyházel všechny čumily a zůstal vevnitř jenom sám se Sentenským. Potom sáhl Pištovi nejdřív na čelo, má-li teplotu – doktor měl na to tak vycvičený hmat, že skoro ani nepotřeboval teploměr – pak na puls, podíval se mu na jazyk a pak se soustředil na břicho. Bolelo ho, teď už celé, ale jak sděloval, začalo to bolet tady dole – na pravé straně podbřišku – taky si stěžoval na plynatost a nemožnost „te del rilla“, tj. pouštět větry čili bzdít. Po nějakém čase, asi za dva dni, to přešlo, cítil se dobře, až teď to zase přišlo, ale mnohem hůř, teď ho bolí břicho celé.

Doktor se zachmuřil. Pro jeho plán to sice vypadalo ideálně, jako by to zařídil nějaký bůh či plivníci, ale otázka byla, jestli se mu podaří cikána ještě zachránit. Po zkušenosti s Hankou, celkem nedávné, už ani neuvažoval o tom, že by přivolal pomoc z civilizace, buď z vnitrozemí, nebo od pohraničníků. Bude muset operovat tady, za těchto džunglových podmínek, a nejpravděpodobněji to Pišta asi nepřečká. Mohl by ho už nechat i umřít a nesnažit se, ale

to nebyl doktorův způsob. Zvlášť v tomto případě, kdy se chtěl naopak pokusit situaci vyřešit ještě k jinému účelu a nechtěl při tom tak úplně klamat a podvádět.

Vyšel ven před chalupu a kývl na Biháryho. Odešli spolu na druhý konec návsi, kde blízko kostela, mezi dvěma košatými stromy, stála socha sv. Václava. Tato socha, na rozdíl od běžné situace v našich zemích, nepocházela však ze sedmnáctého, ale až z minulého století a byla vyvedena nikoliv ve stylu barokním, nýbrž pseudogotickém. V tomto duchu či stylu nesla socha též latinský nápis: SANCTE WENCESLAE ORA PRO NOBIS, vyvedený gotickou frakturou, takže byl původní horlivou partou odněmčujících zlatokopů jako německý zabílen. Byl však dosud dobře čitelný. Do stínu těchto stromů za sochou zavedl nyní doktor Biháryho do soukromí, pryč od očí ostatních obyvatel vesnice.

Biháry se tvářil nejistě a překvapeně. „Poslyš, Biháry,“ řekl doktor. Normálně by mu říkal „pane Biháry“ a vykal by mu, protože stereotypní familiárnost venkovských lékařů – dobrodějů to našeho kraje – vůči lidovějším pacientům mu byla protivná, ale nyní nasadil převahový tón zúmynlně a cílevědomě.

„Poslyš, Biháry,“ zeptal se, „ten Pišta, to je muž tvý dcery, že?“ – „Tak se připrav, že z ní bude asi vdova – zavolali jste mě moc pozdě.“ Biháry chtěl spustit cikánský lament, ale doktor ho zarazil mávnutím ruky: „Má, abys věděl, zánět slepýho střeva. Jenže jste mě měli zavolat dřív, protože ten výběžek slepýho střeva mu teď prasknul a von z toho má zánět pobříšnice. To, jak se mu ulevilo, to bylo, jak to prasklo, víš. To se to totiž vlastně vobrátilo k horšímu, abys věděl. – Převážet ho do nemocnice už nejde – já ani nevím, kdy by se tam dostal – tady vod vás z vesnice nemůžu ani zatelefonovat – to bych musel napřed zpátky k sobě domů – a než by se sem dostali, byl by v posledním tažení – musím ho operovat tady –

ale, Biháry! – i když to udělám, nemůžu nic zaručit. Taky bych už to moh nechat, právě jenom to zařizovat s tou vnitrozemskou nemocnicí – tím bych byl krytej – nikdo by mi nic vyčíst nemoh – ale jak říkám, než bych to zařídil – v případě, že bych vůbec něco zařít moh, byl by Pišta už v posledním tažení anebo i po smrti. Já jsem ochotnej to eště zkusit – ALE POD JEDNOU PODMÍNKOU –,“ Biháry koukal nápadně nenápadně a nevinně, „že mi hned teď vydáte Dolly Venturovou!“ A dřív než mohl Biháry spustit lament, zapřísahat se Bohem, Panenkou Marií a všemi svatými, že o Dolly neví, vytáhl doktor z kapsy kus papíru: „Podívej, to jste připíchlí na vrata Janovi v zámku. Jenže ten neumí číst, a tak s tím přišel ke mně! Vy si myslíte, jaký ste chytrý, ale zatím ste blbí.“

Ak nám nepovjés kgye más tú Venusu uzs nyikedi nyeuvigyís tú svú kurvu ti szomár szproští,“ četl doktor z vyděračského papírku posměšně foneticky, tj. česky: k-g-y-e atd., „protože takhle se slovensky nepíše, tys to napsal maďarským pravopisem, ty s-zomár s-zproští, to potom každej ví, kam se má vobrátit. Seš sice chytřej, ale holt blbej negramot. Tak podívej! Já bych bejval moh na vás nasadit Venturu s těma jeho gorilama – jenže to já podporovat nehodlám, tak jsem to zařídil takhle, neoficiálně. – Pišta je skoro na umření. Když mi nevydáš Dolly, a to TEĎ HNED, umře a nikdo si na mně nic neveme. Když mi ji vydáš, můžu to zkusit a možná, povídám možná, ho zachránit. – Ale nemysli si, že mě můžeš donutit. I když to udělám pořádně, tak už ho možná nezachráním – kdybyste mě nutili, udělám to naschvál špatně – a to vy nepoznáte. Potom si se mnou můžeš dělat, co myslíš – jestli se vám totiž se seržánem dáme – ale Pištu už nevzkříšiš. Tak – jak to teda bude?“

Biháry ani dlouho nepřemýšlel. Vylezl zpoza stromků, začal něco cikánsky provolávat a od skupiny před chatou se oddělili čtyři starší

muži – asi nějaká rada – vyšel k nim, chvíli rozkládali a debatovali – pak se jeden z nich někam rozběhl a za chvíli se vynořil a vedl Dolly. Ta byla celá roztrhaná a neměla svou obvyklou paručku, takže jí byla vidět celá ubohá lysá hlavička. Padla doktorovi s pláčem kolem krku a nebyla k utišení. Doktor, zle blýskaje očima, nařídil, aby jí přinesli nějakou deku a šátek na hlavu a potom, když se tak stalo, odvedl ji s sebou do smradlavé chajdy s peritonitidním Pištou. Zde jí dal, ze své magické brašny, nějaký trankvilizér a posadil ji do rohu na židli. Nechtěl z ní spustit oči už ani na okamžik – bude muset, ke všemu ohavnému, co už prožila, koukat ještě na improvizovanou operaci slepého střeva. Tím byl kupodivu hladce vyřízen nejdůležitější smysl doktorovy návštěvy, ve který tajně doufal – a nyní zbývalo už jen pokusit se zachránit Pištu.

Lékaři se často chlubí, jak ve válce či v nejtemnější Africe konali divy chirurgické zručnosti pomocí kuchyňských nožů – a ti, co k tomu nikdy neměli příležitost, o takových heroických improvizacích nejspíš fantazírují – ale doktor přistoupil ke svému pokusu o záchranu Pišty věcně a bez pocitu dobrodružství. Jednak to v jeho situaci nebylo poprvé, co musel takové věci dělat, jednak byl trochu z jiného těsta než většina lidí – nějaký jeho kolega psychiatr by mu asi po trošce přemýšlení dokázal přišít nějakou tu psychopatii, nebo aspoň anomální osobnost. To, že byl na svém místě naopak eminentně platným členem lidské společnosti, by psychiatra nijak neodradilo – možná že by viděl anomálnost právě v této nesobecké snaživosti, kterou by nikdo normální na sebe nebral, protože, jak to vyjadřuje lidová moudrost: „to by musel bejt blázen“. Často mě napadlo, že psychiatrická diagnostika normálních občanů je vlastně jakýsi způsob vytahování a hojení vlastních mindráků, podobně jako literární kritika, pěstování názorů, že ostatní lidé jsou vůči posuzovateli méněcenní. Vyskytne-li se ně-

kdo, kdo ty psychiatry zřejmě a očividně převyšuje, nějaký génius, hrdina apod. – nic nevadí, uděláme z něj tedy aspoň psychopata, ne-li blázna, a když ne psychopata, tedy aspoň anomální osobnost, a tím ho jaksi dostaneme pod sebe – leč neodbočujme.

První, co doktor potřeboval, bylo světlo, i nařídil, aby mu přinesli co nejvíc petrolejek a svíček a – dodal, vzpomínaje jedenáctiletého Thomase Alvy Edisona – co nejvíc zrcadel. Problém čouzení a přívodu vzduchu bylo lze vyřešit otevřením okna, které bylo sice příliš malé a otvíralo se do roští, než aby poskytovalo dostatek světla, ale na přívod vzduchu bude doufám stačit. Kdyby se toho ukázala potřeba, umístil doktor pod okno jednoho cigoše s kovářským měchem, aby případně obstarával ventilaci.

Doktor za asistence Sentenského rozestavil světla a zrcadla a rozžal. V chatě tak vzniklo protivné horko, a doktor si tudíž svlékl sako, částečně též kvůli nastávající řezničině.

Vybalili nástroje z doktorova příručního chirurgického vaku, za asistence Dolly si umyli ruce, jak nejlíp možno, a pak Sentenský připlácl na Pištovu tvář kus vaty nasáklý chloroformem, jako v minulém století. Pišta chvíli mumlal, spustil mňoukavým hlasem cikánskou píseň:

Devla, devla, so me kcherďom,
trinen čajen uprekerďom,
jekas khálí jekas pchární
oda tritoj mri pchirání,

a za chvíli byl v limbu. Sentenský mu pozvedl víčko, kývl na doktora, ten přemazal cikánovo břicho lihem, a vzýváje jakési neurčité mocnosti, Asklepie či svatého Kosmu a Damiána nebo co, provedl první incisi.

Za nějaké dvě hodiny škobrtal po neudržované silnici od vesnice Vajsgrýnu k městečku En zvláštní průvod. Zahajoval ho doktor, který seděl v zakrvácené košili na mopedu (svou motocyklistickou bundu si nevzal, aby si ji neznečistil krví), jel zvolna a opatrně a únavou mu téměř klesala hlava, neboť improvizovaná operace a věci kolem ní ho značně vyčerpaly tzv. nervově. Jel pomalu jednak proto, že si rychleji netroufal, jednak ze solidarity se Sentenským, který klusal na koni asi sto metrů za ním. Za Sentenským seděla Dolly s cikánským šátkem na hlavě a v dece, kterou jí přišpendlili k roztrhaným šatům, aby jí nepadala.

Operaci jsme tentokrát nepopisovali, protože máme pocit, že medicínského naturalismu bylo v knize už skoro dost. Také se nám nechtělo vymýšlet věrohodné podrobnosti improvizovaného zákroku, kde seržán Sentenský, věren svému školení a praxi z bývalé francouzské Indočíny, figuroval jako anesteziolog, instrumentář, první a druhý asistent současně. Ať tak či onak, doktor prasklý apendour vyndal, zavedl drenáž na exudáty ze zanícené pobřišnice, napral cigoše antibiotiky a opustil vesnici za kombinovaného lamentování indických nomádů, kteří, jak známo, sídlí v naší zemi již od dob husitských válek.

Tak tedy skončil, souhrou okolností, neslavně pokus cikánů zmocnit se Venuše pomocí únosu, podobně jako předtím neuspěl Ventura s pokusem o zjištění afrodiziakální či venerické lokality pomocí pokusu o nadržování grófa Jana.

Venturův původní nápad, že si došlápne na grófa poté, co Dolly udánlivě jela do Prahy – dopis tohoto znění totiž napsala otcí na nátlak cikánů – se zhatil tím, že Jura Bušek, pověřený dohledem nad Dolly v Praze, ji tam nikde nemohl najít, a tím způsobil Venturovi jiné starosti než vyslýchání pasáka.

Vše se tedy vyvíjelo jinak, než bylo původně plánováno, a to, jak vidíme, v obojím případě zásluhou doktora.

Kdyby nebyl doktor dal Dolly pro Jana benzedrin, kdyby se byl Jano neobrátil právě na doktora s přečtením vyděračského dopisu od cikánů, kdyby byl doktor nebyl povolán k Pištovi atd., všechno by bývalo vzalo jiný obrat, jedna nebo druhá parta by se Venuše asi zmocnila a knize by nezbývalo než už pak rychle spět ke konci. Avšak doktor svými zásahy vše opět zkomplikoval. A ovšem Pro-zřetelnost, či kdo či co, jež způsobil(a)(o), že Pišta dostal právě do toho apendicitidu a že mu praskla. Takto mohl doktor, či vlastně seržán, doručit mírně zničenou Dolly zpět do náručí zámeckého pastevce a vše se vrátilo vlastně víceméně do původní polohy, a je tudíž možno z ní nyní pokračovat zase jinak.

Jsme pouhými loutkami v rukou osudu. Ale v celé věci zůstává jedna záhada. Jak se totiž cikáni dověděli, že Jano má klíč k nynějšímu příbytku ležící Venuše.

XXX

Byla noc a přšelo. Dolly zastavila svoje fáro spartakáro (tak totiž nazývali papaláškové a osoby jim naroveň postavené v oné době hrdě tento poměrně skrovný dopravní prostředek, neboť normálním smrtelníkům bývalo nedostupné i ono) před doktorovou vilou a vylezla ven. Lampa nad vchodem, osvěčující cedulku „Lékař“, aby zmatené oběti náhlých příhod našly cestu, působila zvláštní podlouhlou světelnou louži na mokrém chodníku. Pokud bylo něco vidět, všechno se modře lesklo, jakoby kovově. Bylo cítit vodu a vlhkou zeleň a i všechny ostatní pachy byly pronikavější. Přestože byla noc a přšelo, bylo dosti teplo. Dolly měla na sobě zelený plášť z umělé hmoty, snad tehdy z igelitu, s kapucou, který se ve světle zmíněné lampy jevil jakoby kovově lesklý, na způsob broučka zlatohlávka či krasce, jak to bylo v té době v módě. Nohy měla však holé a na nich jen otevřené sandály. Dolly vzhlédla a viděla, že v doktorově ložnici se dosud svítí, i když jen tlumeně. Na okně do ulice byl jakýsi hadr, snad pokrývka z postele či tenčí osuška – záclony ve svém nezařízeném domě doktor ovšem neměl. Asi něco čte nebo studuje, usoudila Dolly s jakousi něhou. Ovšem okolnost, že lékař dosud bdí, byla příznivá jejímu plánu či záměru, totiž vlézt mu znovu do postele, ať již skutečně, či obrazně a v širším významu.

Od doby, kdy ji doktor zachránil od cikánů, a vlastně už předtím, od onoho večera, kdy se jí ho opět podařilo svést, přes jeho dřívější protesty, začínala Dolly vyvíjet vůči doktorovi jakousi stálejší či hlubší náklonnost. Nebyl sice takový hypersamec jako gróf Jano, ale byl i po této stránce více než ucházející, a nadto ovšem měl mnohem zajímavější osobnost a heroické povolání.

Počáteční fascinace hloupým, pitvorným a smrdutým grófem ji začínala opouštět, i když mu vždy znovu podléhala, neboť ji držel na řetězu vlnosti. Ale jinak s ním nebyla za chvíli žádná legrace, jeho hloupě originální chování a sentence se přejedly, jeho dialekt, ačkoliv zpočátku zábavný svou lidovou jadrností a určitou pokroucenou směšností, se za čas taky přeposlouchal a jevil se příliš praslovansky nejapný pro potřeby současnosti. K tomu přistupovalo, že Jano, který se domníval, že je pánem situace a že úspěšně vyměnil příslib vydání Venuše za příslib sňatku s papalášskou dcerkou, se k Dolly začínal chovat pánovitě a rozprádal s ní debaty o tom, jak žena musí poslouchat podle katolické víry muže a že podle pána faráře z jejich dědiny má muž právo ženu bít a zákony, které tomu zabráňují, že jsou bezbožné a čechůňské, i kdyby platily v samotném Slovenském štátě – Jano totiž vzpomínal na blahé doby, kdy býval revolučním gardistou a „vyšetřoval“ zajaté Němky, a hlavně Helgu, a stýskalo se mu po těchto zkušenostech. Ale Dolly naštěstí nebo naneštěstí neměla k algolagnii sklon a chápala grófovy poznámky a overturey v tomto směru nikoliv jako lechtivé, nýbrž jako projev primitivního mužského šovinismu, který je nepokrokový, a to ve větším měřítku. Zatím se ještě nerozhodla grófa opustit, ale plánovala si poněkud jednotvárné sexuální menu zpestřovat výhodnými vedlejšími partnery, z nichž zatím se jí naskytoval pouze doktor.

Toho večera opila grófa slivovicí a vyrazila za doktorem.

Dolly zazvonila, v předtuše vyšpulila hubu a zadnici a čekala. Zanedlouho se ozvalo štrachání, rozsvítilo se světlo na schodišti a doktor sestupoval: „Kdo je? Co si přejete?“

„To jsem já,“ řekla Dolly laškovně. – „No, co bys ráda?“ – Doktor otevřel dveře a stál tu ve svém známém županu, pod kterým míval jen spodky. Dolly pokročila dopředu: „Já bych chtěla zase ten sajrajt

proti vožralství.“ – „Vždyť jsem ti ho dal minule plnou tubu,“ divil se doktor, „to jste přece ještě nemohli vypotřebovat.“ Ale Dolly se ani moc neskrývala s tím, že onen „sajrajt“ je jen záminka. Usmála se a přála: „Tak mě teda prohlídni, jestli mi ty cikáni nic neudělali. Já ti musím povědět, co tam se mnou všechno dělali, to tě bude zajímat –“ – „Už je pozdě, přijď zítra,“ bránil se doktor.

Ale Dolly už ho znala: To on tak vždycky, ale stačí mu ukázat maso a utáhneš ho na vařený nudli – jako tehdy, jako pak podruhé – a to potom, co ji tak surově, kategoricky a slavnostně odmítl. Kdepak! Mám tě, doktůrku, mám, jsi můj! Dolly rozhrnula svůj igelitový pršiplášť. Byla pod ním nahá. Necudně roztáhla nohy a vystrčila podbřišek směrem k doktorovi. To musí stačit víc než bohatě – teď ji chytne a vtáhne dovnitř. Ale doktor ne. Zavrtěl vážně hlavou a řekl hrobovým, tragickým hlasem: „Ba ne, děvenko. Tentokrát to nefunguje, protože už tě nepotřebuju. Schovej si to pro grófa a dobrou noc.“ Dveře zaklaply a potupená Dolly se rozbřečela.

Avšak doktor vystupoval pomalu a jaksi slavnostně nahoru do své tzv. ložnice, tj. do oné prázdné a neutěšené místnosti, kde stála jeho železná vojenská postel. Tentokrát však místnost, ač stále prázdná, neutěšeným dojmem nepůsobila.

„Štů to byl?“ otázala se Hanka z jeho postele. (Kdo to byl?) Ležela tam zřejmě nahá, až na fáč na levém zápěstí, vlasy rozpuštěné jako rusalka. Zřejmě se už ze ztráty krve zotavila, a jak je vidět, lékař a pacientka se takzvaně „dali dohromady“. (Mimochodem, seržán i jeho dcera a vnuk byli už zase zpátky ve své chatě po oněch čtrnácti dnech doktorovy „dovolené“, která se nekonala.) – „Ale, Dolly Venturová,“ odpověděl doktor. – „Ta hepa lysa! Štů ci chcyše?“ – „Jaký chciše, ty žvatlo?“ – „Ich meine, was sie von dir wollte.“ – „Ach so – ich zeige dir, was die wollte – ich zeige es

dir sofort! – Ale já ji hnál, mrchu – já mám tady Haničku – a vübec – ich zeige dir, was die wollte – steh auf und halte dich an der Bettleiste! – sofort!“

Doktor prožíval jakési neoficiální líbánky a různé experimentoval, jak už to tak bývá. Nikdy předtím neměl milenku přímo v domě, vždycky to byly jen krátké improvizace, nanejvýš na pouhou jednu noc, a tato nová vymoženost ho fascinovala. Stávalo se, že si někdy za Hankou odskočil i během ordinačních hodin. Byl jí zcela zaujat a ostatní ženy pro něho zatím neexistovaly. Ačkoliv se se svou milenkou pořádně nedomluvil a často se museli dorozumívat jazykem odvěkých vrahů všeho Slovanstva, cítil doktor, že nikdy k nikomu nebyl ještě tak blízko jako teď k Hance, míním též tzv. duševně. Cítil se neobyčejně šťastný a přes permanentní únavu, způsobenou přehnanou sexuální činností, byl výkonnější než dříve, jak v posteli, tak i ve své práci. Život, ačkoliv se vlastně moc nezměnil, ho začal teď téměř bavit a pobyt na světě mu náhle už nepřipadal jako vězení, ale spíš jako příjemná dovolená. Pojednou se mu zdálo, že Basilides třeba ani nemá pravdu, že svět nestvořili zlí, padlí andělé, najednou měl dojem, že svět by případně mohl být dílem i nějakého hodného boha. – Choval se prostě jako normální novomanžel.

K věci došlo původně tím, když se doktor Hanky jednoho dne zeptal, proč vlastně chtěla spáchat sebevraždu. Tu se dověděl její historii, kterou jsme čtenáři prozradili již v kapitole páté, a také to, že nemá kam jít a že je v područí tlustého vedoucího. Tento aspekt věci byl zvláště ohyzdný, neboť se pohyboval na hranici prostituce. Někdo by mohl namítnout, že to Hanka tak nemusela nechat a měla raději odejít a riskovat hladovění – však by se to nějak vyřešilo – ale Hanka byla svými osudy už přestrašená a do dalších experimentů neměla chuť. Dala se od vedoucího nejen

využívat, ačkoliv ho neměla ráda a byl jí hnusný, ale svolovala k různým praktikám, na které on byl vysazený a které ji samotnou nebavily – konkrétně k různým metodám, prý kvůli antikoncepci, pomocí milování do nepříslušných otvorů, hlavně jako se to dělalo nebo snad dosud dělá tam, kam zasahovala, tak či onak, starořecká kultura: v Itálii, ve vlastním Řecku, ve Francii a v zemi, kde zítra znamená včera, kam se to dostalo asi s východním, řeckým křesťanstvím. Taky ale u černochoů v Africe a tam, kam je běloši vyvezli, např. na karibských ostrovech. Kromě toho ji také bil. Naposledy tomu nasadil korunu, když se snažil Hanku přemluvit, aby se prostituovala s vybranými zákazníky hospody – to už nevydržela a chtěla tomu udělat konec. Doktor se tedy rozhodl, že už ji do hospody nepustí, nýbrž, až se vzpamatuje, že ji zaměstná jako svou hospodyní a kuchařku, taky aby nemusel v hospodě už jíst. Zpráva o hospodského sklonech mu totiž způsobila určité představy o jeho kuchyni, protože v hospodě vařil t. č. tento vedoucí sám. Co když se potom pořádně neumeje, pak vaří, pak se jde vyčurat, pak zase sahá na jídlo – bléééé!

Vedoucí sice za Hankou několikrát byl, snažil se ji přivést zpátky, ba i dělal scény, ale zmlkl a odpadl, když si s ním doktor soukromě pohovořil.

Za nějakou dobu se situace vyvinula tak, jak ani jinak dobře nemohla, a to zatím k plné spokojenosti obou zúčastněných osob. Hanka tedy poslušně vylezla z postele a světlo lampy zazářilo na jejích tzv. vнадách. Na rozdíl od Dolly měla pěkné medově zbarvené vlasy a normálně kostnatý podbřišek. Byla v prsou trochu slabší než Dolly, ale zato měla delší nohy a mohutnější stehna a zadnici. Chytila se za pelest, prohnula se pružně v kříži, vytvářejíc typickou všeobecně savčí kopulační lordózu, a rozkročila se. Doktor odložil župan, chvíli se kochal pohledem, pohmatem,

popleskem, pohlazem, poroztahem, popříčuchem a pak se na ni vyhoupl. Patu levé nohy zaklesl za Hančino rameno a tímto způsobem se přitahoval.

Venku bubnoval déšť a otevřeným oknem táhla ze zahrady mokrá svěžest a mírný vánek, který příjemně chladil jeho široce rozkročenou zád'.

Doktor si dával. Stal se jaksi samozásobitelem či sexuálním soukromníkem a neměl už potřebu čekat na kaprice papalášských dcerunek. Tůdle!

XXXI

Poblíže města Přibitví urychluje říčka Plchava svůj cval a ježí vlnitý hřbet, větríc mělčinu. Zde pak, silně upoután provazy uzlovité povahy, vznáší se prám, nesoucí na svém hřbetě něco domečků jako jakýsi mnohohrbý hlemýžď, stvořený kaleidoskopickou hříčkou evolučních sil.

Toto souprámí, podobné též čemusi býcímu či vepřovému, obrací svůj čenich k sítinám, jež ježice se dodávají této zátočině vzezření téměř neušlechtilého, jako by byly podpáždím Neptunovým. Tré stezek vycházejících z běloby silnice chvíli těká, aby se pak obrátilo směrem k řece a k říčnímu prámu, jsouc vítáno nadmíru ozdobným nápisem, jenž praví: Říční lázně.

Uprostřed pak vznešeně povznáší se žerd', na níž poryvy mírného větru tleskají praporem proporcí téměř monumentálních. To, pravíme, jest znamením, že lázně jsou dnešního dne otevřeny zákaznictvu, na základě výroku rtuťového sloupce, jenž šplhá vzhůru způsobem píďalky angreštové.

Zařízení říčních lázní v tomto ohbí Plchavy jest starobylé. Datujeť se do posledních dekád čtrnáctého století, kdy zámecký kastelán Polykarp, unaviv se jízdou na mimochodníku barvy jablečné, na tomto místě sesedl, aby ve stříbřitosti vln zchladil důstojnou zád', jež nabíhala k opruzení. „Ach ovšem,“ pravil dobrý šlechtic, „koupejme se.“ Poté, prošed rákosím a odloživ šat, zčásti podšitý chramostejlem, vykonal, co byl oznámil. Od té doby pak slyne Přibitví říčními lázněmi.

Ach bože, jaká to krása, pomyslel si Petr Ventura, zvednuv hlavu od knihy. Ten náš Láďa, ten náš Láďa, to byl přece génius! Však ho taky všichni uznávali a ctili ho. Jeho nekompromisní komunistické přesvědčení mu nijak nevadilo, ba dostával i různé ceny. Čelný

buržoazní kritik pokrokových tendencí Fix Šmelda Láďu vynášel jako básníka absolutna, a zastal se ho dokonce i hradní spisovatel Kapek, který ho nazval písmákem. To bylo poté, co ho čeští fašisté Mölner a paní Kuťapická chtěli škrtnout z české literatury. Taková drzost! Ale nyní! Naše strana Láďu sice uznává – to bych si vyprosil! – ale přece jeho kniha pro děti Kokoška a Jožka Kokološka nesměla znovu vyjít, protože prej je tam formalizovanej jazyk! Hlupáci! Hlupáci! Na vás se musí od lesa! Jako já, jako já se svým reálným buňuelismem! Mám ho, krásy v zámku, člověk by řek, že je to musí trknout, ale kdepak! Láďa měl mít víc taktičnosti, povídám, jako právě za těch Němců. Ale geniální byl stejně – my, Venturové, jsme vůbec geniální. Proto si Dolly zaslouží, aby šla studovat do Camfordu a měla otevřenou budoucnost, povídám. A to – to se dá docílit jen na principu diktatury! Už jsem přece povídal, co bych se pořád vopakoval i sám před sebou.

Kokoška a Jožka Kokološka – měl bych se podívat, jestli tam maj vodu, ten cikán s tím medvědem – taky jestli mu nedošel tabák, dědkovi –, ale co, zejtra je taky den. Radši, radši se budu kochat a opájet jadrným písmáckým jazykem našeho Ládíka! To je, pane, sloh, to by nikdo jinej tak nedoved! Na tom jazyku, povídám, to všechno spočívá, potom tam ani moc žádnéj děj bejt nemusí, to se dotýká samého prahu metafyzična, napsal ten Fix Šmelda, i když, to se ví, metafyzično žádný není –

Petr Ventura ležel v posteli ve věži a u nohou mu smrděl bernardýn ze mlýna – vzal si ho k sobě, když se Dolly nastěhovala do zámku a Jim a ostatní odjeli jinam, protože se o psa nikdo jiný nestaral. – Ventura měl velmi rád zvířata. Věž byla na vyvenčování poněkud nevýhodná, ale Ventura naučil bernardýna močit do nočníku, takže měl tento problém vyřešen, aspoň v noci.

Jak víme, žil Ventura ve dne v noci ve věži a nepoužíval ani svou kancelář v prvním patře hlavní budovy radnice. Byl skromný jako Lenin, který rovněž bydlel v Kremlu jen v jedné místnosti, kde i spal. Zatím zela jeho vila, chata z mlýna i pražský byt prázdnotou, a to v době, kdy v republice panovala všeobecná bytová krize – ovšem nezapomeňme; že jsme v řídce osídleném pohraničí a do vnitrozemí se budovy dobře přenášet nedají.

Ventura vzdechl a opět rozevřel knihu. Nečetl soustavně, pouze se knížkou tak porůznu kochal, znal dílo slavného bratrance, s nímž se jaksi tajně identifikoval a zároveň s ním soutěžil, téměř nazpaměť.

„Avšak zdá se mi rovněž,“ pokračoval vojín, švihaje hůlkou jako šavlí po hlavičkách kakostů, „zdá se mi, pravím, že tito poetičtí tlachalové nejsou právi ani svému nejvlastnějšímu povolání, totiž splétáním krásných slov vzbuzovat ušlechtilé city a vzdýmat ňadra krásných vznešených žen, aby k nám poté byly laskavější. Což nepraví sám božský Ovid, že básně nemají moci otvírati srdce dívčí a sám Homér, kdyby k nim přišel, provázen všemi Múzami, nepřinášeje však nic jiného kromě veršů, byl by vykázán za dveře. Naproti tomu úhledná uniforma, křepký vojenský krok a hebký knír těší se, jak známo, u žen podstatně většímu vlivu než ta nejkvětnatější výmluvnost nosatých vlasáčů, které vy, abbé, ctíte a nazýváte nositeli jakési božské jiskry. Pah, pane, není jiné jiskry než té, jež plane v oku vojína, ušlechtilého koně a krásné ženy.“

„Mýlíte se, plukovníku,“ pravil prelát, nadýmaje svou kleriku vznešeným pontifikálním způsobem, „neboť zkušenost nás učí jinak. Jest možné, nepopírám, že snad praktické a cynické ženy římské pohrdaly básnictvím, neboť, jak známo, Římané sami v uměnách nevynikali a spokojili se vlastně jen opakováním a nápodobou řeckých vzorů.“

Avšak naše zpěvné české děvušky milují básně a také básníky a trvám, že se tento stav stěží změnil v posledních dvaceti letech, kdy mne věk

a důstojnost prelátská odvedly od dalších osobních výzkumů v tomto směru. Avšak podle nejlepších autorit, slyší-li česká dívka vhodnou báseň, rozšíří se jí oči téměř do velikosti lívanců, nabude povolného výrazu a jest pak vydána přednášejícímu na milost a nemilost, a to i tehdy, kdy on sám autorem básně ani není, tím tedy více, jestliže jím jest. Tím jsem, plukovníku, pokonal vaši druhou hesi.

Co pak se týče tvrzení výchozího, že totiž básníci jsou pouzí tlachalové, v nichž není ducha vojenství, tedy bych vám doporučoval, abyste zažádal o vrácení sobotálesů, do kterýchkoliv škol jste chodil, neboť, jak vidím, nesplnily svůj závazek, aby vás vzdělaly a vytříbily. Naopak, kdyby tomu tak bývalo bylo, věděl byste, že řemeslo básnické a vojenské se nevyklučují, neboť mnohé příklady svědčí o opaku. Což, medle, vás při vašem prvním tvrzení nenapadl Archelochos z Kéa, aby vás zarazil dříve, než jste vyslovil nezodpovědnou nepravdu? Zdaž nepraví zmíněný zde básník Archelochos, že si mísí svůj chléb kopím a popíjí víno z jeho hrotu, jsa při tom o též kopí opřen? Zdaž tedy tím nevyměřuje své řemeslo jako vojenské? Zdaž však zároveň nelíčí tuto chlebo- a vínodárnou činnost svého kopí formou elegického dysticha, čímž nad slunce jasněji dovozuje svou příslušnost k cechu básnickému? Zdaž v jiném dvojverší téhož rozměru nepraví, že jest sluhou boha války, avšak zároveň znalý i rozkošného díla Múz?

Zdaž by ostatně epičtí básníci popisující bitvy a vůbec díla manická, zdaž, pravím, by tak mohli činiti věrohodně, ano, nalézti zalíbení v očích svých bojovných posluchačů, kdyby nebásnili z vlastní zkušenosti a nebyli sami osobně znalí umění válek? Což nebyl pěvec Lusovců sám vojákem a což ho Marokáncova střela nezabavila pravé poloviny zraku? Což již jako jednooký nebojoval na Atlase, při Rudém moři a v Perském zálivu, jakož i v Indii a v Číně? Neuznáváje manické ctnosti mnohých básníků, podobáte se, plukovníku, oněm Portugalcům včetně krále Sebastiána, kteří nechali výborného Luise Camoese hladovět, takže

ho jeho věrný černý sluha musel živit žebrotou, anť jeho královské pense patnáct tisíc reálů ročně zdaleka nedostačovala. Věru, pane, co mu byl poté na prospěch onen ohyzdný monument z bílého mramoru? – avšak –“

V tom okamžiku se Ventura vyrušil z četby, neboť bernardýn u postele se napřímil a vybafl. Vzápětí však sklopil uši, kňučel a počal vrtět ohonem. Na zamknutých dveřích Venturovy věžní cely se ozvalo klepání.

„Kdo je?“ tázal se Ventura vstávaje.

„To jsem já, Dolly,“ ozval se z druhé strany známý hlas. Ventura otevřel. „Já chci klíč od vily,“ řekla bez přechodu, „já už s tím negramotným pasákem nebudu. – Do mlejna teď nemůžu, tam je Jim s tou naší starou partou – a tady je to malý – já,“ tu se Dolly vztekla a žalostně rozplakala. Ventura ji vzal do náruče a dlouho ji konejšil.

XXXII

Jaj, vravím reku, čo sa to opäť všetko pokurvilo. Ach, ty Janko nebohý, kedy ty už budeš mať pokoj a voľakú istotu? Už to vidím, už je koniec aj s tým mojím grófstvom, aj so mnou, ale tú Venušu vám nedám, somári, to je isté, a keby čert na prasatu chodil.

A tak to aj začalo, človek nič netuší. Čo mi Dolly od tých časov, čo ju cigáni odniesli, pripadala aj taká trocha čudná, ale potom už zasa začala byť lepšia, ako sa povie normálna. A teraz sa tu vyvreli tí její súdruzi kolegovia, čo už skoro vraj začnú tie jejich školy vysoké – tak teraz boli opäť v tom mlyne aj s tým Angličanom. A Dolly pre nich usporiadala že vraj ako ona hovorila že partiu. No dobre, pitia, jedla priniesli veľa, aj tam fajčili voľačo čudné, aj hráli na tie magnetofóny takú muziku ryčnú, čo až uši rvalo.

A potom ích zobrala Dolly do našej spálne – asi za desiat ľudí ich bolo – k tým, pravda, zrkadlom a teraz sa všetkí dali vyzliekať a už aj jebať jeden druhého, ako sa hovorí, že kameň trtká tehlu – tak to tak teraz bolo v tom mojom grófskom zámku. Aj sa na mňa sáпали niektoré tie kišasoňky súdružské, že vraj Jano, pokáž nám aký že máš – ale čo som sa už hanbil – lebo to už bola spúšť a sa mi nepáčilo, že mi ani aj nenastal, čo mali také súdružské panské spôsoby čudné. Aji som žiarlil, lebo už aj Dolly sa tam začala mrúškať s voľakými tými študentami, čo niektorí boli hádam aj židia.

A tú som ju zobral, aj tú jednu svieceň, a keď sa nik nepozeral, zmačknem tam v rohu ten gombík tajný pri zrkadle a už sa s ňou prepadniem do tej tajnej izby, čo by som s ňou bol sám bez tých pánov súdruhov. Aj som jej povedal, že predtým, kým som bol s ňou, že som chodil k tej Venuši a som jej pokázal dieru vyvrátnú pri

[illegible]

Čo sme to aj tak robili. Ale čo som bol aj opitý, vravím jej, teraz keby sme mohl preklznúť dole gu kravám, ja by som ťa posadil na chrbát tej mojej najmilejšej Jahodě čiernobielej, a robili by sme to opäť tak isto vo troch ako teraz s tou Venušou, čo sa volá aj Ilona. – A ona ma zaraz – švac ho! – po papule, že vraj sviňa, ty to aj s kravami robíš? To keby som bola vedela, nikdy by som za tebou nepřišla ani by som s tebou, keď som ti to isté ako voláká krava – fuj! taká mrcha hnusná – ja sa z teba hádam aj poblujem.

Vravím reku, ale Dolly, srdienko, veď keď tu žiadnych žien nebolo, skôr kým som tú Venušu objavil v tej izbe za zrkadlom, aji potom, lebo tá Venuša je studená. Čo ona se opäť tak čudne smiala, ako ten prvý raz, keď za mnou prišla – a vraví, Jano, ty si taký sprostý, že ty ani nevieš, čo robíš, ty si, vravila, hádam aj svätý, ako aj pes je svätý, nevinný, lebo nepozná rozdiel medzi dobrom a zlom – ty si taký somár, že sa človek na teba nemôže ani dobre hnevať, veď ty si sám ako to hovädo sprosté, svoj k svojmu – a teraz sa dala

kričať a ječať a ryčí, že vraj doktore, doktore, ty si ma zničil – čo som tomu opäť nerozumel, ako ten prvý raz. A švacne sebu na zem a teraz kričí a smeje sa aj plače, všetko do kopy, a tak sa začne dvíhať na hlavě aj na päťách ako do oblúka a len tak robí ani zběsilá ako voľaká bosorka, al'bo čo. Čo som sa aj bál – idem gu nej a pekne na ňu hovorím, že vraj Dollinka, srdienko moje, nekríč, neplač. A tu sa ona zoberie a teraz na mňa ani fúria. Čo mi pluje do očí a že vraj hovädo hnusné a sprostý Slovák a daké také. A nechťami po tvári a po rukách ani mačka. Čo som sa aj najedoval a teraz ju švacnem po papule, že aj odpadla. A teraz ju zoberiem a položím cez kolená a stanem ju dlaňou na riť plieskať ako malé dieťa, len tak hučalo, až ju mala celú červenú, aj sa jej robili plusgiere. Čo mi aj od toho opäť pasia prišla, ako som už povedal, že mi také veci dobre robia, a tak som ju ešte raz otrtkal na rozlúčku a teraz som ju, ako tam bola nahá a s opuchlou tvárou aj riťou, zobral k tomu tajnému vchodu, čo je na druhej strane zrkadla, a som ho pootvoril a vykopnem ju von medzi tých druhých mladých pánov súdruhov aj súdružiek, čo tam boli trtkajúc na jednej kope – dám ja ti sprostých Slovákov a hoväd – lófas a šegedbe!

Ale už som videl, že som sa prenáhľil, že je medzi nami koniec a že teraz už ma pán súdruh Ventura šanovať nebudu – čo som tam padol pri tej Venuši a teraz som sa dal aj ja plakať, hoci sa aj na chlapa nepatrí, ale že tam nik nebol, čo som z toho aj z tej pijatyky a z toho všetkého aj usnul.

XXXIII

Bylo už pozdě. Doktor seděl dole v ordinaci a něco studoval. Hanka přiběhla rozčileně dolů k němu a něco koktala lužickou srbštinou. „Co je?“ ptal se doktor. „Mluv zřetelně.“

„Feuerbrand! Feuerbrand!“ křičela Hanka jejich potupným dorozumívacím jazykem. „Das Schloß muß ja brennen! Komm oben ans Fenster!“ Doktor vyběhl do patra a podíval se z okna, které mu Hanka ukázala. Ano, obloha směrem k zámku byla jasně rudá, a když napnul zrak, mohl rozeznat i kouř a plameny. Bylo to směrem k zámku a zřejmě sám zámek, protože jiná tak vzdálená budova tam nebyla, ani co jiného, co by mohlo hořet takto vydatně.

Doktor se rychle oblékl, vzal svou tašku s první pomocí, nastaroval moped a hnál se k zámku. Ovšem, požár je neštěstí a lékařovo místo je u něho. Kohouti probuzení podivným svítáním se ozývali, ačkoliv bylo teprve před půlnocí, a zanedlouho se k nim připojil i slepý Eduard.

Zámek hořel jako fakule. Klenot barokní gotiky, dílo slavného Anselma Lemuraga, se rozpadalo jako z vosku. Plameny už vysoko šlehaly střechou, bylo jasné, že budova už vůbec nejde zachránit. Ve všech oknech žhnul pekelný žár, jejich barokně gotické tvary se zajímavě odrážely od potemnělého a teď už i očazeného zdiva. Zámecký dvůr byl rudě ozářen a početné postavičky čumilů vrhaly na zem dlouhé vyzáblé stíny v kontrastní nazelenalé barvě. Tyto stíny tančily, jednak vlivem šlehajících plamenů, které jimi pohybovaly, jednak pobíháním samotných vrhačů. Ze zámku sálalo horko a vycházel horký zápach spáleniny. Nebylo možno se přiblížit ani na pět metrů. Jeden z ozdobných stromů při vchodu

do zámku hořel rovněž jako obrovská pochodeň. Scéna v sobě měla jakousi infernální krásu a vznešenost.

Několik strejců v rakousky působících uniformách dobrovolného hasičského sboru se pokoušelo strhávat krovy z vedlejších dřevěných budov, aby na ně oheň z hlavního zámku nepřeskočil. Počínali si však hodně amatérsky a nevydatně. Jejich rudě natřená ruční pumpa stála nečinně opuštěná opodál, protože nejbližší zdroj vody byl na jejich zařízení příliš daleko, a koník, zapřažený do tohoto muzejního kusu, stříhal ušima směrem k požáru, loupal očima, frkal a bočil se.

Účinněji si počínala silná parta pohraničníků, kteří rovněž strhávali krovy z vedlejších budov, zatímco několik dalších se činilo u stříkacích hadic. Jejich pumpa byla ovšem motorová, a pukajíc podrážděně dieselovým motorem, nasávala dlouhou přední hadicí vodu až z toho potoka, ve kterém si, jestli se pamatujete, Dolly Venturová myla obličej, když se poprvé vypravila za grófem Janem v rámci duševně-erotické sebevraždy.

Zatímco několik vojínů přidržovalo hadice, aby se pod tlakem vody příliš nezmítaly, stříkali dva předáci dosti vydatně do zuřících plamenů, jako by močili z obrovitých přirození. Důstojníček pršinosně praslovanského typu řídil práce a prasečím tenorkem vydával rozkazy.

Avšak proti rozpoutanému živlu se i snaha našich čackých pohraničníků jevila téměř komickou. Ačkoliv si toho byli vědomi, pokračovali v ní spíše proto, aby vůbec něco dělali a nestáli tam jenom tak bezmocně. Lidský element ve dvoře zámku doplňovali rozliční čumilové obojího pohlaví a rozličného věku včetně silného kontingentu cikánů, kteří sem přichvátali až z Vajsgrýnu neboli Bělozele, dříve též Slánska, pomocí Biháryho kraksny, několika motorek a mopedů, dále pak i „grasteha“ neboli koňmo. Pohranič-

ní důstojník je měl v merku, ale při tomto požáru se zřejmě nedalo ukrást absolutně nic. Byli zastoupeni i příslušníci zlaté papalášské mládeže čili mladí pánovia súdruhovia, jak jim říkal Jano.

Petr Ventura stál opodál na ozdobné zídce přední části dvora a truchle pohlížel do ohně, jenž hrál na jeho vejčité pleši. Byl zabalený v jakýsi plášť či deku nebo pelerínu – to se v poměrném přítmí nedalo zjistit – a vypadal jako romantický básník, nějaký ten lord Byron, Novalis, Platten či náš skromnější K. H. Mácha, až na tu pleš ovšem, neboť ta k romantickému básníkovi nepasuje. Halil se ve svůj plášť a pohlížel chmurně na zkázu svého životního uměleckého díla, avšak choval se mužně, jako pravý Ventura, a neuronil ani slzu. Zato profesor, ten jeho, ne ten dřevorubec, se kterým se zde kupodivu také setkáváme, hlasitě štkal nad kulturní ztrátou Lemuragovy kreace, kterou se tajně a dlouho, podobně jako doktor, chystal vymanit z potupné role kravína, jenom nevěděl, jak do toho, neboť měl máslo na hlavě v souvislosti s kradením starožitností. Nyní si trpce vyčítal, že nezasáhl dříve, protože zkáza zámku se zdála být v přímé souvislosti s jeho funkcí kravína a co s tím vším souviselo.

Ve stejné skupině stála též Dolly a Jura Bušek. „Poslyš, Bušku,“ otázal se Ventura náhle, „myslíš, že to ta Venuše může vydržet?“

„No já nevím, Petře,“ odvětil Jura, „já bych si moc velkou nadějí nedělal. Jestli byla, jak říkáš, někde uvnitř, v nějakém tajném kamrlíku či kabinetě, tj. přímo uprostřed té výhně, mohla by se možná i kompletně roztavit jako křemen ve sklářském kmeni. Ale asi bude stejně popraskaná a začazená. Taky mě napadlo, jestli to třeba nebyla jenom dřevěná replika, natřená na mramorovo – to uvidíme, až prohlédneme spáleniště. Jestli to byl ten originál, tak by tam mělo něco zůstat, ale jestli tam nebude ani stopa, musela to být replika ze dřeva, která shořela nadobro.“

Podezřívavější posluchač by se možná divil, proč tato celkem neplausibilní možnost Juru Buška vůbec napadla a proč ji hlásá, jako by takový výsledek jaksi předvídal, ale Ventura měl toho času jiné starosti, neboť zažíval silnou duševní bolest způsobenou gigantickou pěstí osudu. Předně, jak jsme již řekli, zmizela nadobro jeho konkrétní buñuelovská kreace – umělecké dílo s názvem Krávy v zámku, anebo snad ještě stylověji Bez názvu. Kravám byl konec kdoví kde – zůstaly venku – ale snad, uvažoval Ventura, snad je hlídá ten ovčácký pes, protože Jano, mimochodem hlavní podezřelý ze žhářství zámku, nikde k nalezení nebyl.

Dále želel Ventura komplikací v záležitosti sochy ležící Venuše, která se ještě včera zdála zcela na dosah.

Když mu uplakaná Dolly včera v noci ve věži oznámila, že mezi ní a Janem je konec, Ventura se silně, i když tajně zaradoval: Nemusel už brát na dceru ohledy, mohl na pasáka bez zábran zatlačit, aby se dověděl, kde má Venuši. Ostatně ani to nebude vlastně nutné. Dolly mu totiž řekla, že Venuši viděla, že ji má Jano schovanou v nějakém pokoji, do kterého se vchází otočným zrcadlem.

Ventura dceru upokojil, dal jí klíč od vily – jak víme, Dolly svůj už před časem ztratila – dokonce ji do nového domicilu i doprovodil a přespal tam s ní, aby se nebála a aby ji mohl utěšovat.

Hned ráno obtelefonoval profesora a Juru Buška, ale trvalo to až do odpoledne, než příslušní činitelé přiharcovali z hlavního města v Buškově zahraniční káře. Ihned nato se vypravili do zámku, udánlivě stěhovat Dolly, ale ve skutečnosti prohlédnout Venuši a zjistit, je-li to opravdu ona. Leč chyba lávky! Ukázalo se, že Dolly není schopná určit, které zrcadlo to Jano odklopuje a jak to vlastně dělá. Včera v noci byla ovšem přiočilá a nadopovaná, a nadto prošla i hysterickým záchvatem. Strávili v grófově ložnici skoro dvě hodiny, zkoušejíce pohnout různými ozdůbkami na rámech

různých zrcadel, ale neobjevili nic. Venturův návrh, aby se zrcadla roztloukla a tím se zjistilo, co je za nimi, ostatní členové expedice neschválili, považovali to za poslední krajnost. Ventura, jak známo, měl k uměleckým hodnotám postoj revoluční, buňuelovský, rozflákaná drahá zrcadla atd. mu nevadila stejně jako kravince na vykládaných parketách, avšak profesor a Bušek měli k tradičním hodnotám postoj tradičnější, povýtce estetický a komerční. Co se týče Dolly, bylo jí zrcadel hlavně líto, neboť ta bývala svědky jejích erotických cviků s grófem, a jakkoliv na Slováka nyní zanevřela, nikdy nemohla zanevřít na své vlastní tělo. Bylo tedy rozhodnuto vyhledat grófa a donutit ho, aby tajemství tajných dveří prozradil. Rozbití zrcadel atd. se tedy odložilo až pro případ krajní nutnosti.

Soudruzi vyjeli na známá pastviska – Jano se nemohl příliš vzdálit od zámku, když tam každý večer krávy zaháněl – a skutečně asi po půlhodině jízdy zhruba po kružnici, jejímž středem byl zámek, narazili na grófovo stádo. Pes Bodrik je uvítal zuřivým štěkotem, zřejmě ve snaze přivolat svého pána, ale ten nebyl nikde k nalezení. Vylezli, dlouho hledali, prolezli roští, ale po Janovi jako by se země slehla. Nakonec rozhodli, že se vrátí do zámku a pokusí se znovu na vlastní pěst najít tajný vchod: možná, uvažovali, že tam zastanou i Jana anebo ho potkají na cestě.

Ještě než se jim vynořil zámek zpoza kopců a stromoví, upoutal jejich pozornost neobvyklý tmavý dým. Zdálo se, že „zámecký pán“ se snad už vrátil domů a vaří si na jakémsi zvláště vydatném ohni – někdo v autě na toto téma snad dokonce zavtipkoval –, když však se přiblížili na dohled, poznali, že dým je mnohem vydatnější, než kdyby vycházel z komína, a že zámek Rozkoš stojí v plamenech.

Pokoušeli se proniknout dovnitř, ale kouř je zahnal zpět. Zbytek vývoje netřeba uvádět podrobně. Boj s požárem se protahoval do tmy a tehdy už bylo jasné, že lidé boj s živlem prohráli.

Ventura chmurně stál a pohlížel na zhroucení svého uměleckého díla, na němž si tolik zakládal.

Byl již opět den a slunce jasně svítilo na strašlivé spáleniště, které dosud kouřilo. Ze zámku zůstaly jen čtyři vnější zdi. Ventura, obut v doutnající holínky, se brodil popelem a píchal do něj hůlkou. „Vždyť ti říkám, Petře,“ snažil se ho přivést k rozumu přítel Bušek, „že to asi byla jenom dřevěná replika, která shořela úplně. Ostatně, teď musíš počkat, až ten popel vychladne – to bude trvat asi týden – Petře, věř mi, marně se trápíš – tu Venuši už nenajdeš – ta je zřejmě v čudu.“

Ale Ventura neposlouchal a pokračoval ve svém pošetilém hledání. „Petře,“ pravil Bušek, „tak mě aspoň odvez k sobě domů, co tam mám svoje auto, vždyť se sem můžeš potom vrátit – abych se nemusel tou cestou trmácet pěšky – a profesor také.“

Ale Ventura pořád neposlouchal. „Táto, táto, nebud' protivnej,“ pravila Dolly plačtivě. Ale tentokrát předsedu neobměkčila ani jeho rozmazlená dcera. Vzal si do hlavy, že v troskách musí objevit sochu ležící Venuše, a nedal se vyrušit ze soustředěného propíchávání a prohrabávání popela a sutě ani jejím kňouráním. Situace se zdála pitvorná.

Po polní cestě, kolmo na silnici, vedoucí kolem bývalého zámku, se objevilo zámecké družstevní stádo krav, tak jak jsme je viděli poprvé v kapitole první. Hnali je pes Bodrik a hluchoněmý pomocník kravaře. Dědek se zastavil a volal skuhravě přiškrceným hlasem hluchoněmých lidí, kteří nemohou výkon svých mluvidel kontrolovat sluchem: „Pane předsedo, pane předsedo!“ – Podpastevec nebyl vlastně hluchoněmý ve vlastním smyslu; patřil k oněm postiženým, které obětaví pracovníci naučili odčítat ze rtů a je samotné mluvit, byť nehezkým hlasem, jako by tlačili na

záchodě. Ventura na toto skuhrání zvedl hlavu a otočil ji směrem k mluvčímu. „Pane předsedo, pane předsedo,“ opakoval pomocný pasák, „kam mám ty krávy na noc dát, když shořel kravín? A kde je mám podojit?“

Ventura něco tiše odsekl a dědek naléhal dále: „Pane předsedo, já vám nerozumím. Musíte trochu blíž, mně už neslouží oči.“

Ale v tu chvíli před ohořelými zbytky zámku zastavilo auto lesní správy a z okénka se vynořila lesmistrova rudá brada: „Sou-druhu předsedo, telefonoval nám ten německej fabrikant, že už je na cestě.“ – Na ta slova Ventura zanechal hledání a s uspěchanou horlivostí se hnál ke svému služebnímu tatraplánu: „A hergot! Tak lidi! Nasedat, jede se zpátky.“

XXXIV

Nedělní odpoledne sálalo podletním sluncem a doktor i se svou domácností, sestávající z lužickosrbské konkubíny Hanky a slepého kohouta Eduarda, ho využíval válením se na zahradě. Kohout zvolna, slepecky kráčel vysokou travou a různými lopuchy zanedbané zahrady a měděně svítil jako pochodeň. Doktor pak se vyvaloval na dece u svého soukromého bazénku po Němcích a vedle něho ležela lužickosrbská Hanka. Měla na sobě jednodílné, tedy relativně cudné plavky, avšak černé barvy, která má, jak zajisté potvrdí většina mužů, v souvislosti s ženským tělem nádech jakéhosi sexuálního perverzna jakoby fetišistického druhu. Osobně se domnívám, že plavky bikiny v sexuálně neutrální barvě, třeba nějaké květované nebo co, by byly vzdor odhalení pupku a větší plochy nader jaksi sexuálně neutrálnější než jednoduché plavky černé, neurčitě navozující představu jakéhosi kombiné, a tedy situaci potenciálně intimnější, než jest plavání. Doktor četl, dejme tomu, že třeba Stín kapradiny od Josefa Čapka, nebo, přejete-li si, něco úplně jiného – to je v této souvislosti nepodstatné.

Hanka si rovněž vzala knihu, německou, z oné haldy, která tam nějak zůstala a kterou doktor schraňoval ve své, nyní jejich společné, ložnici v rohu – dejme tomu, jelikož jsme v tom pohraničí, že to byly nějaké bodře pitomé básně v sudetském dialektu, jak se to tak často a různě právě v dialektech dělá, třeba i v českých: jako je ten Ferdyš Duša v jazyce slezských bardů nebo třeba Jakub Obrovský vo tem Trósilovém praseti a tak podobně. Hanka právě z této sbírky četla nejapnou básničku, která byla k jakémusi naiv-

nímu a lidově kalendářnímu popukání jako anekdoty boдрých venkovských farářů či první čísla Palečka z minulého století:

De Erbschoft.

Bonseffens Naz, of 'n Finkenhiebl,
Dar wor nä ganz rächt im sei öber Stiebel.
Sei Voter verstorb, do misst 'r siehr lachen,
Weil dar'n tot's holbe Häusl vermachen,
De ander Hälfte wor Bruder'sch seine.
Naz schlug sich, im Bauch rim, de Wäscheleine
Unde steeg, ganz staate, zun Daakaffer naus.
Dort uben, do sucht'r'n de Mittelt raus
und fung, mit d'r Säge, o' feste zu raazen -
Dar Bruder, dar hort's und ruffte of Nazen:
Ok soh m'r 'sch, wos host de denn rimzukrehlen?
Naz meente: Ich wie oke's Häusl teelen.

Na rozdíl od vás, milí čtenáři, tomu rozuměla, protože byla v němčině stejně doma jako v lužičtině, a nadto pocházela ze Sas-ka, kde se místní dialekt sudetskému dokonce i poněkud podobá. Pro případ, že byste se v tom opravdu nevyznali, což ovšem není žádná hanba ani škoda, tedy báseň vypráví o jakémsi Nazovi, asi Ignácovi, který neměl dobrý rozum, a když zdědil po otci půl domku, uvázal si kolem břicha šňůru na prádlo, vylezl na střechu a začal domek pilovat na dvě půlky, aby, jak vysvětlil na dotaz druhému podílníku, svému bratru, domek řádně rozdělil - houhou rachacha, vpravdě k popukání.

Hanka to také příliš veselým neshledávala, a když přelouskala několik dalších podobných jiskřivostí, knížku odložila a jenom

se opalovala. Nad městečkem se vznášel odpolední nedělní klid, živočišné blaho zažívání svátečního oběda a sladká melancholie životní rezignace malého člověka, který je rád už za to, že ho v této chvíli nic nebolí, netrápí a nepronásleduje.

Také doktor zažíval nedělní oběd, připravený Hankou a sestávající z jakýchsi německých špekových knedlíčků, kupodivu dobrých, a s obligátním kyselým zelím. Bývalo by se k tomu hodilo pivo, ale Hance se do hospody za vedoucím nechtělo a doktor byl příliš líný, a tak nedostatek alkoholického nápoje odůvodnil zdravotnický. Nyní se zabýval zaslouženým odpočinkem po své namáhavé a záslužné činnosti v rámci národního zdraví, přičemž se osvěžoval lehkou četbou.

Náhle se hbitě zvedl a odešel od bazénku do zahrady směrem ke kohoutovi. Většina mužů by asi zůstala ležet i vedle manželky, anť nedím u neoficiální konkubíny, která se předtím pohybovala na hranici prostituce – ale doktor byl přes zdánlivou hrubost přece jen slušňák a estét – však víme, že si četl a překládal verše záhadného W. W. – zkrátka se mu zachtělo zabzdít a nechtěl to udělat před Hankou. Poodešel tedy stranou a vydal táhlý zvuk jako na jazýčkový registr pedálu varhan; kdyby zde byla Květa Sentenská, poznala by, který to byl tón. Ačkoliv by ho neuměla pojmenovat, dovedla by ukázat odpovídající píšťalu na varhanách v kostele ve Vajsgrýnu – a tu vězte, že by to bylo as šestnáctka – tón dosti dlouho držený. Doktor s úlevou vyhekl, ale vzápětí sebou škubl a zarazil se, když zaslechl za plotem zdvořilý německý hlas: „Entschuldigen Sie – aber verstehen Sie etwas deutsch?“

Na druhé straně plotu stál veliký a vyžraný, zřejmě západní Němec v jakémsi plátěném sportovním oblečku a se zeleným mysliveckým tralaláčkem na hlavě. Za ním stál švarný mladík v šedivé uniformě šoféra. „Promiňte, prosím,“ pokračoval Němčour dále

ve svém jazyce, když doktor přisvědčil, že rozumí, „ale mohl bych s vámi o něčem pohovořit? Já jsem Währwohl, Günther Währwohl, a jsem zde na lovecké expedici – to je můj šofér – a víte – já bych – já bych se vás chtěl na něco zeptat, kdybyste mi snad mohl pomoci – poradit – nechtěl bych to zadarmo –“

„No prosím,“ řekl doktor překvapeně, „branka je na druhé straně.“

Světlo uhodilo uvězněného medvědáře do očí. „Vstávej!“

Stáli nad ním Ventura, Breburda a onen zrzavý lesmistr, který by se mohl jmenovat třeba Baudyš. Tak se totiž z nějakého důvodu v Čechách lesní personál jmenuje velmi často, jako např. zase skláři se jmenují Rykl, Plešing a Štróbl. „Vstávej, dědku, někam pojedeme – tůdle,“ podával lesmistr cikánovi špagát a klíč, „otevřeš medvěda a ten špagát mu uvážeš za kroužek v nose. Potom ho vyvedeš, kam ti řekneme – ale žádnou blbost! Kromě nás – a doktora – nikdo neví, že jsi tady. Jak bys měl nějaký nápady, rozumíš, odbouchneme tě i s medvědem – a ani pes po tobě neštěkne. Tak se sbírej!“ – „Jaj a gdže nás povedžeče, urozený páni šúdruhovia?“ – „To uvidíš. Tak dělej.“

Cikán tedy, pod pistolí a lesmistrovou loveckou dvojkou, vykonal, co se mu nařizovalo, otevřel medvědí celu, a konejšivě mumlaje, uvázal Mišovi šňůru za kroužek v nose. Poté se společnost, pečlivě se vyhýbající bližšímu kontaktu se šelmou, dala na pochod chodbou ke schodišti, schodištěm na povrch země a odtud ven z radnice. Bylo už pozdě, tma. U chodníku stála velká dodávka, snad od ředitelství lesů či co. Soudruzi nařídili cikánovi, aby i s medvědem vlezl dovnitř, sami se stěsnali v kabině a vyjeli.

„Hans, dojdí do auta pro další flašku – napijte se, pane doktore, napijte, prosím – prosit! – Ani nevíte, jakou jste mi udělal radost! To musíme ještě oslavit!“ Fabrikant Währwohl zvedl jednou rukou sklenici a druhou známý plesnivý černý sešit.

„Totiž, abyste věděl, já na lovení moc nejsem, já jsem tu nabídku přijal hlavně kvůli tomu – no, nějakou záminku jsem mít musel, abych se mohl vypravit právě sem – přece jsem nemohl říci, že sem jedu pátrat po nějakých básních? Víte, já znám vaše vlády, já jsem totiž strávil několik let ve východním Německu – oni by mi tohle nikdy nevěřili, hledali by v tom kdovíco – špionáž možná. Ano – ty iniciály W. W. – to byl Wolfgang Werwolf – můj – můj přítel – padl potom na východní frontě – to byl – to byl básník – my, víte, totiž ve spolupráci s jednou firmou budeme vydávat jeho sebrané spisy – a právě tahle sbírka, nadepsaná jenom Gedichte – ta – ta nám chyběla – á – Hans – děkuju! nalej taky slečně – a vezmi si taky – prosit, Fräulein! – ale já jsem věděl, že ty básně budou nejspíš tady – v jeho – v jeho rodném domě – náš – náš přítel Wolfgang měl otcem lékaře lidumila – to byl lidumil, pane doktore! – totiž! – já jsem ho ovšem neznal, ale co tak Wolfi říkal – poslyšte, doktore, není vám smutno, bydlet v nezařízeném domě – já bych mohl – snad – vám na to zařízení přispět – kdybyste se neurazil – já mám – chválabohu – peněz dost – já jsem se chytil takového obchodu, víte – ono je to trochu – žinant – ale co si pomůžeš – sype to – jak říkají Ukrajinci – já jsem sloužil také na východní frontě – no však s Wolfim – ale abych neodbočoval, už se mi jazyk plete, promiňte – jak říkají Ukrajinci: ‚nehonorovo ale zdrořovo‘ (vyslovil to kupodivu dobře, neněmecky, se správným jazyčným r) – tak já, víte, jsem se dal na výrobu,“ Günther se naklonil k doktorovi a jaksi oplzle šeptal, „toho hygienického zboží promiňte, slečno – teď sice začínají ty pilulky, ale já doufám, že to obchod neohrozí,

protože, doktore, s těmi pilulkami právě vzrůstá větší sexuální volnost – promiňte, slečno – a s tou volností víc zájmu o tyhle věci a – a – pomůcky, takže i kdyby vlastní hygienické zboží vyšlo z módy – jako že asi nevyjde – protože je třeba se chránit – nejen před těhotenstvím – promiňte, slečno – Hans, dolej – no, doktore, co vám mám povídat, já jsem na tom vydělal peněz jako šlupek, až se kolikrát stydím před sebou – u nás je teď vůbec dobře – a – a lidi tím jsou prostopášnější – no – hygienické zboží!“

Günther se zasmál, a jak byl zřejmě napálen, začal zpívat na melodii anglické hymny:

„Gummi, du großes Wort,
ertönst vom Ort zum Ort
wohin man geht – ratatata
Gummi arabicum,
Gummi elasticum,
und was das Publikum
drunter versteht!“

Tak to je, doktore! A já, já vám tu vilu zařídím – když to člověk vidí, jak to tady teď vypadá, srdce by mu to utrhlo – totiž! – co to kecám?! – já to tady ovšem neznám, doktore, jsem tu poprvně, to jenom Wolfgang mi vykládal a – a – a – fotografie ukazoval – jaký to byl krásný domov jeho dětství – doktore, to bylo – die erste Republik – der Masaryk – und wir Trottel – wir waren nicht damit zufrieden – totiž Wolfgang mi povídal – no to už je teď jedno, ale doktore, nábytek – co to kecám?! – k čemu by vám tady byl – ale, doktore, ale já, za to, že jste mi tady uchoval Wolfgangovy básně a že je máte v lásce a úctě – a že jste je krásně přeložil ins Böhmische – totiž! – já ovšem česky nerozumím – ale já jsem přesvědčen – intui-

tivně přesvědčen, že jste je přeložil dobře – já za vás za to, doktore, zaplatím Kopfgeld! – Vy nevíte, co je to Kopfgeld? – No, u nás se to už dávno tak dělá, s východním Německem – ale to bych se divil, že by to s vaší vládou nešlo taky – ich kenne meine Pappenheimer! A já – a já – za vás – doktore – ten Kopfgeld zaplatím – i kdyby na to mělo prasknout půl mojí fabriky. Das schwöre ich!

A zatím – zatím – za vaši péči a jako ocenění – Hans, kde mám pero? – Nebo počkejte! Šek, to je doklad! To by řekli, Privatunternehmen – promiňte – já zapomínám. Ale tady, tady, böhmisches Geld – ale doktore! – neurážíte se, udělejte mi tu radost – tak si něco kupte do ordinace – to je jenom splátka – já vím, někdo by řekl – sešit – sešit básniček – ale pro mě má ten sešit velikou citovou hodnotu – a ten Kopfgeld, ten Kopfgeld za vás zaplatím – v Německu, tam budete mít praxi, však se dobře domluvíte, a když vám ze začátku pomůžeme – rozmyslete si to, tahle nabídka trvá –“

Dodávka zastavila v hlubokém lese. Muži vyskočili a otevřeli zadní dveře vozidla: „Ven!“

Nablízku se tměla chata. Jeden otevřel, šajnil baterkou: „Cikáne, dovnitř i s medvědem!“

„Tak, teď ho tady za ten provaz uvaž ke trámu – cože? – ale to má dlouhý dost, to mu stačí! Dělej, dělej – tak a teď mu tady dej žrádlo – támhle z přístěnku – a vodu – vodu mu navaž ze studny – tak a teď pojď, zase zpátky – s náma – no, neboj se, zejtra ho zase uvidíš, zejtra tě sem zase dovezeme, aby sis miláčka vobstaral – tak rychle! – dělej – nezdržuj!“

XXXV

Přítomni byli a zejména vůbec: průmyslník Günther Währwohl, lesmistr Baudyš, jeho dva synové ve funkci jakýchsi poskoků a hajných, neboť další lesní personál zasvěcovat nebylo radno, dále předseda Ventura a jeho dcera Dolly, a doktor, který reprezentoval zdravotní zajištění, máje s sebou velikou brašnu s velikým červeným křížem, který mu na ni Ventura nalepil. Doktor původně nechtěl, ale Ventura ho přemluvil a k přesvědčování se připojil i Günther, který chtěl mít s sebou nově objeveného poetického přítele. Doktor byl s sebou vzat proto, aby Ventura mohl zvýšit Güntherovi účet o lékařskou službu (v případě postřelení, poranění zvěří apod.), z čehož ovšem doktorovi nic dát nehodlal. Naopak Günther, který do toho přece jen úplně neviděl, chtěl obstarat doktorovi další vedlejší příjem, a proto na jeho přítomnosti trval.

Ventura ovšem doktorovi neprozradil, že jdou na medvěda, nýbrž že prý na jelena: ačkoliv doba říje dosud nenastala, dovoloval platný zákon odstřel již od srpna. Vydal v tomto směru instrukce také lesmistrovi, Güntherovi a Dolly – obával se totiž, že by doktor, který se s medvědem a medvědářem jaksi spřátelil, když dohlížel na jejich zdravotní stav ve vězení, mohl ztropit povyk a prozradit, odkud že ten medvěd vlastně pochází atd. Bylo sice určité nebezpečí, že by to mohl udělat i po honbě, ale to už bylo jaksi post festum. Günther chtěl medvěda, a tedy ho bude mít – přece prospekt nikde nepravil, že to musí být medvěd divoký – a bylo lépe trochu riskovat než ztratit vydatnou platbu za lékařskou službu. S Güntherem tam ovšem měl být i jeho sluha a šofér a obecné faktótum Hans, měl nabíjet pušku a vůbec dbát

o pánovo pohodlí – ale ten se omluvil, že mu není dobře – doktor o tom ani nedověděl, o pomoc požádán nebyl.

Lovecká parta byla usídlena v jednom prázdném srubu, dosti prostorném, aby se tam vešla dodatečná vojenská lůžka. Idea byla ta, že parta zde přespí, aby byla brzo ráno, před rozedněním, na místě, kam medvěd udánlivě dorazí na svém „vekslu“, jak byly jeho pohyby lesmistrem tzv. „vypetrachtovány“. Zde bude na něj položena návnada, kterou zajisté navětrí a které neodolá: touto návnadou měl být otevřený hrnec medu, který Ventura dal den předtím opatřit od jednoho místního včelaře. Toho času byl hrnec v přístěnku rezidenční lovecké chaty a byl dosud přikryt pergamenovým papírem, přichyceným naněkolikrát otočenou gumičkou: Hrnec měl být otevřen a dán na příslušné místo na mýtině těsně před vypuštěním chudáka Miši z jeho vězení v jiné opuštěné chatě pod strání, kam jsme ho doprovodili na konci předchozí kapitoly. Med měl být umístěn na snadný dostřel blíže jeleního posedu, odkud měl Günther v doprovodu své suity divokou medvědí šelmu očekávat a dobře mířenou průmyslnickou ranou též ukořistit. Parta se měla odebrat na stanoviště v půl páté ráno – nevhodná to doba z hlediska pohodlí, avšak působivá ve smyslu lovecké věrohodnosti. V téže době měl být nastražen hrnec a v půl šesté měl Vašek, mladší syn lesmistra Baudyše, vypustit Mišu z jeho vězení.

Protože se však všichni kromě medvěďáře medvěda báli a protože nechtěli cikána při popravě jeho miláčka a zdroje obživy použít, vymysleli složitý způsob, jak Mišu dostat z chaty na svobodu.

Vaškovi opatřili zahradnické nůžky s dlouhými násadami či rameny, jakých se používá na odstříhování vysoko rostoucích větví apod., a nechali jedno okno v chatě otevřené. V hodinu H, tj. v půl šesté ráno, měl Vašek tyto nůžky oknem prostrčit a přestříhnout šňůru, kterou byl Mišo přivázán k trámu za nosní kroužek. Ihned

nato, než se medvěd vzpamatuje, měl Vašek otevřít dveře chaty dokořán a vyšplhat se na nejbližší vysokou borovici, kterou mu předtím vyhlédli a o které předpokládali, že na ni medvěd nepoleze. Tuto válečnou lest si Vašek večer předtím vyzkoušel, ovšem bez skutečného přestřižení šňůry, a zdálo se, že vše bude fungovat. Aby ho snadněji navnadili na med, nedali té noci medvědu nic žrát, jenom vodu, a z toho důvodu také za ním nepřivedli medvědáře, aby ho obstaral, jak poslední tři noci před tím jinak soustavně dělali. Neposkytli tedy medvědovi ani milost posledního rozloučení se svým pánem.

Zatím však v lovecké chatě panovalo veselí. Členové party opulentně pojedli bohatou večeří, dopravenou ve speciálních termosech z hospody, kterou zapíjeli dvojím vínem, a nyní ještě popíjeli mysliveckou ke kávě, již jim uvařil Baudyš na otevřeném ohništi v chatě. Byli dobré mysli a prozpěvovali k harmonice, již obstarával starší lesmistrův syn Jarda. Ze zdvořilosti k hostu byly zantovány i některé písně německé, jako např. Die Vöglein im Walde, Erika a místní skopčácká Wann ich kumm, wann ich kumm, wann ich wieda kumm (srovnej též Dobrého vojáka Švejka), a když nálada pokročila ještě dále, i některé písně nacistické, jako Englandslied, a Kapitän, Leutnant, Fähnrich, Sergeant, nimmt die Mädel, nimmt die Mädel bei der Hand apod. Tyto poslední kreace Jarda neznal, a tak se nástroje ujal sám platící host, průmyslník Währwohl. Nicméně po nějaké chvíli lesmistr upozornil, že by měli už jít spát, neboť časně zrána musí vstávat na lov – vy, doktore, můžete zůstat v chatě a spát, ale ostatní by měli teď zalehnout – dobrou noc – gute Nacht.

Avšak průmyslník Günther Währwohl, když již všechno ulehlo, vyšel na verandu chaty, aby si zde ještě vykouřil doutník. Ubývají-

cí měsíc se právě vyhupoval nad obzor a osvětloval les přízračnou stříbřitostí. Odněkud zdáli, z vesnice, se ozýval osamělý pes, avšak i ten utichl a nic se nehýbalo. Günther Währwohl vsával dým doutníku a s ním příjemnou melancholii podletní lesní noci. Vzpomínal na své dětství a mládí, na básníka Wolfganga a jiné zmizelé osoby a zvolna se rozlítostňoval, jak se sluší na německou duši, jež spojuje mechanickou přesnost a ukrutnost s neočekávanou měkkostí a sentimentalitou. Cítil se sám a opuštěn pod nelítostnými hvězdami, které se na něj zdály pohlížet jako oči kosmických vlků, lačně čekajících, až jeho duše opustí tělo, aby ji pak hnali a hnali nekonečnými prostory nebeských propastí, dál a dál, pryč a pryč od všeho lidského, domácího a známého, tak jako ho hitlerovská válka odehnala jako pouhého chlapce z bezpečí rodiny přímo do ruských mrazů a dešťů střel, tak jako později ho politické okolnosti odehnaly od kraje, kde vyrůstal, který podrobně znal a pokládal za svůj domov, do země, kde se sice mluvilo jeho jazykem a kde byla svoboda a hojnost, ale kterou přece jen určitým způsobem pokládal za cizinu. Kromě toho byl Günther přes své obchodní úspěchy osobně skrytě a hluboce nešťastný. Právě před půl rokem definitivně zkrachovalo jeho již třetí manželství, a to z důvodů jeho neschopnosti se ženou manželsky žít. Ne že by byl impotentní, ale měl jisté zvláštnosti a preference, kterým běžné manželství nemohlo vyhovět, a ačkoliv se zoufale snažil a vždycky myslel, že už to překonal, po čase vždy znovu ochaboval a jeho manželské svazky se rozpadaly. Svým tajným vášním však holdoval na některých místech v severním Německu a v Holandsku, kam občas dojížděl, což ho stálo mnoho peněz a bylo spojeno též s určitým nebezpečím. Jeho situace, jak tak stál na verandě a kouřil, sleduje postup nebeského lízátko, asi do půl ulízaného, od obzoru vzhůru, na něho dolehla jako studená sprcha.

„Co jsou mi platny mé milióny,“ uvažoval, „když mi chybí hřejivé lidské štěstí, jaké jest dopřáno i nejbídnějším chalupníkům?“ – Jak vidíme, Güntherova duše byla v podstatě nejen sentimentální, ale i kalendářově banální. Byl by chtěl mít vedle sebe nějakou živou bytost, teplou, oproti kosmickému mrazu nelítostných hvězd, které by mohl položit hlavu na rameno a snad se na něm i vyplakat.

Do této nálady se na verandě objevila Dolly, oděná ve slušivé pyžámko, přes něž měla přehozeno jakési poncho, snad dovezené, snad domácí výroby. Šla se rovně ochladit a emotivně uklidnit, neboť byla právě odmítnuta doktorem, ke kterému, když všichni zalehli, po čtyřech přilezla a téměř se na něj vrhla: Přejít od pohlavní šlarafie s grófem do současného celibátu ji téměř zbavoval rozvahy a na předchozí odmítnutí jaksi zapomněla. Doktor ji však odmrští, neboť měl nyní Hanku, a tudíž mu pohrdání zlatou papalášskou mládeží více nedělalo potíží.

Dolly se opřela vedle Günthera, chvíli jen tak čuměla, pak si zapálila cigaretu a prohovořila anglicky cosi o kráse lesní noci, hvězd a měsíce. Dolly patřila ke generaci, která už za normálních okolností neumí německy, ale Günther mluvil anglicky asi stejně dobře či špatně jako ona, tj. plynule a gramaticky celkem správně, i když s cizím přízvukem, v jeho případě ovšem německým.

Po nějaké chvíli slovo dalo slovo a Günther vzal Dolly do náruče, tak jak to, jako výhodnou možnost, poloplánoval Ventura, a proto vzal dceru s sebou na lov. Měl sice spíše potřebu něžného kontaktu s živou bytostí než oplzlé choutky, ale Dolly, vycvičená pobytem u grófa, k němu lnula se zřejmou erotickou vášní. Günther cítil, že musí hrát roli muže, jak nejlépe může, a pozoroval s nelibostí a jistou panikou, že v jeho soukromých oblastech se absolutně nic neděje. Bylo tomu tak skoro vždy s dospělými či dospělejšími ženami. Günther měl ten malér, že byl vlastně na malé holčičky, tak asi

kolem osmi let, a do starších se musel nutit, což se mu však vždycky nedařilo. Nyní opět, asi vlivem přílišné konzumace alkoholu, byl zcela mrtvý a inertní. Líbal se s Dolly, jak nejlépe a nejfrancouzštěji mohl, a prováděl obvyklé rutinní hmaty a úchopy, zatím přes látku. Potil se, panikoval a bylo mu nepříjemně. Uvažoval, že nebude-li moci se nějak vymluvit nebo nebude-li se Dolly dost bránit, aby to mohl se ctí jaksi interpretovat, že opravdu nechce, a rytířsky se stáhnout – tedy nenaskytne-li se mu čestná příležitost k ústupu, pokusí se úkolu zhostit aspoň náhradní činností, kterou legrační literární vědec Jan Kryštof, v komentáři k Máchově deníku, vydání PmD, str. 96, pokládá za specifikum básníků. Takže by podle něj museli být básníci všichni psi, kozlové, berani, kanci, jeleni, velbloudi atd., nejspíš většina, ne-li všichni savčí samci. Avšak představa srstnatého lůna dospělé ženy mu už téměř zvedala žaludek. Cítil, že se k tomu dnes nepřinutí, a rozhodl se, že se úkolu pokusí zhostit aspoň manuálně. „Ut desint vires tamen est laudanda voluntas,“ píše božský Ovid na toto téma, jak Günther věděl. Zvolna zasunul pravici za gumu Dollyiných pyžamových kalhot a chvíli ji hladil po oblé, hebké zadnici, načež se přesunul do rozkroku. Přesunul se a radostně zatrnul: Dolly byla úplně holá jako jeho oblíbené malé holčičky. Chomáček nahoře na mons pubis se dal ignorovat. (Jak víme, byl stejně umělý.) Bylo zřejmé, že není snad jen vyholená, neboť věc měla patřičnou dětskou hebkost. Tento nečekaný nález měl na Günthera okamžitý silný a pozitivní účinek.

Avšak Günther, ač to již jako nouzové řešení nepotřeboval, zatoužil právě po oné básnivě činnosti dle Jana Kryštofa. Svezl se na kolena a zároveň roloval Dollyiny kalhoty dolů ke kotníkům. Ta si také sundala pelerínu, aby nebyla Güntherovi v cestě. Němec vybavil její pravou nohu z nohavice, opřel Dolly o zábradlí, nohu si dal kolem krku a zahájil máchovské variace. Chuť a vůně byly sice ostřejší

než u jeho obvyklých tajných a nebezpečných lásek, ale jinak byla iluze téměř perfektní. Okolnost, že tyto ilegální rozkoše jsou náhle dovolené, plnila Güntherovo nitro zuřivým jásotem a stupňovala jeho blaho. Jako zkušený kanec se sebe zatím nijak nedotýkal, aby si trvání slasti a chuti na ně pokud možno prodloužil. Avšak zaujatá poloha byla poněkud nešikovná, a proto Günther obrátil Dolly tváří k lesu a přehnul ji přes zábradlí. Pokračoval pak vehementně v zahájené činnosti a za chvíli se tak rozvášnil, že – poznamenáváme s lítostí – vbrzku rozšířil pole působnosti i o modalitu, preferovanou dle vlastního doznání katolickým básníkem, páterem Jakubem Demlem. Ostatně, páter Deml byl taky u nacistů, jako nejspíš za války i Günther Währwohl, takže zde máme další styčný bod či plochu mezi oběma výraznými postavami českého litera, totiž jednak tvůrcem, jednak postavou. Dolly slastně naříkala a silně cvičila v protipohybu, až zábradlí verandy vrzavě skřípalo.

Tento souzvuk byl za okamžik doplněn rytmickým poprdáváním, jakoby příznávkami bombardónu, když se německý průmyslník vztyčil, a aniž použil některý ze svých chvalně známých výrobků, stáhl si též kalhoty k nohám, zasunul emboloma a počal provozovat populární směšné pohyby. Při této pozici se nějak pumpuje dovnitř vzduch, asi vzniklým podtlakem, který pak při přírazu opět uniká, což působí vyluzování navýsost neslušných bzdivých zvuků, jež lze slyšeti též při páření koní. Tento zvukový doprovod však za okolností zvyšuje rozkoš spolupracovníků pocitem jakési animální sprostoty. Zdá se, jako by staří Čechové snad dávali přednost této pozici a tergo, neboť tak by se snad nejlépe vysvětlil původ dvou lidových sloves označujících pohlavní styk – že by totiž šlo o slova onomatopoická. Nicméně nejsme odborníky v etymologii a jazykozpytu. Milenci byli tak zabráněni do své činnosti, že ani nepozorovali tmavý stín, který se náhle vynořil před verandou.

Medvěd Mišo byl té noci značně neklidný. Jednak měl hlad, jednak se mu stýskalo po medvědáři, který, jak víme, se této noci nedostavil, aby ho obstaral, polaskal a pohovořil s ním. Mišo pobrukoval a přecházel sem a tam, mechanicky kývaje hlavou, jak to bývá zvykem ubohých uvězněných zvířat, zejména právě medvědů. Snad k tomu neklidu přistupovalo i nejasné instinktivní vědomí, že jeho život je ohrožen. Při tomto přecházení šlápl Mišo na šňůru a bolestně se zatahal za nozdry. Chňapl po špagátě, zatřepal hlavou jako pes a zatáhl – špagát povolil a Mišo byl na svobodě. S kusem provazu, který mu visel na čenichu asi na 30 cm, se Mišo chvíli procházel semo tamo po prostore, kterou dříve vymezovala délka lana, až konečně zjistil, že ho šňůra již nepoutá. To se ví, medvěďák to věděl od začátku, když mu páni kázali uvázat Mišovi za kroužek v nose provaz. Provaz je na nic, provaz medvěd překousne, i kdyby měl vytrhané tesáky, protože to stejně dělá na stoličkách – a na provaz si hubou vždycky dosáhne, tak krátký provaz, aby si na něj nedosáhl, se mu ani vlastně dát nemůže. Normálně je u kroužku ovšem řetěz, ale řetěz se nedal přestříhnout v rámci pojatého loveckého plánu, a tak se Ventura a lesmistr hloupě rozhodli pro neadekvátní špagát. Snad doufali, že na to medvěd do dne lovu nepřijde, snad je to samotné nenapadlo. Hladový Mišo chvíli šmejdil po chatě, ale kde nic tu nic. Postavil se k oknu, otevřenému pro Vaška Baudyše, aby medvěda odstříhl – vystrčil hlavu a větril směrem k lesu. Vítr k němu donášel pachy od lovecké chaty, kromě jiného i zápach soulože Dolly a Günthera, což ho však, jako medvěda, nijak moc nevzrušovalo – ale hlavně zápach zbytků panské večeře, medu a co hlavního, zápach jeho přítele doktora. Mišo usoudil, že v tomto směru je potrava a přítel, tedy dvě věci, které této noci postrádal. Za okamžik nato se s jistými potížemi protáhl malým okénkem a medvědovsky, jakoby trochu kulhavě, vykročil do stráně.

Günther si medvěda uvědomil, až když se Mišo vyhoupl na verandu a začal mu očuchávat holou zadnici. Nosní kroužek a vlhký nos šelmy ho neočekávaně zastudily, a když otočil hlavu, co to, mohl na tom místě dostat infarkt. Hrůzou zabzděl medvědovi přímo do nosu a zároveň ejakuloval, aniž by ovšem cítil nějakou rozkoš. Ejakulace z úleku bývala dříve častou příčinou nežádoucích těhotenství, hlavně u mládeže, kterou v nejlepším přistihli rodiče, pedagogové či osoby jim naroveň postavené. Tak tomu bývalo v dřevních dobách. Nyní ovšem je konec rakouské pruderie a mládež žije zdravěji, lépe a radostněji, takže má dokonce i AIDS. Leč nepředbíhejme, protože to v době našeho vyprávění dosud neexistovalo. Zato už byly antikoncepční pilulky, takže Dolly vývojem událostí nijak ohrožena nebyla. „A Bär, a Bär,“ vykřikl Günther polekaně a nespisovně, čemuž angličtinářka Dolly ovšem též porozuměla, takže se ohlédla a rovněž začala ječet. Milenci přepadli přes zábradlí do trávy před chatou, teprve na zemi se rozpojili a s křikem prchali do roští. Günther si přidržoval rozepnuté kalhoty, ale Dollyina pelerína a dolní část pyžama zůstaly na verandě, takže se svým oděním podobala oněm třem malým prasátkům od Walta Disneyho, s tím rozdílem, že neutíkala před vlkem, ale před medvědem. Kvičela rovněž. Medvěd, poděšen hlukem, seskočil z verandy a také pádil pryč opačným směrem, přičemž lámal a prohýbal větve nízké tyčkoviny.

Vzápětí nato se v oknech chaty objevila slabá poskakující světélka – baterky – jinak se tam svítilo petrolejem – a cobydup se na verandu vyřítil Baudyš a jeho dva synové s kulovnicemi. Zahájili kanonádu do pohybujícího se roští.

„Áu!“ zařval tu náhle Güntherův hlas. „Ich bin geschossen! – Halt! Halt! Bitte halt! – Das Feuer einstellen!“

XXXVI

Před věží zastavil Güntherův mercedes. Hans vyskočil a otevřel uctivě dvířka. Z auta vylezl Günther ve svátečním oděvu. Nicméně rukáv saka měl navlečený pouze na levé paži, pravou půlku měl jen přehozenou přes rameno a snad nějak přišpendlenou na košili. Jeho pravá ruka byla též ve fáčích a závěsu. V levé pohyblivé ruce třímал tzv. pugét.

Vstoupil do věže, zaklepal, na Venturovu výzvu vstoupil, postavil se do vojenskoněmeckého pozoru a spisovnou němčinou požádal Venturu o ruku slečny Dolly.

Venturova pleš zrudla potlačovanou rozkoší, neboť viděl, že vše se v dobré obrátilo. Již nebylo nutno shánět obtížnými a podvodnými, nebezpečnými způsoby valuty a posílat Dolly s protivným anglickým intelektuálem do Camfordu, což ještě zdaleka neznamenal definitivní řešení – zde byl pravý muž, bohatý německý průmyslník ve více než zajištěném postavení, dosud ještě i poměrně dosti mladý – co více si přát?

Ano, co více si přát, myslel si i Günther Währwohl, který teď konečně, po dlouhém hledání, měl dospělou dívku, která ho vzrušovala téměř stejně jako malá holčička – a vše nasvědčovalo tomu, že to vydrží – co si více přát – kujme železo, dokud je žhavé.

Ventura se ještě zeptal, jestli o tom Dolly ví a jestli s tím souhlasí, ale to už zde byla Dolly sama. Přijela, neortodoxně, spolu s žadatelem o ruku v jeho autě, a pouze chvíli počkala, až její otec absorbuje šok. Byla krásně oblečená a našlechtěná a vypadala krajně šťastně a spokojeně. Ventura ovšem svolil. I kdyby nesvolil, nemohl by nic dělat, protože Dolly byla plnoletá. A že to tak

dobře dopadlo, Günther houkl dolů z věže a Hans přinesl láhev šampaňského v elektrickém chladicím kýblu na baterie. Bublínky zašuměly a zašťípaly v nose.

„No tak,“ řekl Ventura německy, „tak vám to přece jen stálo za to. Lituji, že to tak dopadlo s tím medvědem – že jste byl i postřelen – to víte, lov na divoké šelmy je vždy nepředvídatelný a nebezpečný.“

„Pane předsedo,“ řekl náhle Günther zcela perfektní češtinou, „já vím dobře, jak to bylo s tím medvědem. Jednak mi to řekla Dolly, jednak jsem si to spojil a doplnil už předtím, když jste se přede mnou česky domlouvali, jak to s ním zařídit, předtím a i potom, jak jste říkali, že musíte pustit medvědáře, aby ho našel a zkontroloval – já vám to nezazlívám, já to chápu – a já vůbec nejsem lovec – já jsem to vzal jenom jako záminku, abych se mohl podívat sem, do svého rodného kraje. Jednak se podívat, povzpomínat a taky jsem chtěl pátrat po ztracené rukopisné sbírce básní svého zesnulého bratra Wolfganga – my teď pořádáme vydání jeho sebraných spisů – mimochodem tu sbírku jsem našel – já jsem totiž syn doktora Werwolfa, dobroděje zdejšího kraje – dobře že se tatínek nedožil, on byl vždycky přesvědčený Čechoslovák – ovšem, za Hitlera musel taky držet hubu a krok – dnes už to vaši lidé snad také chápou – no, to je jedno. Tady už ovšem nikdo není, kdo by mě poznal, jenom starý Sef, a ten mlčí – ono je to sice jedno a jsem tu legálně – ale já přece jen – já vám to říkám, pane Venturo, až teď, že to zůstane jaksi v rodině – já jsem si změnil jméno na Währwohl, protože to je jaksi, že ano – ono Werwolf pro obchodníka – vzbuzuje to dojem jakési kořistnické nesolidnosti – divím se, že to nikdy nevadilo tatínkovi – no, nevadilo, lidé ho měli rádi. – Tak, kdy uděláme svatbu?“

„Třeba hned,“ řekl Ventura. „Já jako předseda národního výboru vás můžu oddat z fleku – pak půjde jenom o vystěhovalecký pas

pro Dolly – ale s tím v našem případě potíže nebudou – jak říkám, zeťáčku, třeba hned!“

„Já,“ řekl náhle Günther, „bych ale chtěl mít svatbu v kostele. Já jsem byl sice ženatý předtím, ale buď na úřadě, nebo u luteránů, ale já jsem katolík, a tak se to pro mě nepočítá. Chtěl bych to mít tady v kostele ze sentimentálních důvodů, moji předkové byli po generace tady oddáváni.“

Do této radostné sedánky náhle zazvonil telefon. Ventura ho zvedl, naslouchal, rozzářil se, prohodil několik slov, pak sluchátko položil a obrátil se vítězoslavně na svou společnost: „Baudyš! – Už ho maj! – Už ho vystopovali – zeťáku! – tak si přece jen přivezeš domů medvědí kůži! Pojdte, pojedeme – bude sranda!“

Zanedlouho se již řítíl Güntherův mercedes hbitě směrem k Vajsgrýnu. Propuštěný medvěďář, kterému dali do péra, že musí – rozumíš, musíš! – medvěda najít, jinak že s ním bude zle, se nejprve vydal k vesnici Vajsgrýnu, aby zde vykonal návštěvu u příbuzných, kterou mu páni súdruhovia zdrželi skoro o dva měsíce, postěžoval si, odpočinul, pojedl, popil. Jeho příchod vzbudil senzaci, jeho vyprávění ohromení, jak byl i s medvědem „andr’o stariben“, tj. ve vězení, jak páni pozvali jednoho tlustého Němce, „jeke thúle Sases“, aby si Mišu odstřelil, ale Mišo se nedal, utekl jim, a teď pustili i starého Góna, aby prý jim ho pomohl hledat – medvěďář měl kupodivu dobrý přehled o situaci, ačkoliv se mu ji ovšem snažili zatajit, ale stařík, ač se tvářil hloupě a nevinně, si uměl kupodivu dát dvě a dvě dohromady.

Ale Mišo bloudil po lese a měl hlad, protože od mládí byl v zajetí a nenaučil se lesní moudrosti. Nakonec se dostal do okolí Vajsgrýnu, přiváben pachem různé potravy, a zde navštívil též svého pána, starého medvěďáře. Odebral se tedy bez meškání k němu a nastá-

lo radostné shledání za asistence ostatních cikánů. Góno ovšem neměl nejmenší chuť vydávat Mišu pánům súdruhům a chystal se, že co nejdřív zdrhne, jen co si trochu odpočine a potěší se po dlouhém vězení trochu se svou rodinou či klanem. Měl v plánu dostat se do Krkonoš a tam přejít do Polska, kde panoval obecně větší bordel a feudální duch a kde se víc dbalo na tradici a více kálelo na sovětská nařízení či na jejich obecného ducha a z těchto důvodů byly zde poměry pro kočovného medvědáře mnohem příznivější.

Avšak člověk míní a Bůh – či snad spíš jsou to ti basilidovští padlí andělé – s oblibou mění. Lesmistr Baudyš, kterého mrzelo, že neprofesionálně zpackal medvědí lov, a nadto ještě postřelil zákazníka, se zařekl, že medvěda dostane, kdyby čert na praseti jezdil, a tak si spraví vlastní sebevědomí a reputaci před světem. Obával se též právem nemilosti v očích všemocného Ventury a snažil se věc spravit, jak to ještě jen šlo, také z tohoto důvodu, protože o ženišských spádech Němcových dosud nevěděl. Hned ráno tudíž zatelefonoval jinému z četných Baudyšů, který byl fortem někde jinde, avšak poměrně nedaleko, a vypůjčil si od něho psa Lupíka, který se vyznačoval neobyčejně jemným čichem a byl též ve stopování zvěře cvičen. Vzápětí nato vyjeli oba Baudyšové v dodávkách lesní správy, aby se setkali na půl cestě, každý asi 100 km od svého domova, a předali si vzácného čmuchavce, a za nějaké dvě tři hodiny byl náš, místní, zrzavý Baudyš s Lupíkem u chaty a nasazoval ho na medvědí stopu. Druhý den v dopoledních hodinách už Baudyš věděl, že medvěd i medvěďář jsou ve Vajsgrýnu, a počal organizovat obchvat.

Když Güntherův mercedes dorazil s obnovenou střeleckou partou do cikánské vesnice, byla tato celá, kromě drůbeže, jako vymetená.

Cikáni se všichni stáhli do domků a pouze jukali ven škvírami a vypadlými suky. Kolem zdí se ploužili hajní a policajti s připravenými zbraněmi jako britští vojáci v Belfastu nebo vůbec vojínové při tzv. boji o osadu. Tento způsob pohybu byl do jisté míry vlastně zbytečný, protože medvědář ani medvěd neměli střelné zbraně, aby se mohli bránit před střelci, ale zvyk je železná košile a toto popolézání při zdech k bojovým úkolům v sídlištích jaksi patří, jako např. Ladovy obrázky k Haškovým povídkám. Také snad se kryli proto, aby mohli medvěda lépe překvapit.

Hans zastavil mercedes a panstvo vylezlo. Ventura měl dvojku kulovnici – totiž pardon, správně myslivecky „dvoják“ – jinak byl normálně v civilu. Také Hans měl pušku, loveckou Güntherovu. Günther pro svou postřelenou paži ozbrojen nebyl, protože revolver, který by mohl jednou rukou ovládat, si s sebou nevzal, pamětliv toho, že smí oficiálně mít s sebou jenom zbraně lovecké. Také Dolly neměla žádnou zbraň. Měla dnes na hlavě zrzavou paručku a nóbl šatičky perlově šedé barvy, které jí Günther opatřil snad nějak přes Prahu – avšak, což ovšem nebylo vidět, své intimní paručkové doplňky na žádost snoubence přestala používat vůbec – jako nečekaný rys událostí vyskočil z mercedesu také bernardýn Barýk, majetek Venturovic rodiny – původně snad Dollyin, a když na něho zapomněla pro kravaře Jana, opět osobní strážník a společenský pes předsedův. Ventura si ho vzal s sebou proto, že jak se stavoval ve vile pro pušku, Barýk na něho začal vyskakovat, jako že chce s sebou, a kromě toho se s ním cítil jistější, neboť měl pocit, že obrovský bernardýn by ho snad i dokázal před medvědem ubránit.

Ke skupince, respektive k Venturovi, přistoupil lesmistr a hlásil co a jak. Nemohl se zdržet, aby to neprovedl ironicky vojenským způsobem, salutováním ke své státně lesmistrovské čepici,

přičemž použil též okřídlené fráze „poslušně hlásím“ – ale přes žertovný způsob podání bylo Baudyšovo hlášení závažné: Medvěd byl vysledován až ke kostelu a nyní ho vybrané jednotky obklopují – již neunikne. Baudyš se tázal, zda by si vzácný host přece jen nepřál medvěda skolit. Vzhledem k jeho zranění, navrhoval kulantní Baudyš, že by se to za zvláštní poplatek mohlo udělat tak, že by on, lesmistr, pušku držel a namířil, avšak valutový cizinec by zmáčkl spoušť. Avšak Günther to odmítl. Na dotaz, zda si bude přát též kůži, hody z tlap atd., jak navrhoval prospekt, jen netrpělivě mávl zdravou rukou, jako aby se nezdržovali, že se to vyřeší až potom. Postupovali tedy s ostatními uličkami směrem k návsi, Ventura a Baudyš s připravenými puškami.

Tu se náhle ozvala zmatená salva, zakviknutí a halas rozčilených hlasů. Všichni se rozeběhli tím směrem. V ústí uličky, vycházející na náves ke kostelu, ležel chudák Barýk v krvi a dodělával. Dolly se na něho s plácem vrhla na způsob žen ve starých epických básních. Barýk se na ni ještě podíval krhavým okem, olízl jí tvář, a pak to v něm zaškubalo a bylo po něm.

Co se stalo? Pes, nepozorován rozčilenými lovci, a tudíž nezadržen, spěchal vpřed, a jak vystrčil zpoza rohu velikou hnědou palici, domníval se jeden z esenbasů, postupující rovněž uličkou, že je to ten medvěd, a napálil to do něj, k čemuž se připojilo i několik dalších loveckých hurvínků. Měli z medvěda strach a pořádně nekoukali a chudák Barýk to odnesl. Lovci okamžik postáli nad chcíplým bernardýnem, avšak jejich mužná povinnost jim velela, aby pokračovali a uprchlou šelmu co nejdříve zneškodnili.

Spatřili ho mezi dvěma košatými stromy, u kostela, u sochy sv. Václava, tam, co, jak se pamatujeme, smlouval doktor s Bihárym o propuštění unesené Dolly. Medvěd se opíral zády o sochu a stál zpřímá jako člověk, což medvěd dělá, když vyhrožuje a chce za-

strašit nepřítel. Tady ovšem neměla tato instinktivní taktika účel a naopak se tím medvěd vystavoval střelám jako popravovaný vězeň postavený ke zdi. Vedle Miši stál medvědář Góno a svítil zdaleka svým bílým plnovousem, kontrastujícím s hnědou cikánskou tváří a celkově tmavým oblečením. Lovci se stahovali a vskutku se jaksi spontánně či instinktivně formovali do jakoby popravčí čety.

Uprchlá šelma bude co nevidět zneškodněna a cikán, který se tam naneštěstí připlatl, se mimochodem vezme taky, aby ještě ze msty, že přišel o zdroj obživy, někde nevykládal, jak to s tím vším vlastně bylo. Držel sice medvěda na řetězu, upevněném karabinkou za jeho kroužek v nose, tudíž teorie uprchlosti a nebezpečnosti šelmy byla povážlivá, ale to už byl detail, který se dal posthumně vhodným způsobem upravit. Kromě toho se všichni zúčastnění na střelení těšili, neboť to se hned tak každému v Čechách nestane, aby střílel do medvěda a mohl se s tím později chlubit v hospodě před kamarády či ve vhodných situacích před ženami.

Na návsi zavládlo jakési předsmrtné ticho, které cvrlikání vrabců ve věži pouze jakoby podtrhovalo. Starý Góno stál nehnutě. Znajíce povahu a chování cikánů, mohli bychom čekat, že medvědář bude hlasitě bědovat, bohovat a prosit o milost pro medvěda i pro sebe, ale to nenastávalo. Stařec si byl zřejmě vědom smrtelné vážnosti situace a její neodvratnosti a rozhodl se, že má-li už nutně umřít, udělá to alespoň důstojně. Popravčí četa postoupila a cikán se pokřížoval velikým řeckým křížem.

Bude zajímavé pozorovat, jakým způsobem se odhodlají a začnou do medvěda a medvědáře střílet – zda opravdu na komando, jako skutečná popravčí četa – a kdo velení převezme – či zda jen někdo první vystřelí a ostatní se připojí. A kdo bude ten první.

Avšak v té chvíli zasáhl Günther jako deus ex machina. Přispěchal, prodral se mezi ozbrojenci a postavil se u sochy před med-

věda a medvědáře. „Nestřílejte,“ volal česky, „já toho medvěda od vás koupím, pane předsedo! Zaplatil jsem předem už za odstřel – to nebudu reklamovat – a teď, teď si koupím také toho medvěda živého! Kolik za něj?“ – „Tisíc jů es dolarů,“ řekl Ventura napůl zničeně, napůl radostně. „Platí,“ souhlasil špeckový milionář, pro kterého bylo tisíc dolarů jako prdnout do Stromovky, a chopil se medvědova řetězu. Nutno poznamenat, že Günther dělal, jako že se medvěda vůbec nebojí, v čemž bylo možno spatřovat jeho nordicko-německo-ušlechtilo-pansko-árijsko-rasovou převahu nad těmi méněcennými západními Slovy, seine Norddeutsche-delherrenarierrassencharakterüberlegenheit atd., kdybychom ho totiž před nedávnem neměli příležitost pozorovat v přerušené intimní situaci na verandě lovecké chaty a neviděli, že se tam choval zcela normálně lidsky. Ale snad právě proto dělal teď haura také před Dolly. Ostatně cikáni, ač téměř stejně méněcenní jako židé a Poláci (za protektorátu museli rodiče žáků středních škol podepisovat písemné prohlášení: Ich bestätige hiermit, daß ich kein Jude, Pole, Zigeuner bin), se medvěda taky nebáli, a to doopravdy, nemluvě ani o osobě samotného medvědáře Góna.

Günther se tedy chopil medvědova řetězu: „Je můj, můžete se rozejít.“ – „Jaj, ako ho kupuječe od toho šúdruha, keď je môj,“ protestoval Góno, jemuž dosud nedocházely dialektické principy socialistického vlastnictví, ale Günther mu potichu odpověděl: „Neboj se, všechno bude dobrý, já jenom, aby vás nezaštelili.“ Tváří v tvář této dosti reálné možnosti cikán, právě okradený o svůj jediný majetek a prostředek obživy, moudře a zkušeně umlkl. „Zaměstnám tě jako medvědova ošetřovatele,“ pravil dále Günther, „pojedete se mnou do západního Německa.“ Na to už cikán nenamítal teprve nic, protože hned pochopil, že mu tato situace bez vlastnictví medvěda přinese mnohem lepší život nežli potulování s medvědem ve

vlastním soukromém majetku. Ostatně, jako cikán, na hmotných statcích příliš nelpěl a bral jejich objevování a mizení jako přírodní úkaz či prostě osud.

A osud tu věru zapracoval: Kdyby byl hloupý policajtek omylem nezastřelil bernardýna Barýka, nebyla by Dolly pozvedla uslzené oči od mrtvého miláčka ke svému budoucímu muži a nezaprosila: „Ať toho medvěda nestřílej, jedna mrtvola snad už stačí,“ což pohrnulo zamilovaného kapitalistu k právě popsané akci.

Zbytek děje ve Vajsgrýnu není snad už nutno líčit podrobně. Vše skončilo k plné spokojenosti. Jak provedl Günther svou platbu, nevím, protože se ve finančních modalitách bohatých turistů ze Západu uvnitř Československa nevyznám, pouze vás ujišťuji, že medvědův život zaplatil rychle a promptně k plné spokojenosti zúčastněných, neboť platbu, vzhledem k veřejnosti uzavřené transakce, bylo nutno rozdělit mezi svědky. Günther zatím ponechal svého medvěda i s jeho nově ustanoveným hlídačem ve Vajsgrýnu, dav mu ovšem tučnou zálohu na plat, a společnost se pak korporativně odebrala do hospody v En, aby zde zapila úspěšný medvědí hon.

XXXVII

Svatba Dolly Venturové se konala asi za tři neděle poté, co byl nalezen a zachráněn medvěd atd., neboť právní formality a se-repetičky, byť popostrkované papalášskou pozicí Venturovou a naditou prkenicí Güntherovou, vzaly asi tolik času. Též přípravy na tuto skvostnou událost potřebovaly určitý čas. Ještě snad poznamenejme, v souvislosti s celkovým tématem a dějem knihy, že Petr Ventura přece jen prohledal podrobně trosky své buñuelovské kreace, ale nenašel ani stopy ani po ležící Venuši, ani snad kosti po uhořelém grófovi. Ti oba prostě záhadně zmizeli, jako by se byla po nich příslovečná země slehla. Krávy, jejichž velitelem se stal nyní původní hluchoněmý Janův pomocník, za asistence psa Bodrika, byly ustájeny v bývalém hangáru bývalého spolku pro přestování bezmotorového létání, kam ovšem mohly být dány už od začátku místo do zámku. Tím se za zámek a zámeckým pánem uzavřela hladina časoprostoru a doktor nebude již moci nikde podat své pečlivě připravené petice a dokumenty. Avšak navraťme se nyní k Dollyině svatbě.

Tato obrovitá společenská událost se konala za účasti asi sta lidí, zejména místních notáblů, některých táblů přivolaných Venturou z okolí, ze zaměstnanců národního výboru, pastvinářského družstva, lesní správy, fízlů, dřevařů, Dollyiných zlatomládežníků, částečně též i cikánů a kdekoho.

Protože Günther trval na tom, že bude mít svatbu taky v kostele, byla místní svatyně otevřena, vysmejčena a uvedena víceméně do pořádku, i když nebylo možno dobře zakamuflovat prázdné

výklenky, zející po zašantročených sochách. Varhany byly ovšem rovněž již dávno ukradeny, ale Günther dal do svatyně dopravit varhany elektrofonické i s přívodním kabelem atd., které snad nechal dodat z Německa. Představovaly div vědy a technologie, neboť byly veliké pouze jako spodek střední kredence, a přitom zvukem napodobovaly jedny z proslulých velkých barokních varhan Silbermannových. Kněz byl dopraven z vnitrozemí, neboť, na rozdíl od tajných bohoslužeb u cikánů, Ventura si v rámci demokratizace vztahů vydržkoval povolení na tu církevní svatbu – zřejmě po dělostřelecké přípravě Güntherovým měšcem.

Přijeli z vnitrozemí taky zpěváci, varhaník a dirigent. (Jednoho z nich seržán Sentenský málem uškrtil, ale doktor ho vzkřísil a věc se ututlala: seržán uznal, že se nedá nic dělat, a slíbil, že další pokus neprovede.)

Svatba byla v originálních oblečcích: Dolly, to se ví, chtěla běloskvoucí nevěstinkovské šaty, ale přece jenom jí tam dosud vadila přítomnost papalášských mládežníků, z nichž mnozí ji znali po tzv. intimní stránce. Cynismus kolem bílých nevěst se tehdy, aspoň u nás, dosud plně nerozvinul. Proto měla Dolly originální svatbu obrácenou. Měla nevěstinkovskou róbu, ale celou černou, se stříbrnými jakýmisi puntíky aneb cetkami, kdežto Günther byl oděn v sněhobílý frak i s bílými botami a cylindrem, ale košili a motýlka měl černé. Také kapesníček ve vnější náprsní kapsičce a umělý karafiát v klopě měl Günther černé. Podobně obráceně byly vymóděny také družičky, dcery snad nějakých příbuzných nebo přátel papaláše Ventury.

Žranice, silně přehnaná a nevídaná, se odehrávala v zahradním zařízení hospody früher zur Gartenlaube, jetzt Pohostinství, nár. podnik, jakož i na prostranství za ní, kde byly stlučeny další lavice a stoly. Kromě vedoucího, který vévodil partě přizvaných

kuchařů a pinglů, účastnili se při roznášení viktualií a chlastu též Hanka a Güntherův šofér a sluha Hans.

Byla též muzika, ba muziky byly dokonce tři:

Uvnitř hospody, k poslechu i k tanci usedlejších občanů vyhrávala místní dechovka, kterou Günther, za účelem nostalgické sentimentality a asi i jisté pasívní agresivity, dal obléci do tyroláckých krojů, neznámo, zda opatřených z garderoby nějakého divadla, či snad přímo dovezených ze spolkové republiky.

Dále, na pódiu ve vlastní zahradní části hospody, vařila jakási snad rocková skupina za účelem trsání papalášské i jiné zúčastněné mládeže. Hudebníci tito byli sehnáni Güntherem a představovali vybranou podskupinu z orchestru, který jinak vyhrával s jedním chvalně známým státním cirkusem, jež pouštěli i ven na zájezdy. Skupina, sestávající hlavně ze saxofonů a žesťů, nebyla však pouze ortodoxně rocková, nýbrž schopná provozovati i jiné genry neboli žánry modernější lehké hudby. Tak, na žádost ženicha, spustili, schopně a bez rozpaků, starý protektorátní šlágr, v Německu spojený s textem: „Peter, Peter, wo warst du heute nachts“, který však Čechové starých generací znají na text: „Hádej, hádej, jen hádej, hádači“, což je jistě ve skutečnosti něco normálně amerického, ale co, to já nevím, to bude vědět Josef Škvorecký, tak se zeptejte jeho. (Jak mi mezitím jmenovaný expert sdělil dopisem, jde však o původní českou skladbu J. Traxlera, kdysi populární i v Německu.)

Cirkusáci tedy spustili Pétra a Günther, chopiv se nevěsty, schopně swingoval, k čemuž se připojili i někteří další příslušníci (tehdy!) střední generace. (Bože, jak ten čas letí!) Avšak rozezranost špeckového magnáta neznala mezí!

Obstaral si z Prahy dokonce známého sladkopěvce, jehož hlas a styl obdivoval a jehož mimoto osobně znal z tajných pedofilních

bordelů západní Evropy. Ačkoliv pěvec svolil, že zazpívá jen čtyři čísla, a dal si za to patřičně nasypat ptačího zobu, nicméně přijel a dodal tak Güntherově svatbě patřičného lesku. Při jednom z těchto čtyř čísel došlo málem opět k průšvihů se seržánem Sentenským, který zrovna pomáhal krájet nějakou pečení (žranice a zábava byly paralelně nepřetržité, tj. nikoliv napřed žranice a pak tanec) a kterého jen tak tak zdrželi, aby nehodil nožem na pódium. Nemířil však na vlastního zpěváka, proti kterému nic neměl, ale na jeho back up group, jež se rytmicky nakrucovala v pozadí a jež sestávala právě z oněch čtyř mrchopěvců, kteří Sentenskému, jak víme z kapitoly XII, zkazili jeho ubohou slabomyslnou dceru, a to způsobem nanejvýše cynickým, ba dokonce blasfemickým – nicméně bylo mu i v tom zabráněno a přivolaný doktor ho uklidnil, snad dokonce nějakou injekcí, takže po tomto incidentu, až do konce svatby, seržán někde na lavici vyspával a žádných dalších výtržností se nedopouštěl. Tím ovšem, poznamenáváme, nemohl dál dobře hlídat Květu, která se též zúčastňovala svatebního kvasu, a to i s nemluvnětem. Tolik tedy k líčení hudby druhé, polystylově modernější.

Avšak venku za zahradní restaurací, na zadaptované pláni, vyhrávali cikánští lájošové, a kdo chtěl, mohl si tam folkloristicky zajuchat. Činili tak někteří příslušníci oné tehdy střední generace, jestliže prostřední, obecně jazzová skupina vyhrávala něco, co se jim již nepozdávalo, jako vlastní rock jako takový, přecházeli k lájošům, neboť to bylo podobné jako svazácké juchání jejich mladých let. Tato záliba se týkala spíše mladších příslušníků střední generace a spíše papalášů a osob jim naroveň postavených. Nevěsta ovšem šla, jak velí tradice, z ruky do ruky a byla nucena tančit při všech třech hudbách asi v pěti různých stylech.

Právě nyní, co mentálním okem navštěvujeme kapelu lájošskou, tančí Dolly hbitý čardáš s bodrým Jurou Buškem, který se na svatbu též dostavil a který se zdá být ve výborné náladě. Ministerský zaměstnanec si dal zahrát sólo a nyní podupává a juchá, nejsa si však vědom toho, že poťouchlí nomádi mu vyhrávají maďarskou antisemitskou píseň: „Zsidó, zsidó, ej te kutya zsidó“ –

Tak tedy probíhá bujaré veselí na svatbě Günthera a Dolly Venturové.

Jedli, pili, hodovali, dobrou vůli spolu měli. Pití ovšem byly též řeky, a tedy proporcionálně mnoho opilců. Doktor, který byl na svatbě za svědka, seděl u čestného stolu a zvolna se přiožíral. Jeho pocity byly značně smíšené:

Vzpomínal na své vlastní krajně nepovedené manželství s Jiřinou, se kterou ani nebydlel dohromady, protože neměli byt, a které skončilo rozvodem a doktorovým zakopáním v této pohraniční díře, kde dávají lišky dobrou noc do té míry, že zde může téměř neomezeně a samoděržavě vládnout lysohlavý papalášek, o jehož duševním zdraví by se dalo disputovat.

Vzpomínal pak na své různé ostatní lásky, s onou směsí sladkosti a melancholie, jakou podobné vzpomínky vždy vyvolávají. Kdybychom měli čas a kdybychom si mohli dovolit navození dostatečně lyrického rozpoložení, mohli bychom začít další intermezzo, tentokrát lyricko-erotické, líčící tuto doktorovu melancholickou procházku herbářem ze zahrady Venušiny, avšak kniha už je tak jako tak příliš tlustá a jest též třeba vésti příběh pokud možno hbitě ke konci.

Mezi posledními erotickými bylinami vzpomínal doktor ovšem též Dolly, dnešní nevěsty krále prezervativů, a ačkoliv k ní neměl nějaký hluboký citový vztah, přece jen se do jeho pocitů mísil

jakýsi přídech žárlivosti. Ačkoliv ji již dvakrát či třikrát surově odmítl a dával najevo, že o ni vůbec nestojí, přece jenom ji jaksi podvědomě zařazoval mezi ženy, ke kterým má přístup a které mu tedy jaksi patří. Toto vlastnictví však nyní skončilo a doktor, nahlížeje do sklenice, zažíval zvláštní smutek definitivního rozchodu a uplývání.

Pak si vzpomněl na Hanku a jeho nitro se naplnilo něhou pozitivnějšího druhu.

Ať je to jenom číšnice, má aspoň dobré srdce a nelíčený cit. Takové tzv. intelektuálky, jako byla Jiřina nebo jako je vlastně i Dolly a ty její ostatní krávy – od těch raději dál. Ale Hanka – to je jiná. Taky například, jak umí vařit. Ono vlastně tzv. duševní porozumění je zřejmě jen takový moderní výmysl. Dřív byly ženské zpitomělé výchovou a konvencí a nedostatkem vzdělání, a vadilo to? – Vůbec ne! Bylo to asi naopak lepší. Koneckonců, mohl by se s Hankou i oficiálně oženit – pak by mohl mít děti – mít děti není špatná věc, vzato kolem a kolem. Na jedné straně je ovšem fakt, že nemá cenu přivádět další bytosti do tohoto utrpení. Naopak ovšem – něco v člověku si potomstvo přeje – je to prodloužení do další generace – jakási forma relativní nesmrtelnosti, která je konkrétně a hmatatelně dokazatelná – protože nesmrtelnost slávy je jen alegorická – a ostatní druhy nesmrtelnosti jsou nejspíš jen lidské fantazie – ale na potomstvo je u nás třeba, nebo aspoň lepší vztah formalizovat. Pročpak ne? Vezme si Hanku, už se rozhodl – a vůbec, teď o svatbě by se právě hodilo jí to oznámit nebo ji jaksi formálně požádat – ale kde je? Roznáší tady jídla a nápoje – co nevidět musí přijít. Ale Hanka se jaksi neobjevovala. Doktor potácivě vstal, procházel mezi hodovníky, zašel do nitra hospody, kde se v sále tančily valčíky a ländry při dechovce, nahlédl do kuchyně, do výčepu, prošel křížem krážem restaurační zahradu i dodatek za ní, kde hráli cikáni – pořád ji

nikde neviděl. Zřejmě se vždycky nějak minuli – nevadí – řekne jí to později – doktor, již dosti zmožený pitím, se vrátil na své místo a opět si počal hledět sklenice.

V cikánské části veselice kvasil i medvědář Góno. Pojídal, popíjel a provolával slávu svému dobroději, panu Güntheru Währwohlovi, který ho zachránil z drápů Ventury a spol. a ještě ho nyní živí i s Mišou.

Mišo byl též na hostině – uvázan opodál za řetěz v nose ke stromu – a přežíral se různými kusy masa, knedlíků atd., které mu svatebčané házeli. Byl už, podobně jako jeho pán, či vlastně nyní už jen ošetřovatel, dosti nachmelen, protože musel hostům opakovaně ukazovat kousek s pitím z láhve, a vzdor tomu, že medvěd snese víc alkoholu než člověk, začínal už mít taky dost. Seděl pod stromem v pozici působící velice lidsky a jeho malá, obvykle zlovolná očka měla výraz blažené, dobromyslné extáze.

Byl jakoby jedním z hlavních hostů a vlastně by měl sedět v čele, u čestného stolu, se ženichem a nevěstou, protože lovu na něj vděčil Günther za to, že se dohodl se svou nynější ženou.

Dolly také původně chtěla, aby medvěd byl přítomen v kostele, třeba i jako svědek a přímo v první lavici u oltáře, a když jí kněz namítl, že v našich krajích není zvykem brát zvířata do chrámu, chtěla, aby Mišo byl zastoupen či symbolizován člověkem v medvědí převleku. Ale ani to jim kněz nepovolil, přes Güntherovu snahu ho přesvědčit šustěním bankovek. Nebyl tedy medvěd oficiální částí programu, ale zato byl hýčkán a zřejmě preferován v části neoficiální.

Na zídce, oddělující zadní část zahrady od dalšího, svatebčany osazeného prostoru, seděl silně nachmelený Jim a vedle něho ne-

určitě šedivě působící hubenější ženská, která, ač stará pouze asi 40 let, nebo málo přes, působila jaksi neurčitě dojmem osoby z let dvacátých. Byla to Dollyina matka Vitka čili Vítězslava a vzezření z let dvacátých naznačovalo, že je takzvanou ideální komunistkou, která si to představovala jinak, dlouho se s tím nemohla a nemohla vyrovnat, všelijak si to pentlila a namlouvala, až teď nakonec se už začínala viklat. Všichni komunisté tohoto druhu, pokud jste si toho nevšimli, mají tento nimbus či auru let dvacátých kolem sebe, neboť do této doby jaksi mentálně patří a ustrnuli v ní. Tito komunisté dále mají normální lidské obličej, kdežto komunisté mentálně současní, s existujícím svinstvem souhlasící, je omlouvající, vnímající a provozující, vypadají jako zvířata, zejména na způsob prasat a goril.

Vitka tedy seděla na zdi a bavila se s Jimem. Jak víme, Jim uměl česky, a i když mluvil oním zvláštním, pontifikálně zpěvavým způsobem a čas od času dělal legrační agramatismy, bylo mu téměř pořád docela dobře rozumět.

Vitka s Jimem si poměrně dobře rozuměli, neboť oba představovali typy marxistických pokrokářů z doby před úspěšnou revolucí, kteří potom, když je život tak či onak do světa po revoluci postaví, nemohou věřit svým očím do té míry, že to raději jakoby nevnímají a žijí v subjektivním světě jako schizofrenici, a to alespoň částečně.

Seděli tedy na zídce a komentovali a kritizovali buržoazní manýry a korupci Ventury a ostatních jeho různých hostů jako zpronevěru ideálům dělnické třídy a tak podobně, jak už to tak většinou bývá. Do tohoto přístupu se ovšem mísila i závist, neboť pokrokáři jsou rovněž jen lidé, takže pochopitelně závidí úspěch, moc a peníze stejně jako všichni ostatní. V kontextu komunismu byl však jejich postoj zvláště nejapný, protože měli, aspoň Vitka,

v rukou všechny možnosti, aby se též společensko-hmotně pozvedli a vyšvihli, avšak nevyužili jich, a to z blbosti a nepochopení. Zatímco druzí komunisté používají svého postavení hlavně k tomu, aby si mastili kapsy, nedělají tzv. ideální komunisté ani to, a jejich služba hnusnému, krutému molochovi je tak při vši obecné škodlivosti ještě též škodlivá, nebo aspoň neprospěšná také jim samým. Je tak absolutně stupidní, neboť neslouží již ani jejich vlastním sobeckým cílům, a lidé tohoto druhu vzbuzují u rozumnějších osob z obou táborů pouze hluboké pohrdání, za okolností buď projevované, nebo neprojevované.

Jim byl ovšem hluboce roztrpčen a rozhořčen a z hloubi duše nenáviděl Günthera, který ho vystrčil z jeho role žádoucího příslušníka svobodného světa, od něhož se lze nadíti nejrozumnějších výhod, a kterého je proto třeba všemožným způsobem ctít. Tento faktický důvod svého vzteku si však neuvědomoval a sám sobě namlouval, že nenávidí Günthera pouze proto, že jest kapitalistou.

Vitka pak dávala okázale najevo, jak tím vším pohrdá a že je nad to povznesena, a jelikož nenáviděla Venturu, pronášela o něm různé negativní soudy. Oba se též silně shodovali v nepříznivých názorech na Dolly.

Vitka byla toho dne zvlášť nabroušená, neboť se jí začínal hatit i její nový postventurální život s kustodem muzea. Zdálo se, že se kustod začíná zaplétat s novou pracovnící, čerstvě dodanou to absolventkou univerzity. Vitka odjela do pohraničí na svatbu dcery, aby se rozptýlila, jinak by možná pozvání ani nepřijala – ale Dolly se k ní chovala dost studeně, a nadto ji absolutně šokoval ženich, který byl nejen Němec a pravděpodobně ex-nacista, ale dokonce a hlavně – prohnílý kapitalista!

Nynější objev pokrokového Brita se zdál naznačovat možnost jakéhosi řešení, i když ovšem byl mnohem mladší než ona.

Nyní tedy vykládala Jimovi, jak velice vším tím tady pohrdá, že opustila Petra, aniž se snažila si něco vzít či se s ním o nějaký majetek soudit či hrdlit – majetek je stejně přežitek, nebo bude, můžeme vývoj trochu anticipovat – nechala mu tam všechno – to a to a opět ono – a hlavně ten překrásný kožich ze sibiřské soboliny – unikátní kus – ale co –

Přes zdánlivou pohrdu bylo však vidět, že Vitka by ten kožich chtěla, ne-li tehdy, tedy určitě teď, že je jí líto, že ho tam nechala, že aspoň v tomto směru trochu změnila názor, respektive, že její přirozená lidská hrabivost v tomto případě proráží ideologický krunýř.

Jim byl jednak silně opilý, jednak roztrpčený, takže byl více nakloněn riskovat. Podíval se na Vitku kradmým prasečím pohledem a zazpíval svou divnou češtinou, jéstlí bý sí pšála vélmí mnóho mít thén khábát, a když Vitka přisvědčila, zvedl se ze zídky a vyzval ji: „Thák pojídeté sébou.“

Jim totiž už asi před týdnem kabát sprostě ukradl jako reakci na to, že mu Dolly definitivně unikla do náručí kapitalisty. Věděl, kde kabát je, snadno tam vlezl, vzal ho, odnesl si ho do mlýna, kde až donedávna sám bydlel a provozoval s ním různé fetišisticko-transvestitní praktiky, jež – píšíce příběh v podstatě slušný – nebudeme podrobně popisovat. Namlouval si, že si kabát jenom půjčil a že ho zase před odjezdem domů vrátí, ale zatím se k tomu neměl. Nyní mu vyvstala možnost, opatřit si konečně živou Wandu, byť i trochu starší, i rozhodl se kout železo, dokud je žhavé. Jim a Vitka se nepozorovaně vytratili a zanedlouho zmizeli též ženich a nevěsta.

Svatební veselí jako takové však pokračovalo do pozdních hodin.

XXXVIII

Slunko bylo u samého západu a doktor se vracel na svém mopedu z vesnice Vajsgrýnu a uvažoval, co tomu cikánovi vlastně je. Odvolali ho, když se loučil s Dolly a s Güntherem, kteří toho dne odjížděli z městečka En. Naložený mercedes řídil sám král prezervativů, neboť Hans se ujal dalšího nezvyklého a nevídaného vozidla. Byl to jakýsi nákladák s přimontovanou klecí z tlustých ocelových prutů a vevnitř se vstříc novému životu na Západě vezl medvěd Mišo. Kromě toho, že ho zachránil před potupnou smrtí z vděčnosti za nalezení svého štěstí a na intervenci Dolly, rozhodl se Günther, že Mišu použije jakožto firemního maskota svého podniku Hygia-Bärental, což se nyní znamenitě hodilo. Původní plán se zaměstnáním medvědáře Góna jakožto hlídače a ošetřovatele medvěda však musel být opuštěn, protože Góno neměl žádné doklady, ba ani občanskou legitimaci, a to ovšem by bylo obtížné vysvětlit úřadům, i při zaplacení Kopfgeldu a dodatečných podmazávek. Z vyvezení Góna tedy sešlo a on sám se ani nepřišel s medvědem rozloučit. Jak oznamoval Günther, nebyl schopen, neboť se na žalost opil do němoty. Avšak ještě než skončily všechny rozlučovací formality, řeči a objetí, přijel pro doktora opět notorický Biháry, aby honem spěchal do Vajsgrýnu, že se tam jednomu cikánovi udělalo strašně zle.

Stav cikánův byl však záhadný. Ačkoliv se svíjel a hekal, ba i řval bolestí a braly ho jakési křeče, nemohl doktor zjistit žádnou poruchu funkcí. Puls v pořádku, tlak v pořádku, nic anomálního poklepem, poslechem ani pohmatem. Doktor strávil vyšetřováním hekajícího pacienta skoro jednu a půl hodiny a byl z toho nakonec

úplně jelen. Usoudil posléze, že jde o záležitost psychogenní, že cikán se možná domnívá, že byl uhranut či očarován nebo něco, i když o tom nechce mluvit, dal mu nějaká sedativa a odrazil se zřejmým pocitem profesionální porážky.

Když zahýbal uličkou ke své vilce, bylo už pěkně šero, i podivil se, že Hanka nikde nesvítí. Vstoupil do domu, volal ji, ale dům se jen prázdně rozléhal. Snad někam odskočila, pomyslel si doktor, a sešel dolů, kde vedle ordinace dal na Hančinu žádost dohromady jakýs takýs obývací pokoj, z nábytku každý pes jiná ves.

Na stole ležela jakási krabice, vkusně zabalená a převázaná jakoby zlatou šňůrkou. Za šňůrkou byla zastrčena obálka a na ní jeho jméno a titul. Asi nějaký vděčný pacient, pomyslel si a obálku otevřel.

Dopis byl psán německy, jakýmsi nevýrazně uhnípaným rukopisem, který doktor neznal:

Milý doktore – pravil dopis – děkuji za všechno, ale rozhodl jsem se, jít za svým štěstím. Nechci žít nadosmrti v téhle díře a naskytla se mi možnost se uskutečnit (sich zu verwirklichen), které se tedy chápu. Kromě toho vyžadují též duševní porozumění (Seelenverständnis), která jsem s tebou neměl – neměla! – to Hanka! (Pokud snad neumíte německy, tak v němčině se v první osobě nepozná rod ani v minulém čase, jako ostatně ve všech evropských neslovanských jazycích.) Doufám, že mne nebudeš postrádat. Abych Ti rozchod usnadnila, rozhodli jsme se s Hansem, že Ti dáme dárek, který Ti mne do značné míry nahradí, bohužel ne jako kuchařku.

Grüß Gott und lebe wohl.

Deine Hanna

Dole bylo připsáno ještě lužicky: Kak ty nechcyše na swobodu, jědu sama z Hansom.

Doktor zůstal, jako by ho praštil palicí. Sok byl tím neočekávanější, že skoro do poslední chvíle netušil, kdo mu to píše, jelikož Hančino písmo neznal a v němčině se nepozná rod podle minulého času nebo kondicionálu, na rozdíl od češtiny. Také ho ve snu nenapadlo, že – jak z textu vyplývalo – Hanka by se za jeho zády dala dohromady s Güntherovým šoférem Hansem. Zdálo se, že ten jí taky dopis diktoval; to sebeuskutečnění na Hanku nevypadalo, to mělo fabrikantovo faktótum zřejmě z nějakých obrázkových týdeníků, kde nějací psychologové a poradci usouzených duší žvatlali o seberealizaci. Jediná poctivá věta byla v tom srbském dodatku a ta to taky vyjadřovala: Doktor nechtěl na lepší, odmítl Güntherovu nabídku, že za něho zaplatí kopfgeld, Hanka si kvůli němu nemůže ničit budoucnost, naopak se chýtila příležitosti.

Ale co ten dárek? Doktor zuřivě trhal obal. Byl naivní, neměl ponětí. Co to jen může být? Nějaká nafukovací vanička? Nebo hračka? Doktor věc roztřepal a rozložil. I fuj! Byla to taková ta nafukovací panna pro osamělé muže, jak o ní snad někdy už slyšel, ale nedovedl si ji ani jasně představit. Tato byla zřejmě luxusního provedení, se skutečnými vlasy na hlavě i jinde, s texturou gumy či latexu skoro jako skutečná kůže. A s vibrátorem. Zřejmě výrobek Güntherova oplzlého pornoemporia či imperia.

Tato poslední urážka řála doktora jako rána bičem a rozzuřila ho. Máznul oplzlou pannou o zem, vyběhl nepřítelně z domu, nasedl na moped a uháněl k hraničnímu přechodu do Spolkové republiky. Nevěděl, co chce, zda snad jenom se přesvědčit, je-li Hanka v Güntherově suitě, snad se na ni a na Hanse vrhnout, snad udat pohraničnickům, že tady provázejí, nějak schovanou, mladou dívku bez platné výjezdní doložky, ba snad i vůbec bez pasu – atd. Prostě zuřil. Ale když se dostal k první pohraniční kontrole, už vystřízlivěl. Zeptal se jen, jestli tady projel mercedes a dodávka

s klecí s medvědem, že si majitel něco zapomněl, no nevadí, pošlu mu to poštou – a vracel se zpátky.

Na poslední třetině cesty mu došel benzín, a než se dostrkal pěšky s mopedem domů, byla už hluboká noc. Tupě usedl v bývalém obýváku a při novém pohledu na potupný a obscénní dárek se div nerozplakal – neměla ho ráda, byla s ním, podobně jako předtím s vedoucím, jen z nutnosti, prostituovala se s ním. A teď, teď mu to dala najevo, pomstila se v něm celému mužskému pokolení opičáckých oplzlíků, kterým jde ve vztahu k ženám jen o jednu věc – kromě Hanse ovšem – no počkej, ty se přepočítáš, ten floutek se tě asi brzo nasytí – a ty hloupá, vždyť já bych tě chránil – copaks mě poznala tak málo?

Prázdně šumělo nad doktorovou hlavou. Byl sám – zase sám – ještě že –

Strnul a vyskočil. Vzal baterku a vyběhl na zahradu. V panice pobíhal, svítil, volal, hledal. Pak se zarazil a shýbl. Z kohouta Eduarda zůstalo jenom křídlo. Nevyhnutelný, pouze stále odkládaný případ tedy nastal. Asi liška. Nebo možná sibiřský mývalovec kuní, *Nyctereutes procyonoides*, který se z Asie dostal nejdříve do kožešinových farem u Moskvy a odtud se potomci uprchlých exemplářů začali šířit na západ, až nakonec se tato exotická potvora usadila v Čechách, kde začala vytlačovat domácího jezevce. K symbolickému významu této smrti by se hodilo lépe, kdyby to byl mývalovec kuní. Nedávno jsem se náhodou dověděl, že mývalovec kuní se už tak nejmenuje, nýbrž psík mývalovitý; ovšem páni z příslušného taxonomického ústavu Akademie musí vykazovat činnost.

Doktor dlouho stál na zahradě s kohoutím křídlem v ruce. Neplakal. To nebyl jeho způsob. Byl tuhý, potřeboval by k tomu mnohem víc než pouhou ztrátu neoficiální manželky a jediného přítele, maskota a symbolu vlastní duše během několika hodin.

Konečně se probral a zvolna, s kohoutím křídlem v ruce, kráčel jako náměsíčník dovnitř do domu. Vzal obscénní hračku s vibrátorem a ilustrovaným návodem a všechno to zase složil do dárkové krabice. Vložil tam také Hančin dopis a kohoutí křídlo. Pak krabici zavřel a převázal šňůrkou. Ozdobný papír původního obalu nemohl použít, protože ho při rozbalování netrpělivě roztrhal.

Otevřel garáž, která mu sloužila za skladiště harampádí (moped stavěl v chodbě domu), vyndal rýč a reflektor, který zapojil kabelem do zdířky v garáži. Měl dva takové reflektory, opatřil si je pro případ, že by musel operovat v nějaké chajdě, ale v odlehlějších chatrčích nebyl přívod proudu a auto mu nedali, aby mohl reflektor zapnout na baterii, kterou by dobíjel puštěným motorem. Teď našel použití alespoň pro jeden z nich. Vyhledal vhodné místo v neudržovaném záhoně a vykopal při světle reflektoru malý hrobeček, právě tak veliký, aby pojmul škatuli se složenou pannou, dopisem a kohoutím křídlem. Zaházal. Nasbíral kameny z bývalé neudržované skalky a hrob jimi obložil. Do hlav postavil jeden trochu větší kámen jako pomníček.

Vešel do ordinace, našel nesmytelnou tužku, kterou se píší nápisy přímo na láhve, aby se nepotřebovaly štítky, vyšel ke hrobu a napsal na záhlavní kámen:

HANKA SMOLER'
EDUARD KOHOUT
(datum)
VALETE AMICI!

Tato melancholicko-ironická činnost ho poněkud uklidnila. Vešel do své ložnice, ale tam to bylo ještě příliš cítit Hankou. Vůně jejího těla mu byla zároveň smyslně přitažlivá a zároveň ho odpu-

zovala. Zároveň cítil také lítostivou lásku a spolu s ní silnou nenávist. Věděl, že tam zatím spát nemůže, leda až pořádně vyvětrá a vymění ložní prádlo. Také musí co nejdřív zlikvidovat Eduardův koutek v kuchyni.

Vzal z věšáku svůj zimní kabát, podšitý umělou kožešinou, odešel do ordinace, položil se na vyšetřovací lůžko a kabátem se přikryl. Nesvlékl se, pouze skopl boty.

Zde nebyly žádné vůně vyvolávající smíšené pocity, pouze silný pach tzv. doktořiny. Zde byl ve svém království, sám sebou. Dlouho tak ležel, naznak, s rukama pod hlavou, ale spánek nepřicházel. Doktor však věděl, že si příštího dne nemůže dovolit luxus ospalosti a únavy, protože tím by se zpronevěřil svým pacientům. Vstal tedy a vzal si nějaké dosti silné hypnotikum, a za okamžik se propadl do milosrdné propasti bezesného spánku.

Mercedes zastavil a mrkal. Hans s dodávkou tedy zastavil také. Günther vylezl z vozu, kráčel ke klecovité dodávce, vystoupil jednou nohou na nástupní schůdek řidičské kabiny, naklonil se k šoférovi. Hans stáhl okénko: „Jawohl, Herr Chef?“

„Hansi,“ řekl Günther, „já a paní Währwohlová pojedeme dál do města do hotelu. Ty zůstaň tady, kvůli tomu medvědovi. Kdyby něco, odvolej se na mne a že vezeš živého maskota pro Hygia-Bärental. Ty a ta tvoje si můžete postavit stan. Ten starý ať raději zůstane s medvědem. Grüß Gott, gute Nacht!“

Hans zacinkal o mříž: Tak už můžete vylézt. Ze slámy se vyhrabali Hanka a Góno. Pohraniční kontrola pochopitelně neprohledávala klec s medvědem a na medvěda měl Günther papíry v pořádku.

XXXIX

Jaj, čo sa mi na koniec veľmi dobre pošťastilo. Lebo už som myslel, že som stratený – ale človek mieni a Pán Boh mení, ako hovorili vždy náš pán farárko. Keď som nalískal tej Dolly a vykopol som ju von, už som vedel, že som nedobre urobil, že teraz na mňa môžu pán súdruh Ventura aj tí druhí prísť, bo predtým sa zdržávali kvôli tej Dolly. Tak teraz som si ja urobil veľmi zle. No, čo robiť. Na druhý deň, čo už odišli tí mladí páni súdruhovia aj kišasoň-súдруžky, keď sa vyspali zo svojej opici, vyhrabem sa aj ja od tej Venuše, čo som tam zaspal, a žením kravy na pasienku aj s tým Bodrikom. Ale už som čakal tých pánov súdruhov, že ma prídu zatvoriť. Čo som sa aj uhrázol, keď tam vidím volakého chlapa prichádzať, ale bol to len taký mladý cigáň. Vravím reku, že so khámes roma, me tuke daba jek pre o muj – to je po cigáňsky povedané, že čo chceš, cigáň, dám ti jednu po papuli – lebo s cigáňmi je treba sa pansky správať, aby mali rešpekt, ako aj vôbec s chudobným ľudom. A on mi hovorí, že vraj nech počkám, že mi musí voľačo pokázať. A teraz vyondí z vrecka takú škatuľu, čo tam boli akési také koleská malúčke, čo sa točili, a teraz čujem – a na moju dušu! Bol to hlas tej mojej Nemky, tej Helgy. Ako som už povedal, čo som ju vyslúchal, aľbo ako sa po našemu povie, vypočúval, keď som bol v tej revolučnej garde, čo sme v tom obá mali našu pasiu. A teraz ona hovorí, že vraj lieber Jano, po nemecky, ale ja viem dosť dobre, čo som sa vyučil, keď som bol u tých Nemcov kočišom, ako už som tiež povedal. A teraz ona hovorí, že vraj je bohatá, že sa jej pošťastilo a že žije v Amerike a že by ma chcela, aby som tam bol s ňou, a že vraj naozaj ma stále ešte ľúbi a aby som jej veril a urobil,

čo mi teraz povie. Že aby som išiel s tými ľuďmi – ona hovorila vraj pánmi, ale akí že sú cigáni páni – že mi pokážu, čo robiť, ale prv aby som im pokázal, kde že je tá Venuša, že bude všetko dobre, aby som jej veril, to opäť opakovala. No čo, hlas to bol jej, a to hádam by nevedeli tí cigáni tak zaondiť, lebo sú priveľa sprostí – čo som ja nepoznal ešte takú škatuľu, ale som vedel, že sú gramofóny a že sú stále menšie a menšie, lebo tie staré mali také trúby, aj sa muselo kľučkou natačať, čo už je teraz neni – vravím reku, môže už byť i takáto škatuľa – čo som jej aj uveril a dobre som urobil. Čo som išiel s tým mladým cigánom opustiť, svoje kravy a porúčiť ich Bodrikovi aj tým bohom prabohom, a idem do zámku. No, tam už boli iní cigáni asi zo dvädsati s takou dodávkou aj s voľakým tam kránichom, a keď som im tú Venušu pokázal, tak ju tiež, hoci aj dosť ťažko, dostali dole oblokom tým veľkým zámockým a do tej dodávky, čo tam zatvorili aj mňa. Potom som počul, ako oni hovoria, po cigánsky, že vraj musíme ten zámok zapáliť, čo by sa všetkí starali o ten oheň a nemali čas na nás, čo by sme aj lepšie prekľzli. Čo sa hádam aj stalo, a tak som bol pripravený o grófstvo aj o rezidenciu, aj tam hádam uhoreli aj voľaké iné grófske veci, obrazy, štátuje a tak diaľej, čo ich mohli tiež aspoň ukradnúť, ale čo si pomôžeš, lebo cigáni sú menejcenná rasa, ako som už hovoril. Teraz sme išli priveľa dlho, až v noci nás zaondili do takého veľkého ťahovacieho vozu, mňa aj s tou Venušou, a obložili nás voľakými tam debnami a hybaj! Čo už bolo naozaj aj veľmi mrzké, lebo som tam bol pričapený, čo mi všetko už aj bolelo a ani vyščať som sa nemohol, čo sa mi potom pri koncu už aj veľmi chcelo aj srať, ale som to vydržal až do konca, do západného Nemecka.

No, a tam som sa zošiel so svojou Helgou a teraz sa mám naozaj ani gróf, bár sa tak aj nevolám, ale tak to je lepšie byť a nevolať sa, kým volať sa a nebyť, čo to aj ja poznám, hoci som len spros-

tý Jano, buta Jánoš. Lebo mám všetkého do boha, jedla, pitia, čo mám aj priveľa košul' aji šatov aji topánkov a takých vecí, a bývame v takom čistom dome, čo je neni zámok, ale lepšie sa v ňom žije ako v zámku. Aji máme akýsi taký rybník veľmi pekný, čistý, čo sa v ňom kúpeme, lebo tu je počasie veľmi pekné, teplé, celý rok ako v lete, čo v naozajistom lete je už priveľa horúco, čo ale ideme na sever, al'bo sme dnu, kde máme air conditioning, a negerovia nám nosia drinky, oné studené, lebo tí nám slúžia súci menejcenná rasa a my sme árijci, hoci ja som len ten árijec pracovný, ein Arbeitsarier, okrem toho, že tuná ani ja nič nerobím, iba čo tú Helgu trtkám.

Ale hádam, že i ten stav árijský sa môže zmeniť, keď má peniaze. Lebo ako sú tí naši dvaja hlavní slovenskí vlastenci svetoví, každý to môže vidieť al'bo počuť, hoci nikoho priam nemenujem, lebo pravda, ako sa volakto volá dačo baum, to už je jeho árijský pôvod naozaj v pomykove. A tiež cigáň sa po cigáňsky povie, že rom, a románo, to je ako sa povie, že cigáňsky, hen ten oný, ako že jek románo murš jeden cigáňsky chlap. A viac ja nepoviem, aby ma na súd nezobrali, lebo tuná v Amerika vyhraje ten, čo má peniaze, a že by tiež bolo proti záujmom nášho slovenského štátu budúceho. Ale už je to naozaj čudné, ako hovorili pán súdruh Ventura, že v živote príde hlavne na šťastie. Lebo keby tí dvaja nemali šťastia, už by z toho jedného boli Nemci salám urobili a ten druhý by to musel žhrať – ale že mali šťastie, sú obá živí a tí naši Slováci svetoví, čo s nimi aj náš budúci pán cisárko hovorí a zve ich na lakomát. Ako i ja mám šťastie a teraz hlavne s tou Helgou.

Lebo ona je na mňa naozaj vysadená, aj mi hovorila, že so žiadnym chlapom sa jej nepáči, aby bola tiež hotová, len so mnou, a preto že ma dala uniesť z Československa na radu svojho tam že vraj psychoterapeuta, volakoho doktora Buxa, čo je hádam to

isté u Židov ako u nás, u katolíkov, spovedník. Ale hovorím jej, že Helga, ako to, že ty máš psychoterapeuta Žida, keď si Nemkyňa, tá najpanštejšia Herrenrasse zo všetkých – a ona hovorí, že čuš, ty somár sprostý, teraz už je ináč, a keby bolo aji to isté ako prv, tuná sa o tom nesmie hovoriť.

Hovorím ja jej, že ako že to príde? A ona, že či ja tiež hovorím o tom, čo my spolem ja a ona robíme, vravím reku že nie, lebo by som sa haňbil. Vraví, že, ty somár, toto je také isté. Čo som tomu teraz trocha aj porozumel, hoci aj nie úplne, že sú veci, o ktorých sa nesmie hovoriť, bár aj jestvujú a sa robia.

Čo ona si dala urobiť takú komôrku dole v pivnici, čo jej hovoríme že vyšetrovňa, a tam ja ju vyšetrujem ako za starých časov v Čechách, keď som bol tým revolučným gardistom. Čo mi ona dala tiež také rôzne rovnošaty ušiť, ako ten gardista, v nemeckom tropiku, al'bo tiež bolševický komisár, al'bo kat stredoveký a také. Čo ju ten doktor Bux vraj veľmi chváli, že rozvinula aj zrealizovala svoje zapovedzené sexuálne tendencie a stala sa tak plnou ženou. A tak si dobre žijeme a nič nám nechýba.

XL

„Doktore, to je dobře, že jste přišel,“ vyprovázel seržán Sentenský doktora ze dveří své chajdy. „To víte, já musím rubat drvo a Máňa neumí na koni, tak to jsem rád, že jste si udělal čas na toho našeho sirotečka. No, my mu to budeme dávat, jak jste říkal – doufejme, že se mu to břicho spraví – to víte, mateřský mlíko je mateřský mlíko, to umělá výživa nenahradí – ale snad tak taky vyrostete, ne?“ Doktor ho ujistil, že ano.

„Eště že jsem narazil na tu Máňu, to je dobrá ženská, ta se vo něj stará jako vo vlastního – no jo, mladá je, to je pravda, ale, doktore, hehehe, já ji eště zvládnu – no, to víte, Květa je pitomá, tý se nemůže ani nic vyčítat – ale daří se jí tam snad dobře, psali ty chlapi – no copak, to jsou podvodníci – ale psala mi taky Dolly a potvrdila to – jó, že vás moc pozdravuje. – No jak? – No s tím cirkusem – jak si ten Němec kus toho orchestru vobjednal na svatbu – no a právě s nima přišli taky ty čtyry chlapi, příčina všeho mýho neštěstí – jak zpívali s tím zpěvákem přece – a ten jeden zpívá taky v kostele, ten tenorista, co jsem ho tam přiškrtil, přece!

No voni sou teď u cirkusu, už nezpívej na funusech. Voni tam maj takový číslo jako hudební klauni, že dělaj, jenom na hubu, jako celou bandu, no. No a to víte, když se stěhuje cirkus, tak kdopak to tam vohlídá, tam je beden a věcí a taky ty zvířata – a potom to snad nikoho ani nenapadne, že by se dalo ilegálně zdrhnout s cirkusem. No, a potom vona s nima dělala taky to číslo, eště s tím dodatkem, že kdokoliv jí cokoliv zazpívá nebo zapíská, tak vona to hned celý zahraje, nebo i když jí pustěj dlouhý skladby, tak to hned vopakuje na tý elektrický klávesnici, nebo jak se tomu česky říká – no a tak.

Ale teď už jsou u jinýho cirgusu, ne u toho československýho, už zdrhli nadobro. – No, co můžu dělat – snad se vo ní staraj a snad je šťastná. Mně jako vadí, že zřejmě s ní všichni čtyři – no ale někde, například zrovna co jsem byl já, v Indočíně, to je zvykem, že víc mužů má jednu ženu, ale jak jsem povídal, jeden z nich je otec tady toho máho vnuka sirotečka, tak já bych nemoh nic dělat, ani kdybych moh. – Ten Biháry, no toho jasně potrestal Bůh nebo osud, že šel pytláčit a vyšla mu rána tak nešikovně, že se sám zastřelil. To víte, moc to nevyšetřovali, když Venturovi vypálil rybník s těma starožitnostma, byli eště spíš rádi – no, a ten to vlastně prvně smluvil, tak aspoň to.

A víte, já jsem nakonec rád, že už s ní nemám starosti – tady s Máňou to je něco docela jinýho – to se ví, taky že s ní můžu žít a toho Gastona snad taky ňák vychováme. Jenom, aby nebyl taky blbej.“

„To se nezdá,“ řekl doktor, „sice musíme počkat, ale já jsem se díval do těch Gesellovejch tabulek a podle těch se zdá normální. Já myslím, že bude v pořádku. – Tak na shledanou, seržáne.“

Doktor sestupoval po stráni od seržánovy chaty až tam dolů, kde měl schovaný, ve smrkovém mlází, svůj otlučený moped.

Znal tuto cestu dosti dobře, od té chvíle, kdy se narodil Květin chlapec, frankofilský Gaston, vážil ji už mnohokrát. Byl ponořen do myšlenek a starostí týkajících se pacientů a jeho povolání vůbec a okolí nevnímal.

Náhle překvapen stanul: Když stoupal nahoru, nějak mu to uniklo, ale teď viděl, že od jeho poslední návštěvy vykáceli kus lesa, takže se zde teď otvíral široký prostor jako neviditelná brána. Bylo vidět daleko, daleko. Kraj jeho lékařské praxe ležel doktorovi u nohou a podobal se zlatozelené míse. Na obzoru bylo vidět mod-

ré plastické mapy hor. Hračkové vesnice a města krystalizovaly mezi rostlinstvem. Obloha byla modrá a posázená kučeravými mraky v neuvěřitelných odstínech běli a šedi.

Tento kraj byl zhmotnělou hudbou, a jak ho doktor do sebe očima vsával, roztával ve své původní melodii a harmonii a neslyšně, ale nádherně zvučel. Zněl obrovským orchestrem všech věcí v něm, a extaticky šlel neslýchanými harmoniemi blaha a bolesti. Doktor stál a naslouchal a zíral celou svou bytostí, a jak se vpíjel do zpěvu krajiny, jeho vlastní nitro, podstata či srdce se k mnohohlasu připojily. Obdivoval se tomuto kraji mnohokrát předtím, ale nikdy ho ještě nevnímal v této podobě, o které věděl, že je jeho pravá.

Dříve mu vždy něco stálo v cestě. Jeho vlastní jáství či duše, jeho individualita, či jak bychom to řekli, mu zastiňovala výhled. Avšak nyní jeho duše, vtělená do slepého kohouta, zahynula s ním a prázdným místem po ní, jakoby otevřeným oknem, do něho proudil jas kraje. Doktor stál a zíral a zvolna rozvíral paže. Jako by se chtěl vznést nad zlatistý prostor, jako by ho chtěl obejmout, jako by na něm byl ukřižován.

A kraj neslyšně zněl a zněl a potom hlaholil, zvučel a zvonil jako věže všech katedrál o vzkříšení.

Ediční poznámka

Při přípravě elektronického vydání díla jsme text převzali z knižního vydání v nakladatelství Ivo Železný, 1992. Přitom jsme na podnět autora syna Václava Z. J. Pinkavy a s přihlédnutím k rukopisu i strojopisu odstranili pochybení týkající se uvedení notového záznamu v kapitole III a i jiné zjevné drobné chyby a hlavně doplnili několik původních ilustrací.

K posílení čtenářského zážitku a zvýšení srozumitelnosti i pro ty, kdo neovládají hlaholské písmo, vycházíme čtenářům vstříc a příslušné pasáže, v našem e-vydání navíc rozšířené v souladu s rukopisem, umožňujeme přečíst tak, že překopírováním a změnou písma se stanou čitelnými v latině. To je umožněno v PDF, v ostatních formátech je připojen přepis.

Zmíněné knižní vydání neobsahuje autorův text *Argumentum*, který nám dal k dispozici jeho syn. Na tomto místě, byť původně měl snad být jakousi autorskou předmluvou, ho uvádíme:

Argumentum

Postava doktora je česká odpověď na nereálně lyrickou a chagallovskou mátohu Viktora Fischla, o které J. Dresler pitomoučce napsal, že „odráží českou skutečnost“.

Zároveň je to integrálně realistická odpověď na postavu papundeklového hezouna Tomáše od Milana Kundery, při vší disidentuře pořád nerealisticky dvourozměrnou.

Petr Ventura je volně zosnován na předloze místního diktátůrka Vančury z rumburského okresu.

Krávy v zámku zřejmě někde opravdu byly a staly se vděčnou látkou literátů. Zmiňuje se o nich Hrabal, myslím, že někde i Kundera, a zdá se mi, že i jiní, ale nikdo je, pokud vím, zatím neposunul do středu fábuly.

Postava „grófa“ mi nekřesťansky vytanula po přečtení „Listů do večnosti“ chudáka Dominika Tatarky. Jeho Hrča má jak jeho hypererotismus, tak i jeho samozvaně nevinnou podlost (např. z líčení, proč už nemá rád svou ženu, nebo jak si pochvaluje padesátá léta, čo si žil, atd.) a jeho „grófství“ (jak vzpomíná, jak byl v nóbl společnosti v „kúpeloch“, jak pil šampaňské smíšené s červeným vínem [...] apod.), ovšem všechno v karikatuře.

Ještě snad to, že doktor nejsem já, protože já nejsem lékař, jak se o mně pořád omylem píše, ale psycholog.

Za cennou spolupráci panu V. Z. J. Pinkavovi, jistě i jménem čtenářů, jimž se takto dostane obohaceného díla, upřímně děkujeme.

Redakce MKP

Jan Křesadlo

Zámecký pán aneb Antikuro

Ilustrace Jan Křesadlo

Na obálce busta J. Křesadla od Jana Pinkavy

Korektura Martina Němcová

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 31. 7. 2026

ISBN 978-80-274-3116-8 (epub)

ISBN 978-80-274-3117-5 (pdf)

ISBN 978-80-274-3118-2 (prc)

KNIHOVNA? KNIHOVNA!

Využijte **prostor**
pro studium, setkání,
kulturu i relax.

Stahujte **e-knihy zdarma**
z e-knihovna.cz, prohlížejte
digitalizované tituly na
digitalizovane.cz.

Sledujte **videocasty**
a přednášky na
youtube.com/@knihovnaPraha.

Půjčte si obraz v Artotéce,
audioknihu, CD, film
nebo deskovou hru.

Tvořte se dřevem, papírem,
barvami, kůží i látkami.
Otevřený ateliér DOK16,
Atelier Jezerka a Kreativní
centrUM v Ústřední knihovně.

Navštivte přednášky,
koncerty, autorská čtení,
filmové projekce, akce
pro děti. Sledujte
mlp.cz/akce.

**Městská
knihovna
v Praze**

Vyzkoušejte svět
virtuální reality.
Více na mlp.cz/vr.